

آزمون

کارنامه رتبه‌های برتر

رتبه‌های ۱ تا ۳۰۰۰

جزوه

فیلم

مشاوره

[www.
arefonline.ir](http://www.arefonline.ir)

مرکز مشاوره عارف

گروه آزمایشی علوم انسانی

آزمون ماز | پایه دوازدهم

مرور و تثبیت مباحث پایه

ویژه کنکوری های ۱۴۰۵

دفترچه شماره ۱

پنجشنبه ۲ مردادماه ۱۴۰۴

ملاحظات	مدت زمان پاسخ گویی	شماره سؤال		تعداد سؤال	ماده امتحانی	ردیف
		تا	از			
۵۵ سؤال ۶۰ دقیقه	۲۳ دقیقه	۱۵	۱	۱۵	ریاضی	۱
	۲۰ دقیقه	۳۵	۱۶	۲۰	زبان و ادبیات فارسی	۲
	۹ دقیقه	۴۵	۳۶	۱۰	علوم اجتماعی	۳
	۸ دقیقه	۵۵	۴۶	۱۰	روان شناسی	۴

برای شباهت حداکثری به کنکور، صفحه آرای، فونت و حتی اندازه متن در تمامی آزمون های ماز، کاملاً یکسان با استاندارد دفترچه های کنکور در نظر گرفته می شود.

بودجه بندی دروس این آزمون

روان شناسی

روان شناسی: تعریف و روش مورد مطالعه
صفحه های ۸ تا ۳۳

سهم در کنکور: ۱ سؤال

علوم اجتماعی ۱

زندگی اجتماعی
(کنش های ما، پدیده های اجتماعی، جهان اجتماعی)
صفحه های ۱ تا ۲۸

سهم در کنکور: ۱ سؤال

زبان و ادبیات فارسی ۱

فصل اول (درس های ۱ تا ۳)
+ کارگاه تحلیل فصل اول
صفحه های ۱۰ تا ۳۵

سهم در کنکور: ۲ سؤال

ریاضی ۱

معادله درجه دوم
(معادله و مسائل توصیفی، حل معادله درجه ۲ و کاربردها)
صفحه های ۹ تا ۳۲

سهم در کنکور: ۲ سؤال

اقتصاد

اصول انتخاب در کسب و کار
درس های ۱ تا ۴
صفحه های ۱ تا ۴۲

سهم در کنکور: ۳ سؤال

فلسفه و منطق

منطق و مباحث آن (منطق، ترازوی اندیشه) روابط میان ذهن، زبان و خارج (لفظ و معنا، مفهوم و مصداق)
صفحه های ۱ تا ۲۶
فلسفه ۱
فلسفه و ابعاد آن (چیستی فلسفه، ریشه و شاخه های فلسفه)
صفحه های ۱ تا ۱۸

سهم در کنکور: ۲ سؤال

تاریخ و جغرافیا

فصل اول: تاریخ شناسی
درس های ۱ تا ۳
صفحه های ۱ تا ۲۸

فصل اول: جغرافیا چیست؟
درس های ۱ و ۲
صفحه های ۱ تا ۱۲

سهم در کنکور: ۲ سؤال

زبان عربی ۱

ذاک هو الله
انکم مسؤولون
درس های ۱ و ۲
صفحه های ۱ تا ۳۰

سهم در کنکور: ۸ سؤال

استراتژی و هدف گذاری با ماز در تابستان ۱۴۰۴

مرور، جمع بندی و تثبیت مباحث پایه یازدهم و دهم

یک آزمون جمع بندی پایه یازدهم

پنج آزمون مرور / تثبیت مباحث پایه دهم و دو درس مهم یازدهم
(مطالعه عمیق، مرور / تثبیت: هر آزمون ۲۰ درصد از مطالب پایه دهم و دو درس مهم یازدهم)

یک آزمون جمع بندی و ارزیابی پیشرفت تابستانی

- شما می توانید به صورت اختیاری به سوالات دفترچه ۳ (پیش خوانی پایه دوازدهم) پاسخ دهید.
- در صورت پاسخ دهی به دفترچه ۳، تراز و کارنامه جدا برای مباحث پایه دوازدهم دریافت می کنید.

ویژه دانش آموزان پیششار

۱- جواب معادله $2(-x+3)=3(\frac{x}{5}+1)$ کدام است؟

- (۱) $\frac{15}{13}$ (۲) $\frac{15}{7}$ (۳) $-\frac{15}{7}$ (۴) $-\frac{15}{13}$

۲- مساحت مربعی برابر ۲۴ واحد مربع است. مجموع طول قطرهای مربع کدام است؟

- (۱) $4\sqrt{3}$ (۲) ۸ (۳) $8\sqrt{3}$ (۴) ۱۶

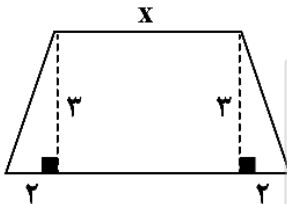
۳- طول مستطیلی از ۳ برابر عرض آن، ۲ واحد بیشتر است. اگر محیط مستطیل برابر ۵۲ واحد باشد، در این صورت مساحت مستطیل چند واحد مربع است؟

- (۱) ۶۰ (۲) ۸۰ (۳) ۹۰ (۴) ۱۲۰

۴- یک کارگاه تولیدی، کار تولید صندلی را در یک هفته از روز شنبه شروع کرده و در هر روز به تعداد ۵ واحد کمتر از دو برابر روز قبل صندلی آماده می‌کند. اگر کل تعداد صندلی‌های تولید شده از شنبه تا چهارشنبه برابر ۱۱۸ باشد، اختلاف تعداد صندلی‌های تولید شده در روز دوشنبه با مجموع تعداد صندلی‌های تولیدی در روزهای شنبه و یکشنبه کدام است؟

- (۱) صفر (۲) ۱ (۳) ۲ (۴) ۳

۵- در شکل زیر مساحت دوزنقه ۴ برابر مجموع مساحت مثلث‌های تشکیل شده توسط خط‌چین‌ها است. مجموع قاعده‌های دوزنقه چقدر است؟

- (۱) ۶
(۲) ۴
(۳) ۱۰
(۴) ۱۶

۶- معادله درجه دوم $x^2 + 3x + k^2 - 1 = 0$ را می‌توانیم با استفاده از روش تجزیه به کمک فاکتورگیری حل کنیم. ریشه‌های این معادله کدام است؟

- (۱) $-\frac{3}{2}, 0$ (۲) $\frac{3}{2}, 0$ (۳) $-\frac{3}{2}, -1$ (۴) $1, \frac{3}{2}$

۷- قدرمطلق تفاضل ریشه‌های معادله $3x^2 + 5x + 2 = 0$ کدام است؟

- (۱) $\frac{1}{4}$ (۲) ۱ (۳) $\frac{2}{3}$ (۴) $\frac{1}{3}$

۸- اگر α و β ریشه‌های معادله درجه دوم $2x^2 - x + k = 0$ باشند، به ازای یک مقدار k ، رابطه $\alpha + 2\beta = 3$ بین آن‌ها برقرار است. مقدار k کدام است؟

- (۱) ۱۰ (۲) -۱۰ (۳) ۸ (۴) -۹

محل انجام محاسبات

۹- در معادله درجه دوم $2x^2 + (2m-1)x + m = 0$ حاصل ضرب ریشه‌ها ۴ واحد بیشتر از حاصل جمع ریشه‌هاست. ریشه بزرگ‌تر معادله کدام است؟

- (۱) ۱ (۲) $\frac{3}{2}$ (۳) $\frac{-3}{2}$ (۴) -۱

۱۰- معادله $2x^2 - (k+3)x + 2 = 0$ یک ریشه مضاعف دارد. آن ریشه کدام می‌تواند باشد؟

- (۱) ۴ (۲) ۳ (۳) $\frac{1}{2}$ (۴) ۱

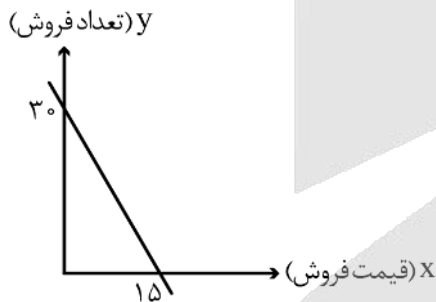
۱۱- اگر معادله درجه دوم $(k+3)x^2 + 5x - 2 = 0$ فاقد ریشه حقیقی باشد، محدوده k کدام است؟

- (۱) $k > \frac{-25}{8}$ (۲) $k < \frac{-49}{8}$ (۳) $k < \frac{24}{9}$ (۴) $k < -\frac{25}{8}$

۱۲- ضرایب معادله درجه دوم $3kx^2 + 8x - (6k+4) = 0$ صحیح هستند. اگر به ازای مقدار k حاصل ضرب ریشه‌های این معادله دارای بیشترین مقدار باشد، مقدار ریشه کوچک‌تر معادله کدام است؟

- (۱) $-4 - \sqrt{14}$ (۲) $\frac{4 - \sqrt{14}}{2}$ (۳) $4 - \sqrt{14}$ (۴) $\frac{2 + \sqrt{14}}{2}$

۱۳- در یک کارگاه تولید میز تحریر ۴۴ میلیون تومان هزینه راه‌اندازی کارگاه می‌شود و برای تولید هر میز تحریر دو میلیون تومان هزینه می‌کند. اگر رابطه تعداد فروش میز تحریر با قیمت فروش آن از نمودار زیر پیروی کند، به ازای چه قیمت فروشی کارگاه به نقطه سر به سر می‌رسد و مشتری مبلغ کمتری پرداخت می‌کند؟ (قیمت بر حسب میلیون تومان است).

- (۱) ۳
(۲) ۸
(۳) ۴
(۴) ۶

۱۴- معادله $(k^2-1)x^2 + 3kx + k^2 - 4 = 0$ با روش فاکتورگیری قابل حل است. به ازای همه مقادیر ممکن برای k ، معادله چند جواب مختلف می‌تواند داشته باشد؟

- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۱۵- رابطه درآمد و هزینه شرکتی به ازای تولید x واحد از یک کالا به ترتیب به صورت $R(x) = 20x$ و $C(x) = x^2 - 40x + 800$ هستند. کمترین مقدار نقطه سر به سر این شرکت کدام است؟

- (۱) ۱۰ (۲) ۲۰ (۳) ۳۰ (۴) ۴۰

محل انجام محاسبات

- ۱۶- وجود بعضی از واژگان، در همه ابیات، یادآور نقد «باب برزویه طبیب» از کلیله و دمنه در کتاب درسی است، به جز:
- (۱) عمر مرا بخورد شب و روز و سال و ماه
(۲) من شاخ و فسا و مردمی را
(۳) سعدیا زهر قاتل از دستش
(۴) دل به عشق نیکوان در عنبرین زنجیر کش
- ۱۷- قدیم ترین طبقه بندی انواع ادبی در صورت گرفته است؛ این تقسیم بندی بیشتر مبتنی بر بود و جنبه داشت.
- (۱) یونان باستان - شعر - محتوایی
(۲) ایران باستان - شعر - صوری
(۳) یونان باستان - نثر - صوری
(۴) ایران باستان - نثر - محتوایی
- ۱۸- کدام گزینه از ویژگی های زبانی متن زیر نیست؟
- «پس، من دنیا را بدان چاه پُر آفت، مانند کردم و موشان سپید و سیاه و مداومت ایشان بر بریدن شاخ ها بر شب و روز، و آن چهار مار را به طبایع که عماد خلقت آدمی است... و شیرینی آن را مانند کردم به لذات این جهانی که فایده آن، اندک و رنج آن، بسیار است، و راه نجات بر آدمی، بسته می گرداند.»
- (۱) حذف فعل به قرینه لفظی
(۲) کاربرد واژگان عربی
(۳) کوتاه و قابل فهم بودن جملات
(۴) مسجع و آهنگین بودن جملات
- ۱۹- کدام گزینه در ارتباط با ابیات زیر، نادرست است؟
- «ساقیا می ده که ما دردی کش میخانه ایم
خویشتن سوزیم و جان بر سر نهاده شمع وار
اهل دانش را در این گفتار با ما کار نیست
(۱) زبان شعر ساده است و ترکیب سازی در شعر دیده نمی شود.
(۲) آرایه های ادبی «کنایه، تضاد، استعاره و تشبیه» در شعر به کار رفته است.
(۳) کاربرد واژگان کهن و غیرفارسی در شعر مشهود است.
(۴) بیت دوم با بیت «با اهل فنا دارد هر کس سر یکرنگی / باید که به رنگ شمع از رفتن سر خندد» قرابت مفهومی دارد.
- ۲۰- در کدام ابیات، واژگان کهنی می توان یافت که امروزه به گونه دیگری به کار می روند؟
- الف: خندان خندان گفت که نتوان دانست
ب: نیست زنبور عسل را شکوه ای از جان خویش
ج: به صد کاروان اشتر سرخ موی
د: بریز بار تعلق که شاخه های درخت
- (۱) «الف» و «ج» (۲) «الف» و «د» (۳) «ب» و «ج» (۴) «ب» و «د»
- ۲۱- با توجه به قلمروهای تحلیل متن، در کدام گزینه ویژگی نوشته شده در کمانک نادرست است؟
- (۱) هر که می خواهد که گل چیند نه اندیشد ز خار
(۲) نه نور از چشم ها یارست رفتن سوی صورت ها
(۳) لاله می خورد که از پوست برون رفت، تو نیز
(۴) به دوستی که اگر زهر باشد از دستت
- دامن گل چیدم و دست من و دامان گل (کاربرد تاریخی دستور)
نه سوی هیچ گویی نیز ره دانست آوایی (به کارگیری واژگان کهن)
لاله خوردم کن و از پوست برون آر مرا (ترکیب سازی)
چنان به ذوق ارادت خورم که حلو را (جابه جایی ضمیر و اجزای جمله)

۲۲- کدام گزینه نادرست بیان شده است؟

- (۱) یکی از مهم‌ترین ارکان شعر، وزن است.
- (۲) درباره تأثیر وزن در شعر، می‌توان گفت مهم‌ترین و مؤثرترین عامل، وزن است.
- (۳) شاعر برای انتقال عاطفه خود به دیگران از زبان کمک می‌گیرد.
- (۴) وزن، ادراکی است که از احساس نظم حاصل می‌شود.

۲۳- ابیات زیر به ترتیب الفاکننده کدام حس به خواننده است؟

- الف: ز قلب آن چنان سوی دشمن بتاخت
ب: غرق است جانم بر درت، در بوی مشک و عنبرت
پ: جمله صید این جهانیم ای پسر
ت: کنون زمانه دگر گشت و من دگر گشتم
- (۱) رزمی و حماسی - شادی و نشاط - پند و اندرز - اندوه و حسرت
 - (۲) حیرت و تعجب - امید و لطف - هشدار و اندرز - دگرگونی روزگار
 - (۳) رزمی و حماسی - امید و لطف - ستایش روزگار - حیرت و سرگردانی
 - (۴) حیرت و تعجب - شادی و نشاط - ناامیدی و یأس - حسرت و اندوه

۲۴- وزن و آهنگ کدام بیت با محتوای آن هماهنگی و تناسب ندارد؟

- (۱) نه این زمان دل حافظ در آتش هوس است
 - (۲) تو زیر زمین شدی چو خورشید
 - (۳) گل در بر و می در کف و معشوق به کام است
 - (۴) گفت که سرمست نه‌ای رو که از این دست نه‌ای
- که داغ‌دار ازل همچو لاله خودروست
تا کی ز بر ستمات جویم؟
سلطان جهانم به چنین روز غلام است
رفتم و سرمست شدم وز طرب آکنده شدم

۲۵- کدام بیت برخلاف وزن ضربی و شاد آن، محتوا و مفهومی غم‌انگیز دارد؟

- (۱) بر خیز که باد صبح نوروز
 - (۲) ای سینه که دردمندی از غم
 - (۳) هر آدمی‌ای که مهر مهرت
 - (۴) مهر از سر نامه برگرفتم
- در باغچه می‌کند گل افشان
هم زانوی غم دوات جویم
در وی نگرفت سنگ خاراست
گفتی که سر گلابدان است

۲۶- موسیقی و وزن شعر زیر، بیان‌کننده کدام حالت روحی شاعر است؟

- «علی از کان مروت بر نیامد سال‌هاست
تابش خورشید و سعی باد و باران را چه شد؟»
- (۱) شادی و نشاط
 - (۲) هشدار و اندرز
 - (۳) حیرت و تعجب
 - (۴) تأسف و حسرت

۲۷- در کدام بیت هر دو آرایه واج‌آرایی و واژه‌آرایی، با هم به کار رفته‌اند؟

- (۱) زیر هر ستونش را دشمنه‌ای موشح کرد
 - (۲) خوش آن روزی که بینم باغ خشک آرزویم را
 - (۳) شود تا ظلمتم از بازی چشم چراغانی
 - (۴) پرده بردارم و آن گه به خودت می‌نگرانم
- پاره و پریشان باد، این کتاب خون‌آلود
به جادوی بهار خنده‌هایت می‌شکوفانی
مرا دریاب، ای خورشید در چشم تو زندانی
ذره ذره حسنت از تو ز لطفم بپذیرم

۲۸- در کدام بیت آرایه واج‌آرایی از نظر موسیقی لفظی نمایان‌تر است؟

- (۱) آذر آ ز جانست آزرده اسست
 - (۲) صدر سخی که لازم افعال اوست بذل
 - (۳) خیال خال تو با خود به خاک خواهم برد
 - (۴) در سایه سروی به سرای بستان
- زانکه از است خود سر آزار
این اسم مشتق است هم از مصدر سخاش
که تا ز خال تو خاکم شود عبیر آمیز
از ساقی سیم ساق ساغر بستان

۲۹- کدام بیت فاقد «واژه آرای» است؟

تو آن مبین که چو بلبل نمی‌کنم فریاد
ز کردار بد دور و دور از گزند
چون عمر، پایدار و فلک، دستگیر نیست
جان غریب تا دو سه روزی اسیر توست

(۱) به گلستان رخت بلبل‌ی چو من نبود
(۲) به کام تو گردنده چرخ بلند
(۳) دل بر امید وعده او چون توان نهاد
(۴) از شیوه غریب‌نوازی مدار دست

۳۰- در کدام بیت هر دو آرایه «واج آرای» و «واژه آرای» دیده می‌شود؟

یا چو ماهی فتاده در شستی
ز غیر شعر شعار و به غیر شعر شعور
دگر بارش که بنمودی فراپوش
چون عمر، پایدار و فلک، دستگیر نیست

(۱) همچو ماهی بر آسمان نشاط
(۲) غریب‌تر ز همه اینکه هرگز نبود
(۳) که گفت آن روی شهر آرای بنمای
(۴) دل بر امید وعده او چون توان نهاد؟

۳۱- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات تفاوت دارد؟

که از کلام نسنجیده خوار گردد مرد
صدف‌وار سر تا قدم گوش باش
تا چه می‌گوید از آن گفته پشیمان نشود
ور آنچه دانی گویی، کشی فراوان درد

(۱) سخن چو گویی سنجیده گوی در مجلس
(۲) چو دریا گهردار و خاموش باش
(۳) مرد باید که سخندان بود و نکته‌شناس
(۴) گر آنچه گویی دانی، بری فراوان سود

۳۲- مفهوم کدام گزینه با بیت «خواب نوشین بامداد رحیل / باز دارد پیاده را ز سبیل» تفاوت دارد؟

بین کزین ره چند از اینسان کاروان خواهد گذشت
خیز و محمل بند چون در جنبش آمد کاروان
کز منزل عمر کاروان می‌گذرد
می‌نماید ساکن اما روز و شب در رفتن است

(۱) کاروان دوستان بسیار بگذشت و هنوز
(۲) کعبه مقصود دور است و تو غافل خفته‌ای
(۳) در منزل تن مخسب و غافل منشین
(۴) پیش غافل کاروان عمر چون ریگ روان

۳۳- کدام ابیات در «ستایش تواضع و فروتنی» هستند؟

آن رهروی که منزلش از پافتادن است
غبار آلوده منت مکن از کوزه، آب خود
بگریزد نه بند بر پای است
که مر خویشتن را نگیری به چیز
بر زمستان صبر باید طالب نوروز را

الف: «صائب» بود گرد سرش کعبه در طواف
ب: کف آبی به دست خویش تا ممکن بود خوردن
ج: صبر با این بلا ندارد پای
د: تو آن گه شوی پیش مردم عزیز
ه: کامجویان را ز ناکامی چشیدن چاره نیست

(۱) «الف» - «د» (۲) «ه» - «الف» (۳) «د» - «ج» (۴) «ب» - «د»

۳۴- مفهوم کدام بیت با بیت «رفت آن که رفت آمد آن که آمد / بود آنچه بود خیره چه غم داری» متفاوت است؟

دگر آن را نتوان کرد کم و افزون
لطف آنچه تو اندیشی حکم آنچه تو فرمایی
گر اندکی نه به وفق رضاست خرده مگیر
قسمت انسان در این دیر خراب‌آباد چیست؟

(۱) آنچه مقصوم شد از کار گه قسمت
(۲) در دایره قسمت ما نقطه تسلیمیم
(۳) چو قسمت ازلی بی‌حضور ما کردند
(۴) جز غبار خاطر و گرد کدورت هر نفس

۳۵- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات تفاوت دارد؟

در تجلی است یا اولی‌الابصار
یکباره پری از نظر خلق نهان شد
پس بود عین حق، عیان همه جا
ای بس عیان به عین عیان از که جویمت؟

(۱) یار، بی‌پرده از در و دیوار
(۲) تا صورت زیبای تو از پرده عیان شد
(۳) هیچ جا را نکرد استثنا
(۴) عطار اگرچه یافت به عین یقین تو را

- ۳۶- کدام یک از عبارت‌های زیر، به آگاهانه بودن کنش، اشاره دارد؟
 (۱) ممکن است فردی به کاری آگاه باشد ولی تصمیم به انجام آن نگیرد.
 (۲) فعالیت انسان با قصد و هدف خاصی انجام می‌شود؛ اگرچه ممکن است همیشه به آن نرسد.
 (۳) فردی که به زبانی تسلط ندارد، نمی‌تواند با آن سخن بگوید.
 (۴) تا خواست انسان نباشد، کنش انجام نمی‌شود.
- ۳۷- به ترتیب، هر یک از مثال‌های زیر، مربوط به کدام یک از ویژگی‌های کنش است؟
 - سارا از میان جمع برمی‌خیزد و در و پنجره کلاس را باز می‌کند.
 - نگار مردد است که پس از برگشتن از دبیرستان بهتر است، ابتدا استراحت کند و بعد تکالیف درسی خود را انجام دهد یا برعکس.
 - پویا هنگام پیدایش شدن دوستش از ماشین به نشانه خداحافظی برای او بوق می‌زند.
- (۱) هدفدار - آگاهانه - معنادار (۲) معنادار - ارادی - ارادی
 (۳) هدفدار - ارادی - معنادار (۴) معنادار - آگاهانه - ارادی
- ۳۸- پاسخ پرسش‌های زیر در رابطه با کنش و پیامدهای آن به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟
 الف - پاکیزه شدن دست و صورت فرد در اثر وضو گرفتن چگونه پیامدی است؟
 ب - پیامدهایی که به اراده انسان وابسته است، چگونه‌اند؟
 ج - چرا انسان‌ها از انجام برخی کنش‌ها خودداری می‌کنند؟
 (۱) غیرارادی - احتمالی - پیامدهای نامطلوبشان (۲) طبیعی - قطعی - پیامد غیرارادی کنش‌ها
 (۳) ارادی - قطعی - پیامدهای نامطلوبشان (۴) غیرطبیعی - احتمالی - پیامد غیرارادی کنش‌ها
- ۳۹- چه تعداد از عبارت‌های زیر در ارتباط با «ارزش اجتماعی» درست است؟
 - ارزش‌ها از جنس هدف و مقصود هستند.
 - اگر کنش اجتماعی نباشد هیچ ارزشی شکل نمی‌گیرد.
 - شیوه انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است.
 - افراد جامعه نسبت به آن گرایش و تمایل دارند.
- (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴) ۱
- ۴۰- به ترتیب پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر در کدام گزینه بیان شده است؟
 - عدم پذیرش مسئولیت والدگری چه پدیده‌ای را در پی خواهد داشت؟
 - کدام مفهوم حاوی این معنی است که هر زن در طول عمر خود چه تعداد فرزند به دنیا می‌آورد؟
 - میزان تغییرات جمعیتی هر کشور از چه طریقی ارزیابی می‌شود؟
 (۱) سالمندی جمعیت - نرخ جایگزینی - محاسبه میزان رشد طبیعی جمعیت در بازه‌های زمانی معین
 (۲) رشد منفی جمعیت - نرخ رشد مثبت جمعیت - محاسبه میزان رشد طبیعی جمعیت در بازه‌های زمانی معین
 (۳) سالمندی جمعیت - نرخ رشد مثبت جمعیت - محاسبه تعداد تولد و تعداد مرگ‌ومیر و اختلاف بین آنها
 (۴) رشد مثبت جمعیت - نرخ جایگزینی - محاسبه تعداد تولد و تعداد مرگ‌ومیر و اختلاف بین آنها

۴۱- «ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی» از چه طریقی تحقق می‌یابند، چه پدیده‌هایی را ضروری می‌سازند و چگونه تداوم و استمرار می‌یابند؟

- (۱) کنش‌های اجتماعی - پدیده‌های طبیعی و اجتماعی - با تشویق افراد به انجام آن‌ها
- (۲) کنش‌های بیرونی - پدیده‌های طبیعی و اجتماعی - با تشویق و تنبیه افراد
- (۳) کنش‌های بیرونی - جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی - با تعلیم و تربیت افراد
- (۴) کنش‌های اجتماعی - جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی - با عمل کردن افراد بر اساس آن‌ها

۴۲- هر یک از هنجارهای زیر به ترتیب با کدام ارزش ارتباط دارد؟

- سلام دیگران را پاسخ دهیم.
- وسایلمان را در جای مناسب بگذاریم.
- پرگویی و کم‌گویی نداشته باشیم.

(۱) عفت - ادب - ادب (۲) ادب - نظم - عفت (۳) عفت - نظم - ادب (۴) ادب - ادب - نظم

۴۳- به ترتیب، هر یک از عبارات‌های زیر در ارتباط با بدن موجودات زنده با چه علت یا هدفی صورت می‌گیرد؟

الف - هر یک از اعضا نیازهای دیگری را تأمین می‌کنند.

ب - اعضا از چینش و نظم مناسبی برخوردارند.

ج - اعضا در ارتباط با یکدیگر عمل می‌کنند.

(۱) حفظ حیات موجود زنده - وابستگی اعضا به یکدیگر - نظم میان اعضا

(۲) تأمین هدف مشترک - حفظ حیات موجود زنده - وابستگی اعضا به یکدیگر

(۳) وابستگی اعضا به یکدیگر - تأمین هدف مشترک - حفظ حیات موجود زنده

(۴) نظم میان اعضا - حفظ حیات موجود زنده - تأمین هدف مشترک

۴۴- کدام یک در رابطه با فرهنگ، درست است؟

(۱) جهان اجتماعی با انتقال فرهنگ خود به نسل‌های بعد تداوم می‌یابد و از طریق ارث از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود.

(۲) هرگاه یک نسل فرهنگ خود را حفظ کند ولی نتواند آن را به نسل بعد منتقل سازد، جهان اجتماعی آن فرو نمی‌ریزد ولی دگرگون می‌شود.

(۳) فرهنگ شیوه زندگی گروهی از انسان‌هاست که سالیان متمادی با یکدیگر زندگی می‌کنند؛ برای مثال پوشش‌ها، گویش‌ها، آداب و رسوم و ... از آن جمله‌اند.

(۴) آن بخش از فرهنگ که همه اعضای یک جهان اجتماعی در آن اشتراک دارند «خرده‌فرهنگ» و بخش‌هایی که مربوط به یک قوم، قشر، صنف یا گروه است «فرهنگ عمومی» نامیده می‌شود.

۴۵- هر یک از موارد زیر با کدام دسته از پدیده‌های جهان اجتماعی ارتباط دارد؟

- خانواده

- راه یافتن به جهان اجتماعی به واسطه داشتن ارتباط با زندگی انسان

- دریا

- کنش‌ها و پیامدهای آن‌ها

(۱) اعتباری - تکوینی - اعتباری - اعتباری

(۲) تکوینی - اعتباری - اعتباری - اعتباری

(۳) اعتباری - اعتباری - تکوینی - اعتباری

(۴) اعتباری - اعتباری - تکوینی - اعتباری

- ۴۶- کدام گزینه به ترتیب به مرحله اول و دوم یک پژوهش علمی اشاره دارد؟
 (۱) تأثیر خواب بر سلامت روان چگونه است؟ - مصرف دخانیات ضریب ابتلا به فشارخون را افزایش نمی دهد.
 (۲) دانشمندان در پی یافتن علت افزایش هوش در نسل جدید دانش آموزان اند - معنای هوش چیست؟
 (۳) درماندگی آموخته شده در کودکان دیده نمی شود - هوش توانایی حل مسئله در فرد است.
 (۴) بی خوابی باعث کاهش تمرکز در فرد می شود - بررسی میزان کالری روزانه لازم برای افراد بالای ۵۰ سال
- ۴۷- هریک از افراد زیر از کدام روش کسب آگاهی استفاده کرده اند؟
 - مریم در مواجهه با یک مشکل از تجربیات قبلی خود استفاده می کند.
 - مینا می گوید: «حس ششم به من می گوید معلم امروز دیر به کلاس خواهد آمد.»
 - سجاد در انجام پژوهش علمی خود به آیات قرآن اشاره می کند.
 (۱) دریافت درونی - شهود - استناد
 (۲) شهود - دریافت درونی - عقل
 (۳) تجربه - شهود - استناد
 (۴) عقل - شهود - عقل
- ۴۸- «در پاسخ به این سؤال که آیا تماشای فیلم های خشونت آمیز باعث افزایش آمار دعوای خیابانی می شود؟ حدس دانشمندان مثبت است. آنان عقیده دارند که تلویزیون رسمی نباید فیلم های خشونت آمیز را پخش نماید.» کدام گزینه در ارتباط با جمله بالا صحیح است؟
 (۱) پاسخ دانشمندان بیانگر یک مسئله است.
 (۲) پاسخ آنان باید براساس مشاهدات تجربی آزموده شود.
 (۳) در صورت صحت این پاسخ با نظریه روبه رو می شویم.
 (۴) دانشمندان از روش تجربی برای پاسخ خود استفاده کرده اند.
- ۴۹- هریک از عبارتهای زیر مربوط به کدام یک از موضوعات مورد مطالعه در علم روان شناسی است؟
 - کودکی با مشاهده فریاد مادر، شروع به گریه می کند.
 - فاطمه که علاقه زیادی به روان شناسی دارد، زمان زیادی را صرف مطالعه می کند.
 - مهسا در مدرسه در کنار دوستانش حضور دارد اما به تنهایی بازی می کند.
 (۱) رفتار - شناخت - رفتار
 (۲) شناخت - رفتار - شناخت
 (۳) رفتار - رفتار - شناخت
 (۴) شناخت - شناخت - رفتار
- ۵۰- درستی یا نادرستی عبارتهای زیر به ترتیب در کدام گزینه مشخص شده است؟
 - پاسخی که دانشمندان به پرسش های علمی می دهند، تماماً مبتنی بر تجربه پیشین ایشان و عاری از قوه خلق و تخیلشان است.
 - گزاره ای مبتنی بر بررسی بر هم کنش دو پدیده در آینده، با توجه به آنچه اکنون می دانیم، نمونه ای از پیش بینی است.
 - وقتی الگوهای دلبستگی را در حیوانات و انسان ها بررسی و ثبت می کنیم، بر اساس یکی از ارکان روش علمی عمل کرده ایم.
 - با تعریف افسردگی به (نمره ای که شخص در یک پرسشنامه خاص می گیرد)، افسردگی را عیناً مشاهده کرده ایم.
 (۱) نادرست - درست - نادرست
 (۲) نادرست - نادرست - درست
 (۳) نادرست - درست - نادرست
 (۴) درست - نادرست - نادرست

۵۱- کدام گزینه در ارتباط با روش علمی و مفاهیم مرتبط با آن نادرست است؟

- (۱) ادراک کنترل حالتی است که فرد بر موضوع یا کاری که انجام می‌دهد، تسلط کافی دارد: تعریف عملیاتی
- (۲) میزان بروز پرخاشگری در والدین بر روند تحصیلی دانش‌آموزان و موفقیت آنان تأثیر دارد: متغیر
- (۳) محقق با دانستن اینکه میله فلزی در اثر گرما منبسط می‌شود و افزایش طول دارد، آن را گرم می‌کند: تکرارپذیری
- (۴) دانشمندی سعی می‌کند در فرایند پژوهش خود را از نقطه «الف» به «ب» برساند: موقعیت نامعین

۵۲- کدام گزینه در ارتباط با جمله زیر صحیح است؟

- «مریم و مینا برای روز معلم به دنبال هدیه مناسب هستند. مریم می‌گوید: یکی از دوستانم می‌خواهد یک جلد کتاب برای معلم هدیه ببرد؛ پس من دو جلد خواهم خرید، اما مینا به دنبال کتاب تاریخ باستان می‌گردد؛ چون می‌داند که معلمش به مباحث تاریخی علاقه دارد.»
- (۱) پردازش مریم از نوع مفهومی است.
 - (۲) عمل پردازش مینا پیچیده‌تر از مریم است.
 - (۳) مریم در مرحله ادراک ولی مینا در مرحله استدلال است.
 - (۴) پردازش مینا فقط معطوف به ویژگی‌های ظاهری است.

۵۳- تفاوت دانشمندان و افراد عادی در مواجهه با مسئله در چیست؟

- (۱) افراد عادی در پی حل مسئله هستند درحالی‌که دانشمندان در پی ابهام‌زدایی از موضوع‌اند.
- (۲) دانشمندان برخلاف افراد عادی در حل مسائل از روش‌های نظام‌دار استفاده می‌کنند.
- (۳) دانشمندان در حل مسائل به فرایند که جریان رسیدن به هدف است، توجه بیشتری دارند.
- (۴) افراد عادی بیشتر با آزمون‌ها سروکار دارند اما دانشمندان از روش‌های علمی استفاده می‌کنند.

۵۴- سوالات زیر مربوط به قلمرو کدام علم است؟

– چرا هنگام مطالعه، حواسمان مدام پرت می‌شود؟

– چرا مطالعه با فاصله زمانی، بهتر از مطالعه بدون فاصله زمانی است؟

(۱) دانش روان‌پزشکی	(۲) علم تجربی	(۳) علم روان‌شناسی	(۴) دانش انسان‌شناسی

۵۵- کدام یک از موارد زیر از جمله علل دشواری رسیدن به تکرارپذیری در روان‌شناسی است؟

الف – پیچیدگی پژوهش‌های مربوط به انسان

ب – رعایت مسائل اخلاقی

ج – ناکارآمد بودن روش تجربی در مطالعات روان‌شناختی

د – نرسیدن به تعریف واحد در تعریف روان‌شناسی

(۱) «الف» – «ب»	(۲) «ب» – «ج»	(۳) «ج» – «د»	(۴) «د» – «الف»

گروه آزمایشی علوم انسانی

آزمون ماز | پایه دوازدهم

مرور و تثبیت مباحث پایه

ویژه کنکوری‌های ۱۴۰۵

دفترچه شماره ۲

پنجشنبه ۲ مردادماه ۱۴۰۴

ملاحظات	مدت زمان پاسخ‌گویی	شماره سؤال		تعداد سؤال	ماده امتحانی	ردیف
		تا	از			
۶۵ سؤال ۶۰ دقیقه	۱۵ دقیقه	۷۰	۵۶	۱۵	زبان عربی	۱
	۱۵ دقیقه	۸۰	۷۱	۱۰	تاریخ	۲
		۹۰	۸۱	۱۰	جغرافیا	۳
	۲۰ دقیقه	۱۱۰	۹۱	۲۰	فلسفه و منطق	۴
	۱۰ دقیقه	۱۲۰	۱۱۱	۱۰	اقتصاد	۵

برای شباهت حداکثری به کنکور، صفحه آرای، فونت و حتی اندازه متن در تمامی آزمون‌های ماز، کاملاً یکسان با استاندارد دفترچه‌های کنکور در نظر گرفته می‌شود.

بودجه بندی دروس این آزمون

روان شناسی

روان شناسی: تعریف و روش مورد مطالعه صفحه های ۸ تا ۳۳

سهم در کنکور: ۱ سؤال

علوم اجتماعی ۱

زندگی اجتماعی (کنش های ما، پدیده های اجتماعی، جهان اجتماعی) صفحه های ۱ تا ۲۸

سهم در کنکور: ۱ سؤال

زبان و ادبیات فارسی ۱

فصل اول (درس های ۱ تا ۳) + کارگاه تحلیل فصل اول صفحه های ۱۰ تا ۳۵

سهم در کنکور: ۲ سؤال

ریاضی ۱

معادله درجه دوم (معادله و مسائل توصیفی، حل معادله درجه ۲ و کاربردها) صفحه های ۹ تا ۳۲

سهم در کنکور: ۲ سؤال

اقتصاد

اصول انتخاب در کسب و کار درس های ۱ تا ۴ صفحه های ۱ تا ۴۲

سهم در کنکور: ۳ سؤال

فلسفه و منطق

منطق

منطق و مباحث آن (منطق، ترازوی اندیشه) روابط میان ذهن، زبان و خارج (لفظ و معنا، مفهوم و مصداق) صفحه های ۱ تا ۲۶

فلسفه ۱

فلسفه و ابعاد آن (چیستی فلسفه، ریشه و شاخه های فلسفه) صفحه های ۱ تا ۱۸

سهم در کنکور: ۲ سؤال

تاریخ و جغرافیا

تاریخ ۱

فصل اول: تاریخ شناسی درس های ۱ تا ۳ صفحه های ۱ تا ۲۸

جغرافیای ۱

فصل اول: جغرافیا چیست؟ درس های ۱ و ۲ صفحه های ۱ تا ۱۲

سهم در کنکور: ۲ سؤال

زبان عربی ۱

ذاکَ هُوَ اللهُ
إِنِّكُمْ مَسْؤُولُونَ
درس های ۱ و ۲ صفحه های ۱ تا ۳۰

سهم در کنکور: ۸ سؤال

استراتژی و هدف گذاری با ماز در تابستان ۱۴۰۴

مرور، جمع بندی و تثبیت مباحث پایه یازدهم و دهم

یک آزمون جمع بندی پایه یازدهم

پنج آزمون مرور / تثبیت مباحث پایه دهم و دو درس مهم یازدهم (مطالعه عمیق، مرور / تثبیت: هر آزمون ۲۰ درصد از مطالب پایه دهم و دو درس مهم یازدهم)

یک آزمون جمع بندی و ارزیابی پیشرفت تابستانی

- شما می توانید به صورت اختیاری به سوالات دفترچه ۳ (پیش خوانی پایه دوازدهم) پاسخ دهید.
- در صورت پاسخ دهی به دفترچه ۳، تراز و کارنامه جدا برای مباحث پایه دوازدهم دریافت می کنید.

ویژه دانش آموزان پیشکار

■ عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (٥٦ - ٦٢)

- ٥٦- ﴿مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا﴾:
- (١) هر که نیکی آورده ده برابر مانندش برای اوست.
 - (٢) آنکه نیکی را بیاورد دهها مانندش برای اوست.
 - (٣) آن کس که با نیکی آمده بی‌تردید ده مانندش برای او است.
 - (٤) هر کس که با نیکی بیاید ده تا مانند آن، برای اوست.
- ٥٧- «إِذَا أَحْسَنَ النَّاسُ وَاجِبَاتِهِمُ بِالنِّسْبَةِ إِلَى الْمُرَافِقِ الْعَامَّةِ وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْحِفَافِ عَلَيْهَا سَيَنْتَفِعُ بِهَا الْآخِرُونَ!»:
- (١) اگر مردم وظایف خود را درباره تاسیسات عمومی به درستی انجام دهند و در مراقبت از آن‌ها همکاری کنند آیندگان از آنها بهره‌مند خواهند شد!
 - (٢) وقتی بهترین مردم تکالیف خود را نسبت به تاسیسات عمومی انجام داده و در نگهداری از آن‌ها همکاری کنند دیگران نیز از آنها بهره‌مند خواهند شد!
 - (٣) اگر مردم وظیفه خود را درباره تاسیسات عمومی درست انجام دهند و با کمک هم از آن‌ها مراقبت کنند آیندگان از آنها بهره می‌برند!
 - (٤) هرگاه مردم تکالیف خود را نسبت به تاسیسات عمومی بهتر انجام بدهند و در نگهداری از آن‌ها همکاری نمایند، دیگران از آنها بهره خواهند برد!
- ٥٨- «بَعْدَمَا فَرَّغْتَ قَاعَةَ الْمَطَارِ مِنَ الْمَسَافِرِينَ قَامَ الْعَمَالُ بِإِطْفَاءِ بَعْضِ الْمَكِيفَاتِ لِتَقْلِيلِ اسْتِهْلَاكِ الْكهربَاءِ!»:
- (١) بعد از آن که سالن قطار از مسافر خالی شد کارگران اقدام به خاموش کردن برخی کولرها نمودند تا مصرف برق را کاهش دهند!
 - (٢) پس از این که سالن فرودگاه از مسافران خالی گردید کارگران برای کاهش مصرف برق به خاموش کردن بعضی از کولرها پرداختند!
 - (٣) پس از خالی شدن سالن فرودگاه از مسافران کارگران بعضی از کولرها را خاموش کردند تا مصرف برق کاهش بیابد!
 - (٤) به محض اینکه سالن قطار خالی از مسافران شد کارگران برخاستند تا برای کاهش صرف برق بعضی کولرها را خاموش کنند!
- ٥٩- «بَعْضُ الْعُلَمَاءِ الْمُسْلِمِينَ كَانُوا يَذْهَبُونَ إِلَى الْأَمَاكِنِ الْبَعِيدَةِ مِنَ الْأَرْضِ لِمُشَاهَدَةِ آثَارِهَا التَّارِيخِيَّةِ!»:
- (١) برخی دانشمندان مسلمان به مکان‌های دور از زمین می‌رفتند، برای دیدن آثار تاریخی‌اش!
 - (٢) بعضی دانشمندان مسلمان به مکان دور از زمین می‌رفتند، برای دیدن آثار تاریخی آن!
 - (٣) برخی دانشمندان مسلمانی‌اند که به مکان‌های دور از زمین می‌روند، تا آثارش را که تاریخی است ببینند!
 - (٤) اینان دانشمندان مسلمانی هستند که به مکان‌های دور می‌روند، برای اینکه آثار تاریخی‌اش را ببینند!
- ٦٠- عَيْنُ الصَّحِيحِ:
- (١) ذَاكَ هُوَ اللَّهُ الَّذِي شَقَّ فِي الْمَرْءِ بَصَرَهُ! : این همان خدایی است که در انسان، دیدگان را می‌شکافت!
 - (٢) هَؤُلَاءِ الطُّلَّابُ، قَدْ كَتَبُوا وَاجِبَاتِهِمُ الدَّرَاسِيَّةَ فِي الصَّفِّ! : این‌ها دانش‌آموزانی‌اند که تکالیف درسی‌شان را در کلاس نوشته‌اند!
 - (٣) الْكَلَامُ كَالدَّوَاءِ؛ قَلِيلُهُ يَنْفَعُكَ وَكَثِيرُهُ قَاتِلٌ! : کلام همانند دارو می‌باشد؛ تو از اندکش سود می‌بری و بسیارش کشنده است!
 - (٤) إِرْحَمَ مَنْ يَعِيشُ عَلَى الْأَرْضِ يَرْحَمَكَ مَنْ فِي السَّمَاءِ! : به کسی که بر روی زمین زندگی می‌کند رحم کن تا کسی که در آسمان است به تو رحم کند!

۶۱- «دانش آموزان در زنگ پایانی فعالیت‌های آزاد انجام می‌دهند»:

- ۱) يُمارسون الطَّلَابُ في الساعة الأخيرة نشاطات حرّة!
- ۲) الطَّالِبَات تُمارس النّشاطات الحرّة في السّاعة الأخرى!
- ۳) الطَّالِبَات تُمارسن النّشاط الحرّ في الحصّة الأخيرة!
- ۴) يُمارس الطَّلَابُ النّشاطات الحرّة في الحصّة الأخيرة!

۶۲- «إذا قدرت على عدوك فاجعل العفو عنه شكراً للقدره عليه!»: عین ما یناسب مفهوم العبارة:

- ۱) آن که سیمت نداد زر بخشش
- ۲) وعده لطف و کرم را مکن ای دوست، خلاف
- ۳) بیرون کشید خنجر کین از نیام و باز
- ۴) کردم گناه و آمدم اندر پناه تو
- آن که پایت بُرید سر بخشش
- کز کریمان نَسَزَد آنچه خلاف کرم است
- بنمود عفو و خنجر کین در نیام کرد
- تا بر سرم ز عفو و کرم سایه افکنی

■ ■ ■ اقرأ النص التالي بدقة ثم أجب عن الأسئلة (۶۳ - ۶۶) بما يناسب النص:

يُعرف الكلب بأنّه حيوان وفيّ لصاحبه الذي يربيّه (تربيت می‌کند)، و هناك قصص مختلفة تدلّ على ذلك، فبعض الكلاب قد تضخّي (قربانی کنند) بنفسها لأجل إنقاذ صاحبها والدفاع عنه، إنّ الكلب حيوان يشعر الإنسان معه بالأمان، حيث يعتبر حارساً أميناً لصاحبه وعائلته، فالكلب بالإضافة إلى قدرته على مواجهة الأخطار مثل التعرّض لأحد الأشخاص، أو الحيوانات الأخرى مثل الذئب أو الأفاعي أو غيرها، فهو حيوان مستعدّ للدفاع عن صاحبه حتّى الموت، أو عن أفراد عائلته، خاصّة إن كان هذا الفرد طفلاً صغيراً. بعض الكلاب تتخذ من قبر صاحبها الذي مات مكاناً لها فلا تتركه تعبيراً عن حبّها له، و وفائها، و حزنها على فراقه، و أكثر الكلاب عندما يسافر صاحبها و يتركها لا تنساه و تنتظره، حتّى إذا عاد بعد أعوامٍ طويلةٍ تذهب إليه و تعانقه (به آغوش می‌گیرند). يختلف معدّل عمر الكلاب باختلاف أحجامها، فالكلاب الصغيرة الحجم تعيش ما بين ۱۰-۱۵ عاماً، و قد يصل عمر بعضها إلى ۱۸ عاماً، و يمكن أن تعمر الكلاب الصغيرة أطول من الكلاب الكُبرى.

۶۳- عین الخطأ: (حسب النص)

- ۱) إنّ بعض الكلاب مستعدّة للتضحية بحياتها لإنقاذ صاحبها!
- ۲) يمكن للكلاب إيجاد الأمن لمالكها وعائلته عند مواجهة الأخطار المحتملة!
- ۳) يعتبر الكلب حارساً و فياً للبيت وصاحبه وعائلته!
- ۴) تمكن للكلاب حماية صاحبها من الذئب والأفاعي فقط!

۶۴- عین الصحيح: (حسب النص)

- ۱) يختلف متوسط عمر الكلاب عن بعضها البعض حسب شكلها!
- ۲) تعيش الكلاب الصغيرة الحجم ثمانية عشر عاماً على الأقل!
- ۳) عادة ما تعيش الكلاب الصغيرة أطول من الكلاب الأخرى!
- ۴) إنّ الكلاب الصغيرة أكثر وفاء للبشر من الكلاب الكبيرة الحجم!

۶۵- عین سؤالاً لم يذكر جوابه في النص:

- ۱) كيف تتعرّف الكلاب على صاحبها؟
- ۲) بماذا تشتهر الكلاب بين الناس؟
- ۳) كيف تساعد الكلاب البشر؟
- ۴) كم متوسط عمر الكلاب الصغيرة الحجم؟

■ عین الخطأ في الإعراب و التحليل الصرفي (۶۶)

۶۶- «مستعدّ - تتخذ - يختلف - اختلاف»:

- ۱) مستعدّ: مفرد، مذكر، نكرة، معرب، اسم فاعل مأخوذ من مزيد ثلاثي / صفة و مرفوع
- ۲) تتخذ: فعل مضارع، مزيد ثلاثي من باب افتعال، مصدره: إتخذ، للغائب، معلوم / فعل و مع فاعله و الجملة فعلية
- ۳) يختلف: للغائب، مزيد ثلاثي بزيادة حرفين زائدين، معلوم، معرب / فعل و فاعله «معدّل»
- ۴) اختلاف: اسم، مفرد، مذكر، مصدر و حروفه الأصلية: «خ، ل، ف» / المجرور بالحرف الجارّ و «باختلاف» الجارّ و المجرور

■ ■ عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (٦٧ - ٧٠)

- ٦٧- عین الخطأ في ضبط حركات الكلمات:
- (١) كَانَتْ سَمِيَّةً بَانْتِظَارٍ وَالدَّيْهَا بَعْدَ الْمَدْرَسَةِ!
- (٢) فِي حِصَّةِ الْعُلُومِ الْإِجْتِمَاعِيَّةِ نَحْنُ سَأَلْنَا الْمُدْرَسَةَ!
- (٣) هَؤُلَاءِ الْمُوَاطِنُونَ يَعْمَلُونَ بِوَأَجَبَاتِهِمْ دَائِماً!
- (٤) هَٰذَا الْاِقْتِرَاحَانِ يُسَاعِدَانِ النَّاسَ فِي أَكْثَرِ الْمَشَاكِلِ!
- ٦٨- عین الخطأ عن صيغة الفعل:
- (١) هَلْ تَشَاهِدِينَ أَوْلَئِكَ الطَّالِبَاتِ عِنْدَمَا يَخْرُجْنَ مِنَ الْمَكْتَبَةِ؟!
- (٢) كَانَ الْمَسَافِرُونَ يُشَاهِدُونَ مَبَارَاةَ فَرِيقِهِمْ فِي مَطْعَمِ الْفَنْدُقِ!
- (٣) كَيْفَ تَرْجِعِينَ إِلَى الْبَيْتِ بَعْدَ مَطَالَعَةِ الدَّرُوسِ يَا صَدِيقِي!
- (٤) هُمَا سَاعَدَتَا رَجُلًا عَجُوزًا طَلَبَ الْعُبُورَ مِنَ الشَّارِعِ الْمَزْدَحَمِ!
- ٦٩- عین الخطأ عن العدد:
- (١) سَافَرْتُ إِلَى مَشْهَدِ الْمَقْدَّسَةِ لَزِيَارَةِ مَرْقَدِ الْإِمَامِ الثَّامِنِ!
- (٢) بَقِيتُ وَاحِدَةً مِنْ زَمِيلَاتِي فِي صَالَةِ الْامْتِحَانِ وَ لَمْ تَخْرُجْ!
- (٣) اشْتَرَيْتُ سَبْعِينَ وَ خَمْسَةَ كِتَابًا لِتَجْهِيْزِ مَكْتَبَةِ مَدْرَسَتِنَا!
- (٤) يَطَالِعُ جَمِيعُ هَؤُلَاءِ الطُّلَّابِ دُرُوسَهُمْ فِي الْحِصَّةِ الْأُولَى!
- ٧٠- عین فعلاً يدلُّ على الطَّلَب:
- (١) يَا أَيُّهَا الزَّمَلَاءُ! عَلَيْكُمْ بِالْمَحَاوَلَةِ الْكَثِيرَةِ لِلنَّجَاحِ فِي هَذَا الْامْتِحَانِ!
- (٢) أَعْلَمُ أَنَّ السَّعَادَةَ الْحَقِيقِيَّةَ غَايَةٌ لَا يَقْدَرُ عَلَى وَصُولِهَا الْمُتَكَاسِلُونَ!
- (٣) أُمِّي الْحَنُونُ! لَا تَحْمَلِي هَذِهِ الْحَقَائِبَ الْكَبِيرَةَ لِأَنَّهَا ثَقِيلَةٌ جَدًّا!
- (٤) جَاءَ الْمَعْلَمُ إِلَى الصَّفِّ وَ طَلَبَ الْوَأَجَابَاتِ الدَّرَاسِيَّةَ مِنَ الطُّلَّابِ!

۷۱- کدام گزینه درباره مفهوم اندرگاه درست است؟

- (۱) یک شبانه‌روزی است که در گاه‌شماری جلالی هر چهار سال، به سال جدید افزوده می‌گردد.
- (۲) یک‌چهارم شبانه‌روزی است که بین سال قمری و خورشیدی در گاه‌شماری بابلی اختلاف است.
- (۳) پنج روز اضافی است که به آخر ماه دوازدهم گاه‌شماری اوستایی افزوده می‌شد.
- (۴) روزی است که در گاه‌شماری مصری، هر چهار سال یک‌بار، به سال افزوده می‌شد.

۷۲- کدام موارد درباره شیوه کار تاریخ‌نگاری هرودت، درست است؟

- الف - نتوانسته از انگیزه‌ها و جهت‌گیری‌های خود نسبت به برخی موضوعات جلوگیری کند.
 - ب - وی با استفاده از تجربیات و دستاوردهای فلسفه و ادبیات، تاریخ‌نگاری را ارتقاء بخشید.
 - ج - به تأثیر جغرافیا بر تاریخ و رویدادهای تاریخی توجه خاصی نشان داده است.
 - د - وی در گزارش روایت‌های خود، از منابع و اسناد دولتی بهره‌مند بوده است.
- (۱) «الف» و «ب» (۲) «ج» و «د» (۳) «الف» و «ج» (۴) «ب» و «د»

۷۳- کدام مورد درباره گاه‌شماری‌های متداول در ایران دوره اشکانیان درست است؟

- (۱) گاه‌شماری‌های دقیقی که رومیان هم از آن بهره بردند، در این دوره رواج داشت.
- (۲) کیبسه از جمله سنت‌های گاه‌شماری این دوره بود که در تقویم‌هایشان اعمال کردند.
- (۳) در این دوره برای رفع اختلاف شبانه‌روز، هر سه سال، یک ماه به سال می‌افزودند.
- (۴) براساس گاه‌شماری مصری اصلاحاتی را در شمارش روز و شب ایجاد کردند.

۷۴- کدام گزینه درباره مفهوم خط زمان درست است؟

- (۱) ابزاری است که سبب می‌شود تا محقق بتواند ارتباط تاریخ و جغرافیا را به‌خوبی درک کند.
- (۲) نوعی گاه‌شماری است که از طریق آن می‌توان محدوده زمانی هر حکومت تاریخی را مشخص کرد.
- (۳) وسیله‌ای است که از طریق آن می‌توان ترتیب علت - معلولی رویدادهای پیش از تاریخ را بررسی کرد.
- (۴) نموداری است که به‌وسیله آن می‌توان رویدادهای یک دوره یا دوران‌های مختلف تاریخی را به‌ترتیب زمان وقوع آن‌ها نشان داد.

۷۵- کدامیک از موارد زیر درباره مرحله دوم کار باستان‌شناسی، درست است؟

- الف - ابزارهای نوین و عکس‌های هوایی و تصاویر ماهواره‌ای در این مرحله کاربرد دارند.
 - ب - گام بعدی این مرحله از تحقیقات، در کارگاه‌ها و آزمایشگاه‌های مجهز ادامه می‌یابد.
 - ج - بیرون آوردن و نمایان کردن آثار است که در دل خاک قرار گرفته‌اند.
 - د - قدمت، مواد و مصالح به‌کاررفته در آثار باستانی مورد بررسی و پژوهش قرار می‌گیرد.
- (۱) «الف» و «ج» (۲) «الف» و «د» (۳) «ب» و «ج» (۴) «ب» و «د»

۷۶- کدامیک از موارد زیر درباره ارتباط میان باستان‌شناسی و تاریخ درست است؟

- الف - منابع مکتوب تاریخی منبع مناسبی برای کشف و مطالعه آثار و مکان‌های باستانی محسوب می‌شود.
- ب - تاریخ به باستان‌شناسی کمک می‌کند تا ابعاد مختلف زندگی اجتماعی و سیاسی دوره‌های مختلف تاریخی بهتر شناخته شود.

ج - بیشتر اطلاعات ما از زندگی انسان‌های پیش از تاریخ، حاصل تحقیقات علمی تاریخ است.

د - مطالعه و شناخت دوران بسیار طولانی پیش از تاریخ متکی بر کاوش‌های باستان‌شناسی است.

- (۱) «الف» و «ج» (۲) «الف» و «د» (۳) «ب» و «ج» (۴) «ب» و «د»

۷۷- سه گزاره زیر، به کدام یک از این مراحل پژوهش در تاریخ، به درستی اشاره دارد؟

الف - در این مرحله گرایش دینی یا سیاسی نویسندگان منابع ارزیابی می شود.

ب - این مرحله نیازمند روش ها و مهارت های خاصی است.

ج - این مرحله هدف پژوهش را مشخص می کند و مانع از بیراهه رفتن پژوهشگر از مسیر درست پژوهش می شود.

(۱) شناسایی منابع - تحلیل و تفسیر اطلاعات - تدوین پرسش های تحقیق

(۲) تحلیل و تفسیر اطلاعات - انتخاب موضوع - تدوین پرسش های تحقیق

(۳) شناسایی منابع - انتخاب موضوع - گردآوری و تنظیم اطلاعات

(۴) تدوین پرسش های تحقیق - شناسایی منابع - شناسایی منابع

۷۸- کدام موارد درباره «علم تاریخ» درست است؟

الف - بررسی جنبه های مختلف زندگی انسان ها و جوامع در گذشته

ب - بررسی و تحلیل علل و نتایج افکار و اعمال پیشینیان

ج - شناخت فرهنگ و شیوه زندگی انسان ها و جوامع گذشته در طول زمان

د - از پیامدهای رفتار فردی و جمعی انسان ها

(۱) «ج» - «د» (۲) «ب» - «ج» (۳) «الف» - «د» (۴) «الف» - «ب»

۷۹- هریک از عبارات زیر به ترتیب در توصیف کدام یک از گاه شماری های جهان باستان می باشد؟

الف - در این نوع گاه شماری سال را ۳۶۵ و یک چهارم شبانه روز محاسبه می کردند.

ب - در این نوع گاه شماری سال به ۱۲ ماه قمری ۳۰ یا ۲۹ روزه تقسیم می شد.

ج - در این نوع گاه شماری ماه ها بر اساس فرهنگ و آیین ایرانی نام گذاری شده بودند.

د - در این نوع گاه شماری سال به ۱۲ ماه خورشیدی ۳۰ روزه تقسیم می شد.

(۱) بابلی - خورشیدی قمری - اوستایی - مصری

(۲) مصری - خورشیدی قمری - اوستایی - رومی

(۳) خورشیدی قمری - مصری - خورشیدی قمری - اوستایی

(۴) مصری - خورشیدی قمری - خورشیدی قمری - اوستایی

۸۰- سه گزاره زیر درباره مراحل پژوهش در تاریخ به ترتیب، به کدام یک از مراحل شش گانه پژوهش در تاریخ اشاره دارد؟

الف - هر پژوهش باید مسئله تازه ای را بررسی کند و نظر جدیدی ارائه دهد.

ب - مورخان و کاراگاهان پلیس هر دو به دنبال مدارکی هستند که گذشته را بازسازی کنند.

ج - در پژوهش های تاریخی اغلب از زمینه ها، علل ها، آثار و نتایج رویدادها پرسش می شود.

(۱) «الف»: انتخاب موضوع - «ب»: شناسایی منابع - «ج»: تدوین پرسش های تحقیق

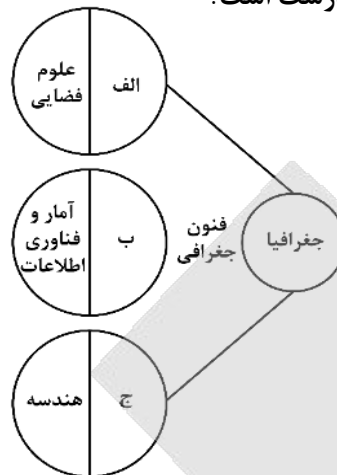
(۲) «الف»: تدوین پرسش های تحقیق - «ب»: تحلیل و تفسیر اطلاعات - «ج»: شناسایی منابع

(۳) «الف»: انتخاب موضوع - «ب»: تحلیل و تفسیر اطلاعات - «ج»: تدوین پرسش های تحقیق

(۴) «الف»: شناسایی منابع - «ب»: تحلیل و تفسیر اطلاعات - «ج»: گزارش یافته های پژوهش

۸۱- در ارتباط با تصویر زیر، کدام گزینه درست است؟

- (۱) «الف» مربوط به ژئومورفولوژی و «ج» مربوط به نقشه‌کشی یا همان کارتوگرافی است.
- (۲) «الف» مربوط به روش‌های کمی در جغرافیا است و «ب» همان ژئومورفولوژی است.
- (۳) «الف» مربوط به سنجش از دور و GIS است و «ب» به روش‌های کمی در جغرافیا اشاره می‌کند.
- (۴) «الف» مربوط به کارتوگرافی یا نقشه‌کشی است و «ج» به ژئومورفولوژی اشاره دارد.

۸۲- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

«واژه جغرافیا، اولین بار توسط ارائه شد و او جغرافیا را تعریف می‌کند.»

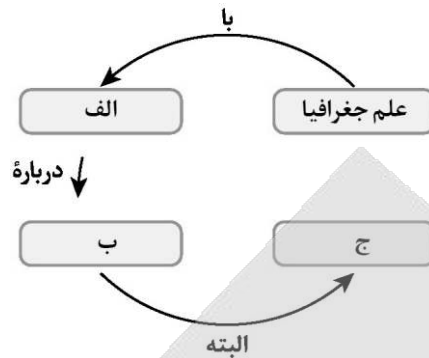
- (۱) اراتوستن - علم بررسی روابط متقابل انسان و محیط طبیعی برای بهبود زندگی بشر
- (۲) فیثاغورث - علم مطالعه زمین به عنوان جایگاه انسان
- (۳) اراتوستن - علم مطالعه زمین به عنوان جایگاه انسان
- (۴) فیثاغورث - علم بررسی روابط متقابل انسان و محیط طبیعی برای بهبود زندگی بشر

۸۳- کدام یک از موارد زیر با عبارت بیان شده ارتباط بیشتری دارد؟

«روند تأثیرگذاری و تأثیرپذیری به صورت جریانی پیوسته در مکان ادامه دارد و سبب تغییر شکل مکان‌ها می‌شود.»

- (۱) بسیاری از فعالیت‌های انسان در مکان و زمان معینی انجام می‌شود که تأثیر متقابل زمان و مکان را بیان می‌کند.
- (۲) پدیده یک واقعیت یا رویداد جغرافیایی محسوس و مشهود است که می‌تواند عوارض طبیعی و مصنوعی باشد.
- (۳) در هر مکان طبیعی پدیده‌های مختلفی هستند که بر یکدیگر تأثیر گذاشته و به نوبه خود از هم تأثیر می‌پذیرند.
- (۴) محیط طبیعی مجموعه‌ای متعادل است که با ورود انسان زمینه‌های تغییر در محیط فراهم می‌شود.

۸۴- کدام عبارت، موارد «الف»، «ب» و «ج» در تصویر زیر را به ترتیب کامل می‌کند؟

- (۱) رابطه دوسویه با سایر علوم و دانش‌ها - پدیده‌ها و روابط بین آن‌ها به مطالعه می‌پردازد - علم جغرافیا با استفاده از یافته‌های سایر علوم و تکیه بر دستاوردهای علوم تجربی و زمین‌شناسی می‌تواند محیط جغرافیایی را بشناسد.
- (۲) یک دید همه‌جانبه - پراکندگی پدیده‌ها و روابط بین آن‌ها به مطالعه می‌پردازد - رابطه جغرافیا با سایر علوم دوسویه بوده و در یک جریان دوطرفه از داده‌ها و یافته‌های یکدیگر استفاده می‌کنند.
- (۳) رابطه دوسویه با سایر علوم و دانش‌ها - محیط طبیعی و مکان‌های جغرافیایی به بررسی می‌پردازد - علم جغرافیا با تکیه بر دستاوردهای علوم تجربی و زمین‌شناسی می‌تواند محیط جغرافیایی را بشناسد.
- (۴) یک دید همه‌جانبه و استفاده از یافته‌های سایر علوم - محیط طبیعی و مکان‌های جغرافیایی به بررسی می‌پردازد - رابطه جغرافیا با سایر علوم دوسویه بوده و در یک جریان دو طرفه از داده‌ها و یافته‌های یکدیگر استفاده می‌کنند.

۸۵- در کدام گزینه، موضوع علم جغرافیای اقتصادی به‌درستی مطرح شده است؟

- (۱) مجموعه فعالیت‌های اقتصادی اعم از کشاورزی، دامپروری و هر آنچه که با محیط طبیعی سروکار دارد و نقش انسان در آن فعال است.
 - (۲) نظامی است که با تکیه بر شناخت ظرفیت و توان محیط، انسان را به سمت بهره‌وری عاقلانه از طبیعت سوق می‌دهد.
 - (۳) دانشی است که تولید، توزیع و مصرف کالاها و خدمات، نظام‌های اقتصادی و عرضه و تقاضا را مطالعه می‌کند.
 - (۴) علمی است که به چگونگی معیشت گروه‌های انسانی در مکان‌های مختلف در رابطه با محیط زندگی‌شان می‌پردازد.
- ۸۶- باتوجه به عبارات زیر در خصوص مفاهیم اساسی دانش جغرافیا کدام موارد به روابط متقابل انسان با محیط اشاره دارد؟

- الف - هوش و استعداد انسان به او در جهت تغییر کمک می‌کند.
- ب - جغرافیا انسان را قادر به بهره‌برداری از اعماق زمین کرده است.
- ج - انسان برای رفع نیازهای خود، محیط طبیعی را به محیط جغرافیایی تبدیل می‌کند.
- د - پدیده یک رویداد جغرافیایی است که از عوارض طبیعی یا انسانی است.

(۱) «الف» و «ج» (۲) «الف» و «د» (۳) «ب» و «د» (۴) «ج» و «د»

۸۷- در پژوهشی تحت عنوان «بادگیرهای یزد؛ چاره‌ای به جای کولرهای گازی» موارد زیر مطرح شده است؛ در این میان کدام گزینه به مطالب درستی اشاره دارد؟

- الف - ساکنان یزد با استفاده از فناوری‌های جدید و بومی، از محیط اطرافشان بهره‌برداری می‌کنند.
 ب - این بادگیرها بیشتر در شهر یزد به چشم می‌خورند و وجود دارند.
 ج - در شهر یزد به خاطر گرما و خشکی هوا، بادگیرهایی ساخته می‌شود.
 د - بادگیر وسیله‌ای است که سبب تهویه و خنک کردن هوای داخل منازل می‌شود.

- (۱) چه کسانی - کجا - چرا - چه چیز
 (۲) چطور - چه کسانی - چطور - چرا
 (۳) چه کسانی - کجا - چرا - چرا
 (۴) چطور - چه کسانی - چه چیز - چه چیز

۸۸- موارد زیر نشان‌دهندهٔ مراحل پژوهش «عوامل مؤثر در افزایش جمعیت کرج» است. با توجه به آن کدام گزینه عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

«در هر پژوهش علمی، رخ دادن موارد برای وقوع مورد ضروری است.»

الف - پژوهشگر به سالنامهٔ آماری یک دهه مراجعه می‌کند و تغییرات جمعیتی شهر کرج را مورد مطالعه قرار می‌دهد و از عکس‌های هوایی و ماهواره‌ای کمک می‌گیرد.

ب - پژوهشگر با تعدادی از ساکنان یکی از محله‌های قدیمی شهر کرج، مصاحبه می‌کند و ضمن توجه به تغییرات جمعیتی به بررسی علت‌های پنهان تغییرات هم می‌پردازد.

ج - درصد تغییرات جمعیت و درصد شاغلان در یک دهه در شهر کرج با استفاده از روش‌های آماری مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد.

د - بین تقاضای نیروی کار در شهر کرج و جذب جمعیت در آن، رابطه‌ای مستقیم وجود دارد و با توجه به قابلیت‌های جغرافیایی شهرهای اطراف، صنایع کوچک ایجاد شود.

- (۱) «الف» و «ب» - «ج» (۲) «ب» و «ج» - «د» (۳) «الف» و «ج» - «د» (۴) «الف» و «د» - «ج»

۸۹- با توجه به موارد زیر که هر مورد بیانگر مرحله‌ای از مراحل از پژوهش در جغرافیا می‌باشد، کدام مورد به درستی بیان شده است؟

الف - جغرافی‌دانان تلاش می‌کنند اطلاعات لازم را از منابع و روش‌های مختلفی به دست آورند.

ب - میزان دانش، تجربیات و سوابق پژوهشی در دسترس پژوهشگر در این گام تأثیرگذار هستند.

ج - در این گام مطالعهٔ سابقه، پیشینه مسئله و نتایج پژوهش دیگران موردنیاز پژوهشگر است.

د - در این گام حذف اطلاعات غیرضروری و حفظ اطلاعات مرتبط با پژوهش به وقوع می‌پیوندد.

(۱) از نظر ترتیب مراحل، مورد «د» بعد از مورد «الف» و قبل از مورد «ب» قرار می‌گیرد.

(۲) برای آغاز مراحل «ب» و «د» لازم است مراحل «ج» و «الف» ابتدا به طور کامل انجام شوند.

(۳) از نظر ترتیب مراحل، مورد «الف» بعد از مورد «ب» و قبل از مورد «ج» قرار می‌گیرد.

(۴) برای آغاز مرحلهٔ «د» لازم است ابتدا مورد «ج» و سپس موارد «ب» و «الف» انجام شوند.

۹۰- با توجه به سؤالات کلیدی در جغرافیا، کدام پرسش به بررسی «سیر تکوین و تحول پدیده» می‌پردازد؟

(۱) چرا پدیدهٔ گرد و غبار و ریزگردها بیشتر جنوب غرب ایران را متأثر می‌سازد؟

(۲) چه عاملی موجب افزایش رطوبت آب و هوای جنوب شرق ایران می‌شود؟

(۳) کدام فعالیت‌ها و برنامه‌های انسانی، بیابان‌زدایی در ایران را تشدید کرده است؟

(۴) زمینه‌ها و عوامل بروز سیل در استان‌های پرباران شمالی کشور کدام‌اند؟

۹۱- درباره دانش منطق می توان گفت:

- (۱) با به کارگیری قواعد اندیشه، از همه خطاهای ذهنی جلوگیری می کند.
- (۲) دانشی است که طرز کار ذهن انسان را در عمل تفکر ابداع می کند.
- (۳) هر انسانی به صورت طبیعی از قواعد این دانش، استفاده می کند.
- (۴) به ارزیابی کردن محتوای ذهن بر اساس قواعد اندیشه می پردازد.

۹۲- کدام تشبیه درباره دانش منطق درست است؟

- (۱) دانش منطق همچون علم پزشکی است که پس از شناسایی بیماری با آن مبارزه کرده و به درمان آن بیماری می پردازد.
- (۲) دانش منطق علمی است ابزاری؛ مانند سیستم کنترلی خودرو که سبب حرکت آن شده و در برخورد با موانع، هشدار می دهد.
- (۳) دانش منطق علمی است کاربردی؛ مانند دوچرخه سواری که باید ابزاری باشد در خدمت پیروز شدن انسان و رسیدن او به قله ها.
- (۴) دانش منطق از آن جهت مانند شاقول بنایی است که علاوه بر تأمین مصالح فکری، باعث ایجاد بنای فکری مستحکم نیز می گردد.

۹۳- کدام گزینه «استدلال» محسوب می شود؟

- (۱) استدلال یعنی استفاده از تصدیق های معلوم برای روشن کردن تصدیق مجهول.
- (۲) برای اینکه در استدلال های پیچیده دچار مغالطه نشویم، به علم منطق نیاز داریم.
- (۳) تعریف، همان چیزی است که با استفاده از آن تصورات مجهول را روشن می کنیم.
- (۴) منطق، دانشی است که با تأکید بر روش درست اندیشیدن، به عمل تفکر کمک می کند.

۹۴- در کدام عبارت، مغالطه توسل به معنای ظاهری وجود دارد؟

- (۱) روزی راننده کامیون به پیچی رسید، خم شد و آن را برداشت.
- (۲) شاه که قسم خورده بود خون وزیر خود را نریزد، او را خفه کرد.
- (۳) این دو نفر که به روان شناس مراجعه کردند، ۵ سال اختلاف دارند.
- (۴) خلیفه گفته تا به دانشمند شهر لعنت بفرستیم، پس لعنت بر او باد.

۹۵- کدام یک از عبارت های زیر درباره مغالطه شیوه نگارش کلمات درست است؟

- الف: اغلب به صورت کتبی رخ می دهد.
- ب: صرفاً برای ویراستاران و نویسندگان رخ می دهد.
- ج: فقط محدود به عدم رعایت علائم سجاوندی نمی باشد.
- د: ممکن است واژگان هم آوا که معنای متفاوتی دارند، زمینه ساز این مغالطه باشند.

- (۱) «الف» - «ج» (۲) «ب» - «د» (۳) «ج» - «د» (۴) «الف» - «ب»

۹۶- در همه گزینه ها احتمال برداشت معانی متفاوت وجود دارد؛ به جز گزینه ...

- (۱) او چند غزل این شاعر جوان را بی اشکال خواند.
- (۲) خانم پزشکی به خیریه بسیار کمک کرد.
- (۳) این زمین ها ملک پادشاه است.
- (۴) بخشش لازم نیست اعدامش کنید.

۹۷- کدام گزینه درباره مفاهیم کلی درست است؟

- (۱) این دسته از مفاهیم، حتماً مصادیق متعدد ذهنی و خارجی دارند.
- (۲) ممکن است مفاهیم کلی حداکثر دارای یک مصداق در جهان خارج باشند.
- (۳) محال است که مفاهیم کلی، فاقد حداقل یک مصداق در جهان خارج از ذهن باشند.
- (۴) مفاهیم کلی و مفاهیم جزئی، همواره به یک مصداق واحد در جهان خارج اشاره می کنند.

۹۸- مفاهیم موجود در کدام گزینه به ترتیب «جزئی، کلی، کلی» هستند؟

- (۱) تهران - خلیج فارس - انسان
- (۲) مولود کعبه - کشور - رایانه
- (۳) محمد - امیرالمؤمنین - درخت سرو
- (۴) گل رز - ساختمان آوا - شرکت سامسونگ

۹۹- اگر نسبت میان دو مفهوم کلی «الف» و «ب» تساوی باشد، آنگاه با توجه به رابطه «غیر الف» و «ب» یا «غیر ب» در

کدام مورد، هر دو رابطه کاذب است؟

م: هر ب غیر الف است	ن: بعضی ب غیر الف است
پ: هیچ ب غیر الف نیست	ت: بعضی غیر الف غیر ب است
(۱) «م» - «پ»	(۲) «ن» - «پ»
(۳) «ث» - «ن»	(۴) «ن» - «م»

۱۰۰- کدام طبقه بندی از نظر منطقی صحیح است؟

- (۱) شکل < مثلث < مثلث متساوی الاضلاع < مثلث مختلف الاضلاع
- (۲) مغالطه < مغالطه های لفظی < اشتراک لفظ < شیوه نگارش کلمات
- (۳) تفکر < تعریف < تصور < تصدیق
- (۴) حیوان < پستاندار < انسان < مرد

۱۰۱- کدام گزاره می تواند عبارت زیر را به شکل بهتری تکمیل کند؟

برای ورود به عرصه تفکر فلسفی، انسان باید

- (۱) مسائل سطحی و روزمره را رها کند و صرفاً به مسائل اساسی و بنیادین مشغول شود.
- (۲) از مرحله تفکر غیرفلسفی عبور کرده و با جدیت، مشغول پاسخ به پرسش های فلسفی شود.
- (۳) به موضوعات عقلی و فلسفی بپردازد و مسائل مربوط به عقل معاش را در زندگی خود کنار بگذارد.
- (۴) به صورت خاص دانش فلسفه را یاد بگیرد و همانند فیلسوفان با روش عقلی به موضوعات فلسفی بپردازد.

۱۰۲- کدام گزاره می تواند در دومین مرحله از تفکر فلسفی مطرح شود؟

- (۱) مشابهت میان ژنوم (DNA) انسان و برخی از موجودات آبی در چه حد است؟
- (۲) اگر اصالت با ماهیت باشد، راهی برای تبیین عقلانی شباهت های جهان وجود ندارد.
- (۳) در میان ابزارهای شناخت، کدام یک به صورت قطعی ما را به شناخت می رسانند؟
- (۴) برخی از موجودات جهان از برخی دیگر کامل تر هستند و دارای مرتبه برتر می باشند.

۱۰۳- کدام یک از موارد زیر می تواند به طور خاص از کاربردهای دانش فلسفه باشد؟

- (۱) استفاده دقیق تر از فرآیند اندیشه ورزی
- (۲) تشخیص واقعیت مندی یا پنداری بودن جهان
- (۳) ارزیابی همه مسائل دشوار موجود در جهان هستی
- (۴) کنار گذاشتن مسائل روزمره و پرداختن به مسائل بنیادین

۱۰۴- کدام گزینه از پیامدهای اعتقاد به «هرکس هر چه می‌فهمد، همان حقیقت است» نیست؟

- (۱) انسان‌ها در مسیر کسب شناخت، دچار خطا می‌شوند.
- (۲) هیچ واقعیت ثابت و یکسانی در جهان هستی وجود ندارد.
- (۳) معیاری ثابت برای تفکیک حق از باطل وجود نخواهد داشت.
- (۴) حقیقت، به تعداد انسان‌های روی کره زمین، تکثر خواهد یافت.

۱۰۵- معنای ابتدایی هریک از واژگان زیر به ترتیب در کدام گزینه مشخص شده است؟

فیلسوفیا - سوفیست - فیلسوفوس

- (۱) دوست‌داری دانایی - مغالطه‌کار - دانشمند
- (۲) دوست‌داری دانایی - دانشمند - دوست‌دار دانش
- (۳) دوست‌دار دانش - دانشمند - دوست‌دار دانایی
- (۴) دوست‌دار دانش - مغالطه‌کار - دانشمند

۱۰۶- در کدام عبارت به صورت همزمان به بخش ریشه‌ای و بخش فرعی فلسفه پرداخته شده است؟

- (۱) گرگیاس معتقد است هیچ چیز وجود ندارد. اگر هم چیزی وجود داشته باشد، ما نمی‌توانیم آن را به درستی بشناسیم.
- (۲) از دیدگاه توماس هابز، همه افعال انسان‌ها، نهایتاً در جهت خیر و منفعت شخصی او هستند و نه در جهت امری والا و متعالی.
- (۳) سقراط معتقد بود معرفت یقینی وجود دارد و یکی از شرایط رسیدن جامعه به سعادت حقیقی، کسب معارف حقیقی و یقینی است.

- (۴) از نظر افلاطون، حاکم جامعه، خودش باید فیلسوف باشد و تنها در شرایطی که یک فیلسوف در رأس جامعه باشد، می‌توان یک حکومت سالم داشت.

۱۰۷- کدام یک از پرسش‌های زیر به بخش ریشه‌ای فلسفه تعلق ندارد؟

- (۱) آیا باور به وجود شر، انکار وجود خدا را به همراه دارد؟
- (۲) آیا مفهوم «زمان» از طریق تجربه درک می‌شود؟
- (۳) آیا وجود در موجودات مشترک است؟
- (۴) حقیقت امری ثابت است یا نسبی؟

۱۰۸- کدام گزینه به نحو درست به ارتباط میان «هستی‌شناسی» و «معرفت‌شناسی» اشاره کرده است؟

- (۱) فلسفه، علم درباره هستی می‌باشد؛ پس در حقیقت همان وجودشناسی است و معرفت‌شناسی در آن راه ندارد.
- (۲) معرفت و علم به عنوان یکی از اقسام هستی، در داخل همان «وجود» قرار می‌گیرد و زیرمجموعه آن هستند.
- (۳) معرفت‌شناسی و هستی‌شناسی دو حیطه مستقل از فلسفه بوده که ارتباط مستقیمی میان آن‌ها وجود ندارد.
- (۴) پرداختن یک فیلسوف به معرفت‌شناسی، مستلزم آن است که پیش از آن به هستی‌شناسی پرداخته باشد.

۱۰۹- کدام عبارت در مورد فلسفه‌های مضاف درست است؟

- (۱) علوم مختلف، مسیر آن‌ها را مشخص می‌کنند.
- (۲) وظیفه بیان قوانین بنیادی و اساسی محدوده‌ای از وجود را دارند.
- (۳) در آن از روش حسی و تجربی استفاده می‌شود.
- (۴) مسائل فلسفه مضاف یک علم با مسائل خود آن علم، یکسان است.

۱۱۰- کدام گزاره به دیدگاه متفاوتی از فلسفه علوم اجتماعی تعلق دارد؟

- (۱) فقط افراد هستند که تأثیرگذار هستند و عمل می‌کنند.
- (۲) مقصود از تأثیر جامعه بر فرد، تأثیر دیگر افراد جامعه بر فرد خاص است.
- (۳) مقصود از حقوق و تکالیف فرد در برابر جامعه، حقوق و تکالیف فرد در برابر سایر افراد جامعه است.
- (۴) فرد از اعضای جدانشدنی از جامعه است و هویت شخص در فرهنگ جامعه بشری محو شده و در آن رشد می‌کند.

۱۱۱- موارد کدام گزینه تکمیل کننده جاهای خالی عبارات زیر است؟

الف - کارآفرینان برای شروع یک سرمایه‌گذاری جدید دارند که دیگران فاقد آن هستند.
ب - کسی که می‌خواهد کارآفرین باشد، باید دارای مهارت‌های باشد تا بتواند با جمع کردن عوامل مختلف در کنار هم، کالا یا خدمتی را تولید کند.

ج - کارآفرین کسی است که با و محصولات جدیدی را تولید و عرضه می‌کند.

(۱) الف: شجاعتی ب: سازمان‌دهندگی ج: سرمایه مالی - خوش‌بینی

(۲) الف: دانشی ب: سازمان‌دهندگی ج: انگیزه - تیزبینی

(۳) الف: شجاعتی ب: ابتکار عمل ج: نوآوری - خطرپذیری

(۴) الف: دانشی ب: ابتکار عمل ج: پس‌انداز - خوش‌نامی

۱۱۲- چند مورد از موارد زیر به ویژگی کارآفرینان اشاره دارد؟

- کارآفرینان بینشی برای دیدن فرصت‌های کسب و کار دارند که دیگران از مشاهده آن ناتوانند یا به ذهنشان خطور نمی‌کند.

- کارآفرین باید بداند که در آغاز کارش ممکن است توانایی مالی لازم برای راه‌اندازی کسب و کارش را نداشته باشد. با این حال می‌تواند کسب و کار خود را راه‌اندازی کند و سپس با تلاش و سرمایه‌گذاری‌های متعدد، نیازهای مالی خود را برطرف سازد.

- کارآفرین باید بداند که در آغاز کارش ممکن است با موفقیت کمتر یا عدم موفقیت روبه‌رو شود.

- کارآفرین باید مهارت‌های ابتکار عمل را داشته باشد تا بتواند با جمع کردن عوامل مختلف در کنار هم، کالا یا خدمتی را تولید کند.

- کارآفرین کسی است که با نوآوری و خطرپذیری، محصولات جدیدی تولید و عرضه می‌کند یا راه‌های جدیدی برای تولید کشف می‌کند.

- کارآفرین باید اتخاذ تصمیمات مناسب درباره مسائل مالی مانند موقعیت شرکت، پیشنهاد محصول، قیمت‌گذاری و تبلیغات را به متخصصان آن واگذار کند و در این خصوص مداخله‌ای نکند.

(۴) ۶

(۳) ۵

(۲) ۴

(۱) ۳

۱۱۳- با توجه به اطلاعات زیر که مربوط به کارگاه تولیدی لباس آقای مسعودی است؛ محاسبه کنید که این کارگاه تولیدی در طول یک سال چه عملکردی داشته است؟

- خرید مواد اولیه برای تولید ماهیانه: ۲۱ میلیون تومان

- دستمزد ماهیانه هر کارگر: ۱۰/۵ میلیون تومان (مجموعاً ۳ کارگر)

- پول آب، برق، گاز، عوارض شهرداری و مالیات سالیانه: ۶۲ میلیون تومان

- تولید و فروش ۹۱۰ واحد پیراهن در سال: هر یک به ارزش ۴۵۰ هزار تومان

- تولید سالیانه ۶۸۰ واحد شلوار و فروش ۴۸۵ واحد از آن‌ها به ارزش هر یک ۶۲۰ هزار تومان

(۲) ۱۸۲ میلیون ریال سود

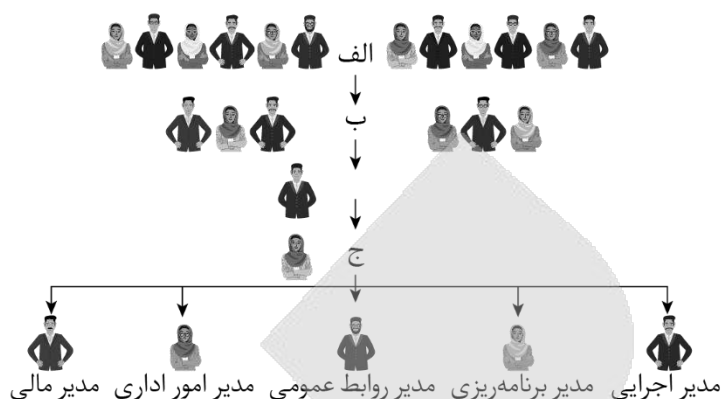
(۱) ۱۸۲ میلیون ریال ضرر

(۴) ۲۱۹ میلیون ریال سود

(۳) ۲۱۹ میلیون ریال ضرر

۱۱۴- با توجه به شکل زیر:

الف - هر یک از موارد «الف» و «ب» و «ج» به ترتیب، در کدام گزینه به درستی مشخص شده است؟

ب - زمانی که یک شخص سهام شرکتی را خریداری می‌کند، نحوه مالکیت او چگونه خواهد بود؟

(۱) هیئت مدیره، مدیران عامل، مدیریت اجرایی - به اندازه سهمش مالکیت قطعی آن را دارد و در تمام منافع سهام است.

(۲) سهام‌داران، هیئت مدیره، مدیرعامل - به اندازه سهمش مالکیت نسبی آن را دارد و در منافع و مسئولیت‌ها به همان اندازه سهام است.

(۳) سهام‌داران، رئیس هیئت مدیره، مدیرعامل - به اندازه سهمش مالکیت قطعی آن را دارد و در تمام منافع سهام است.

(۴) هیئت مدیره، مدیران عامل، رئیس هیئت مدیره - به اندازه سهمش مالکیت نسبی آن را دارد و در منافع و مسئولیت‌ها به همان اندازه سهام است.

۱۱۵- مؤسسان یک شرکت سهامی برای تأمین منابع مالی، اقدام به انتشار تعدادی سهم کرده‌اند. با توجه به اطلاعات جدول زیر:

تعداد کل سهام منتشرشده توسط شرکت	۱۵۰ هزار سهم
ارزش هر سهم	۵,۰۰۰ تومان
سود به دست آمده در پایان سال مالی	۱۲ میلیارد تومان

الف - ارزش کل سرمایه شرکت چند میلیون تومان است؟

ب - اگر فردی ۳۰ هزار سهم از سهام منتشرشده را خریداری کرده باشد، آنگاه سهم این فرد از سود شرکت، چند میلیون تومان است؟

(۲) ۸۵۰ میلیون تومان - ۲,۰۰۰

(۱) ۷۵۰ میلیون تومان - ۲,۰۰۰

(۴) ۷۵۰ میلیون تومان - ۲,۴۰۰

(۳) ۸۵۰ میلیون تومان - ۲,۴۰۰

محل انجام محاسبات

۱۱۶- عبارت‌های زیر به ترتیب به کدام اشتباهات رایج در تصمیم‌گیری اشاره دارند؟

- فردی به سینما می‌رود اما در اواسط پخش فیلم متوجه می‌شود که فیلم را دوست ندارد، اما به خاطر پولی که برای خرید بلیت فیلم داده است تا آخر آن را تماشا می‌کند.

- شخصی برای خرید تلفن همراه جدید و گران‌قیمت، زیر بار سنگین پرداخت اقساط آن می‌رود.

- فروشنده لوازم خانگی که حاضر نیست پیشنهاد دوست خود برای فروش آنلاین لوازم خانگی خود از طریق شبکه‌های اجتماعی را بپذیرد.

- فردی بدون اطلاع از نحوه سرمایه‌گذاری در بازار بورس اوراق بهادار و چگونگی کسب درآمد از آن، می‌خواهد تمام سرمایه خود را وارد این بازار کند.

(۱) اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها - اعتماد به نفس بیش‌ازحد یا خودرأی بودن - توجه به هزینه‌های هدررفته - بی‌صبری زیاد

(۲) توجه به هزینه‌های هدررفته - اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن - بی‌صبری زیاد - اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن

(۳) اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها - بی‌صبری زیاد - چسبیدن به وضعیت فعلی - توجه به هزینه‌های هدررفته

(۴) توجه به هزینه‌های هدررفته - بی‌صبری زیاد - چسبیدن به وضعیت فعلی - اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن

۱۱۷- کدام گزینه، در رابطه با معنا، مفهوم و تعریف اصطلاحات اقتصادی نادرست است؟

(۱) دو نوع گسترده از انواع تصمیمات وجود دارد. اولین دسته به یک انتخاب از میان گزینه‌های مختلف می‌پردازد و دسته دیگر به انتخاب چه مقدار از هر چیز اشاره می‌کند.

(۲) برای اینکه تصمیم‌گیری منطقی باشد باید تمام منافع را با تمام هزینه‌ها مقایسه کنید و در نهایت به این نتیجه برسید که در گزینه‌ای که شما انتخاب کرده‌اید، منافع بیشتر از هزینه‌هاست.

(۳) تشخیص تفاوت هزینه‌هایی که بر تصمیم شما تأثیر گذارند، بسیار مهم است؛ به همین دلیل هزینه‌های هدررفته مهم هستند.

(۴) تنها هزینه‌ای که بر تصمیم‌گیری‌تان مؤثر است، هزینه‌هایی است که در زمان تصمیم‌گیری شما به وجود می‌آیند. برای اینکه یک تصمیم خوب بگیرید، تشخیص تفاوت هزینه‌هایی که بر تصمیم شما تأثیر گذارند، بسیار مهم است.

۱۱۸- شرکتی با بودجه‌ای مشخص، قصد دارد مواد اولیه «الف» و «ب» را تهیه نماید که در تولید کالای نهایی مورد استفاده قرار می‌گیرد. با توجه به قید بودجه ترسیم‌شده برای خرید این ۲ کالا، کدام گزینه پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

(قیمت هر واحد کالای الف: ۳۳۶ ریال / قیمت هر واحد کالای ب: ۱۰۰۸ ریال)

الف - کل بودجه شرکت برای خرید این دو محصول چه مقدار است؟

ب - در کدام نقطه و به چه مقدار می‌توان بخشی از بودجه را پس‌انداز کرد؟

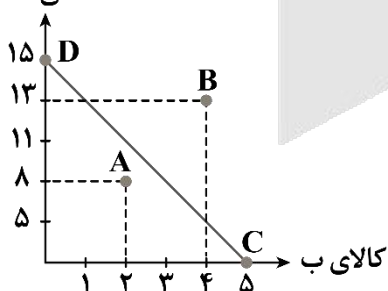
(۱) ۵۰۴۰ ریال - B، ۵۵۸ ریال

(۲) ۴۰۵۰ ریال - A، ۵۵۸ ریال

(۳) ۴۰۵۰ ریال - B، ۲۵۸ ریال

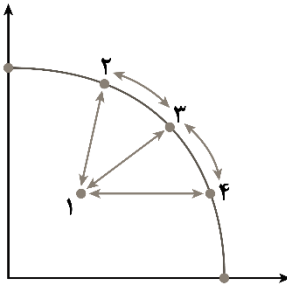
(۴) ۵۰۴۰ ریال - A، ۳۳۶ ریال

کالای الف

محل انجام محاسبات

۱۱۹- کدام گزینه در خصوص منحنی PPF مقابل نادرست می باشد؟

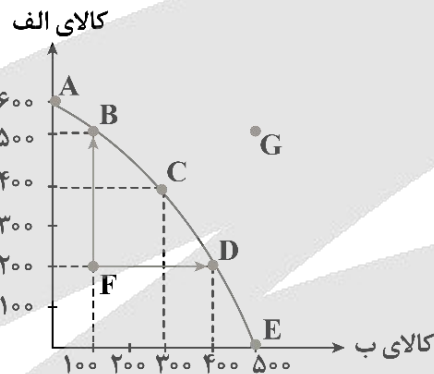
- (۱) تغییر مکان از نقطه (۱) به (۴) موجب کارایی منابع تولید می شود.
- (۲) برای تغییر مکان از نقطه (۱) به (۴) برای افزایش میزان تولید یک کالا، باید از میزان تولید کالای دیگر کاست.
- (۳) با تغییر مکان از نقطه (۳) به (۲) متحمل هزینه فرصت می شویم.
- (۴) تغییر مکان از نقطه (۲) به (۱) موجب ناکارایی منابع تولید می شود.

۱۲۰- با توجه به منحنی PPF ارائه شده، به سؤالات زیر پاسخ دهید:

الف - در کدام نقطه، تنها می توان یک محصول تولید کرد، به طوری که تولیدمان «کارا» بماند؟

ب - با جابه جا شدن از نقطه D به نقطه C، کدام کالا و چه مقدار بیش تر تولید می شود؟

ج - برای اینکه تولید در نقطه F را کارا کنیم، باید چه مقدار کالای بیش تر تولید کرد؟

- (۱) A - کالای «الف»، ۲۰۰ واحد - باید به نقطه D برسیم و میزان تولید هر دو کالا را ۳۰۰ واحد اضافه کنیم.
- (۲) A - کالای «ب»، ۱۰۰ واحد - باید به نقطه D برسیم و میزان تولید هر دو کالا را ۳۰۰ واحد اضافه کنیم.
- (۳) E - کالای «ب»، ۲۰۰ واحد - باید به نقطه B برسیم و فقط ۳۰۰ واحد به تولید کالای «الف» اضافه کنیم.
- (۴) A - کالای «الف»، ۲۰۰ واحد - باید به نقطه B برسیم و فقط ۳۰۰ واحد به تولید کالای «الف» اضافه کنیم.

محل انجام محاسبات

بودجه بندی دروس آزمون بعد...

تاریخ برگزاری: ۱۶ مردادماه

جامعه شناسی ۱

زندگی اجتماعی
(اجزا و لایه های جهان اجتماعی،
جهان های اجتماعی،
پیامدهای جهان اجتماعی)
صفحه های ۲۹ تا ۵۴

علوم و فنون ادبی ۱

فصل دوم (درس های ۴ تا ۶)
+ کارگاه تحلیل فصل دوم
صفحه های ۳۷ تا ۵۸

ریاضی و آمار ۱

معادله درجه دوم (معادله ها شامل
عبارت های گویا)
تابع (مفهوم تابع، ضابطه جبری تابع)
صفحه های ۳۳ تا ۵۵

تاریخ ۱

فصل دوم:
جهان در عصر باستان
درس های ۴ تا ۶
صفحه های ۲۹ تا ۶۰

زبان عربی ۱

مَطَرُ السَّمَكِ
الْتَّعَايُشُ السَّلْمِيُّ
درس های ۳ و ۴
صفحه های ۳۱ تا ۶۶

روان شناسی

روان شناسی رشد
صفحه های ۳۴ تا ۶۵

اقتصاد

بازیگران اصلی در میدان اقتصاد
درس های ۵ تا ۷
صفحه های ۴۳ تا ۸۰

فلسفه و منطق

منطق
تعریف (اقسام و شرایط تعریف)
استدلال استقرایی
(اقسام استدلال استقرایی)
قضیه حملی و قیاس اقترانی (قضیه حملی)
صفحه های ۲۷ تا ۶۱
فلسفه ۱
فلسفه و ابعاد آن
(فلسفه و زندگی، آغاز تاریخی فلسفه)
صفحه های ۱۹ تا ۳۵

جغرافیا ۱

فصل دوم:
جغرافیای طبیعی ایران
درس های ۳ و ۴
صفحه های ۱۳ تا ۳۳

اختیاری - ویژه دانش آموزان پیشتاز

فلسفه ۲

هستی و چیستی، جهان ممکنات
درس های ۱ و ۲
صفحه های ۱ تا ۱۲

زبان عربی ۳

مِنَ الْأَشْعَارِ الْمَنْسُوبَةِ إِلَى
الْإِمَامِ عَلِيِّ (ع)
متن درس، الحروف المشبهة
بالفعل
صفحه های ۱ تا ۸

علوم فنون ادبی ۳

تاریخ ادبیات قرن های
دوازدهم و سیزدهم
(دوره بازگشت و بیداری)
صفحه های ۱۰ تا ۲۱

آزمون

کارنامه رتبه‌های برتر

رتبه‌های ۱ تا ۳۰۰۰

جزوه

فیلم

مشاوره

www.
arefonline.ir

مرکز مشاوره عارف

گروه آزمایشی علوم انسانی

آزمون ماز | پایه دوازدهم

پیش خوانی پایه دوازدهم

ویژه کنکوری های ۱۴۰۵

دفترچه شماره ۳

پنجشنبه ۲ مردادماه ۱۴۰۴

ملاحظات	مدت زمان پاسخ گویی	شماره سؤال		تعداد سؤال	ماده امتحانی	ردیف
		تا	از			
۳۰ سؤال ۳۰ دقیقه	۱۰ دقیقه	۱۰	۱	۱۰	زبان و ادبیات فارسی	۱
	۱۰ دقیقه	۲۰	۱۱	۱۰	زبان عربی	۲
	۱۰ دقیقه	۳۰	۲۱	۱۰	فلسفه	۳

برای شباهت حداکثری به کنکور، صفحه آرای، فونت و حتی اندازه متن در تمامی آزمون های ماز، کاملاً یکسان با استاندارد دفترچه های کنکور در نظر گرفته می شود.

بودجه بندی دروس این آزمون

فلسفه ۲

هستی و چیستی
درس ۱
صفحه های ۱ تا ۷

سهم در کنکور: ۱-۰ سؤال

زبان عربی ۳

مِن الْأَشْعَارِ الْمُنْسُوبَةِ إِلَى
الإمام عليّ (ع)
متن درس
صفحه های ۱ تا ۴

سهم در کنکور: ۱-۰ سؤال

علوم و فنون ادبی ۳

تاریخ ادبیات قرن های
دوازدهم و سیزدهم
(دوره بازگشت و بیداری) تا پایان
«شعر عصر بیداری»
صفحه های ۱۰ تا ۱۸

سهم در کنکور: ۱ سؤال

استراتژی و هدف گذاری با ماز در تابستان ۱۴۰۴

پیش خوانی ۲۵ درصد از مباحث پایه دوازدهم

پنج آزمون پیش خوانی (در هر آزمون، ۵ درصد پیشروی بیشتر)

یک آزمون جمع بندی و ارزیابی پیشرفت تابستانی

— شما می توانید به صورت اختیاری به سؤالات این دفترچه (پیش خوانی پایه دوازدهم) پاسخ دهید.

— در صورت پاسخ دهی تراز و کارنامه جدا برای مباحث پایه دوازدهم دریافت می کنید.

ویژه دانش آموزان پیشناز

۱- از دیدگاه تاریخ ادبیات، کدام یک از قسمت‌های مشخص شده نادرست است؟
 «فرخی یزدی را به سبب آزادی خواهی، به زندان انداختند. او تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه مسعود سعد و سعدی بود. آشنایی با مسعود سعد طبع فرخی را شکوفا ساخت. در دوره هفتم مجلس نماینده مردم یزد شد.»

۱ (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴)

۲- از دیدگاه تاریخ ادبیات، کدام مورد ایراد دارد؟
 (۱) با روی کار آمدن سلسله قاجار و تثبیت حکومت مرکزی در ایران، بازگشت به شیوه و الگوی گذشتگان در ادبیات، پررونق تر از گذشته بود.
 (۲) شاعران دوره بازگشت راهی جز تقلید از آثار پیشینیان در پیش نگرفتند و در سطوح زبانی، ادبی و فکری سبک هندی را مورد توجه قرار دادند.
 (۳) مشتاق اصفهانی در زمان نادرشاه و کریم خان زند، با همراهی چند تن دیگر از ادیبان، انجمن ادبی اصفهان را اداره می کرد.
 (۴) اگرچه شاعران دوره بازگشت باعث نوآوری و تکامل قابل توجهی در شعر فارسی نشدند؛ اما اگر این نهضت به پا نشده بود، چه بسا زبان فاخر شعر فارسی دچار سستی و ضعف بیش تری می شد.

۳- سراینده کدام بیت در مقابل آن، نادرست ذکر شده است؟
 (۱) هوای خود چو نهادم، رضای او چو گزیدم جهان و هرچه در او، جز به کام خویش ندیدم (میرزاده عشقی)
 (۲) آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی دست خود ز جان شستم از برای آزادی (فرخی یزدی)
 (۳) از خون جوانان وطن لاله دمیده از ماتم سرو قدشان سرو خمیده (عارف قزوینی)
 (۴) جنگ ننگ است در شریعت من جز پی پاس دین و حفظ وطن (ادیب الممالک فراهانی)

۴- کدام گزینه درباره تاریخ ادبیات قرن های دوازدهم و سیزدهم نادرست است؟
 (۱) از انقراض دولت صفویه تا آغاز سلطنت فتحعلی شاه قاجار، رشد و شکوفایی قابل توجهی در تاریخ ادبیات ایران دیده نمی شود.
 (۲) با روی کار آمدن سلسله قاجار و تثبیت حکومت مرکزی در ایران، شعر دوره بازگشت با انتقاد روبه رو شد و شاعران از آن روی گردانند.
 (۳) در دوره بیداری، ادبیات - به ویژه شعر - برای آنکه بتواند با توده مردم ارتباط برقرار کند، زبان محاوره را برگزید تا قابل فهم تر باشد و مفاهیم جدید را با زبانی ساده انتقال دهد
 (۴) در دوره بازگشت، عبدالوهاب نشاط، انجمن ادبی نشاط را تأسیس کرد؛ پس از آن انجمن ادبی خاقان نیز به ریاست فتحعلی شاه تشکیل شد.

۵- از دیدگاه تاریخ ادبیات، کدام یک از قسمت‌های مشخص شده نادرست است؟
 «گروهی از شاعران دوره بازگشت به قصیده سرایی به سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی پرداختند؛ افرادی مانند صباي کاشانی و نشاط اصفهانی از این گروه اند.»

۱ (۱) یک ۲ (۲) دو ۳ (۳) سه ۴ (۴) چهار

۶-

از دیدگاه تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی کدام موارد درست است؟

الف: از اواخر دوره قاجار، مباحثی در مورد علل شکست و عقب‌افتادگی ایران در جامعه مطرح شد و شعر دوره بازگشت با انتقاد روبه‌رو شد.

ب: میرزاده عشقی در روزنامه‌اش «قرن بیستم»، به افشاگری اعمال پلید و مقاصد شوم رجال خائن زمان خود پرداخت.
ج: اگرچه ایرج میرزا در به‌کارگیری تعبیرات عامیانه و آفریدن اشعاری ساده و روان مهارت داشت ولی در شعر او اندیشه‌های نوگرایانه وجود ندارد.

د: در عصر بیداری به دلیل تمرکز عمده فعالیت‌های سیاسی و مطبوعاتی در تبریز، شعر و ادب هم در این شهر جلوه بیشتری داشت.

ه: با روی کار آمدن سلسله قاجار و تثبیت حکومت مرکزی در ایران، بازگشت به شیوه و الگوی گذشتگان در ادبیات، پررونق‌تر از گذشته بود.

(۱) «الف» - «د» - «ه» (۲) «ب» - «ج» - «د» (۳) «الف» و «ب» (۴) «ب» و «ه»

۷-

هریک از موارد زیر به ترتیب، معرف کدام چهره ادبی است؟

- او هرچند قصاید بلندی دارد، به‌ویژه از نظر غزل‌سرایی در بین هم‌روزگاران خود تا حدی کم‌نظیر است.

- شعرهای او که به زبان ساده و طنزآمیز در راه مبارزه با استبداد و عشق به وطن به چاپ می‌رسید، در بیداری مردم بسیار مؤثر بود.

- او در سبک خراسانی با زبانی حماسی شعر می‌سرود.

- او از شعرهای غربی ترجمه‌هایی منظوم پدید آورده است.

(۱) سید اشرف‌الدین گیلانی - عارف قزوینی - محمدتقی بهار - ایرج میرزا

(۲) نشاط اصفهانی - فرخی یزدی - ادیب‌الممالک فراهانی - میرزاده عشقی

(۳) سید اشرف‌الدین گیلانی - فرخی یزدی - ادیب‌الممالک فراهانی - میرزاده عشقی

(۴) نشاط اصفهانی - سید اشرف‌الدین گیلانی - محمدتقی بهار - ایرج میرزا

۸-

کدام گزینه به درستی جاهای خالی عبارت زیر را کامل می‌کند:

.....، پرچمدار دوره بازگشت ادبی است. او در مثنوی، قصیده و دست داشت و در این قالب‌های شعری، آثاری چون گلشن صبا (به تقلید از)، و خداوندنامه (حماسه‌ای مذهبی در بیان معجزات پیامبر(ص) و دلیری‌های حضرت)، از خود به یادگار گذاشت.

(۱) نشاط - قطعه - شاهنامه - عباس (۲) صبا - قطعه - شاهنامه - عباس

(۳) نشاط - غزل - بوستان - علی(ع) (۴) صبا - غزل - بوستان - علی(ع)

۹-

مفهوم کدام بیت با بیت «به چشم عقل در این رهگذار پر آشوب / جهان و کار جهان بی‌ثبات و بی‌محل است» تناسب دارد؟

(۱) دل بگسل از جهان که جهان پایدار نیست

(۲) مجو درستی عهد از جهان سست‌نهاد

(۳) حافظ سخن بگوی که در صفحه جهان

(۴) این جهان پیرزنی سخت فریبنده است

مفهوم کدام گزینه متفاوت با سایر گزینه‌هاست؟

(۱) همه به راه وطن داده جان خویش ز دست

(۲) از پی حفظ وطن کرده به پایت حرب

(۳) آن خدایی که به ایران ملکی قادر داد

(۴) گر مملکت گلستان گردد ز مُردن من

همه به یاد وطن کرده خون خویش هدر

وز ره پاس شرف بسته میان بهر قتال

قادر است او که ترا باز برد سوی وطن

من مرگ خویش خواهم از پیشگاه باری

■ عَيْنِ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (١١ - ١٥)

۱۱- «هناك أشخاص يزعمون أن العالم ما أوجده خالق ذو حكمة و الإنسان ليس موجوداً منطقياً بل حيوان كالحيوانات الأخرى!»:

- (۱) افرادی هستند که تصور دارند جهان چیزی است که آن را آفریدگاری حکیم به وجود آورده است و آدمی موجودی درهم پیچیده نیست و جانوری مانند سایر جانوران است!
- (۲) اشخاصی وجود دارند که فکر می کنند جهان را آفریدگاری دارای حکمت به وجود نیاورده و انسان موجودی نیست که درهم پیچیده شده باشد بلکه مانند جانداران دیگر است!
- (۳) در خیال برخی افراد جهان چیزی است که آفریدگار حکیمی آن را به وجود نیاورده و انسان موجودی درهم پیچیده نیست بلکه جانوری مانند جانداران دیگر است!
- (۴) افرادی هستند که می پندارند جهان را آفریدگاری دارای حکمت به وجود نیاورده و آدمی موجودی درهم پیچیده ای نیست بلکه حیوانی مانند سایر حیوانات است!

۱۲- «أَيُّهَا الْفَاخِرُ لَا تَزْعَمْ أَنَّ مَنْزِلَةَ الْإِنْسَانِ بَنَسِبِهِ أَمْ بِمَا اكْتَسَبَ أَعْضَاءَ أُسْرَتِهِ لِأَنَّ قَدْرَ كُلِّ امْرِئٍ مَا كَانَ يَحْسَنُهُ!»:

- (۱) ای فخرفروش گمان مبر که منزلت آدمی به نسبش است یا اینکه به آنچه اعضای خانواده اش کسب می کند، چه ارزش انسان به چیزی خواهد بود که آن به خوبی انجام شود!
- (۲) ای بسیار فخرفروش در این گمان مباش که منزلت انسان به نسب اوست یا به آنچه که اعضای خانواده به دست آورده، چرا که ارزش هر انسانی به آنچه است که آن را به خوبی انجام داده است!
- (۳) ای فخرفروش مپندار که جایگاه انسان به نسبش یا چیزی که اعضای خانواده او کسب کرده، می باشد، گویی ارزش هر انسانی به کارهای خوبی است که آن را انجام می دهد!
- (۴) ای فخرفروش گمان مکن که جایگاه انسان به نسبش یا به چیزی است که اعضای خانواده اش کسب کرده، زیرا ارزش هر انسانی به چیزی است که آن را به خوبی انجام می دهد!

۱۳- «الَّذِي يُحْسِنُ عَمَلًا لَا يَحْزَنُهُ الْفُشْلُ بَلْ يَبْحَثُ عَنْ أَسْبَابِهِ فَيَسْتَعِذُّ كُلَّ قُوَّتِهِ حَتَّى يُعَوِّضَهُ!»:

- (۱) کسی که کار نیکی انجام می دهد از شکست غمگین نمی شود بلکه به دنبال دلایلی می گردد و تمام توانش را به کار می گیرد تا آن را جبران نماید!
- (۲) هرکس کاری را درست انجام بدهد شکست نباید او را ناراحت کند بلکه دلایل آن را پیدا می کند تا تمام توان خود را به کار ببرد که جبرانش کند!
- (۳) کسی که کاری را به درستی انجام می دهد نباید شکست ناراحتش کند بلکه در پی علل آن می گردد و همه قدرتش را به کار می گیرد تا آن را جبران نماید!
- (۴) آنکه کاری را درست انجام می دهد نباید از شکست غمگین شود بلکه باید دنبال دلایلی بگردد و تمام نیروی خود را به کار ببندد تا آن را جبران کند!

۱۴- «النَّاسُ كُلُّهُمْ مِنْ جِهَةِ الْخَلْقِ عِنْدَ اللَّهِ أَكْفَاءُ وَ لَا فَرْقَ بَيْنَهُمْ وَ إِنَّمَا مَا يَسْبَبُ أَنْ يَفُوقَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا هُوَ التَّقْوَى!»:

- (۱) مردمان همه هنگام آفرینش نزد خداوند همسان هستند و هیچ فرقی میان آنها نیست و چیزی که باعث می شود که بر یکدیگر برتری یابند، خدا ترسی است!
- (۲) مردم از نظر آفرینش پیش خداوند همگی یکسان هستند و هیچ فرقی ندارند و تنها تقواست که باعث می شود بعضی از آنان بر بعضی دیگر برتری داشته باشند!
- (۳) مردم تمامی از جهت آفرینش نزد خداوند همسان هستند و هیچ فرقی بین آنان نیست و آنچه باعث می شود که بر یکدیگر برتری یابند فقط پرهیزکاری است!
- (۴) همه مردم از نظر خلقت پیش خداوند همانند هستند و هیچ فرقی با هم ندارند و چیزی که باعث برتری آنان بر دیگران می شود یقیناً پرهیزکاری است!

۱۵- عَيْنِ الْخَطَا:

- (۱) دَوَاءُ كُلِّ مَنَّا فِي أَنْفُسِنَا وَ مَا نُبْصِرُ كَمَا دَاوْنَا مَنَّا: داروی همه ما در خودمان است و نمی بینیم، همان طور که دردمان از ماست!
- (۲) عَلَيْكَ أَلَّا تَطْلُبَ بِالْعِلْمِ بَدَلًا لِأَنَّ أَهْلَ الْعِلْمِ أَحْيَاءُ: تو نباید جایگزینی برای علم بخواهی زیرا اهل دانش زنده اند!
- (۳) وَجَدَ سَائِحٌ مِنَ الْكُوَيْتِ الشَّعْبَ الْإِيرَانِيَّ مُضِيْفًا: گردشگری از کویت، ملت ایران را مهمان دوست یافت!
- (۴) فِي يَوْمِ الْأَحَدِ أَرْسَلْتُ رِسَالَةً لِأَحَدِ الْمَوَاطِنِينَ: در روز یکشنبه، نامه ای برای یکی از هموطنان فرستادم!

■ ■ اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ بِدَقَّةٍ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (۱۶ - ۲۰) بِمَا يَنْاسِبُ النَّصَّ:

كُلُّ وَاحِدٍ مَنَا يُعْجِبُنَا الْأَشْخَاصَ النَّاجِحُونَ عِنْدَمَا نَرَاهُمْ. هَلْ سَأَلْنَا أَنْفُسَنَا حَتَّى الْآنَ مَا هُوَ سِرُّ نَجَاجِهِمْ وَ عَظَمَتِهِمْ؟ أَجِيبْ بِهَذَا السَّوَالِ بِأَجْوَبَةٍ مُخْتَلَفَةٍ وَلَكِنْ أَهْمُهَا هُوَ النَّظْمُ. النَّجَاحُ لَيْسَ شَيْئًا إِلَّا إِنْجَازَ مَسْئُولِيَّاتِ صَغِيرَةٍ كُلِّ يَوْمٍ بِاسْتِمْرَارٍ وَ هَذَا يَحْتَاجُ إِلَى انضِبَاطٍ دَقِيقٍ حَتَّى لَا يَفُوتَ يَوْمٌ دُونَ الْقِيَامِ بِأَعْمَالِ ذَلِكَ الْيَوْمِ. إِذَا نَرَى فِي أَنْفُسِنَا أَنَّ لِسَنَا مُنْظَمِينَ أَوْ غَابَ عَنَّا الْحَافِظُ (انگیزه) لِلْعَمَلِ، فَتَبْدَأُ بِالْبَحْثِ عَنْ حَلِّهِ فِينَا. لِأَنَّ الدَّاءَ وَ الدَّوَاءَ كِلَاهُمَا مَوْجُودَانِ فِينَا. الْإِنْسَانُ لَيْسَ مَوْجُودًا حَقِيرًا وَ ضَعِيفًا بَلْ انطَوَى فِيهِ عَالَمٌ أَكْبَرُ مِنْ هَذِهِ الدُّنْيَا الَّتِي يَعِيشُ فِيهَا. إِذَا أَرَادَ أَنْ يَفْعَلَ شَيْئًا لَا أَحَدٌ يَسْتَطِيعُ أَنْ يَمْنَعَهُ. إِنْ يَطْلُبُ الْإِنْسَانُ شَيْئًا يَصِلُ إِلَى كُلِّهِ أَوْ بَعْضُهُ وَ هَذَا لَا يَتَحَقَّقُ إِلَّا بِعَزْمٍ صَارِمٍ (جزم) وَ نَظْمٍ. فَعَلَيْنَا أَنْ نَفْكَرَ وَ نَبْحَثَ عَنْ خَيْرِ عَمَلٍ نَسْتَطِيعُ أَنْ نَفْعَلَهُ لِأَنَّ قِيَمَةَ كُلِّ امْرئٍ مَا يَحْسَنُهُ.

۱۶- عَيْنِ الصَّحِيح:

- (۱) نَسْتَطِيعُ أَنْ نَجِدَ الدَّاءَ فِينَا فَقَطْ.
- (۲) كُلُّ غَايَةٍ يُمَكِّنُ اكْتِسَابَهَا لِلْإِنْسَانِ.
- (۳) قَدَرُ كُلِّ إِنْسَانٍ مَا يَتَكَلَّمُ عَنْهُ.
- (۴) أَهْمُ أَسْرَارِ نَجَاحِ النَّاجِحِينَ هُوَ الْحَافِظُ.

۱۷- عَيْنِ مَا لَيْسَ فِي النَّص:

- (۱) طَرِيقَةُ عِلَاجِ الْمَشَاكِلِ النَّفْسِيَّةِ.
- (۲) أَهْمُ أَسْرَارِ النَّاجِحِينَ.
- (۳) عَظَمَةُ الْإِنْسَانِ وَ قُدْرَاتِهِ.
- (۴) سِرُّ النَّظْمِ فِي الْعَالَمِ.

۱۸- جَوَابُ أَيِّ سَوْأَلٍ لَمْ يَأْتِ فِي النَّص:

- (۱) مَا هُوَ النَّجَاحُ؟
- (۲) مَا هِيَ قِيَمَةُ الْإِنْسَانِ؟
- (۳) كَيْفَ انطَوَى فِي الْإِنْسَانِ عَالَمٌ أَكْبَرُ؟
- (۴) لِمَ نَبْحَثُ عَنْ خَيْرِ عَمَلٍ نَفْعَلُهُ؟

■ عَيْنِ الْخَطَا فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (۱۹ وَ ۲۰)

۱۹- «وَاحِدٌ - نَرَى - سَأَلْنَا - مُخْتَلَفَةٌ»:

- (۱) وَاحِدٌ: اسم - من الأعداد الترتيبية - مذکر - معرب - نكرة / مضاف إليه و مجرور بالكسرة
- (۲) نَرَى: فعل مضارع - ليس له حرف زائد - للجمع المتكلم - متعدّد - معلوم / فعل و مفعوله ضمير «هم»
- (۳) سَأَلْنَا: فعل ماضٍ - ثلاثي مجرد - للمتكلم مع الغير - متعدّد - معلوم / فعل و مع فاعله جملة فعلية
- (۴) مُخْتَلَفَةٌ: مفرد مؤنث - اسم فاعل - من باب له حرفان زائدان و مصدره «اختلاف» - معرب - نكرة / صفة و مجرور

۲۰- «مُنْظَمِينَ - يَطْلُبُ - أَكْبَرُ - نَفْكَرَ»:

- (۱) مُنْظَمِينَ: اسم مفعول - جمع سالم للمذكر - من باب له حرف زائد - معرب / خبر «ليس» و منصوب بالياء
- (۲) يَطْلُبُ: للمفرد الغائب - مضارع - ليس له حرف زائد - متعدّد / فعل شرط
- (۳) أَكْبَرُ: مفرد مذکر - اسم تفضيل - نكرة - معرب / صفة لـ «عالم» و مرفوع بالتبعية
- (۴) نَفْكَرَ: له حرف زائد - لازم - معلوم - حروفه الأصلية «ف ك ر» - للمتكلم وحده / يترجم بالمضارع الالتزامي في الفارسية

۲۱- کدام عبارت، درست است؟

- (۱) وجود و ماهیت، دو واقعیت متمایز از موجودی خارجی هستند که همواره در کنار یکدیگر به کار می‌روند.
- (۲) نخستین مبحث فلسفی، توجه به مغایرت میان دو مفهوم «وجود» و «ماهیت» و نسبت میان آن‌ها است.
- (۳) مغایرت میان وجود و ماهیت به صورت طبیعی توسط هر انسانی درک می‌شود و نیازی به استدلال ندارد.
- (۴) اذعان به یک واقعیت خارجی، به صورت مستقیم اعتراف به وجود داشتن آن چیز و خیالی نبودنش است.

۲۲- وقتی از واقعیت یک موجود سخن می‌گوییم،

- (۱) لزوماً از قوه عقل برای درک واقعیت استفاده کرده‌ایم.
- (۲) «چیستی داشتن» را به یک واقعیت خارجی، نسبت داده‌ایم.
- (۳) در گفتار ما، نسبتی میان «هستی» و «چیستی» برقرار نمی‌باشد.
- (۴) ناخودآگاه به قدم اول از درک مغایرت وجود و ماهیت، اعتراف کرده‌ایم.

۲۳- کدام گزینه درست است؟

- (۱) دلیل حمل وجود بر ماهیت، صرفاً از طریق عقل محض قابل شناسایی است.
- (۲) از میان هستی و چیستی، هستی بیان‌کننده ذاتیات یک شیء است.
- (۳) ماهیت، وجه مشترک میان موجودات در جهان هستی است.
- (۴) حمل وجود بر هیچ‌یک از ماهیت‌ها، بی‌نیاز از دلیل نیست.

۲۴- کدام گزینه بهترین نتیجه‌گیری از دیدگاه‌های فارابی و ابن‌سینا درباره مغایرت میان وجود و ماهیت است؟

- (۱) وجود و ماهیت از اجزای تشکیل دهنده یک واقعیت خارجی هستند که با یکدیگر به نحو خاصی ترکیب شده‌اند.
- (۲) زیادت وجود بر ماهیت صرفاً در عالم ذهن است و در عالم خارج از ذهن، هیچ‌کدام از آن‌ها دارای مصداق واقعی نیستند.
- (۳) واقعیت خارجی مصداق یک چیز است؛ یعنی هستی و چیستی در عالم خارج از ذهن دارای عینیت و یکسانی کامل هستند.
- (۴) برخی امور هستند که از وجودشان اطلاع داریم، اما از هستی‌شان اطلاع نداریم که اثبات‌کننده مغایرت وجود و ماهیت است.

۲۵- اگر بگوییم «چیستی‌های فراوانی را می‌توانیم در ذهن خود حاضر کنیم، درحالی‌که می‌دانیم این امور، حداقل تاکنون

در خارج موجود نشده‌اند»؛ به کدام موضوع اشاره کرده‌ایم؟

- (۱) تفاوت میان حمل نیازمند به دلیل و بی‌نیاز از دلیل
- (۲) عینیت وجود و ماهیت در جهان خارج از ذهن
- (۳) تفاوت هستی و چیستی یک شیء به لحاظ مفهوم
- (۴) اصالت داشتن ماهیت در مقابل فهم ذهنی از هستی

۲۶- کدام گزینه درباره ویژگی‌های «حمل نیازمند به دلیل» و «حمل بی‌نیاز از دلیل» نادرست است؟

- (۱) در یک تعریف درست، اجزای تعریفی موضوع، چیستی آن را تشکیل داده و بیان‌کننده حقیقت و ذات آن موضوع هستند.
- (۲) اگر تفاوت دو مفهوم مختلف، صرفاً در اجمال و گستردگی‌شان باشد، حمل آن‌ها به یکدیگر به دلیل نیاز ندارد.
- (۳) اگر ویژگی ذاتی و درونی یک ماهیت به آن نسبت داده شود، آن حمل نیازمند به دلیل نیست.
- (۴) دلیل‌هایی که برای حمل وجود بر یک چیز ارائه می‌شود، صرفاً به صورت بدیهی قابل درک هستند.

۲۷- در کدام یک از موارد زیر، نمی‌توان با اطمینان پذیرفت که حمل موجود، از نوع بی‌نیاز از دلیل خواهد بود؟

- (۱) محمول، در تکرار موضوع آمده باشد.
- (۲) محمول، تمام ذات موضوع باشد.
- (۳) محمول، جزئی از ذات موضوع باشد.
- (۴) محمول، یکی از ویژگی‌های موضوع باشد.

۲۸- نوع کدام یک از حمل‌های زیر با دیگر حمل‌ها متفاوت است؟

- (۱) خط استوا گرم است.
- (۲) ماشین دارای چهار چرخ است.
- (۳) چاقو بُرنده است.
- (۴) پرندگان از مهره‌داران هستند.

۲۹- به ترتیب هریک از موارد «از بین رفتن کثرت در جهان» و «عدم برداشت دو جنبه از واقعیت‌های هستی» مربوط به چه چیزی است؟

- (۱) عینیت وجود و ماهیت در ذهن - عینیت وجود و ماهیت در ذهن
- (۲) عینیت وجود و ماهیت در ذهن - جزء وجود بودن ماهیت در ذهن
- (۳) جزء ماهیت بودن وجود در ذهن - عینیت وجود و ماهیت در ذهن
- (۴) جزء ماهیت بودن وجود در ذهن - جزء وجود بودن ماهیت در ذهن

۳۰- کدام عبارت، درست است؟

- (۱) توماس آکوئیناس اصل مغایرت وجود و ماهیت را از کتب فلسفی اسلامی ترجمه کرد و همچون فارابی این موضوع را پایه برهان خود در خداشناسی قرار داد.
- (۲) گسترش برهان‌های خداشناسی در اروپا به جهت تأثیرپذیری توماس آکوئیناس از ابن‌رشد و تا حدودی ابن‌سینا و پایه‌گذاری مکتب تومیسیم در آنجا می‌باشد.
- (۳) تأسیس مکتب تومیسیم در اروپا سبب گسترش فلسفه ابن‌سینا و ابن‌رشد در آنجا و در نتیجه آشنایی مجدد فیلسوفان اروپایی با اندیشه‌های عقلی ارسطو بود.
- (۴) برهان وجوب و امکان به عنوان بنیان و پایه اصلی مغایرت میان و ماهیت در جهان اسلام معرفی شد و مورد توجه برخی فیلسوفان اروپایی نیز قرار گرفته است.

بودجه بندی دروس آزمون بعد...

تاریخ برگزاری: ۱۶ مردادماه

جامعه شناسی ۱

زندگی اجتماعی
(اجزا و لایه های جهان اجتماعی،
جهان های اجتماعی،
پیامدهای جهان اجتماعی)
صفحه های ۲۹ تا ۵۴

علوم و فنون ادبی ۱

فصل دوم (درس های ۴ تا ۶)
+ کارگاه تحلیل فصل دوم
صفحه های ۳۷ تا ۵۸

ریاضی و آمار ۱

معادله درجه دوم (معادله ها شامل
عبارت های گویا)
تابع (مفهوم تابع، ضابطه جبری تابع)
صفحه های ۳۳ تا ۵۵

تاریخ ۱

فصل دوم:
جهان در عصر باستان
درس های ۴ تا ۶
صفحه های ۲۹ تا ۶۰

زبان عربی ۱

مَطَرُ السَّمَكِ
التَّعَايُشُ السَّلْمِيُّ
درس های ۳ و ۴
صفحه های ۳۱ تا ۶۶

روان شناسی

روان شناسی رشد
صفحه های ۳۴ تا ۶۵

اقتصاد

بازیگران اصلی در میدان اقتصاد
درس های ۵ تا ۷
صفحه های ۴۳ تا ۸۰

فلسفه و منطق

منطق
تعریف (اقسام و شرایط تعریف)
استدلال استقرایی
(اقسام استدلال استقرایی)
قضیه حملی و قیاس اقترانی (قضیه حملی)
صفحه های ۲۷ تا ۶۱
فلسفه ۱
فلسفه و ابعاد آن
(فلسفه و زندگی، آغاز تاریخی فلسفه)
صفحه های ۱۹ تا ۳۵

جغرافیا ۱

فصل دوم:
جغرافیای طبیعی ایران
درس های ۳ و ۴
صفحه های ۱۳ تا ۳۳

اختیاری - ویژه دانش آموزان پیشتاز

فلسفه ۲

هستی و چیستی، جهان ممکنات
درس های ۱ و ۲
صفحه های ۱ تا ۱۲

زبان عربی ۳

مِن الْأَشْعَارِ الْمَنْسُوبَةِ إِلَى
الإمام علي (ع)
متن درس، الحروف المشبهة
بالفعل
صفحه های ۱ تا ۸

علوم فنون ادبی ۳

تاریخ ادبیات قرن های
دوازدهم و سیزدهم
(دوره بازگشت و بیداری)
صفحه های ۱۰ تا ۲۱

آزمون

کارنامه رتبه‌های برتر

رتبه‌های ۱ تا ۳۰۰۰

جزوه

فیلم

مشاوره

[www.
arefonline.ir](http://www.arefonline.ir)

مرکز مشاوره عارف

گروه آزمایشی علوم انسانی

آزمون ماز | پایه دوازدهم

مرور و تثبیت مباحث پایه

ویژه کنکوری‌های ۱۴۰۵

دفترچه پاسخ

پنجشنبه ۲ مردادماه ۱۴۰۴

- ✓ پاسخنامه سریع؛ برای بررسی فوری بعد از آزمون
- ✓ تحلیل تمام گزینه‌های هر سؤال؛ برای بررسی سؤالاتی که پاسخ نادرست داده‌اید
- ✓ نکات و درسنامه‌های آموزشی؛ برای یادگیری کامل مباحث هر سؤال
- ✓ مشاوره تستی؛ برای یادگیری انواع روش‌های حل تست
- ✓ استراتژی آزمون؛ برای یادگیری مدیریت زمان و مدیریت جلسه آزمون

دیرس	مؤؤل دیرس	طراحان	ویراستاران
ریاضی	محمد نوربخش	محمد نوربخش - سعید عزیزخانی - امیر زراندوز محمد یگانه - حمیدرضا سجودی	ریحانه تک - نرجس تیمناک داوود بوالحسنی - علی فلاح
زبان و ادبیات فارسی	حسن وسکری	حسن وسکری - مهدی ضیایی - علی امیرسلیمانی افشین محی الدین - مجتبی بلاغتی ابوالفضل غلامی - مهران قندی - فاطمه حمیدی	فاطمه عباسی - اعظم نوری نیا محمد رزمی - محمدجواد بانشی
علوم اجتماعی	الهام میرزایی	الهام میرزایی - فروغ تیموریان - آزاده میرزایی الهام رضایی - بهزاد اندرز	آزاده میرزایی - کوثر رعدی محمد حسین هاشمی
روان شناسی	الهه همایون زاده	الهه همایون زاده - حمیدرضا توکلی - مژده طالب	علی رمضانی - احسان کلاته امیرحسین محمدپور نیوشا حسنی
زبان عربی	هاله کریمی	هاله کریمی - کاظم غلامی - محمدعلی تابانفر محمدعلی کاظمی نصرآبادی - روح الله گلشن	مریم آقاییاری - کیارش پورمهدی سید دانیال محمدی نیا
تاریخ	علیرضا کاهیدوند	علیرضا کاهیدوند - منصوره حاجی زاده کیان کیانی دوست - رویا بهیاد	سارا خداوردیان - مریم خسروی سیدمهدی کیانفر - محمدرسانی
جغرافیا	آزاده میرزایی	فرشید مشعرپور - سید مصطفی دهنوی کیان کیانی دوست	زهرا فروغی - مریم خسروی عرفان جمشیدی
فلسفه و منطق	امیرمحمد نصیری	امیرمحمد نصیری - حسن صدری - کیمیا طهماسبی الهه فاضلی - محمد قربانی - محمد کشوری	کیمیا طهماسبی - حسن صدری ساناز نامداری
اقتصاد	آرش بدری	سارا شریفی - آرش بدری - کوثر رعدی احمد منصوری - امیر محمدبیگی	فاطمه ایزی - آفرین ساجدی فاطمه شوشتری - مرتضی عزیزی کیمیا یوسفیان

تیم اجرایی و تولید آزمون

مرضیه بنیانی

یگانه پور ابراهیم

آتنا عبدالرحیم زاده

سرپرست آزمون: فائزه زارع

یک تیم با بیش از ۵۰۰ نفر در حال کار هستن تا آزمون‌های ماز با حداکثر کیفیت حاضر بشن و به شما کمک کنن و مسیر موفقیت رو براتون ساده‌تر کنن. همیشه از نظرات و کامنت‌های خوبتون انرژی می‌گیریم. مرسی که همراهمون هستین. راستی! حتماً در نظرسنجی آزمون شرکت کنین و نظرات و پیشنهاداتتون رو برامون بنویسین.

دکتر رسول خنجری - واحد آزمون ماز

توی مقاله اول گفتیم که چرا آزمون آزمایشی می‌تونه مسیر موفقیتت توی کنکور رو تضمین کنه. حالا وقتشه وارد یه مهارت خیلی مهم بشیم؛

مهارتی که باعث میشه با همون مقدار درس خوندن و همون سطح علمی، نتیجه خیلی بهتری بگیری.

اون مهارت چیه؟ مدیریت جلسه آزمون!

چرا اینقدر مهمه که جلسه آزمون رو بلد باشی مدیریت کنی؟
تصور کن: نشستی سر جلسه آزمون. صد و چند تا سؤال از چندتا درس جلوت ریخته. زمانت هم تقریباً ۲ تا ۳ ساعته. حالا سؤال مهم اینه: آیا این زمان برای پاسخ دادن به همه سؤالا کافیه؟ قطعاً نه حتی رتبه‌های تکریمی هم معمولاً نمی‌تونن به همه سؤالا جواب بدن. اینه که اگه استراتژی نداشته باشی، ممکنه بعد از آزمون با حسرت بگی: «کاش به سؤالای آسون‌تر می‌رسیدم...»

«شیمی رو خوب خونده بودم ولی وقت نشد بزنم!»

«آه این سؤال رو بلد بودم ولی آخر وقت بود، نرسیدم حلش کنم...»

راه حل اینه که از قبل بدونی:

■ توی چه بازه زمانی باید سراغ کدوم درس بری؟

■ از بین سؤالای هر درس، کدوما رو بزنی و کدوما رو رد کنی؟

★ خبر خوب اینه که توی بیست و چند آزمون آزمایشی که با برنامه ماز جلو میری، دقیقاً این فرصت رو داری که استراتژی شخصی خودت رو برای مدیریت جلسه بسازی، تمرینش کنی و بهش مسلط بشی.

چطوری رئیس جلسه آزمون بشی؟

برای اینکه بتونی آزمون رو فرماندهی کنی، باید چندتا مهارت مهم یاد بگیری:

۱ زمان‌بندی هوشمندانه

باید بدونی برای هر درس چقدر زمان بذاری.

مثلاً فارسی چند دقیقه؟ ریاضی چند دقیقه؟ عربی چقدر؟

نه اینکه وسط آزمون بفهمی برای ادبیات زیادی وقت گذاشتی و دیگه به جامعه‌شناسی نمی‌رسی!

۲ اولویت‌بندی حرفه‌ای

یعنی بلد باشی از کجا شروع کنی که بیشتر نمره بیاری.

مثلاً ممکنه تصمیم بگیری اول سؤالای آسون دینی که روش تسلط داری رو بزنی، بعد بری سراغ سؤالای چالشی‌تر عربی.

یه سری علامت اختصاصی برای خودت بساز:

○ = سؤال آسونه و باید همین الان بزمنش

✱ = سؤال خویبه ولی شک دارم، بعداً برمی گردم

✗ = خیلی سخته، بی خیالش!

با این زبان رمز، وسط آزمون لازم نیست دوباره هر سؤال رو از اول تحلیل کنی.

مدیریت بحران

۴

فرض کن وسط آزمون یهو سه تا سؤال پشت سر هم سخت در میاد و اعتماد به نفست میریزه پایین.

یا زمان کم میاری.

یا حواست پرت میشه.

اینجاست که باید بلد باشی خودتو جمع و جور کنی و از بحران رد شی.

تکنیک های تست زنی

۵

یه سری روش هستن که کمک می کنن با همون دانشت، درصد بیشتری بگیری.

چند نمونه از این تکنیک های تست زنی معروف:

- حذف گزینه: لازم نیست حتماً جواب درست رو پیدا کنی؛ گاهی فقط باید غلطها رو بشناسی و حذفشون کنی.
- حدس آگاهانه: بعضی وقتا با یه تحلیل کوچیک می تونی بین دوتا گزینه شک دار، درستشو انتخاب کنی.
- تخمین حدود جواب: مخصوص دروس محاسباتی؛ لازم نیست تا ته حل کنی، فقط محدوده درست جواب رو پیدا کن.
- عدد گذاری: به جای گیر کردن با متغیرها، یه عدد ساده جایگزین کن، سریع تر به جواب می رسی.
- شناخت فراوانی پاسخ ها: تو بعضی سؤالی چند گزینه ای، می تونی از الگوی توزیع جوابا کمک بگیری.

همه این مهارت هایی که گفتیم، در مقاله های بعدی بهت یاد می دیم.

فرق اطلاعات با مهارت چیه؟

«اطلاعات» یعنی چیزایی که می خونی.

«مهارت» یعنی چیزایی که باید با تمرین مکرر یاد بگیری.

یاد گرفتن مهارت مثل دوچرخه سواریه.

هیچ کس فقط با خوندن دفترچه راهنما یاد نمی گیره دوچرخه سواری کنه. باید سوار شی، زمین بخوری، بلند شی و تکرارش کنی.

حالا باید چیکار کنی؟

همه این مهارت هایی که توی این مقاله گفتیم (زمان بندی، اولویت بندی، مدیریت بحران، تکنیک های تست زنی و...) رو توی

آزمون های آزمایشی ماز تمرین کن.

بار اول شاید خراب کنی. اشکالی نداره.

اما هر بار که تمرین کنی، یه قدم به تسلط نزدیک تر می شی.

جمع بندی آخر...

با همون معلومات، می تونی خیلی بهتر نتیجه بگیری؛ فقط کافی به بلر باشی جلسه ی آزمون رو مدیریت کنی.

استراتژی + آزمون آزمایشی + قدرین مهارت ها = به لگلو موفق با خیال راحت

۱- جواب معادله $2(-x+3)=3(\frac{x}{5}+1)$ کدام است؟

$-\frac{15}{13}$ (۴)

$-\frac{15}{7}$ (۳)

$\frac{15}{7}$ (۲)

$\frac{15}{13}$ (۱)

(آسان - معادله و مسائل توصیفی - محاسباتی - ۱۰۰۱)

پاسخ: گزینه ۱

ابتدا اعداد ثابت را در طرفین معادله در پرانتزها ضرب می‌کنیم:

$$2(-x+3)=3(\frac{x}{5}+1) \Rightarrow -2x+6=\frac{3x}{5}+3$$

برای راحت‌تر شدن محاسبات، طرفین معادله را در ۵ ضرب می‌کنیم تا با عبارت‌های کسری مواجه نشویم:

$$\xrightarrow{\times 5} -10x+30=3x+15 \Rightarrow 30-15=3x+10x$$

$$\Rightarrow 15=13x \Rightarrow x=\frac{15}{13}$$

گروه آموزشی ماز

۲- مساحت مربعی برابر ۲۴ واحد مربع است. مجموع طول قطرهای مربع کدام است؟

۱۶ (۴)

$8\sqrt{3}$ (۳)

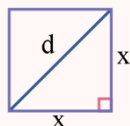
۸ (۲)

$4\sqrt{3}$ (۱)

(آسان - معادله و مسائل توصیفی - محاسباتی - ۱۰۰۱)

پاسخ: گزینه ۳

در مربعی به طول ضلع x ، مساحت مربع برابر x^2 و محیط مربع برابر $4x$ است. همچنین اگر طول قطر مربع را با d نمایش دهیم، آنگاه طبق قضیه فیثاغورس داریم:

$$d^2 = x^2 + x^2 \Rightarrow d^2 = 2x^2 \Rightarrow d = \sqrt{2}x$$

فرض کنید طول هر ضلع مربع برابر x باشد. در این صورت داریم:

$$\text{مساحت مربع} = 24 \Rightarrow x^2 = 24$$

مطابق درسنامه اگر طول هر قطر مربع را با d نمایش دهیم:

$$d^2 = 2x^2 = 2 \times 24 = 48 \Rightarrow d^2 = 16 \times 3 \Rightarrow d = 4\sqrt{3}$$

مجموع طول قطرهای مربع برابر است با:

$$2d = 2 \times 4\sqrt{3} = 8\sqrt{3}$$

گروه آموزشی ماز

۳- طول مستطیلی از ۳ برابر عرض آن، ۲ واحد بیشتر است. اگر محیط مستطیل برابر ۵۲ واحد باشد، در این صورت مساحت مستطیل چند واحد مربع است؟

۱۲۰ (۴)

۹۰ (۳)

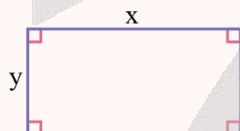
۸۰ (۲)

۶۰ (۱)

(متوسط - معادله و مسائل توصیفی - محاسباتی - ۱۰۰۱)

پاسخ: گزینه ۴

اگر طول و عرض یک مستطیل را به ترتیب با x و y نمایش دهیم، آنگاه محیط و مساحت این مستطیل به صورت زیر به دست می‌آیند:

$$\text{محیط مستطیل} = 2(x+y)$$

$$\text{مساحت مستطیل} = xy$$

فرض کنید طول مستطیل برابر x و عرض مستطیل برابر y باشد. طول مستطیل از ۳ برابر عرض آن، ۲ واحد بیشتر است، پس $x = 3y + 2$ است.

$$\text{محیط مستطیل} = 2(x+y) = 2(3y+2+y) = 2(4y+2) = 8y+4$$

$$\Rightarrow 8y+4 = 52 \Rightarrow 8y = 48 \Rightarrow y = 6$$

$$x = 3y + 2 = 3 \times 6 + 2 = 20$$

بنابراین مساحت مستطیل برابر است با:

$$xy = 20 \times 6 = 120$$

گروه آموزشی ماز

۴- یک کارگاه تولیدی، کار تولیدی را در یک هفته از روز شنبه شروع کرده و در هر روز به تعداد ۵ واحد کمتر از دو برابر روز قبل تولیدی آماده می‌کند. اگر کل تعداد تولیدی‌های تولید شده از شنبه تا چهارشنبه برابر ۱۱۸ باشد، اختلاف تعداد تولیدی‌های تولید شده در روز دوشنبه با مجموع تعداد تولیدی‌های تولیدی در روزهای شنبه و یکشنبه کدام است؟

(۴) ۳

(۳) ۲

(۲) ۱

(۱) صفر

پاسخ: گزینه ۳

(دشوار - معادله و مسائل توصیفی - محاسباتی - ۱۰۰)

فرض کنید در روز شنبه x واحد تولیدی تولید شود. در این صورت میزان تولید در روزهای بعد به صورت زیر است:

یکشنبه: $2x - 5$ دوشنبه: $2(2x - 5) - 5 = 4x - 15$ سه‌شنبه: $2(4x - 15) - 5 = 8x - 35$ چهارشنبه: $2(8x - 35) - 5 = 16x - 75$

مجموع تعداد تولیدی‌های تولید شده در این ۵ روز، برابر ۱۱۸ است، بنابراین داریم:

$$x + (2x - 5) + (4x - 15) + (8x - 35) + (16x - 75) = 118$$

$$\Rightarrow 31x - 130 = 118 \Rightarrow 31x = 248 \Rightarrow x = 8$$

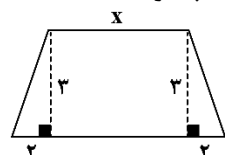
پس تعداد تولیدی‌های تولید شده در روزهای شنبه تا دوشنبه به ترتیب برابر ۸، ۱۱ و ۱۷ است و در نتیجه داریم:

تعداد تولیدی دوشنبه = ۱۷

$$\left. \begin{array}{l} \text{تعداد تولیدی شنبه و یکشنبه} = 8 + 11 = 19 \\ \text{اختلاف} = 19 - 17 = 2 \end{array} \right\} \Rightarrow$$

گروه آموزشی ماز

۵- در شکل زیر مساحت دوزنقه ۴ برابر مجموع مساحت مثلث‌های تشکیل شده توسط خط چین‌ها است. مجموع قاعده‌های دوزنقه چقدر است؟

(۱) ۶

(۲) ۴

(۳) ۱۰

(۴) ۱۶

(متوسط - معادله و مسائل توصیفی - محاسباتی - ۱۰۰)

پاسخ: گزینه ۴

با توجه به شکل مساحت دوزنقه و هر کدام از مثلث‌ها را به دست می‌آوریم:

$$\text{مساحت دوزنقه} = \frac{\text{ارتفاع} \times (\text{قاعده بزرگ} + \text{قاعده کوچک})}{2}$$

$$\Rightarrow \frac{(x + x + 4) \times 3}{2} = \frac{x(x + 2) \times 3}{2} = 3x + 6$$

$$\text{مساحت هر مثلث قائم‌الزاویه} = \frac{\text{ارتفاع} \times \text{قاعده}}{2} = \frac{x \times 3}{2} = 3$$

با توجه به صورت سؤال داریم:

$$\text{مساحت دوزنقه} = 4 \times (\text{مجموع مساحت دو مثلث})$$

$$\Rightarrow 3x + 6 = 4 \times (2 \times 3) \Rightarrow 3x + 6 = 24 \Rightarrow 3x = 18 \Rightarrow x = 6$$

در نهایت مجموع قاعده‌های دوزنقه به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$\text{قاعده بزرگ} + \text{قاعده کوچک} = x + x + 4 = 2x + 4 = 2(6) + 4 = 16$$

گروه آموزشی ماز

۶- معادله درجه دوم $x^2 + 3x + k^2 - 1 = 0$ را می‌توانیم با استفاده از روش تجزیه به کمک فاکتورگیری حل کنیم. ریشه‌های این معادله کدام است؟

(۴) $1, \frac{3}{2}$ (۳) $-1, -\frac{3}{2}$ (۲) $\frac{3}{2}, 0$ (۱) $-\frac{3}{2}, 0$

پاسخ: گزینه ۱

(متوسط - حل معادله درجه ۲ با اتحادها - مفهومی / محاسباتی - ۱۰۰۱)

در معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ با شرط $c = 0$ می‌توان از روش تجزیه به کمک فاکتورگیری استفاده کرد، در این صورت باید در دو جمله باقیمانده از عامل مشترک فاکتور گرفت:

$$ax^2 + bx + c = 0 \xrightarrow{c=0} ax^2 + bx = 0 \Rightarrow x(ax + b) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = 0 \\ ax + b = 0 \Rightarrow x = \frac{-b}{a} \end{cases}$$

در این روش یکی از ریشه‌ها همواره $x = 0$ و دیگری همواره $x = \frac{-b}{a}$ است.

ابتدا ضرایب a ، b و c را شناسایی می‌کنیم:

$$\begin{cases} a = k + 1 \\ b = 3 \\ c = k^2 - 1 \end{cases}$$

با توجه به درسنامه ارائه شده باید $c = 0$ باشد.

$$c = k^2 - 1 = 0 \Rightarrow k^2 = 1 \Rightarrow k = \pm 1$$

از طرفی با توجه به اینکه معادله از درجه دوم است ضریب x^2 یعنی a نباید صفر باشد:

$$a = k + 1 \neq 0 \Rightarrow k \neq -1$$

بنابراین از بین مقادیر k ، مقدار $k = 1$ قابل قبول است. با جایگذاری آن در معادله داریم:

$$2x^2 + 3x = 0 \Rightarrow x(2x + 3) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = 0 \\ 2x + 3 = 0 \Rightarrow 2x = -3 \Rightarrow x = \frac{-3}{2} \end{cases}$$

گروه آموزشی ماز

۷- قدرمطلق تفاضل ریشه‌های معادله $3x^2 + 5x + 2 = 0$ کدام است؟

$$\frac{1}{3} \quad (4)$$

$$\frac{2}{3} \quad (3)$$

$$1 \quad (2)$$

$$\frac{1}{4} \quad (1)$$

پاسخ: گزینه ۴

(متوسط - حل معادله درجه ۲ با دلتا - محاسباتی - ۱۰۰۱)

روش اول:

به کمک روش دلتا داریم:

$$\Delta = 25 - 4 \times 3 \times 2 = 1$$

$$\Rightarrow x_1 = \frac{-5 + \sqrt{1}}{2 \times 3} = -\frac{4}{6} = -\frac{2}{3}, \quad x_2 = \frac{-5 - \sqrt{1}}{2 \times 3} = -\frac{6}{6} = -1$$

$$\Rightarrow |x_1 - x_2| = \left| -\frac{2}{3} - (-1) \right| = \left| \frac{1}{3} \right| = \frac{1}{3}$$

روش دوم:

چون $5 = 3 + 2$ یعنی $a + c = b$ ، پس:

$$x_1 = -1, \quad x_2 = -\frac{2}{3}$$

$$\Rightarrow |x_1 - x_2| = \left| -1 + \frac{2}{3} \right| = \left| -\frac{1}{3} \right| = \frac{1}{3}$$

روش دلتا

برای حل معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ ابتدا $\Delta = b^2 - 4ac$ را محاسبه می‌کنیم:

(الف) اگر $\Delta > 0$ باشد، معادله دارای دو ریشه حقیقی متمایز $\frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a}$ است.

(ب) اگر $\Delta = 0$ باشد، معادله دارای یک ریشه مضاعف $-\frac{b}{2a}$ است.

(پ) اگر $\Delta < 0$ باشد، معادله فاقد ریشه حقیقی است.

حالت خاص: در معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ اگر:

(الف) $a + b + c = 0$ باشد، آنگاه $x_1 = 1$ و $x_2 = \frac{c}{a}$ است.

(ب) $a + c = b$ باشد، آنگاه $x_1 = -1$ و $x_2 = -\frac{c}{a}$ است.

قدرمطلق (اختلاف) دو ریشه معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ در صورت وجود دو ریشه حقیقی:

$$|x_1 - x_2| = \frac{\sqrt{\Delta}}{|a|}$$

میانبر

با استفاده از فرمول $\frac{\sqrt{\Delta}}{|a|}$ داریم:

$$|x_1 - x_2| = \frac{\sqrt{5^2 - 4 \times 3 \times 2}}{|3|} = \frac{\sqrt{1}}{3} = \frac{1}{3}$$

گروه آموزشی ماز

۸- اگر α و β ریشه‌های معادله درجه دوم $2x^2 - x + k = 0$ باشند، به ازای یک مقدار k ، رابطه $\alpha + 2\beta = 3$ بین آن‌ها برقرار است. مقدار k کدام است؟

(۴) -۹

(۳) ۸

(۲) -۱۰

(۱) ۱۰

(متوسط - حل معادله با دلتا - ترکیبی - ۱۰۰۱ و ۱۰۰۲)

پاسخ: گزینه ۲

$$2x^2 - x + k = 0 \Rightarrow \begin{cases} a = 2 \\ b = -1 \\ c = k \end{cases}$$

$$\text{مجموع ریشه‌ها} = \alpha + \beta = \frac{-b}{a} = \frac{-(-1)}{2} = \frac{1}{2}$$

$$\begin{cases} \alpha + \beta = \frac{1}{2} \\ \alpha + 2\beta = 3 \end{cases} \xrightarrow{\times(-2)} \begin{cases} -2\alpha - 2\beta = -1 \\ \alpha + 2\beta = 3 \end{cases} \Rightarrow -\alpha = 2 \Rightarrow \alpha = -2$$

ریشه معادله در معادله صدق می‌کند:

$$2(-2)^2 - (-2) + k = 0 \Rightarrow 8 + 2 + k = 0 \Rightarrow k = -10$$

گروه آموزشی ماز

۹- در معادله درجه دوم $2x^2 + (2m-1)x + m = 0$ حاصل ضرب ریشه‌ها ۴ واحد بیشتر از حاصل جمع ریشه‌هاست. ریشه بزرگ‌تر معادله کدام است؟

(۴) -۱

(۳) $-\frac{3}{2}$

(۲) $\frac{3}{2}$

(۱) ۱

(دشوار - حل معادله درجه ۲ با دلتا - محاسباتی - ۱۰۰۱)

پاسخ: گزینه ۴

در معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ به شرط آن‌که $\Delta > 0$ باشد، معادله دارای دو ریشه حقیقی است که $S = -\frac{b}{a}$ حاصل جمع ریشه‌ها و $P = \frac{c}{a}$ حاصل ضرب ریشه‌هاست.

$$\text{حاصل جمع ریشه‌ها} = \frac{-(2m-1)}{2}$$

$$\text{حاصل ضرب ریشه‌ها} = \frac{m}{2}$$

$$\xrightarrow{\text{طبق فرض}} \frac{-2m+1}{2} + 4 = \frac{m}{2} \Rightarrow -2m+1+8-m=0$$

$$\Rightarrow 3m=9 \Rightarrow m=3$$

$$2x^2 + 5x + 3 = 0$$

$$\Delta = 5^2 - 4(2)(3) = 1 \Rightarrow \begin{cases} x_1 = \frac{-5+1}{4} = -1 \\ x_2 = \frac{-5-1}{4} = -\frac{3}{2} \end{cases}$$

$x = -1$ ریشه بزرگتر معادله است.

قلقش رو یاد بگیر!

در معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$:

(الف) اگر $a + c = b$ باشد، آنگاه ریشه‌ها به صورت $\begin{cases} x_1 = -1 \\ x_2 = -\frac{c}{a} \end{cases}$ است.

(ب) اگر $a + b + c = 0$ باشد، آنگاه ریشه‌ها به صورت $\begin{cases} x_1 = 1 \\ x_2 = \frac{c}{a} \end{cases}$ است.

در معادله $2x^2 + 5x + 3 = 0$ با توجه به $2 + 3 = 5$ پس طبق نکته (الف)، ریشه‌ها به صورت $\begin{cases} x_1 = -1 \\ x_2 = -\frac{3}{2} \end{cases}$ است.

گروه آموزشی ماز

۱۰- معادله $2x^2 - (k+3)x + 2 = 0$ یک ریشه مضاعف دارد. آن ریشه کدام می‌تواند باشد؟

- ۴ (۱) ۳ (۲) ۱ (۳) ۱ (۴)

(متوسط - حل معادله درجه ۲ با دلتا - محاسباتی - ۱۰۰۱)

پاسخ: گزینه ۴

$$\Delta = b^2 - 4ac$$

معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ به روش کلی با استفاده از دلتا (Δ) حل می‌شود:

با توجه به مقدار دلتا سه حالت داریم:

(۱) مقدار Δ مثبت باشد ($\Delta > 0$) ← معادله دو ریشه ساده به صورت $x_1 = \frac{-b + \sqrt{\Delta}}{2a}$ و $x_2 = \frac{-b - \sqrt{\Delta}}{2a}$ دارد.

(۲) مقدار Δ برابر صفر باشد ($\Delta = 0$) ← معادله یک ریشه مضاعف به صورت $x = \frac{-b}{2a}$ دارد.

(۳) مقدار Δ منفی باشد ($\Delta < 0$) ← معادله ریشه حقیقی ندارد.

معادله یک ریشه مضاعف دارد، بنابراین دلتا را برابر صفر قرار می‌دهیم:

$$(a = 2, b = -(k+3), c = 2)$$

$$\Delta = b^2 - 4ac = 0 \Rightarrow \Delta = (-(k+3))^2 - 4(2)(2) = 0 \Rightarrow (k+3)^2 = 16 \Rightarrow k+3 = \pm 4$$

$$\Rightarrow \begin{cases} k+3 = 4 \Rightarrow k = 1 \\ k+3 = -4 \Rightarrow k = -7 \end{cases}$$

مقدار ریشه مضاعف را به دست می‌آوریم:

$$x = \frac{-b}{2a} = -\frac{-(k+3)}{2(2)} = \frac{k+3}{4} \xrightarrow{k=1} x = 1$$

$$x = \frac{-b}{2a} = -\frac{-(k+3)}{2(2)} = \frac{k+3}{4} \xrightarrow{k=-7} x = -1$$

گروه آموزشی ماز

۱۱- اگر معادله درجه دوم $(k+3)x^2 + 5x - 2 = 0$ فاقد ریشه حقیقی باشد، محدوده k کدام است؟

- ۴ (۱) $k > -\frac{25}{8}$ ۳ (۲) $k < -\frac{49}{8}$ ۱ (۳) $k < \frac{24}{9}$ ۲ (۴) $k < -\frac{25}{8}$

- در معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ ، $\Delta = b^2 - 4ac$ مبین معادله است.
- در صورتی که $\Delta < 0$ باشد، معادله فاقد ریشه حقیقی است.

$$\Delta = 5^2 - 4(k+3)(-2) = 25 + 8(k+3)$$

$$= 25 + 8k + 24 = 8k + 49$$

$$\Delta < 0 \rightarrow 8k + 49 < 0 \Rightarrow 8k < -49 \Rightarrow k < \frac{-49}{8}$$

گروه آموزشی ماز

۱۲- ضرایب معادله درجه دوم $3kx^2 + 8x - (6k+4) = 0$ صحیح هستند. اگر به ازای مقدار k حاصل ضرب ریشه‌های این معادله دارای بیشترین مقدار باشد، مقدار ریشه کوچک‌تر معادله کدام است؟

$$\frac{2+\sqrt{14}}{2} \quad (4)$$

$$4-\sqrt{14} \quad (3)$$

$$\frac{4-\sqrt{14}}{2} \quad (2)$$

$$-4-\sqrt{14} \quad (1)$$

نکته ۱

در معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ اگر $\Delta = b^2 - 4ac > 0$ باشد، معادله دارای دو ریشه حقیقی متمایز است و ریشه‌ها از رابطه $x_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a}$ به دست می‌آید.

نکته ۲

در معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ به شرط $\Delta > 0$ حاصل ضرب ریشه‌ها از رابطه $P = \frac{c}{a}$ به دست می‌آید.

$$3kx^2 + 8x - (6k+4) = 0 \Rightarrow P = \frac{-(6k+4)}{3k} = -2 - \frac{4}{3k}$$

چون ضرایب معادله صحیح هستند، پس $3k$ نیز عددی صحیح است. همچنین حاصل ضرب ریشه‌ها دارای بیشترین مقدار باید باشد، پس $3k$ باید برابر ۱- شود تا مقدار $-2 - \frac{4}{3k}$ برابر ۴+ شود، یعنی:

$$3k = -1 \Rightarrow k = -\frac{1}{3}$$

پس معادله به صورت روبه‌روست:

$$-x^2 + 8x - 2 = 0$$

$$\Delta = 64 - 4(-1)(-2) = 56 \Rightarrow \begin{cases} x_1 = \frac{-8 + \sqrt{56}}{-2} = \frac{-8 + 2\sqrt{14}}{-2} = 4 - \sqrt{14} \\ x_2 = \frac{-8 - \sqrt{56}}{-2} = \frac{-8 - 2\sqrt{14}}{-2} = 4 + \sqrt{14} \end{cases}$$

دام تستی

ممکن است به اشتباه مقدار $4 - \sqrt{14}$ (گزینه ۱) را به دست آورید در صورتی که در مخرج به جای ۲ مقدار ۲ را قرار دهید.

مشابه این سؤال آزمون در کنکور سراسری دی‌ماه ۱۴۰۱ طراحی شده بود:

ضرایب معادله $2kx^2 - 4x - 4k - 5 = 0$ صحیح هستند. اگر به ازای مقدار k ، حاصل ضرب ریشه‌های این معادله دارای بیشترین مقدار باشد، مقدار Δ کدام است؟

$$28 \quad (4)$$

$$7 \quad (3)$$

$$5 \quad (2)$$

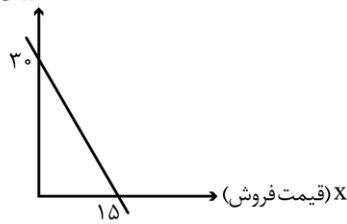
$$4 \quad (1)$$

پاسخ: گزینه ۱

گروه آموزشی ماز

۱۳- در یک کارگاه تولید میز تحریر ۴۴ میلیون تومان هزینه راه اندازی کارگاه می شود و برای تولید هر میز تحریر دو میلیون تومان هزینه می کند. اگر رابطه تعداد فروش میز تحریر با قیمت فروش آن از نمودار زیر پیروی کند، به ازای چه قیمت فروشی کارگاه به نقطه سر به سر می رسد و مشتری مبلغ کمتری پرداخت می کند؟ (قیمت بر حسب میلیون تومان است.)

- (۱) ۳
(۲) ۸
(۳) ۴
(۴) ۶

(دشوار - حل معادله درجه ۲ با اتحادها - محاسباتی / کاربردی - ۱۰۰)

پاسخ: گزینه ۳

نکته ۱

اگر خطی از دو نقطه $(0, b)$ و $(a, 0)$ بگذرد، معادله آن به صورت $y = -\frac{b}{a}x + b$ است.

نکته ۲

تابع هزینه $C(x)$: از مجموع هزینه ثابت (راه اندازی و ...) و هزینه تولید هر کالا به دست می آید.

نکته ۳

تابع درآمد $R(x)$: از حاصل ضرب تعداد کالای فروخته شده در قیمت فروش به دست می آید.

نکته ۴

معادله سود برابر $P(x) = R(x) - C(x)$ است و در نقطه سر به سر $P(x) = 0$ است.

با توجه به دو نقطه $(0, 30)$ و $(15, 0)$ معادله خط نمودار رسم شده برابر $y = -2x + 30$ است. پس:

$$R(x) = xy = x(-2x + 30) = -2x^2 + 30x$$

$$C(x) = 2y + 44 = 2(-2x + 30) + 44 = -4x + 104$$

$$\Rightarrow P(x) = -2x^2 + 30x - (-4x + 104) = -2x^2 + 34x - 104$$

$$P(x) = 0 \Rightarrow -2x^2 + 34x - 104 = 0 \xrightarrow{\div(-2)} x^2 - 17x + 52 = 0$$

$$\Rightarrow (x - 4)(x - 13) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = 4 \text{ (قیمت پرداختی کمتر برای مشتری)} \\ x = 13 \end{cases}$$

مشاوره

به همه فعالیتها، کار در کلاسها و تمرینهای کتاب درسی مسلط باشید.

این سؤال مشابه کار در کلاس صفحههای ۲۹ و ۳۰ کتاب درسی ریاضی و آمار ۱ طراحی شده و در آزمون کنکور سراسری تیرماه سال ۱۴۰۳ از آن سؤال طرح شده است.

گروه آموزشی ماز

۱۴- معادله $k^2 - 4 = (k^2 - 1)x^2 + 3kx + k^2$ با روش فاکتورگیری قابل حل است. به ازای همه مقادیر ممکن برای k ، معادله چند جواب مختلف می تواند داشته باشد؟

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

(دشوار - حل معادله درجه ۲ با اتحادها - مفهومی / محاسباتی)

پاسخ: گزینه ۳

برای حل معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ ، اگر $c = 0$ باشد، می توان معادله را با استفاده از روش فاکتورگیری (عاملیابی) حل کرد که ریشه های آن به فرم زیر تعریف می شود:

$$ax^2 + bx + c = 0 \xrightarrow{c=0} ax^2 + bx = 0 \Rightarrow x(ax + b) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = 0 \\ ax + b = 0 \Rightarrow x = -\frac{b}{a} \end{cases}$$

با توجه به درسنامه در معادله داده شده، مقدار ضریب c باید برابر صفر باشد، پس داریم:

$$k^2 - 4 = 0 \Rightarrow k^2 = 4 \Rightarrow k = \pm 2$$

با توجه به مقدار k دو حالت داریم:

حالت اول: $k = 2$ باشد:

$$(k^2 - 1)x^2 + 3kx + k^2 - 4 = 0 \xrightarrow{k=2} 3x^2 + 6x = 0 \Rightarrow 3x(x + 2) = 0 \Rightarrow \begin{cases} 3x = 0 \Rightarrow x = 0 \\ x + 2 = 0 \Rightarrow x = -2 \end{cases}$$

حالت دوم: $k = -2$ باشد:

$$(k^2 - 1)x^2 + 3kx + k^2 - 4 = 0 \xrightarrow{k=-2} 3x^2 - 6x = 0 \Rightarrow 3x(x - 2) = 0 \Rightarrow \begin{cases} 3x = 0 \Rightarrow x = 0 \\ x - 2 = 0 \Rightarrow x = 2 \end{cases}$$

بنابراین به ازای همه مقادیر ممکن k ، معادله سه جواب مختلف $x = 0, -2, 2$ را می‌تواند داشته باشد.

دام تستی

با توجه به اینکه دو مقدار برای k داریم ممکن است اشتباه کنید و به ازای هر مقدار k ، دو ریشه برای معادله در نظر بگیرید و گزینه ۴ را انتخاب کنید.

گروه آموزشی ماز

۱۵- رابطه درآمد و هزینه شرکتی به ازای تولید x واحد از یک کالا به ترتیب به صورت $R(x) = 20x$ و $C(x) = x^2 - 40x + 800$ هستند. کمترین مقدار نقطه سربه‌سری این شرکت کدام است؟

۴۰ (۴)

۳۰ (۳)

۲۰ (۲)

۱۰ (۱)

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - حل معادله درجه ۲ با اتحادها - محاسباتی - ۱۰۰)

اگر رابطه درآمد، هزینه و سود شرکتی به ازای تولید x کالا را به ترتیب با $R(x)$ ، $C(x)$ و $P(x)$ نمایش دهیم، داریم:

هزینه - درآمد = سود

$$\Rightarrow P(x) = R(x) - C(x)$$

تعداد کالایی که به ازای آن سود شرکت برابر صفر است (درآمد و هزینه برابر هستند) را نقطه سربه‌سری می‌نامند و با حل معادله $P(x) = 0$ به دست می‌آید.

رابطه سود مربوط به تولید x واحد کالا را تشکیل می‌دهیم:

$$P(x) = R(x) - C(x) \Rightarrow P(x) = 20x - (x^2 - 40x + 800) = 20x - x^2 + 40x - 800$$

$$\Rightarrow P(x) = -x^2 + 60x - 800$$

معادله $P(x) = 0$ را تشکیل داده و پس از حل آن نقاط سربه‌سری را به دست می‌آوریم:

$$P(x) = 0 \Rightarrow -x^2 + 60x - 800 = 0 \Rightarrow x^2 - 60x + 800 = 0$$

$$\Rightarrow (x - 40)(x - 20) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x - 40 = 0 \Rightarrow x = 40 \\ x - 20 = 0 \Rightarrow x = 20 \end{cases}$$

نقاط سربه‌سری تولید $x = 20$ و $x = 40$ کالا هستند که کمترین آن $x = 20$ کالا می‌باشد.

مشابه این سؤال در کنکور سراسری اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۳ آمده است.

اگر $P(x) = 200(-x^2 - 540x + 112000)$ ، سود حاصل از فروش تعداد x کالای تولیدی یک شرکت باشد، این شرکت با فروش چند کالا، نه سود و نه ضرر می‌کند؟

۱۴۰ (۴)

۱۶۰ (۳)

۷۰۰ (۲)

۸۰۰ (۱)

پاسخ: گزینه ۳

گروه آموزشی ماز

۱۶- وجود بعضی از واژگان، در همه ابیات، یادآور نقد «باب برزویه طبیب» از کلیله و دمنه در کتاب درسی است، به جز:

پنهان و نرم نرم چو موشان و راسوان
کی چون تو گسسته بیخ کردم
گو بیاور که چون شکر بخوریم
بند کن در چاه سیمین تا نیندیشد گناه

(۱) عمر مرا بخورد شب و روز و سال و ماه
(۲) من شاخ وفا و مردمی را
(۳) سعدیا زهر قاتل از دستش
(۴) دل به عشق نیکوان در عنبرین زنجیر کش

پاسخ: گزینه ۴

(متوسط - مفهومی - مبانی تحلیل متن - ۱۰۰)

در این بیت، ویژگی‌های زبانی موجود در کلیله و دمنه دیده نمی‌شود. جمع بستن واژه «نیکو» به معنی «فرد زیبارو» با «ان» مشابه کاربرد این نشانه جمع در کلیله و دمنه نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ جمع کلمه «موش» و «راسو» با نشانه «ان»

۲ به کارگیری کلمه «گسسته» در معنی «بریده شده» و «شاخ» به جای «شاخه».

۳ کاربرد کلمه «قاتل» در معنی کشنده برای غیرانسان

متن	قلمرو زبانی	مصادق و نمونه
کلیله و دمنه	کاربرد نشانهٔ جمع «ان» برای غیرذی‌روح	و موشان در بریدن شاخ‌ها جدّ بلیغ می‌نمایند.
	کاربرد واژه در معانی کهن یا تغییر یافته	بگسست: بریده شد، شکست چندان که شاخ بگسست...
		قاتل: کشنده (برای غیرانسان) هرگاه که یکی از آن در حرکت آید، زهر قاتل باشد.
		شهد: غسل پیش خویش زنبورخانه‌ای و قدری شهد یافت.
	کاربردهای تاریخی دستور	جداسازی نشانهٔ منفی‌ساز فعل نه اندیشید که پای او بر سر چهار مار است.
		را: برای خلاص خود را طریقی می‌جست.
	ترکیب‌سازی	پیش خویش زنبورخانه‌ای و قدری شهد یافت.

گروه آموزشی ماز

۱۷- قدیم‌ترین طبقه‌بندی انواع ادبی در صورت گرفته است؛ این تقسیم‌بندی بیشتر مبتنی بر بود و جنبه داشت.

(۲) ایران باستان - شعر - صوری

(۱) یونان باستان - شعر - محتوایی

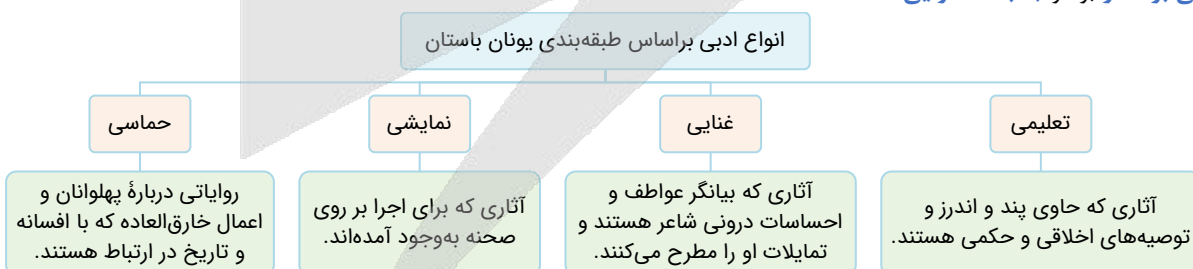
(۴) ایران باستان - نثر - محتوایی

(۳) یونان باستان - نثر - صوری

(آسان - خط به خط - مبانی تحلیل متن - ۱۰۰)

پاسخ: گزینه ۱

قدیم‌ترین طبقه‌بندی انواع ادبی در یونان باستان صورت گرفته است؛ آن‌ها از چهار نوع حماسی، غنایی، نمایشی و تعلیمی سخن گفته‌اند. این تقسیم‌بندی بیشتر مبتنی بر شعر بود و جنبه محتوایی داشت.

گروه آموزشی ماز

۱۸- کدام گزینه از ویژگی‌های زبانی متن زیر نیست؟

«پس، من دنیا را بدان چاه پُرافت، مانند کردم و موشان سپید و سیاه و مداومت ایشان بر بریدن شاخ‌ها بر شب و روز، و آن چهار مار را به طبایع که عماد خلقت آدمی است... و شیرینی آن را مانند کردم به لذات این جهانی که فایده آن، اندک و رنج آن، بسیار است، و راه نجات بر آدمی، بسته می‌گرداند.»

(۲) کاربرد واژگان عربی

(۱) حذف فعل به قرینه لفظی

(۴) مسجع و آهنگین بودن جملات

(۳) کوتاه و قابل فهم بودن جملات

«مسجع و آهنگین بودن جملات» از ویژگی‌های ادبی نثر است، اگرچه عبارت داده‌شده نیز **فاقد مسجع** است.

تکنیک تستی

به خواسته‌های سؤال و داده‌های آن خوب دقت کنید! سؤال از نکات قلمرو زبانی پرسیده اما در گزینه ۴، یک نکته از قلمرو ادبی مطرح ساخته؛ چه این نکته مربوط به این باشد، چه نه، به هر حال، پاسخ سؤال نمی‌تواند باشد! پس، حتماً بعد از خواندن صورت سؤال، ابتدا گزینه‌ها را بررسی کنید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ و موشان سپید و سیاه و مداومت ایشان بر بریدن شاخ‌ها بر شب و روز [مانند کردم]، و آن چهار مار را به طبایع [مانند کردم].
- ۲ برخی از واژگان عربی متن: مداومت، طبایع، عماد، خلقت، لذات
- ۳ جملات کوتاه و قابل فهم هستند. به این نمونه‌ها دقت کنید: «پس، من دنیا را بدان چاه پر آفت، مانند کردم» و «شیرینی آن را مانند کردم به لذات این جهانی» و «فایده آن، اندک و رنج آن، بسیار است»

گروه آموزشی ماز

- ۱۹- کدام گزینه در ارتباط با ابیات زیر، نادرست است؟
- «ساقیا می ده که ما دردی کش میخانه‌ایم
خویشتن سوزیم و جان بر سر نهاده شمع‌وار
اهل دانش را در این گفتار با ما کار نیست
- ۱) زبان شعر ساده است و ترکیب‌سازی در شعر دیده نمی‌شود.
 - ۲) آرایه‌های ادبی «کنایه، تضاد، استعاره و تشبیه» در شعر به کار رفته است.
 - ۳) کاربرد واژگان کهن و غیرفارسی در شعر مشهود است.
 - ۴) بیت دوم با بیت «با اهل فنا دارد هر کس سر یکرنگی / باید که به رنگ شمع از رفتن سر خندد» قرابت مفهومی دارد.

کلمات غیرفارسی در ابیات دیده می‌شود، اما واژگان کهن نداریم.

مشاوره

این سبک از پرسش‌های علوم و فنون ادبی که ترکیبی هستند، در سال‌های اخیر رایج شده‌است و احتمالاً آن را در سال آتی هم خواهیم دید. برای پاسخ‌گویی به این سؤالات، بهتر است اطلاعات گزینه‌ها را بخوانید و سپس با توجه به آن، ابیات را بررسی کنید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) زبان شعر ساده است و ترکیب‌سازی در آن دیده نمی‌شود.
- ۲) کنایه: جان بر سر نهادن تضاد: عاقل و دیوانه جان بر سر نهادن شمع، استعاره و تشخیص دارد. تشبیه: شمع‌وار تضاد: آشنا، بیگانه
- ۴) مفهوم مشترک دو بیت: جان‌فشانی عاشق در راه مقصود

گروه آموزشی ماز

- ۲۰- در کدام ابیات، واژگان کهنی می‌توان یافت که امروزه به‌گونه دیگری به کار می‌روند؟
- الف: خندان خندان گفت که نتوان دانست
ب: نیست زنبور عسل را شکوه‌ای از جان خویش
ج: به صد کاروان اشتر سرخ‌موی
د: بریز بار تعلق که شاخه‌های درخت
- ۱) «الف» و «ج»
 - ۲) «الف» و «د»
 - ۳) «ب» و «ج»
 - ۴) «ب» و «د»

«الف»: «نتوان دانست»: امروزه به صورت «**نمی‌توان دانست**» به کار می‌رود و فعل در وجه مصدری است.

«ج»: «اشتر»: امروزه به صورت «**اشتر**» به کار می‌رود.

گروه آموزشی ماز

- ۲۱- با توجه به قلمروهای تحلیل متن، در کدام گزینه ویژگی نوشته‌شده در کمانک نادرست است؟
- ۱) هر که می‌خواهد که گل چیدن نه اندیشد ز خار
 - ۲) نه نور از چشم‌ها یارست رفتن سوی صورت‌ها
 - ۳) لاله می‌خورد که از پوست برون رفت، تو نیز
 - ۴) به دوستی که اگر زهر باشد از دستت
- دامن گل چیدم و دست من و دامن گل (کاربرد تاریخی دستور)
نه سوی هیچ گوشه‌ی نیز ره دانست آوایی (به‌کارگیری واژگان کهن)
لاله‌خوردم کن و از پوست برون آر مرا (ترکیب‌سازی)
چنان به ذوق ارادت خورم که حلوا را (جابه‌جایی ضمیر و اجزای جمله)

جرقه ذهنی

متن کتاب در سوالات اینچنینی اهمیت زیادی دارد؛ به محض اینکه با این سؤال مواجه می‌شویم باید نکات قلمروهای زبانی و ادبی نقدهای کتاب درسی بر شعر عطار و نثر کلیله و دمنه را به خاطر بیاوریم و خصوصاً به دنبال واژه‌های یکسانی با آن نقدها باشیم.

در گزینه ۴ اجزای جمله‌ها جابه‌جا شده‌اند، اما جابه‌جایی ضمیر اتفاق نیفتاده است.

شکل عادی و مرتب جمله: به دوستی [سوگند می‌خورم] که اگر [در دستان تو] زهر باشد، از دست تو چنان [آن زهر را] به ذوق ارادت خورم که حلوا را [می‌خورم].

بررسی سایر گزینه‌ها:

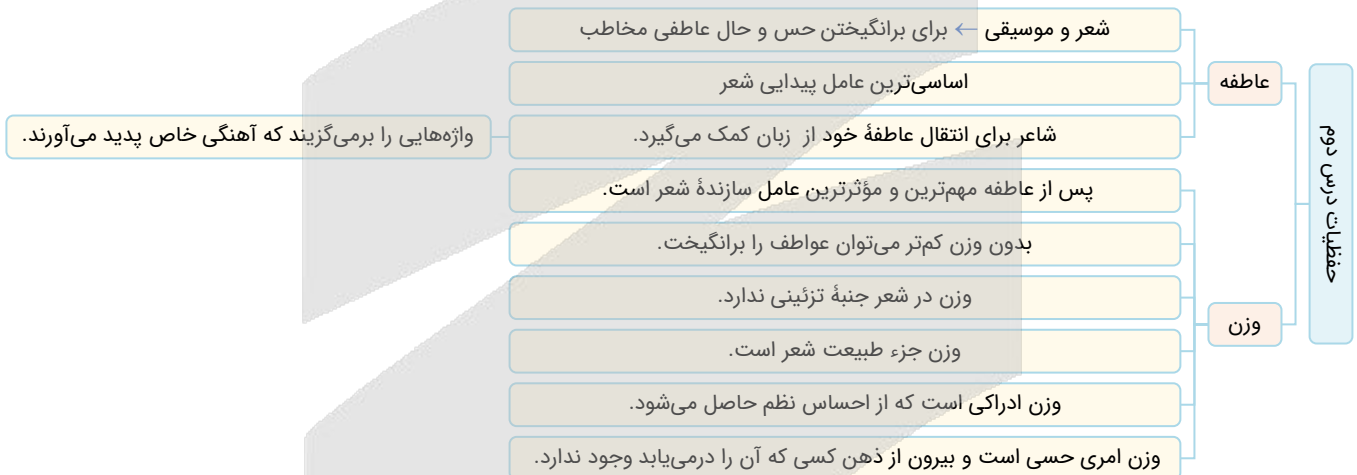
- ۱ کاربرد تاریخی دستور: جدانویسی نشانه منفی‌ساز فعل «ن»: «نه اندیشد» که امروزه می‌نویسیم: نیندیشد
- ۲ به‌کارگیری واژگان کهن: یارست
- ۳ ترکیب‌سازی: لاله‌خورد ← شاعر (خاقانی) «لاله» را به‌سبب سرخی و پیکره‌اش که به جام می‌ماند، استعاره از جام گرفته و آن را در ترکیب «لاله‌خورد» نشانده تا بر زیبایی کلام بیفزاید.

گروه آموزشی ماز

۲۲- کدام گزینه نادرست بیان شده است؟

- (۱) یکی از مهم‌ترین ارکان شعر، وزن است.
- (۲) درباره تأثیر وزن در شعر، می‌توان گفت مهم‌ترین و مؤثرترین عامل، وزن است.
- (۳) شاعر برای انتقال عاطفه خود به دیگران از زبان کمک می‌گیرد.
- (۴) وزن، ادراکی است که از احساس نظم حاصل می‌شود.

درباره تأثیر وزن در شعر، می‌توان گفت پس از «عاطفه» مهم‌ترین و مؤثرترین عامل «وزن» است.

گروه آموزشی ماز

۲۳- ابیات زیر به ترتیب الفاکنده کدام حس به خواننده است؟

- الف: ز قلب آن چنان سوی دشمن بتاخت
ب: غرق است جانم بر درت، در بوی مشک و عنبرت
پ: جمله صید این جهانیم ای پسر
ت: کنون زمانه دگر گشت و من دگر گشتم
- (۱) رزمی و حماسی - شادی و نشاط - پند و اندرز - اندوه و حسرت
(۲) حیرت و تعجب - امید و لطف - هشدار و اندرز - دگرگونی روزگار
(۳) رزمی و حماسی - امید و لطف - ستایش روزگار - حیرت و سرگردانی
(۴) حیرت و تعجب - شادی و نشاط - ناامیدی و یأس - حسرت و اندوه

بررسی موارد:

الف: وزن شعر کوبنده و کوتاه، وزن فعولن فعولن فعل و محتوای بیت رزمی و حماسی است.

ب: وزن بیت سنگین و غیرضربی، مستفعّلن مستفعّلن مستفعّلن، ولی بیانگر شادی و نشاط درونی شاعر است.

پ: وزن بیت سنگین و غیرضربی، فاعلاتن فاعلاتن فاعلن و بیانگر پند و اندرز و کوچک و ضعیف بودن انسان در برابر جهان است.

ت: وزن بیت سنگین و غیرضربی، مفاعّلن فاعلاتن مفاعّلن فعلن، بیانگر حسرت و اندوه شاعر از دوران پیری.

گروه آموزشی ماز

۲۴- وزن و آهنگ کدام بیت با محتوای آن هماهنگی و تناسب ندارد؟

که داغدار ازل همچو لاله خودروست
تا کی ز بر سمات جویم؟
سلطان جهانم به چنین روز غلام است
رفتم و سرمست شدم وز طرب آکنده شدم

(۱) نه این زمان دل حافظ در آتش هوس است
(۲) تو زیر زمین شدی چو خورشید
(۳) گل در بر و می در کف و معشوق به کام است
(۴) گفت که سرمست نه‌ای رو که از این دست نه‌ای

پاسخ: گزینه ۲

(دشوار - خط به خط - سازه‌ها و عوامل تاثیرگذار در شعر فارسی - ۱۰۰۲)

بررسی بیت گزینه ۲: وزن بیت ضربی و شاد است، مفعول مفاعیل فاعولن، ولی محتوای آن درباره مرگ ممدوح و غم و اندوه حاصل از آن است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ وزن بیت سنگین و غیرضربی است، مفاعیل فاعلاتن مفاعیل فعلن، و محتوای آن سوز و درد و داغ عشق شاعر را بیان می‌کند.
- ۳ وزن بیت ضربی و شاد است، مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل یا مفعول مفاعیل مفاعیل فاعولن و محتوای آن شور و نشاط درونی شاعر است.
- ۴ وزن بیت ضربی و شاد است، مفتعلن مفتعلن مفتعلن و محتوای آن شور و نشاط عاشقانه است.

گروه آموزشی ماز

۲۵- کدام بیت برخلاف وزن ضربی و شاد آن، محتوا و مفهومی غم‌انگیز دارد؟

در باغچه می‌کنند گل‌افشان
هم زانووی غم دوات جویم
در وی نگرفت سنگ خارا است
گفتی که سر گلابدان است

(۱) برخیز که باد صبح نوروز
(۲) ای سینه که دردمندی از غم
(۳) هر آدمی‌ای که مهر مهرت
(۴) مهر از سر نامه برگرفت

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - خط به خط - سازه‌ها و عوامل تاثیرگذار در شعر فارسی - ۱۰۰۲)

بررسی گزینه ۲: وزن بیت مثل سایر گزینه‌ها، مفعول مفاعیل فاعولن است. وزنی ضربی و شاد ولی محتوای این بیت دردمندی و محزون بودن دل شاعر است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

وزن ابیات ضربی و شاد و با محتوای ابیات تناسب دارد:

- ۱ مژده رسیدن بهار و وزیدن نسیم باد نوروزی به مخاطب می‌رسد.
- ۳ مهر و عشق معشوق مورد ستایش قرار گرفته است و کسی را که از عشق بهره‌ای نبرده است به سنگ خارا تشبیه کرده است.
- ۴ رضایت و خرسندی شاعر نسبت به رسیدن نامه معشوق و تشبیه آن به گلابدان بیان شده است.

گروه آموزشی ماز

۲۶- موسیقی و وزن شعر زیر، بیان‌کننده کدام حالت روحی شاعر است؟

تابش خورشید و سعی باد و باران را چه شد؟
(۳) حیرت و تعجب (۴) تأسف و حسرت

«علی از کان مروّت برنیامد سال‌هاست»
(۲) هشدار و اندرز (۱) شادی و نشاط

پاسخ: گزینه ۴

(متوسط - خط به خط - سازه‌ها و عوامل تاثیرگذار در شعر فارسی - ۱۰۰۲)

بررسی گزینه ۴: وزن شعر سنگین و غیرضربی است «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» و بیان‌کننده حسرت خوردن شاعر و تأسف و اندوه وی به دلیل نبودن گوهر جوانمردی و کرم و معرفت در جامعه.

گروه آموزشی ماز

۲۷- در کدام بیت هر دو آرایه واج‌آرایی و واژه‌آرایی، با هم به کار رفته‌اند؟

پاره و پریشان باد، این کتاب خون‌آلود
به جادوی بهار خنده‌های می‌شکوفانی
مرا دریاب، ای خورشید در چشم تو زندانی
ذره ذره حسنت از تو ز لطفم بپذیرم

(۱) زیر هر ستونش را دشمنه‌ای موشح کرد
(۲) خوش آن روزی که بینم باغ خشک آرزویم را
(۳) شود تا ظلمتم از بازی چشمت چراغانی
(۴) پرده بردارم و آن گه به خودت می‌نگرانم

پاسخ: گزینه ۳

(دشوار - خط به خط - واج‌آرایی و واژه‌آرایی - ۱۰۰۳)

واج‌آرایی در مصوت بلند «ا» اتفاق افتاده است و تکرار «چشم» نیز در بیت آرایه واژه‌آرایی را پدید آورده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ واج‌آرایی در صامت «ش» بیت فاقد واژه‌آرایی است.
- ۲ واج‌آرایی در مصوت «ا» بیت فاقد واژه‌آرایی است.
- ۴ واج‌آرایی در صامت «ر» و «ز» بیت فاقد واژه‌آرایی است.

نکته مهم

قیدهای مکرر را با آرایه تکرار اشتباه نگیرید. در گزینه ۴، «ذره ذره» یک واژه است و نقش قیدی دارد و اینگونه نیست که واژه دوم تکرار واژه اول باشد. مثال‌های بیشتر: «رفته رفته»، «اندک اندک»، «دسته دسته» و ...

۲۸- در کدام بیت آرایه واج آرایی از نظر موسیقی لفظی نمایان تر است؟

- (۱) آذر آژ جانست آزرده اسست
 - (۲) صدر سخی که لازم افعال اوست بذل
 - (۳) خیال خال تو با خود به خاک خواهم برد
 - (۴) در سایه سروی به سرای بستان
- زانکه آژ اسست خود سر آزار
این اسم مشتق است هم از مصدر سخاش
که تا ز خال تو خاکم شود عبیر آمیز
از ساقی سیم ساق ساغر بستان

پاسخ: گزینه ۴

(متوسط - خط به خط - واج آرایی و واژه آرایی - ۱۰۰۳)

تکرار ۹ صامت «س» در بیت گزینه ۴ بیشترین موسیقی لفظی را پدید آورده است به گونه ای که حرف «س» در تمامی واژه های این بیت به کار رفته است.

بررسی سایر گزینه ها:

- ۱ تکرار هشت مصوت «ا» و تکرار شش صامت «ز»
- ۲ تکرار هفت بار صامت «س»
- ۳ تکرار نه بار مصوت «آ» و هفت صامت «خ»

نکته: تکرار صامت ها گوش نوازتر و محسوس تر از تکرار مصوت ها است.

گروه آموزشی ماز

۲۹- کدام بیت فاقد «واژه آرایی» است؟

- (۱) به گلسن رخ بلبل می کنم فریاد
 - (۲) به کام تو گردنده چرخ بلند
 - (۳) دل بر امید وعده او چون توان نهاد
 - (۴) از شیوه غریب نوازی مدار دست
- تو آن مبین که چو بلبل نمی کنم فریاد
ز کردار بد دور و دور از گزند
چون عمر، پایدار و فلک، دستگیر نیست
جان غریب تا دو سه روزی اسیر توست

پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - خط به خط - واج آرایی و واژه آرایی - ۱۰۰۳)

«چون» در مصراع اول به معنای «چگونه» و در مصراع دوم حرف ربط (به معنای «هنگامی که») است؛ بنابراین بیت **فاقد واژه آرایی** است.

بررسی سایر گزینه ها:

- ۱ تکرار «بلبل»
- ۲ تکرار «دور»
- ۴ تکرار «غریب»

دام تستی: واژه آرایی یا جناس تام؟

یکی از مهم ترین تله های تستی سؤالات آرایه های ادبی، استفاده از واژه هایی است که به «چندمعنایی» یا واژه های «مشکوک ادبی» مشهورند؛ این واژه ها، مثل «روان، هوا، باد و...»، دارای دو یا چند معنی رایج در متون ادبی هستند. آرایه های **واژه آرایی، جناس تام / همسان و ایهام** با این گروه از واژه ها مرتبط اند. اینکه صرفاً یک واژه چندمعنایی را دو بار در بیتی ببینید کافی نیست که به این نتیجه برسید که آن بیت دارای واژه آرایی یا جناس تام است. باید حتماً با درست خوانی و فهم دقیق بیت، مطمئن شوید که واژه تکرار شده دارای معانی متفاوتی است یا تنها در یک معنی دو بار در بیت به کار رفته است.

گروه آموزشی ماز

۳۰- در کدام بیت هر دو آرایه «واج آرایی و واژه آرایی» دیده می شود؟

- (۱) همچو ماهی بر آسمان نشاط
 - (۲) غریب تر ز همه اینکه هرگز نبود
 - (۳) که گفت آن روی شهر آرای بنمای
 - (۴) دل بر امید وعده او چون توان نهاد؟
- یا چو ماهی فتاده در شستی
ز غیر شعر شعار و به غیر شعر شعور
دگر بارش که بنمودی فرایش
چون عمر، پایدار و فلک، دستگیر نیست

پاسخ: گزینه ۲

(دشوار - خط به خط - واج آرایی و واژه آرایی - ۱۰۰۳)

واج آرایی: تکرار واج «ش»

واژه آرایی: تکرار «شعر» و «غیر»

بررسی سایر گزینه ها:

- ۱ واج آرایی: تکرار واج «آ»
 - ۳ واج آرایی: تکرار واج «آ»
 - ۴ واج آرایی: تکرار واج «د» و «ن»
- «ماهی» در مصراع اول به معنای «ماه هستی» و در مصراع دوم به معنای «یک ماهی» است.
واج آرایی: تکرار واج «آ»
«که» در مصراع اول به معنای «چه کسی» و در مصراع دوم حرف ربط است.
واج آرایی: تکرار واج «د» و «ن»
«چون» در مصراع اول به معنای «چگونه» و در مصراع دوم حرف ربط (به معنای «هنگامی که») است.

تفاوت واژه‌آرایی با جناس همسان

در **واژه‌آرایی**، دو واژه **لفظ و معنای یکسانی** دارند، ولی در **جناس** تنها در **ظاهر** یکسان است و در معنا با هم تفاوت دارند. به عبارتی واژه‌آرایی، تکرار یک واژه به صورت معنایی و ظاهری یکسان است، اما در جناس همسان یا تام، تکرار یک کلمه فقط به صورت ظاهری است و در معنا متفاوت هستند.

گروه آموزشی ماز

۳۱- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات تفاوت دارد؟

- (۱) سخن چو گویی سنجیده گوی در مجلس
 - (۲) چو دریا گهردار و خاموش باش
 - (۳) مرد باید که سخندان بود و نکته‌شناس
 - (۴) گر آنچه گویی دانی، بری فراوان سود
- که از کلام سنجیده خوار گردد مرد
صدفوار سر تا قدم گوش باش
تا چه می‌گوید از آن گفته پشیمان نشود
ور آنچه دانی گویی، کشی فراوان درد

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - مفهومی - مبانی تحلیل متن - ۱۰۰۱)

در این گزینه شاعر **توصیه به سکوت** کرده است و به مخاطبان خود سفارش می‌کند که شنونده باشید تا گوینده. اما مفهوم سایر گزینه‌ها **توصیه به سنجیده‌گویی** است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ چو (= هنگامی که) در مجلس، سخن می‌گویی، سنجیده گوی؛ که مرد (= آدمی)، از کلام سنجیده (= فکرنشده و شتاب‌زده) خوار (= پست) می‌گردد.
- ۳ مرد باید که سخندان و نکته‌شناس بود (= باشد)؛ تا [آن که] [هر] چه می‌گوید، از آن [حرف] گفته [شده] پشیمان نشود.
- ۴ اگر هر آنچه را بر زبان می‌آوری به آن علم داشته باشی، سود فراوانی می‌بری، اما اگر هر چه را می‌دانی بر زبان بیاوری، درد و رنج زیادی نصیب می‌شود.

گروه آموزشی ماز

۳۲- مفهوم کدام گزینه با بیت «خواب نوشین بامداد رحیل / باز دارد پیاده را ز سبیل» تفاوت دارد؟

- (۱) کاروان دوستان بسیار بگذشت و هنوز
 - (۲) کعبه مقصود دور است و تو غافل خفته‌ای
 - (۳) در منزل تن مخسب و غافل منشین
 - (۴) پیش غافل کاروان عمر چون ریگ روان
- بین کزین ره چند از اینسان کاروان خواهد گذشت
خیز و محمل بند چون در جنبش آمد کاروان
کز منزل عمر کاروان می‌گذرد
می‌نماید ساکن اما روز و شب در رفتن است

پاسخ: گزینه ۱

(متوسط - مفهومی - واج آرایی و واژه آرایی - ۱۰۰۳)

در بیت صورت سؤال و سایر گزینه‌ها سخن از «**پرهیز از غفلت و از دست رفتن فرصت‌ها**» است. اما گزینه ۱ درباره «**ناپایداری عمر و زندگی انسان**» است و می‌گوید: بسیاری از مردم، از دنیا رفته‌اند و دیگران نیز خواهند رفت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ راه رسیدن به هدف دور است، اما تو غافل! برخیز و آماده سفر شو چرا که کاروان به راه افتاده و تو هنوز غافل هستی.
- ۳ تن‌پروری و غفلت را کنار بگذار؛ چرا که عمر در حال گذشتن است.
- ۴ در نزد انسان‌های غافل، روزگار ساکن است؛ در حالی که هر لحظه همچون کاروانی در حال گذار است.

مشاوره

همان‌طور که مشاهده می‌کنید صورت سؤال از اشعار کتاب درسی برگزیده شده است و اشعار گزینه‌ها از خارج از کتاب درسی انتخاب شده است. بنابراین، توجه به **مفهوم اشعار کتاب درسی و خودآرایی‌ها** خیلی مهم است؛ زیرا در کنکور نیز اشعار موجود در صورت سؤال اغلب از کتاب درسی انتخاب می‌شوند و لازمه پاسخ حداکثری و صحیح به سؤال قرابت معنایی، توجه به معنی و مفهوم اشعار کتاب درسی است.

گروه آموزشی ماز

۳۳- کدام ابیات در «ستایش تواضع و فروتنی» هستند؟

- الف: «صائب» بود گرد سرش کعبه در طواف
 - ب: کف آبی به دست خویش تا ممکن بود خوردن
 - ج: صبر با این بلا ندارد پای
 - د: تو آن گه شوی پیش مردم عزیز
 - ه: کام‌جویان را ز ناکامی چشیدن چاره نیست
- آن رهروی که منزلش از پا فتادن است
غبار آلوده منت مکن از کوزه، آب خود
بگریزد نه بند بر پای است
که مر خویشتن را نگیری به چیز
بر زمستان صبر باید طالب نوروز را
- (۱) «الف» - «د» (۲) «ه» - «الف» (۳) «د» - «ج» (۴) «ب» - «د»

پاسخ: گزینه ۱

(متوسط - مفهومی - مبانی تحلیل متن - ۱۰۰۱)

بررسی موارد:

«الف»: ای صائب! آن رهرو و سالکی که از پا افتادن و تواضع، منزل اوست، کعبه دور سر او طواف می‌کند!

«ب»: تا زمانی که با کف دست خود می‌توانی آب بخوری، زیر مَنت کوزه نرو! (عزت نفس داشته باش)

«ج»: صبر نیز توان پایداری در برابر این بلا را ندارد، زیرا صبر، اسیر و پا در بند نیست و فرار می‌کند.

«د»: تو زمانی در نظر مردم عزیز می‌شوی که فروتن باشی و خودت را چیزی حساب نکنی.

«ه»: برای رسیدن به هدف چاره‌ای جز تحمل سختی نیست، مثلاً کسی که طالب عید نوروز است باید زمستان را تحمل کند.

گروه آموزشی ماز

۳۴- مفهوم کدام بیت با بیت «رفت آن که رفت آمد آن که آمد / بود آنچه بود خیره چه غم داری» متفاوت است؟

دگر آن را نتوان کرد کم و افزون
لطف آنچه تو اندیشی حکم آنچه تو فرمایی
گر اندکی نه به وفق رضاست خرده مگیر
قسمت انسان در این دیر خراب آباد چیست؟

(۱) آنچه مقسوم شد از کارگه قسمت
(۲) در دایره قسمت ما نقطه تسلیمیم
(۳) چو قسمت ازلی بی‌حضور ما کردند
(۴) جز غبار خاطر و گرد کدورت هر نفس

(متوسط - مفهومی - واج آرایی و واژه آرایی - ۱۰۰۳)

پاسخ: گزینه ۴

در تمام ابیات سخن از این است که «غم دنیا را خوردن بیهوده است؛ زیرا خوب و بد از پیش تعیین شده»، اما در گزینه ۴ سخن از «بدی بخت و سرنوشت انسان» است و می‌گوید: قسمت و سرنوشت انسان در دنیا، چیزی جز غم و ناراحتی و کدورت نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ هر آنچه در قسمت و سرنوشت بشر تعیین شده است، قابل کم یا زیاد شدن نیست.

۲ در برابر تقدیر و حکم الهی، ما تسلیم و فرمان‌بر هستیم و هرچه از دوست می‌رسد نیکوست!

۳ در مقابل تقدیر ازلی ناراحت نشو؛ زیرا سرنوشت انسان را بدون حضور او تعیین کرده‌اند!

گروه آموزشی ماز

۳۵- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات تفاوت دارد؟

در تجلی است یا اولی الابصار
یک‌باره پری از نظر خلق نهان شد
پس بود عین حق، عیان همه جا
ای بس عیان به عین عیان از که جویمت؟

(۱) یار، بی‌پرده از در و دیوار
(۲) تا صورت زیبای تو از پرده عیان شد
(۳) هیچ جا را نکرد استثنا
(۴) عطار اگرچه یافت به عین یقین تو را

(دشوار - مفهومی - مبانی تحلیل متن - ۱۰۰۱)

پاسخ: گزینه ۲

این بیت توصیف زیبایی معشوق است:

از لحظه‌ای که چهره زیبای تو آشکار شد، حتی فرشتگان نیز (از خجالت زشتی خود در برابر تو) خود را نهان کردند.

اما مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها این است که خداوند در جهان آشکار و عیان است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ ای انسان‌های بابصیرت، خداوند، آشکارا در تمام هستی جلوه‌گر شده است.

۳ خداوند هیچ جا را استثنا نکرده است و در همه جا حضور دارد و بلکه همه جا اوست.

۴ هرچند عطار با چشم یقین تو را یافته است، ای خدایی که بسیار آشکار و عیان هستی، تو را باید از چه کسی جست؟

گروه آموزشی ماز

۳۶ - کدام یک از عبارت‌های زیر، به آگاهانه بودن کنش، اشاره دارد؟

- (۱) ممکن است فردی به کاری آگاه باشد ولی تصمیم به انجام آن نگیرد.
- (۲) فعالیت انسان با قصد و هدف خاصی انجام می‌شود؛ اگرچه ممکن است همیشه به آن نرسد.
- (۳) فردی که به زبانی تسلط ندارد، نمی‌تواند با آن سخن بگوید.
- (۴) تا خواست انسان نباشد، کنش انجام نمی‌شود.

پاسخ: گزینه ۳

(آسان - کنش‌های ما - خط به خط - ۱۰۰)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ به ارادی بودن کنش اشاره دارد.
- ۲ به هدفدار بودن کنش اشاره دارد.
- ۴ به ارادی بودن کنش اشاره دارد.

نکته

کنش وابسته به آگاهی آدمی است، به گونه‌ای که بدون آگاهی انجام نمی‌شود. سخن گفتن یک کنش است. اگر ما آگاهی خود را نسبت به کلمات و معانی آن‌ها از دست بدهیم، از گفتار باز می‌مانیم. از این رو، فردی که به زبانی آگاهی ندارد، نمی‌تواند با آن زبان سخن بگوید.

گروه آموزشی ماز

۳۷ - به ترتیب، هر یک از مثال‌های زیر، مربوط به کدام یک از ویژگی‌های کنش است؟

- سارا از میان جمع برمی‌خیزد و در و پنجره کلاس را باز می‌کند.
 - نگار مردد است که پس از برگشتن از دبیرستان بهتر است، ابتدا استراحت کند و بعد تکالیف درسی خود را انجام دهد یا برعکس.
 - پویا هنگام پیاده شدن دوستش از ماشین به نشانه خداحافظی برای او بوق می‌زند.
- (۱) هدفدار - آگاهانه - معنادار (۲) معنادار - ارادی - ارادی (۳) هدفدار - ارادی - معنادار (۴) معنادار - آگاهانه - ارادی

پاسخ: گزینه ۳

(دشوار - کنش‌های ما - مفهومی - ۱۰۰)

بررسی موارد:

- سارا از میان جمع برمی‌خیزد و در و پنجره کلاس را باز می‌کند. ← هدفدار
- نگار مردد است که پس از برگشتن از دبیرستان بهتر است ابتدا استراحت کند و بعد تکالیف درسی خود را انجام دهد یا برعکس. ← ارادی
- پویا هنگام پیاده شدن دوستش از ماشین به نشانه خداحافظی برای او بوق می‌زند. ← معنادار

نکته

انسان‌ها در انجام کنش به معنای آن توجه دارند.

گروه آموزشی ماز

۳۸ - پاسخ پرسش‌های زیر در رابطه با کنش و پیامدهای آن به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- الف - پاکیزه شدن دست و صورت فرد در اثر وضو گرفتن چگونه پیامدی است؟
 - ب - پیامدهایی که به اراده انسان وابسته است، چگونه‌اند؟
 - ج - چرا انسان‌ها از انجام برخی کنش‌ها خودداری می‌کنند؟
- (۱) غیرارادی - احتمالی - پیامدهای نامطلوبشان (۲) طبیعی - قطعی - پیامد غیرارادی کنش‌ها (۳) ارادی - قطعی - پیامدهای نامطلوبشان (۴) غیرطبیعی - احتمالی - پیامد غیرارادی کنش‌ها

پاسخ: گزینه ۱

(دشوار - کنش‌های ما - مفهومی - ۱۰۰)

بررسی موارد:

- «الف»: پاکیزه شدن دست و صورت فرد در اثر وضو گرفتن پیامد غیرارادی کنش اوست.
- «ب»: پیامدهایی که به اراده انسان‌ها وابسته است، احتمالی است.
- «ج»: انسان‌ها از انجام برخی کنش‌ها به دلیل پیامدهای نامطلوبشان خودداری می‌کنند.

نکته

در بسیاری از موارد آدمیان کنش‌های خود را با توجه به پیامدهای ارادی و غیرارادی آن انجام می‌دهند و از انجام برخی کنش‌ها به دلیل پیامدهای نامطلوبشان خودداری می‌کنند.

گروه آموزشی ماز

۳۹- چه تعداد از عبارت‌های زیر در ارتباط با «ارزش اجتماعی» درست است؟

- ارزش‌ها از جنس هدف و مقصود هستند.

- اگر کنش اجتماعی نباشد هیچ ارزشی شکل نمی‌گیرد.

- شیوه انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است.

- افراد جامعه نسبت به آن گرایش و تمایل دارند.

۱ (۴)

۴ (۳)

۳ (۲)

۲ (۱)

(متوسط - کنش و پدیده‌های اجتماعی - خط به خط - ۱۰۰۲)

پاسخ: گزینه ۱

بررسی موارد نادرست:

- عبارت دوم: اگر کنش اجتماعی نباشد، هیچ هنجاری شکل نمی‌گیرد.

- عبارت سوم: هنجار اجتماعی شیوه انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است.

ارزش‌های اجتماعی آن دسته از پدیده‌های مطلوب و خواستنی‌اند که مورد توجه و پذیرش هستند و افراد یک جامعه نسبت به آن‌ها گرایش و تمایل دارند.

گروه آموزشی ماز

۴۰- به ترتیب پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر در کدام گزینه بیان شده است؟

- عدم پذیرش مسئولیت والدگری چه پدیده‌ای را در پی خواهد داشت؟

- کدام مفهوم حاوی این معنی است که هر زن در طول عمر خود چه تعداد فرزند به دنیا می‌آورد؟

- میزان تغییرات جمعیتی هر کشور از چه طریقی ارزیابی می‌شود؟

(۱) سالمندی جمعیت - نرخ جایگزینی - محاسبه میزان رشد طبیعی جمعیت در بازه‌های زمانی معین

(۲) رشد منفی جمعیت - نرخ رشد مثبت جمعیت - محاسبه میزان رشد طبیعی جمعیت در بازه‌های زمانی معین

(۳) سالمندی جمعیت - نرخ رشد مثبت جمعیت - محاسبه تعداد تولد و تعداد مرگ‌ومیر و اختلاف بین آنها

(۴) رشد مثبت جمعیت - نرخ جایگزینی - محاسبه تعداد تولد و تعداد مرگ‌ومیر و اختلاف بین آنها

(متوسط - از من تا ما - مفهومی - ۱۰۰۲)

پاسخ: گزینه ۱

بررسی موارد:

- عدم پذیرش مسئولیت والدگری و محدود شدن بُعد خانواده به خانواده بی‌فرزند یا تک‌فرزند توسط اکثر افراد جامعه، پدیده «سالمندی جمعیت» را در پی خواهد داشت.

- نرخ جایگزینی به این معنی است که هر زن در طول عمر خود چه تعداد فرزند به دنیا می‌آورد.

- میزان تغییرات جمعیتی هر کشور از طریق محاسبه میزان رشد طبیعی جمعیت در بازه‌های زمانی معین، ارزیابی می‌شود.

میزان رشد طبیعی جمعیت از دو عامل «تعداد تولد» و «تعداد مرگ‌ومیر» و اختلاف بین آن‌ها به دست می‌آید؛ اگر تعداد تولد به نسبت مرگ‌ومیر، رقم بالایی باشد، رشد جمعیت مثبت است و اگر در زمان و مکان معین، مرگ‌ومیر افراد در مقابل تولد افزایش یابد، رشد جمعیت، منفی خواهد بود.

گروه آموزشی ماز

۴۱- «ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی» از چه طریقی تحقق می‌یابند، چه پدیده‌هایی را ضروری می‌سازند و چگونه تداوم و استمرار می‌یابند؟

(۱) کنش‌های اجتماعی - پدیده‌های طبیعی و اجتماعی - با تشویق افراد به انجام آن‌ها

(۲) کنش‌های بیرونی - پدیده‌های طبیعی و اجتماعی - با تشویق و تنبیه افراد

(۳) کنش‌های بیرونی - جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی - با تعلیم و تربیت افراد

(۴) کنش‌های اجتماعی - جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی - با عمل کردن افراد بر اساس آن‌ها

(متوسط - کنش و پدیده‌های اجتماعی - خط به خط - ۱۰۰۲)

پاسخ: گزینه ۴

ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی از طریق کنش‌های اجتماعی تحقق می‌یابند و پدیده‌های جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی را ضروری می‌سازند تا از طریق تعلیم و تربیت، تشویق و تنبیه؛ ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی را به افراد منتقل کنند. افراد با عمل کردن بر اساس ارزش‌ها و هنجارها، موجب تداوم و استمرار آن‌ها می‌شوند.

تمامی پدیده‌های اجتماعی خرد و کلان به همین شکل که در پاسخ ذکر شده شکل می‌گیرند. پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها در ارتباط با یکدیگر به وجود می‌آورند و از آنجا که افراد با آگاهی، اراده و هدف عمل می‌کنند، پدیده‌های اجتماعی معنادار هستند.

گروه آموزشی ماز

۴۲- هر یک از هنجارهای زیر به ترتیب با کدام ارزش ارتباط دارد؟

- سلام دیگران را پاسخ دهیم.

- وسایلمان را در جای مناسب بگذاریم.

- پرگویی و کم‌گویی نداشته باشیم.

(۴) ادب - ادب - نظم

(۳) عفت - نظم - ادب

(۲) ادب - نظم - عفت

(۱) عفت - ادب - ادب

(متوسط - کنش و پدیده‌های اجتماعی - مفهومی - ۱۰۰۲)

پاسخ: گزینه ۲

بررسی موارد:

- سلام دیگران را پاسخ دهیم. ← ادب

- وسایلمان را در جای مناسب بگذاریم. ← نظم

- پرگویی و کم‌گویی نداشته باشیم. ← عفت

هنجار (شیوه و روش)	ارزش
وسایلمان را در جای مناسب بگذاریم.	نظم
به دیگران سلام کنیم و سلام دیگران را پاسخ دهیم.	ادب
پرخوری و کم‌خوری، پرگویی و کم‌گویی، پرخواهی و کم‌خواهی نداشته باشیم.	عفت
پوشش شرعی داشته باشیم.	حجاب

نکته

ارزش‌ها از جنس هدف و مقصود هستند و هنجارها از جنس وسیله و روش رسیدن به ارزش‌ها هستند.

گروه آموزشی ماز

۴۳- به ترتیب، هر یک از عبارتهای زیر در ارتباط با بدن موجودات زنده با چه علت یا هدفی صورت می‌گیرد؟

الف - هر یک از اعضا نیازهای دیگری را تأمین می‌کنند.

ب - اعضا از چینش و نظم مناسبی برخوردارند.

ج - اعضا در ارتباط با یکدیگر عمل می‌کنند.

(۱) حفظ حیات موجود زنده - وابستگی اعضا به یکدیگر - نظم میان اعضا

(۲) تأمین هدف مشترک - حفظ حیات موجود زنده - وابستگی اعضا به یکدیگر

(۳) وابستگی اعضا به یکدیگر - تأمین هدف مشترک - حفظ حیات موجود زنده

(۴) نظم میان اعضا - حفظ حیات موجود زنده - تأمین هدف مشترک

(متوسط - تصور از جهان اجتماعی - مفهومی - ۱۰۰۳)

پاسخ: گزینه ۳

بررسی موارد:

«الف»: اعضای موجودات زنده به یکدیگر وابسته‌اند و هر کدام نیازهای دیگری را تأمین می‌کنند.

«ب»: اعضا برای تأمین هدف مشترک، از چینش و نظم مناسبی برخوردارند.

«ج»: اعضا برای حفظ حیات موجود زنده، در ارتباط با یکدیگر عمل می‌کنند.

نکته

عضویت اعضا در بدن موجودات زنده و نظم آن‌ها تکوینی است؛ یعنی بر اساس آگاهی و اراده اعضا به وجود نمی‌آید و به همین دلیل با اراده اعضا تغییر نمی‌کند.

گروه آموزشی ماز

۴۴- کدام یک در رابطه با فرهنگ، درست است؟

(۱) جهان اجتماعی با انتقال فرهنگ خود به نسل‌های بعد تداوم می‌یابد و از طریق ارث از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود.

(۲) هرگاه یک نسل فرهنگ خود را حفظ کند ولی نتواند آن را به نسل بعد منتقل سازد، جهان اجتماعی آن فرو نمی‌ریزد ولی دگرگون می‌شود.

(۳) فرهنگ شیوه زندگی گروهی از انسان‌هاست که سالیان متمادی با یکدیگر زندگی می‌کنند؛ برای مثال پوشش‌ها، گویش‌ها، آداب و رسوم و ... از آن جمله‌اند.

(۴) آن بخش از فرهنگ که همه اعضای یک جهان اجتماعی در آن اشتراک دارند «خرده‌فرهنگ» و بخش‌هایی که مربوط به یک قوم، قشر، صنف یا گروه است «فرهنگ عمومی» نامیده می‌شود.

(آسان - تصور از جهان اجتماعی - خط به خط - ۱۰۰۳)

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سایر گزینه‌ها:

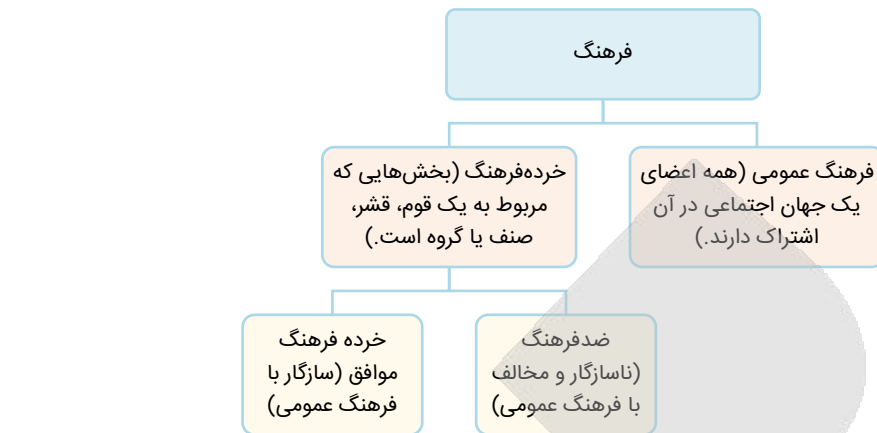
۱ فرهنگ از طریق ارث از نسلی به نسل دیگر منتقل نمی‌شود.

۲ هرگاه یک نسل نتواند فرهنگ خود را حفظ کند یا نتواند آن را به نسل بعد منتقل سازد، جهان اجتماعی آن فرو نمی‌ریزد یا دگرگون شده و به جهان

اجتماعی دیگری تبدیل می‌شود.

۴ آن بخش از فرهنگ که همه اعضای یک جهان اجتماعی در آن اشتراک دارند «فرهنگ عمومی» و بخش‌هایی که مربوط به یک قوم، قشر، صنف یا گروه است «خرده فرهنگ» نامیده می‌شود.

گروه آموزشی ماز

۴۵- هر یک از موارد زیر با کدام دسته از پدیده‌های جهان اجتماعی ارتباط دارد؟

- خانواده

- راه یافتن به جهان اجتماعی به واسطه داشتن ارتباط با زندگی انسان

- دریا

- کنش‌ها و پیامدهای آن‌ها

(۱) اعتباری - تکوینی - اعتباری

(۲) تکوینی - اعتباری - اعتباری

(۳) اعتباری - اعتباری - تکوینی

(۴) اعتباری - تکوینی - تکوینی

پاسخ: گزینه ۱

(دشوار - گستره جهان اجتماعی - مفهومی - ۱۰۰۳)

بررسی موارد:

- خانواده ← اعتباری

- راه یافتن به جهان اجتماعی به واسطه داشتن ارتباط با زندگی انسان ← تکوینی

- دریا ← تکوینی

- کنش‌ها و پیامدهای آن‌ها ← اعتباری

پدیده‌های اعتباری ← کنش‌ها و پیامدهای آن‌ها؛ مثال: خانواده، ترافیک و ...

پدیده‌های تکوینی (طبیعی و ماوراءطبیعی) ← پدیده‌هایی که انسان آن‌ها را ایجاد نمی‌کند ولی به واسطه ارتباطی که با زندگی انسان دارند به جهان اجتماعی راه می‌یابند؛ مثال: دریا، شیطان، فرشته و ...

جهان اجتماعی

گروه آموزشی ماز

۴۶ - کدام گزینه به ترتیب به مرحله اول و دوم یک پژوهش علمی اشاره دارد؟

- (۱) تأثیر خواب بر سلامت روان چگونه است؟ - مصرف دخانیات ضریب ابتلا به فشارخون را افزایش نمی‌دهد.
- (۲) دانشمندان در پی یافتن علت افزایش هوش در نسل جدید دانش‌آموزانند - معنای هوش چیست؟
- (۳) درماندگی آموخته‌شده در کودکان دیده نمی‌شود - هوش توانایی حل مسئله در فرد است.
- (۴) بی‌خوابی باعث کاهش تمرکز در فرد می‌شود - بررسی میزان کالری روزانه لازم برای افراد بالای ۵۰ سال

پاسخ: گزینه ۱

(متوسط - تعریف روان‌شناسی و شناخت - مفهومی - ۱۱۰۱)

اولین و دومین مرحله از یک پژوهش علمی به ترتیب مسئله و فرضیه است.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱ مسئله - فرضیه
- ۲ مسئله - مسئله
- ۳ فرضیه - فرضیه
- ۴ فرضیه - مسئله

مراحل یک پژوهش علمی

پژوهش‌های دانشمندان با «طرح مسئله» شروع می‌شود. در بیشتر موارد، آن‌ها با توجه به دانش و تجربه‌های قبلی و همچنین با استفاده از قوه تخیلشان سعی می‌کنند پاسخ‌های اولیه و تا حد ممکن سنجیده‌ای به مسئله‌های علمی بدهند. به این قبیل پاسخ‌ها، «فرضیه» می‌گویند. فرضیه پاسخ اولیه پژوهشگران به مسئله‌های علمی است. فرضیه‌ها می‌توانند ضمن اینکه در پاسخ به یک سؤال بیابند، باعث طرح سؤال‌های دیگر هم بشوند. فرضیه‌ها، در صورت پذیرفته شدن در شرایط مختلف آزمایش به «قانون یا اصل» تبدیل می‌شوند. مجموعه‌ای منسجم از اصول و قوانین علمی درباره یک موضوع نیز «نظریه» را تشکیل می‌دهند.

گروه آموزشی ماز

۴۷ - هریک از افراد زیر از کدام روش کسب آگاهی استفاده کرده‌اند؟

- مریم در مواجهه با یک مشکل از تجربیات قبلی خود استفاده می‌کند.
 - مینا می‌گوید: «حس ششم به من می‌گوید معلم امروز دیر به کلاس خواهد آمد.»
 - سجاد در انجام پژوهش علمی خود به آیات قرآن اشاره می‌کند.
- (۱) دریافت درونی - شهود - استناد
(۲) شهود - دریافت درونی - عقل
(۳) تجربه - شهود - استناد
(۴) عقل - شهود - عقل

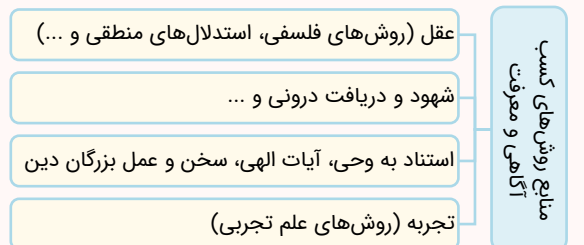
پاسخ: گزینه ۱

(متوسط - جمع‌آوری اطلاعات در روان‌شناسی - مفهومی - ۱۱۰۱)

بررسی موارد:

- مریم در مواجهه با یک مشکل از تجربیات قبلی خود استفاده می‌کند: شهود و دریافت درونی
- مینا می‌گوید: «حس ششم به من می‌گوید معلم امروز دیر به کلاس خواهد آمد.»: شهود و دریافت درونی
- سجاد در انجام پژوهش علمی خود به آیات قرآن اشاره می‌کند: استناد

روش‌ها و منابع کسب آگاهی و معرفت

گروه آموزشی ماز

۴۸ - «در پاسخ به این سؤال که آیا تماشای فیلم‌های خشونت‌آمیز باعث افزایش آمار دعوای خیابانی می‌شود؟ حدس دانشمندان مثبت است. آنان عقیده دارند که تلویزیون رسمی نباید فیلم‌های خشونت‌آمیز را پخش نماید.» کدام گزینه در ارتباط با جمله بالا صحیح است؟

- (۱) پاسخ دانشمندان بیانگر یک مسئله است.
- (۲) پاسخ آنان باید براساس مشاهدات تجربی آزموده شود.
- (۳) در صورت صحت این پاسخ با نظریه روبرو می‌شویم.
- (۴) دانشمندان از روش تجربی برای پاسخ خود استفاده کرده‌اند.

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - تعریف روان‌شناسی و شناخت - مفهومی - ۱۱۰۱)

در صورت سؤال عبارت «حدس» صراحتاً به فرضیه اشاره دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ فرضیه صحیح است.
- ۳ در صورت صحت با اصل یا قانون مواجهیم.
- ۴ به روش صحت‌سنجی دانشمندان در صورت سؤال اشاره‌ای نشده است.

مراحل پژوهش تجربی

مسئله فرضیه اصول یا قوانین نظریه

با توجه به نمودار بالا پژوهش‌های دانشمندان با طرح مسئله آغاز می‌شود. مسئله همان سؤالی است که در ذهن محقق شکل گرفته است. در گام بعدی، محقق تلاش می‌کند با استفاده از دانش و تجربه قبلی خود حدس‌هایی زده و به سؤال خود پاسخ دهد. پس فرضیه به شکل یک جمله خبری است. گام سوم، بررسی علمی فرضیه و گمان اولیه است. در این مرحله ممکن است که فرضیه تأیید یا رد شود. در صورتی که فرضیه تأیید شود، به اصل یا قانون تبدیل می‌شود. گام آخر یعنی نظریه، مجموعه‌ای منسجم از اصول و قوانین علمی می‌باشد.

گروه آموزشی ماز

۴۹- هر یک از عبارات‌های زیر مربوط به کدام یک از موضوعات مورد مطالعه در علم روان‌شناسی است؟

- کودکی با مشاهده فریاد مادر، شروع به گریه می‌کند.
- فاطمه که علاقه زیادی به روان‌شناسی دارد، زمان زیادی را صرف مطالعه می‌کند.
- مهسا در مدرسه در کنار دوستانش حضور دارد اما به تنهایی بازی می‌کند.
- ۱) رفتار - شناخت - رفتار ۲) شناخت - رفتار - شناخت ۳) رفتار - رفتار - شناخت ۴) شناخت - شناخت - رفتار

(متوسط - مقدمه - مفهومی - ۱۱۰)

پاسخ: گزینه ۱

بررسی موارد:

- فریاد و گریه هر دو رفتار هستند.
- علاقه داشتن، شناخت و مطالعه کردن، رفتار است.
- بودن در کنار دوستان و تنهایی بازی کردن رفتار است.

گروه آموزشی ماز

۵۰- درستی یا نادرستی عبارات‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه مشخص شده است؟

- پاسخ‌هایی که دانشمندان به پرسش‌های علمی می‌دهند، تماماً مبتنی بر تجربه پیشین ایشان و عاری از قوه خلق و تخیلشان است.
- گزاره‌ای مبتنی بر بررسی بر هم کنش دو پدیده در آینده، با توجه به آنچه اکنون می‌دانیم، نمونه‌ای از پیش‌بینی است.
- وقتی الگوهای دلبستگی را در حیوانات و انسان‌ها بررسی و ثبت می‌کنیم، بر اساس یکی از ارکان روش علمی عمل کرده‌ایم.
- با تعریف افسردگی به (نمره‌ای که شخص در یک پرسشنامه خاص می‌گیرد)، افسردگی را عیناً مشاهده کرده‌ایم.

- ۱) نادرست - درست - نادرست ۲) نادرست - نادرست - درست ۳) نادرست - درست - نادرست
- ۴) درست - نادرست - درست ۵) درست - درست - نادرست

(دشوار - جمع‌آوری اطلاعات در روان‌شناسی - خط به خط - ۱۱۰)

پاسخ: گزینه ۱

بررسی موارد:

- دانشمندان با توجه به دانش و تجربه‌های قبلی و همچنین با استفاده از قوه تخیلشان سعی می‌کنند پاسخ‌های اولیه و تا حد ممکن سنجیده‌ای به مسئله‌های علمی بدهند.
- بررسی یا گزارش ارتباط دو پدیده با برهم کنش آن‌ها در آینده، حاکی از پیش‌بینی کردن است که پس از توصیف و تبیین ممکن می‌شود.
- نمونه ارائه شده در این گزینه، به روش مشاهده اشاره دارد که مشاهده به همراه تجربه، از ارکان اساسی روش علمی‌اند.
- با تعریف افسردگی به نمره‌ای که شخص در یک پرسشنامه خاص می‌گیرد، در واقع افسردگی را در نقش متغیر گذاشته و آن را تعریف عملیاتی کرده‌ایم نه مشاهده عینی.

منابع و روش‌های کسب آگاهی و معرفت

- عقل (روش‌های فلسفی، استدلال‌های منطقی و ...)
- شهود و دریافت درونی و ...
- استناد به وحی، آیات الهی، سخن و عمل بزرگان دین
- تجربه (روش‌های علم تجربی)

منابع و روش‌های کسب آگاهی و معرفت

۵۱- کدام گزینه در ارتباط با روش علمی و مفاهیم مرتبط با آن نادرست است؟

- ۱) ادراک کنترل حالتی است که فرد بر موضوع یا کاری که انجام می‌دهد، تسلط کافی دارد: تعریف عملیاتی
- ۲) میزان بروز پرخاشگری در والدین بر روند تحصیلی دانش‌آموزان و موفقیت آنان تأثیر دارد: متغیر
- ۳) محقق با دانستن اینکه میله فلزی در اثر گرما منبسط می‌شود و افزایش طول دارد، آن را گرم می‌کند: تکرارپذیری
- ۴) دانشمندی سعی می‌کند در فرایند پژوهش خود را از نقطه «الف» به «ب» برساند: موقعیت نامعین

پاسخ: گزینه ۴

(متوسط - تعریف روان‌شناسی و شناخت - مفهومی - ۱۱۰۱)

گزینه «۴» به **نظام‌دار بودن روش علمی** اشاره دارد به این معنا که روش علمی تابع قواعد مشخصی است که به صورت منظم طی می‌شود. در این گزینه نیز پژوهشگر با رعایت پروتکل‌های علمی که همان قواعد مشخص است، آزمایش خود را پیش می‌برد.

تعریف روش علمی

- ❖ روش علمی عبارت است از فرایند جست‌وجوی با قاعده و نظام‌دار برای مشخص کردن یک موقعیت نامعین.
- ❖ فرایند در این عبارت به معنای جریان یک عمل است. وقتی از مبدأ به سوی مقصد در حال حرکت هستیم، جریان رسیدن به هدف را «فرایند» گویند.
- ❖ نظام‌دار بودن روش علمی نیز به معنای آن است که روش علمی تابع قواعد مشخصی است که به صورت منظم طی می‌شود.
- ❖ موقعیت نامعین یعنی دانشمند به دنبال ابهام‌زدایی و روشن‌سازی است.

گروه آموزشی ماز

۵۲- کدام گزینه در ارتباط با جمله زیر صحیح است؟

- «مریم و مینا برای روز معلم به دنبال هدیه مناسب هستند. مریم می‌گوید: یکی از دوستانم می‌خواهد یک جلد کتاب برای معلم هدیه ببرد؛ پس من دو جلد خواهم خرید، اما مینا به دنبال کتاب تاریخ باستان می‌گردد؛ چون می‌داند که معلمش به مباحث تاریخی علاقه دارد.»
- ۱) پردازش مریم از نوع مفهومی است.
 - ۲) عمل پردازش مینا پیچیده‌تر از مریم است.
 - ۳) مریم در مرحله ادراک ولی مینا در مرحله استدلال است.
 - ۴) پردازش مینا فقط معطوف به ویژگی‌های ظاهری است.

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - جمع‌آوری اطلاعات در روان‌شناسی - مفهومی - ۱۱۰۱)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) پردازش مریم از نوع ادراکی بوده است.
- ۳) مراحل شناخت ارتباطی با صورت سؤال ندارد.
- ۴) پردازش مریم به ویژگی‌های ظاهری معطوف بوده است.

انواع پردازش

- پردازش به معنای دریافت و فهم بیشتر است و به دو نوع تقسیم می‌شود:
- ۱) **پردازش ادراکی:** هرگاه پردازش فقط بر ویژگی‌های حسی، مانند اندازه و شکل ظاهری محرک تکیه داشته باشد، پردازش از نوع ادراکی است.
 - ۲) **پردازش مفهومی:** پردازشی است که علاوه بر ویژگی‌های حسی تحت تأثیر ویژگی‌های کیفی نیز قرار دارد.

گروه آموزشی ماز

۵۳- تفاوت دانشمندان و افراد عادی در مواجهه با مسئله در چیست؟

- ۱) افراد عادی در پی حل مسئله هستند درحالی‌که دانشمندان در پی ابهام‌زدایی از موضوع‌اند.
- ۲) دانشمندان برخلاف افراد عادی در حل مسائل از روش‌های نظام‌دار استفاده می‌کنند.
- ۳) دانشمندان در حل مسائل به فرایند که جریان رسیدن به هدف است، توجه بیشتری دارند.
- ۴) افراد عادی بیشتر با آزمون‌ها سروکار دارند اما دانشمندان از روش‌های علمی استفاده می‌کنند.

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - تعریف روان‌شناسی و شناخت - خط به خط - ۱۱۰۱)

مهم‌ترین تفاوت دانشمندان با افراد عادی این است که هرچند هر دو با مسئله مواجه می‌شوند، اما مواجهه دانشمند برخلاف افراد عادی **منظم و قاعده‌مند** است. منظم و قاعده‌مند بودن که یکی از ویژگی‌های روش علمی است، با نام نظام‌دار بودن در کتاب درسی معرفی شده است.

گروه آموزشی ماز

۵۴- سؤالات زیر مربوط به قلمرو کدام علم است؟

- چرا هنگام مطالعه، حواسمان مدام پرت می‌شود؟
- چرا مطالعه با فاصله زمانی، بهتر از مطالعه بدون فاصله زمانی است؟
- ۱) دانش روان‌پزشکی
- ۲) علم تجربی
- ۳) علم روان‌شناسی
- ۴) دانش انسان‌شناسی

پاسخ: گزینه ۳

(آسان - مقدمه - خط به خط - ۱۱۰۱)

پاسخ علمی به پرسش‌های مطرح شده، در قلمرو **علم روان‌شناسی** می‌گنجد. پاسخ دقیق به چنین پرسش‌هایی دغدغه **روان‌شناسان** است.

۵۵- کدام یک از موارد زیر از جمله علل دشواری رسیدن به تکرارپذیری در روان‌شناسی است؟

الف - پیچیدگی پژوهش‌های مربوط به انسان

ب - رعایت مسائل اخلاقی

ج - ناکارآمد بودن روش تجربی در مطالعات روان‌شناختی

د - نرسیدن به تعریف واحد در تعریف روان‌شناسی

(۴) «د» - «الف»

(۳) «ج» - «د»

(۲) «ب» - «ج»

(۱) «الف» - «ب»

(آسان - تعریف روان‌شناسی و شناخت - خط به خط - ۱۱۰۱)

پاسخ: گزینه ۱

دلیل رسیدن به یافته‌های یکسان (تکرارپذیری) در روان‌شناسی، پیچیدگی پژوهش‌های مربوط به انسان، رعایت مسائل اخلاقی، تأثیر ارزش‌ها در نگاه و تفسیر پدیده‌های انسانی و ... است.

تکرارپذیری

یکی از ویژگی‌های روش علمی، تکرارپذیری است. یافته‌های به دست آمده از روش علمی شخصی نیست بلکه هر دانشمند با رعایت ضوابط علمی می‌تواند یافته‌های دیگران را تکرار کرده و به نتایج کاملاً مشابه دست یابد. اگر پاسخ‌های به دست آمده قابل تکرار نباشد، در مجموعه روش علمی قرار نمی‌گیرد.

گروه آموزشی ماز

■ عَيْنِ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (٥٦ - ٦٢)

۵۶- ﴿مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا﴾:

- ۱) هر که نیکی آورده ده برابر مانندش برای اوست.
 ۲) آنکه نیکی را بیاورد ده ها مانندش برای اوست.
 ۳) آن کس که با نیکی آمده بی تردید ده مانندش برای او است.
 ۴) هر کس که با نیکی بیاید ده تا مانند آن، برای اوست.

پاسخ: گزینه ۱

(متوسط - تمرین درس دوم - خط به خط - ۱۰۰۲)

بررسی سایر گزینه ها:

- ۲) ده ها («عشر» مفرد است).
 ۳) آمده («جاء» در این آیه شریفه با «پ» آمده؛ پس معنای «آورد» می دهد).
 بی تردید (این کلمه قید تأکید در زبان فارسی است، ولی در عبارت عربی، معادلی برای آن دیده نمی شود).
 ۴) بیاید (مانند گزینه ۳)

ترجمة شرط

جمله ای که دارای یکی از ساختارهای زیر باشد، غالباً جمله شرطیه به حساب می آید.
 ✓ اداة شرط + فعل اول ... + فعل دوم
 ✓ اداة شرط + فعل اول ... + ف ...

نکته

در جملات شرطیه اگر فعل ماضی داشته باشیم می توانیم آن را به صورت مضارع ترجمه کنیم.

مثال:

- من دخل بيتك ضيفاً فهو حبيب الله. ← هرکس به عنوان مهمان وارد خانه ات شود او حبيب خداوند است.
- «إن تنصروا الله ينصركم و يُثبّت أقدامكم» ← اگر خداوند را یاری کنید شما را یاری می کند و گام های شما را استوار می دارد.

ترجمة افعال با حروف جر خاص

بعضی از افعال وقتی با حرف «ب» همراه می شوند، معنایشان تغییر می کند. پس هر وقت آن ها را در سؤالات دیدید، بررسی کنید که با «ب» همراه شده اند یا خیر.

مثال:

جاء : آمد ← جاء ... پ : آورد
 أتى : آمد ← أتى ... پ : آورد
 قام : بلند شد ← قام ... پ : اقدام کرد

گروه آموزشی ماز

۵۷- «إِذَا أَحْسَنَ النَّاسُ وَاجِبَاتِهِمُ بِالنَّسَبِ إِلَى الْمُرَافِقِ الْعَامَّةِ وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْحِفَافِ عَلَيْهَا سَيَنْتَفِعُ بِهَا الْآخِرُونَ!»:

- ۱) اگر مردم وظایف خود را درباره تاسیسات عمومی به درستی انجام دهند و در مراقبت از آن ها همکاری کنند آیندگان از آنها بهره مند خواهند شد!
 ۲) وقتی بهترین مردم تکالیف خود را نسبت به تاسیسات عمومی انجام داده و در نگهداری از آن ها همکاری کنند دیگران نیز از آنها بهره مند خواهند شد!
 ۳) اگر مردم وظیفه خود را درباره تاسیسات عمومی درست انجام دهند و با کمک هم از آن ها مراقبت کنند آیندگان از آنها بهره می برند!
 ۴) هرگاه مردم تکالیف خود را نسبت به تاسیسات عمومی بهتر انجام بدهند و در نگهداری از آن ها همکاری نمایند، دیگران از آنها بهره خواهند برد!

پاسخ: گزینه ۱

(آسان - ترکیبی - تمرین درس دوم - ۱۰۰۲)

بررسی سایر گزینه ها:

- ۲) بهترین مردم («أحسن» در اینجا فعل است، نه اسم تفضیل).
 دیگران («آخرین» به معنای «آیندگان» است).
 نیز (اضافی است).
 ۳) وظیفه («واجبات» جمع است).
 با کمک هم («تعاونوا» فعل است؛ نه اسم).
 بهره می برند («سَيَنْتَفِعُ» فعل مستقبل است).
 ۴) بهتر (مانند گزینه ۲) - دیگران (مانند گزینه ۲)

نکته: «أَحْسَنَ»

فعل «أَحْسَنَ» وقتی همراه مفعول به کار برود معنای «درست انجام داد» می دهد و اگر بدون مفعول بیاید یعنی «نیکی کرد».

مثال:

«إِنِّي أَحْسَنْتُ عَمَلِي لِأَنْجَحَ»: من کارم را درست انجام دادم تا موفق شوم.

مفعول

«إِنِّي أَحْسَنْتُ إِلَى الْآخِرِينَ لِيَرْحَمَنِي رَبِّي»: من به دیگران خوبی کردم تا پروردگارم به من رحم کند.

دام تستی: آخر و آخر

به تفاوت معنایی دو کلمه «آخر» و «آخر» توجه داشته باشید.

«آخر»: پایان ← «آخرین، آخرون»: آیندگان
 «آخر»: دیگر ← «آخرین، آخرون»: دیگران

۵۸ - «بعدها فرغت قاعة المطار من المسافرين قام العمال ياطفاء بعض المكيفات لتقليل استهلاك الكهرباء»:

- (۱) بعد از آن که سالن قطار از مسافر خالی شد کارگران اقدام به خاموش کردن برخی کولرها نمودند تا مصرف برق را کاهش دهند!
- (۲) پس از این که سالن فرودگاه از مسافران خالی گردید کارگران برای کاهش مصرف برق به خاموش کردن بعضی از کولرها پرداختند!
- (۳) پس از خالی شدن سالن فرودگاه از مسافران کارگران بعضی از کولرها را خاموش کردند تا مصرف برق کاهش یابد!
- (۴) به محض اینکه سالن قطار خالی از مسافران شد کارگران برخاستند تا برای کاهش صرف برق بعضی کولرها را خاموش کنند.

پاسخ: گزینه ۲

(آسان - متن درس دوم - ترکیبی - ۱۰۰۲)

کلمات مهم:

«بعدها»: پس از آن که	«فرغت»: خالی شد
«قاعة المطار»: سالن فرودگاه	«قام ... بِ»: اقدام کرد
«العمال»: کارگران	«إطفاء»: خاموش کردن
«المكيفات»: کولرها	«تقليل»: کاهش، کم کردن
«استهلاك الكهرباء»: مصرف برق	

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ سالن قطار («المطار» یعنی «فرودگاه») مسافر («المسافرين» جمع است، نه مفرد). کاهش ... دهند («تقليل» مصدر است، نه فعل).
- ۳ خالی شدن («فرغت» فعل است، نه اسم). خاموش کردند («قام بِ» ترجمه نشده است). کاهش یابد (اولاً «تقليل» به معنای «کاهش دادن» است، نه «کاهش یافتن»، ثانياً «تقليل» اسم است، نه فعل).
- ۴ به محض آن که (معنای درستی برای «بعدها» نیست). سالن قطار (مانند گزینه ۱) برخاستند («قام» چون در این عبارت به همراه «بِ» آمده معنای «اقدام کرد» دارد).

استراتژی: فعل ≠ مصدر

هنگام ترجمه باید مراقب باشید که فعل‌ها به صورت اسم و مصدرها به صورت فعل ترجمه نشوند.

مثال: «اجتهدت كثيراً للتحاج في الامتحانات».

ترجمه‌های غلط:

۱. بسیار تلاش کردم تا در امتحانات موفق شوم. («التحاج» مصدر است و دلیلی ندارد که به شکل فعل ترجمه کنیم).
 ۲. تلاشم برای موفقیت در امتحانات بسیار بود. («اجتهدت» فعل است و ترجمه آن به صورت «تلاش» صحیح نیست).
- ترجمه صحیح: «برای موفقیت در امتحانات بسیار تلاش کردم».
- تبصره: اگر مصدری در نقش مفعول برای فعل قبل از خود قرار گرفته باشد، می‌توانیم آن را به صورت مضارع التزامی ترجمه کنیم.
- مثال: «أريدُ إغلاقَ الحفَّاتِ المفتوحة» ← می‌خواهم شیرهای باز (آب) را ببندم.

مفعول

گروه آموزشی ماز

۵۹ - «بعض العلماء المسلمين كانوا يذهبون إلى الأماكن البعيدة من الأرض لمشاهدة آثارها التاريخية»:

- (۱) برخی دانشمندان مسلمان به مکان‌های دور از زمین می‌رفتند، برای دیدن آثار تاریخی‌اش!
- (۲) بعضی دانشمندان مسلمان به مکان دور از زمین می‌رفتند، برای دیدن آثار تاریخی آن!
- (۳) برخی دانشمندان مسلمانی‌اند که به مکان‌های دور از زمین می‌روند، تا آثارش را که تاریخی است ببینند!
- (۴) اینان دانشمندان مسلمانی هستند که به مکان‌های دور می‌روند، برای اینکه آثار تاریخی‌اش را ببینند!

پاسخ: گزینه ۱

(متوسط - ترکیبی - تمرین درس اول - ۱۰۰۱)

بررسی گزینه‌ها:

- بعض العلماء المسلمين: برخی دانشمندان مسلمان ← رد گزینه‌های ۳ و ۴
- كانوا ... يذهبون: می‌رفتند ← طبق ساختار (كان + مضارع = ماضی استمراری) ترجمه می‌شود. ← رد گزینه‌های ۳ و ۴
- «الأماكن: مکان‌ها» جمع است نه مفرد ← رد گزینه ۲
- «من الأرض: از زمین» در گزینه (۴) ترجمه نشده است.
- آثارها التاريخية: آثار تاریخی‌اش «ترکیب وصفی اضافی است» ← رد گزینه ۳

«صفت» نباید به صورت خبری و «جمله» ترجمه شود.

گروه آموزشی ماز

۶۰- عَيْنِ الصَّحِيح:

- (۱) ذاك هو الله الَّذي شَقَّ في المرءِ بَصَرَه: اين همان خدایي است که در انسان، دیدگان را می شکافد!
 (۲) هؤلاء الطلاب، قد كتبوا واجباتهم الدراسية في الصف: اين ها دانش آموزانی اند که تکالیف درسی شان را در کلاس نوشته اند!
 (۳) الكلام كالدواء؛ قَلِيلُهُ يَنْفَعُ و كَثِيرُهُ قَاتِلٌ! کلام همانند دارو می باشد؛ تو از اندکش سود می ببری و بسیارش کشنده است!
 (۴) اِرْحَم مَن يَعِيشَ عَلَى الْأَرْضِ يَرْحَمُكَ مَن فِي السَّمَاءِ! به کسی که بر روی زمین زندگی می کند رحم کن تا کسی که در آسمان است به تو رحم کند!

پاسخ: گزینه ۴

(متوسط - ترکیبی - متن درس اول - ۱۰۰)

ترجمه «يَرْحَمُكَ» تا رحم کند» صحیح است.

نکته

فعل مضارع بعد از افعال «امر» و «نهی» را به صورت «مضارع التزامی» ترجمه می کنیم و در ترجمه اش از «تا» استفاده می کنیم.
مثال: اصْبِرْ في حياتك تَنْجُخْ: در زندگیت صبر کن تا موفق شوی.

بررسی سایر گزینه ها:

- ۱ «ذاک: آن» نه «این»، «شَقَّ: شکافت داد» ماضی است نه مضارع، «بصره: دیدگانش».

گروه آموزشی ماز

۶۱- دانش آموزان در رنگ پایانی فعالیت های آزاد انجام می دهند:

- (۱) يُمارسون الطلاب في الساعة الأخيرة نشاطات حرة!
 (۲) الطلاب تُمارس النشاطات الحرة في الساعة الأخرى!
 (۳) الطلاب تُمارسن النشاط الحز في الحصة الأخيرة!
 (۴) يُمارس الطلاب النشاطات الحرة في الحصة الأخيرة!

پاسخ: گزینه ۴

(آسان - خط به خط - متن درس دوم - ۱۰۰۲)

بررسی سایر گزینه ها:

- ۱ «يُمارسون» (با توجه به اینکه «الطلاب» بعد از فعل آمده، پس فعل باید مفرد بیاید).
 «الساعة» (ترجمه درستی برای «رنگ» نیست).
 «نشاطات حرة» (باید «ال» داشته باشد چون «فعالیت های آزاد» نشانه نکره بودن ندارد).
 ۲ «تُمارس» (با توجه به جمع بودن «الطلاب» باید این فعل هم به صورت جمع مؤنث بیاید).
 «الساعة» (مانند گزینه ۱)
 «الأخرى» (این کلمه معنای «دیگر» می دهد و ترجمه صحیحی برای «پایانی» نیست).
 ۳ «تُمارسن» (این فعل برای مخاطب به کار می رود در حالی که جمله فارسی صیغه غائب است).
 «النشاط الحز» (طبق عبارت فارسی باید به صورت جمع به کار برود).

مشاوره: در سوالات تعریب دقت کن

تست تعریب همیشه یک جمله از کتاب درسیه و اگر قرار باشه تغییری داشته باشه، تغییر بسیار جزئی. روال کنکور تا به الان این نبوده که یک جمله تألیفی جدید رو برای بخش تعریب بذارن.

اجرای تطابق فعل و فاعل

- اگر بخواهیم فعلی را به همراه انجام دهنده اش با هم بیاوریم، باید به این نکته توجه کنیم که «انجام دهنده» را قبل از فعل می آوریم یا بعد از آن، چون:
- اگر «انجام دهنده» را قبل از فعل بیاوریم باید فعل را از نظر جنس و تعداد با آن مطابقت دهیم.
 - اگر «انجام دهنده» را پس از فعل بیاوریم، فعل را باید به صورت مفرد بیاوریم و فقط از نظر جنس باید با هم مطابقت داشته باشند.

مثال: «دانش آموزان امروز به مدرسه می روند.»:

اليوم التلاميذ يذهبون إلى المدرسة.

اليوم يذهب التلاميذ إلى المدرسة.

گروه آموزشی ماز

۶۲- إذا قدرت على عدوك فاجعل العفو عنه شكراً للقدرة عليه! «عَيْن ما يُناسب مفهوم العبارة:

- (۱) آن که سیمت نداد ز بخشش
 (۲) وعده لطف و کرم را مکن ای دوست، خلاف
 (۳) بیرون کشید خنجر کین از نیام و باز
 (۴) کردم گناه و آمدم اندر پناه تو
 آن که پایت بُرید سر بخشش
 کز کریمان نَسَز آنچه خلاف کرم است
 بنمود عفو و خنجر کین در نیام کرد
 تا بر سرم ز عفو و کرم سایه افکنی

تعبیر

باید عبارتی را پیدا کنیم که در آن مفهوم گذشت به جای انتقام دیده شود.

این مفهوم در بیت گزینه ۳ دیده می شود. مصراع اول این بیت نشان از «توانایی انتقام دارد.» و در مصراع دوم «گذشت و عفو کردن» دیده می شود.

دقت کنید که گزینه ۱ مفهومی متفاوت دارد؛ چون می گوید: «به هرکسی که به تو بدی کرده، خوبی بیشتری کن.»

ترجمه عبارت: «هرگاه بر دشمن توانا شدی، بخشیدن او را شکرانه قدرت یافتن بر او قرار ده.»

مفهوم عبارت: «وقتی که قدرت انتقام داری، به شکرانه این قدرت، از کسی که به تو بدی کرده بگذر.»

گروه آموزشی ماز

مشاوره: برای حل سوالات درک مطلب یادت باشه

- درک مطلب بخش وقت گیر و سخت سوالات عربی که سه تا تست از خود متن و دو تا تست تحلیل صرفی از کلماتی که توی متن زیرشون خط کشیده شده بهت می دن.
- قبل از اینکه متن رو بخونی برو سراغ تحلیل صرفیاش. برای حل تست های تحلیل صرفی نیازی نیست کل متن رو خونده باشی. فقط جمله ای که کلمه تست تحلیل صرفی توش بوده رو بخون و وارد تست شو.
- آخرین بخش آزمون که باید توی درس عربی بری سراغش، درک مطلب و سه تا سؤالشه. متن رو باید کاملاً با دقت اما سریع بخونی. خوندن سرسری و بی دقت متن هیچ کمکی در حل اون سه تا تست بهت نمی کنه و فقط وقتت رو الکی می گیره.

■ اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ بِدَقَّةٍ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (٦٣ - ٦٦) بما يناسب النص:

يَعْرِفُ الْكَلْبُ بَأَنَّهُ حَيَوَانٌ وَفِي لِمَا حَبَّه الَّذِي يَرْبِيهِ (تربيت می کند)، و هناك قصص مختلفة تدل على ذلك، فبعض الكلاب قد تضحى (قربانی کنند) بنفسها لأجل إنقاذ صاحبها والدفاع عنه، إن الكلب حيوان يشعر الإنسان معه بالأمان، حيث يعتبر حارساً أميناً لصاحبه وعائلته، فالكلب بالإضافة إلى قدرته على مواجهة الأخطار مثل التعرض لأحد الأشخاص، أو الحيوانات الأخرى مثل الذئاب أو الأفاعي أو غيرها، فهو حيوان مستعد للدفاع عن صاحبه حتى الموت، أو عن أفراد عائلته، خاصة إن كان هذا الفرد طفلاً صغيراً. بعض الكلاب تتخذ من قبر صاحبها الذي مات مكاناً لها فلا تتركه تعبيراً عن حبها له، و وفائها، و حزنها على فراقه، و أكثر الكلاب عندما يسافر صاحبها و يتركها لا تنساه و تنتظره، حتى إذا عاد بعد أعوام طويلة تذهب إليه و تعانقه (به آغوش می گیرند). يختلف معدل عمر الكلاب باختلاف أحجامها، فالكلاب الصغيرة الحجم تعيش ما بين ١٠-١٥ عاماً، و قد يصل عمر بعضها إلى ١٨ عاماً، و يمكن أن تعمر الكلاب الصغيرة أطول من الكلاب الكبرى.

ترجمه متن:

سگ به عنوان حیوانی وفادار برای صاحبش که آن را پرورش می دهد شناخته می شود و داستان های مختلفی وجود دارد که بر این موضوع دلالت دارند. پس برخی از سگ ها ممکن است برای نجات و دفاع از صاحبشان، خود را قربانی کنند. سگ حیوانی است که انسان با آن احساس امنیت می کند. چراکه نگرهبانی وفادار برای صاحب و خانواده اش به حساب می آید؛ بنابراین، سگ علاوه بر قدرتش در مواجهه با خطرهای مثل حمله شخصی یا حیوانات دیگر مانند: گرگ ها، مارها یا غیره، حیوانی است که آماده است تا از صاحب خود یا افراد خانواده اش تا پای مرگ دفاع کند به ویژه اگر این شخص کودک باشد. برخی از سگ ها قبر صاحب خود را که مرده است به عنوان جایی برای خود می گیرند، و آن مکان را به خاطر او عشق به او، وفاداری و اندوهشان از جدایی اش ترک نمی کنند. بیشتر سگ ها وقتی صاحب شان به مسافرت می رود یا آن ها را ترک می کند او را فراموش نمی کنند و منتظرش می مانند. حتی اگر بعد از سال های طولانی برگردد به سمتش می روند و او را در آغوش می گیرند.

میانگین طول عمر سگ ها بسته به حجم آن ها متفاوت است؛ زیرا، سگ های کم حجم بین ۱۰ تا ۱۵ سال عمر می کنند و برخی از آن ها ممکن است به سن ۱۸ سالگی برسند. ممکن است سگ های کوچک نسبت به سگ های بزرگ تر طولانی تر عمر کنند.

گروه آموزشی ماز

٦٣- عَيْنُ الْخَطَأِ: (حَسَبِ النَّصِّ)

- (١) إِنَّ بَعْضَ الْكِلَابِ مُسْتَعِدَّةٌ لِلتَّضْحِيَةِ بِحَيَاتِهَا لِإِنْقَادِ صَاحِبِهَا!
- (٢) يُمْكِنُ لِلْكِتَابِ إِيجَادُ الْأَمْنِ لِمَالِكِهَا وَعَائِلَتِهِ عِنْدَ مُوَاجَهَةِ الْأَخْطَارِ الْمُحْتَمَلَةِ!
- (٣) يُعْتَبَرُ الْكَلْبُ حَارِسًا وَفِيًّا لِلْبَيْتِ وَصَاحِبِهِ وَعَائِلَتِهِ!
- (٤) تُمْكِنُ لِلْكِتَابِ حِمَايَةُ صَاحِبِهَا مِنَ الذَّنَابِ وَالْأَفَاعِي فَقَطْ!

«سگ ها فقط می توانند صاحب خود را در برابر گرگ ها و مارها حفظ کنند.» در متن اشاره شده که سگ ها علاوه بر محافظت در مقابل گرگ ها و مارها و غیره حیوانی است که تا پای جان از صاحب خود محافظت می کند.

بررسی سایر گزینه ها:

- ۱ برخی از سگ ها برای نجات صاحب خود حاضرند جان خود را بدهند.
- ۲ سگ ها می توانند امنیت صاحبش و خانواده صاحبش را هنگام رویارویی با خطرات احتمالی تأمین کنند.
- ۳ سگ به عنوان نگرهبانی وفادار برای خانه، صاحب و خانواده اش به حساب می آید.

گروه آموزشی ماز

٦٤- عَيْنُ الصَّحِيحِ: (حَسَبِ النَّصِّ)

- (١) يَخْتَلِفُ مُتَوَسِّطُ عُمُرِ الْكِلَابِ عَنْ بَعْضِهَا الْبَعْضِ حَسَبِ شَكْلِهَا!
- (٢) تَعِيشُ الْكِلَابُ الصَّغِيرَةُ الْحِجْمِ ثَمَانِيَةَ عَشْرَ عَامًا عَلَى الْأَقْلَ!
- (٣) عَادَةُ مَا تَعِيشُ الْكِلَابُ الصَّغِيرَةُ أَطْوَلَ مِنَ الْكِلَابِ الْآخَرَى!
- (٤) إِنَّ الْكِلَابَ الصَّغِيرَةَ أَكْثَرَ وِفَاءً لِلْبَشَرِ مِنَ الْكِلَابِ الْكَبِيرَةِ الْحِجْمِ!

«معمولاً سگ‌هایی که حجم کم‌تری دارند، بیشتر از سگ‌های دیگر زندگی می‌کنند.» طبق متن عبارت صحیحی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ «میانگین طول عمر سگ‌ها با یکدیگر بسته به شکل آن‌ها فرق دارند.» در متن اشاره به حجم سگ‌ها می‌کند، نه شکل آن‌ها.
- ۲ «سگ‌های کم‌حجم حداقل هجده سال عمر می‌کنند.» در متن اشاره می‌کند تا هجده سالگی ممکن است برسند، نه این‌که حداقل هجده سال عمر می‌کنند.
- ۴ «سگ‌های کوچک نسبت به سگ‌های بزرگ به انسان‌ها وفادارترند.» در متن به چنین مطلبی اشاره نشده است.

گروه آموزشی ماز

۶۵- عَيْن سؤالا لم يذكر جوابه في النص:

- ۱) كيف تتعزف الكلاب على صاحبها؟
- ۲) لماذا تشتهر الكلاب بين الناس؟
- ۳) كيف تساعد الكلاب البشر؟
- ۴) كم متوسط عمر الكلاب الصغيرة الحجم؟

صورت سوال گفته «سوالی را تعیین کنید که جوابش در متن نیامده است.» که این جواب این سوال «سگ‌ها چگونه صاحب خود را می‌شناسند؟» در متن ذکر نشده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ سگ‌ها به چه چیزی در میان مردم شهرت دارند؟
- ۳ سگ‌ها چگونه به انسان‌ها کمک می‌کنند؟
- ۴ متوسط عمر سگ‌های کم‌حجم چقدر است؟

گروه آموزشی ماز

■ عَيْن الخطأ في الإعراب والتحليل الصرفي (٦٦)

۶۶- «مستعد - تتخذ - يختلف - اختلاف»:

- ۱) مستعد: مفرد، مذکر، نکره، معرب، اسم فاعل مأخوذ من مزید ثلاثی / صفة و مرفوع
- ۲) تتخذ: فعل مضارع، مزید ثلاثی من باب افتعال، مصدره: إتخاذ، للغائب، معلوم / فعل و مع فاعله و الجملة فعلية
- ۳) يختلف: للغائب، مزید ثلاثی بزيادة حرفين زائدين، معلوم، معرب / فعل و فاعله «معدل»
- ۴) اختلاف: اسم، مفرد، مذکر، مصدر و حروفه الأصلية: «خ، ل، ف» / المجرور بالحرف الجاز و «باختلاف» الجاز و المجرور

«لغائب» نادرست و صحیح آن «للاغائب» است.

صرف فعل ماضی و مضارع و امر به سبک کلاسیک:

شخص	جنس	تعداد	ضمیر	ترجمه	فعل ماضی	فعل مضارع	نام صیغه	ضمیر متصل	أمر
غائب	مذکر	مفرد	هُوَ	آن مرد	فَعَلَ (كَتَبَ)	يُفَعِّلُ (يَكْتُبُ)	لِلْغَائِبِ	هُ	لِيَفْعَلْ (لِيَكْتُبْ)
		مثنی	هُمَا	آن دو مرد	فَعَلَا (كَتَبَا)	يُفَعِّلَانِ (يَكْتُبَانِ)	لِلْغَائِبَيْنِ	هُمَا	لِيَفْعَلَا (لِيَكْتُبَا)
		جمع	هُمْ	آن مردان	فَعَلُوا (كَتَبُوا)	يُفَعِّلُونَ (يَكْتُبُونَ)	لِلْغَائِبِينَ	هُمْ	لِيَفْعَلُوا (لِيَكْتُبُوا)
	مؤنث	مفرد	هِيَ	آن زن	فَعَلَتْ (كَتَبَتْ)	تُفَعِّلُ (تَكْتُبُ)	لِلْغَائِبَةِ	هَا	لِتَفْعَلْ (لِتَكْتُبْ)
		مثنی	هُمَا	آن دو زن	فَعَلَتَا (كَتَبَتَا)	تُفَعِّلَانِ (تَكْتُبَانِ)	لِلْغَائِبَتَيْنِ	هُمَا	لِتَفْعَلَا (لِتَكْتُبَا)
		جمع	هُنَّ	آن زنان	فَعَلْنَ (كَتَبْنَ)	يُفَعِّلْنَ (يَكْتُبْنَ)	لِلْغَائِبَاتِ	هُنَّ	لِيَفْعَلْنَ (لِيَكْتُبْنَ)
مخاطب	مذکر	مفرد	أَنْتَ	تو یک مرد	فَعَلْتَ (كَتَبْتَ)	تُفَعِّلُ (تَكْتُبُ)	لِلْمُخَاطَبِ	كَ	إِفْعَلْ (اَكْتُبْ)
		مثنی	أَنْتُمَا	شما دو مرد	فَعَلْتُمَا (كَتَبْتُمَا)	تُفَعِّلَانِ (تَكْتُبَانِ)	لِلْمُخَاطَبَيْنِ	كُما	إِفْعَلَا (اَكْتُبَا)
		جمع	أَنْتُمْ	شما مردان	فَعَلْتُمْ (كَتَبْتُمْ)	تُفَعِّلُونَ (تَكْتُبُونَ)	لِلْمُخَاطَبِينَ	كُما	إِفْعَلُوا (اَكْتُبُوا)
	مؤنث	مفرد	أَنْتِ	تو یک زن	فَعَلْتِ (كَتَبْتِ)	تُفَعِّلِينَ (تَكْتُبِينَ)	لِلْمُخَاطَبَةِ	كِ	إِفْعَلِي (اَكْتُبِي)
		مثنی	أَنْتُمَا	شما دو زن	فَعَلْتُمَا (كَتَبْتُمَا)	تُفَعِّلَانِ (تَكْتُبَانِ)	لِلْمُخَاطَبَتَيْنِ	كُما	إِفْعَلَا (اَكْتُبَا)
		جمع	أَنْتُنَّ	شما زنان	فَعَلْتُنَّ (كَتَبْتُنَّ)	تُفَعِّلْنَ (تَكْتُبْنَ)	لِلْمُخَاطَبَاتِ	كُنَّ	إِفْعَلْنَ (اَكْتُبْنَ)
متكلم	مذکر و مؤنث	وحده	أَنَا	من	فَعَلْتُ (كَتَبْتُ)	أَفْعَلُ (اَكْتُبُ)	لِلْمُتَكَلِّمِ الْوَحْدَةِ	ي	لَأَفْعَلْ (لَاكْتُبْ)
		مع الغير	نَحْنُ	ما	فَعَلْنَا (كَتَبْنَا)	نَفْعَلُ (نَكْتُبُ)	لِلْمُتَكَلِّمِ مَعَ الْغَيْرِ	نَا	لِنَفْعَلْ (لِنَكْتُبْ)

گروه آموزشی ماز

■ عَيْن المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (٦٧ - ٧٠)

۶۷- عَيْن الخطأ في ضبط حركات الكلمات:

- ۱) كَانَتْ سُمَيَّةٌ بَانْتِظَارِ الْوَلَدِهَا بَعْدَ الْمُدْرَسَةِ!
- ۲) فِي حِصَّةِ الْعُلُومِ الْإِجْتِمَاعِيَّةِ نَحْنُ سَأَلْنَا الْمُدْرَسَةَ!
- ۳) هَؤُلَاءِ الْمَوَاطِنُونَ يَعْمَلُونَ بِوَأَجَابَتِهِمْ دَائِمًا!
- ۴) هَؤُلَاءِ الْاِقْتِرَاحَانِ يُسَاعِدَانِ النَّاسَ فِي أَكْثَرِ الْمَشَاكِلِ!

(دشوار - ترکیبی - تمارین درس دوم - ۱۰۰۲)

پاسخ: گزینه ۳

در این گزینه، دو اشتباه حرکت‌گذاری وجود دارد:

- ۱- المُواطِنُونَ (اسم جمع مذکر سالم همیشه با «ین» و «ون» می‌آید و هیچگاه تنوین نمی‌پذیرد).
- ۲- واجبات بر وزن «فاعلات» است و باید عین الفعل آن کسره بگیرد.

گروه آموزشی ماز

۶۸- عَيْنُ الْخَطَا عَنْ صِيغَةِ الْفَعْلِ:

- (۱) هل تشاهدین أولئك الطالبات عندما يخرجن من المكتبة؟!
- (۲) كان المسافرون يُشاهدون مباراة فريقهم في مطعم الفندق!
- (۳) كيف ترجعين إلى البيت بعد مطالعة الدُّروس يا صديقي!
- (۴) هُما ساعدتا رجلاً عجوزاً طلب العبور من الشَّارع المزدحم!

پاسخ: گزینه ۳

(آسان - مفهومی - تمارین درس اول - ۱۰۰۱)

با توجه به «صديق» که به عنوان یک اسم «مذکر» مورد خطاب واقع شده، فعل مربوط به آن نیز باید از صیغه «للمخاطب = أنت» باشد، نه «للمخاطبة = أنت».

شکل صحیح فعل: «ترجع»

گروه آموزشی ماز

۶۹- عَيْنُ الْخَطَا عَنْ الْعَدَدِ:

- (۱) سافرتُ إلى مشهد المقدَّسة لزيارة مرقد الإمام الثَّامن!
- (۲) بقيت واحدة من زميلاتي في صالة الامتحان و لم تخرج!
- (۳) اشتريتُ سبعين و خمسة كُتاباً لتجهيز مكتبة مدرستنا!
- (۴) يطالع جميع هؤلاء الطُّلاب دروسهم في الحصة الأولى!

پاسخ: گزینه ۳

(آسان - مفهومی - قواعد اعداد - ۱۰۰۲)

اعداد دو رقمی؛ یعنی اعداد «معطوف» (۲۱ تا ۹۹) طبق ساختار [یکان + و + دهگان] در جمله می‌آیند؛ پس در این اعداد، ابتدا رقم «یکان» و سپس رقم «دهگان» می‌آید.

با توجه به نکته فوق، «خمسة و سبعین» (۷۵) صحیح است.

در سال‌های اخیر، تقریباً هر سال یک تست از مبحث اعداد در بخش قواعد کنکور مطرح شده است.

گروه آموزشی ماز

۷۰- عَيْنُ فِعْلاً يَدُلُّ عَلَى الْطَلْبِ:

- (۱) يا أيُّها الزَّملاء! عليكم بالمحاولة الكثيرة للنَّجاح في هذا الامتحان!
- (۲) أعلم أنَّ السَّعادة الحقيقيَّة غاية لا يقدَّرُ على وصولها المتكاسلون!
- (۳) أُمِّي الحنون! لا تحملي هذه الحقائق الكبيرة لأنَّها ثقيلة جداً!
- (۴) جاء المعلِّم إلى الصَّف و طلبَ الواجبات الدَّرَاسِيَّة من الطُّلاب!

پاسخ: گزینه ۳

(دشوار - مفهومی - مرور قواعد - ۱۰۰۱)

ترجمه صورت سؤال: «فعلى را تعیین کن که بر طلب دلالت می‌کند.»

منظور از فعلی که بر «طلب» دلالت کند؛ یعنی فعلی «امر» یا «نهی»؛ پس قبل از هرچیزی حواست باشه فکر نکنی فعلی «طلب» یعنی فقط فعلی «امر»! بلکه فعلی «نهی» رو هم شامل می‌شه.

در این گزینه، «لا تحملي»: حمل نکن «فعلی نهی» است و بیانگر «طلب» می‌باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ در این گزینه اصلاً فعلی وجود ندارد که بخواهد بر مفهوم «طلب» دلالت کند.

اگر ...

اگر صورت سؤال می‌گفت «عین ما يدلُّ على الطلب: تعیین کن آنچه را که بر طلب دلالت می‌کند» گزینه «ا» هم انتخاب درستی می‌شد!

چون «علیکم بالمحاولة: بر شماست تلاش کردن، شما باید تلاش کنید» طبق ساختار [علی + اسم] در ابتدای جمله به صورت «دستوری» و معمولاً با لفظ «باید» قابل ترجمه است، در نتیجه این ساختار نیز بیانگر مفهوم «طلب» می‌باشد، ولی چون «فعل» نیست پاسخ سؤال نیست.

۲ «أعلم» و «لا یقدِّر» هردو فعل مضارع هستند.

«أعلم»: می‌دانم (فعل مضارع) را با «إعلم: بدان» (فعل امر) اشتباه نگیرید! حواست باشه اولی یه همزه (أ) داره ولی دومی بدون همزه هست و فقط با «کسره» (ـِ) شروع می‌شه!

۴ «جاء: آمد» و «طلب: طلب کرد، خواست» هردو ماضی‌اند.

حواست باشه فعلی «طلب» در این گزینه ربطی به مفهوم «طلب» توی صورت سؤال نداره! چون منظور از فعلی طلب، فعلی «امر» یا «نهی» هستش!

۷۱- کدام گزینه درباره مفهوم اندرگاه درست است؟

- ۱) یک شبانه‌روزی است که در گاه‌شماری جلالی هر چهار سال، به سال جدید افزوده می‌گردد.
- ۲) یک‌چهارم شبانه‌روزی است که بین سال قمری و خورشیدی در گاه‌شماری بابلی اختلاف است.
- ۳) پنج روز اضافی است که به آخر ماه دوازدهم گاه‌شماری اوستایی افزوده می‌شد.
- ۴) روزی است که در گاه‌شماری مصری، هر چهار سال یک‌بار، به سال افزوده می‌شد.

پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - تاریخ، زمان و مکان - خط به خط - ۱۰۰۲)

در گاه‌شماری اوستایی، سال به ۱۲ ماه خورشیدی ۳۰ روزه تقسیم می‌شد. سپس پنج روز اضافی را به نام «اندرگاه» یا «پنجه» به آخر ماه دوازدهم می‌افزودند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) اولاً مربوط به جلالی نیست! دوماً ما به این افزوده شدن یک شبانه‌روز، همان کیبسه می‌گوییم.
- ۲) عبارتی نادرست است. در گاه‌شماری بابلی، سال به ۱۲ ماه قمری ۳۰ یا ۲۹ روزه تقسیم می‌شد. از آنجا که سال قمری ۳۵۴ شبانه‌روز و سال خورشیدی ۳۶۵ و یک‌چهارم شبانه‌روز است، برای رفع این اختلاف، هر سه سال، یک ماه به سال می‌افزودند. این اقدام، اسم خاصی هم نداشته یا حداقل کتاب به آن اشاره‌ای نکرده است.
- ۴) در گاه‌شماری مصری، سال به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم می‌شد و پنج روز اضافی، به آخر ماه دوازدهم افزوده می‌شد. هم‌چنین برای محاسبه یک‌چهارم شبانه‌روز اضافی، هر چهار سال یک روز به سال می‌افزودند و به قولی، «کیبسه» می‌گرفتند.

گاه‌شماری اوستایی

در دوره ساسانیان گاه‌شماری اوستایی، که گاه‌شماری دینی زرتشتیان محسوب می‌شد، در ایران رایج شد. درباره تقسیم روز و سال که توضیح دادیم اما مبدأ این گاه‌شماری چی بود؟ به تخت نشستن هر پادشاه! نکته اینجاست که از آنجا که در این گاه‌شماری، سال را ۳۶۵ شبانه‌روز می‌گرفتند، در هر ۴ سال یک شبانه‌روز و در هر ۱۲۰ سال ۳۰ شبانه‌روز از سال حقیقی عقب می‌افتاد. برای رفع این مشکل بعد از هر ۱۲۰ سال یک ماه به دوازده ماه سال اضافه می‌کردند. در گاه‌شماری اوستایی، ماه‌ها و روزهای هر ماه با اسامی ایزدان و فرشتگان نام‌گذاری شده بود.

گروه آموزشی ماز

۷۲- کدام موارد درباره شیوه کار تاریخ‌نگاری هرودت، درست است؟

- الف - نتوانسته از انگیزه‌ها و جهت‌گیری‌های خود نسبت به برخی موضوعات جلوگیری کند.
- ب - وی با استفاده از تجربیات و دستاوردهای فلسفه و ادبیات، تاریخ‌نگاری را ارتقاء بخشید.
- ج - به تأثیر جغرافیا بر تاریخ و رویدادهای تاریخی توجه خاصی نشان داده است.
- د - وی در گزارش روایت‌های خود، از منابع و اسناد دولتی بهره‌مند بوده است.

۴) «ب» و «د»

۳) «الف» و «ج»

۲) «ج» و «د»

۱) «الف» و «ب»

(دشوار - تاریخ و تاریخ‌نگاری - مفهومی - ۱۰۰۱)

پاسخ: گزینه ۳

بررسی موارد:

- «الف»: دقیقاً درست است! در بخش عمده کتاب تاریخ خود پیرامون شرح جنگ‌های ایران و یونان، وی دچار غرض‌ورزی شده است.
- «ب»: مورخان پس از وی این کار را کردند؛ زیرا رواج ادبیات و فلسفه، تأثیر مهمی بر شکوفایی و گسترش علم تاریخ در یونان باستان داشته نه در ظهور آن.
- «ج»: در درس دوم می‌خوانیم که تأثیر پدیده‌های طبیعی در شکل دادن به رویدادها و تحولات تاریخی از دیرباز موردتوجه مورخان بوده است. برای مثال هرودت مورخ مشهور یونانی به منظور نگارش کتاب خود به مصر، فینیقیه و جاهای دیگر سفر و شرایط طبیعی و اقلیمی آن سرزمین‌ها را بررسی کرده است.
- «د»: مربوط به مورخان درباری است. بعضی از مورخان درباری به اسناد و مدارک دولتی دسترسی داشتند و می‌توانستند از آنها برای ثبت و نگارش رویدادها استفاده کنند.

تاریخ‌نگاری هرودت

هرودت مورخ مشهور یونانی به منظور نگارش کتاب تاریخ خود به مصر و فینیقیه و جاهای دیگر سفر و شرایط طبیعی و اقلیمی را بررسی کرده است. تاریخ‌نگاری از قرن پنجم پیش از میلاد در یونان باستان و با ظهور هرودت که پدر تاریخ لقب گرفت، آغاز شد. کتاب تاریخ او که بیشتر مطالب آن شرح جنگ‌های یونان و ایران است، کهن‌ترین و کامل‌ترین کتاب تاریخی به‌جامانده از عصر باستان است. هرودت در گزارش رویدادهای مربوط به ایران، خواسته و ناخواسته، دچار لغزش و گاه غرض‌ورزی‌هایی شده است. پس از هرودت، دیگر نویسندگان یونانی و سپس رومی، راهی را که او آغازکننده آن بود، ادامه دادند و فن تاریخ‌نویسی را تکامل بخشیدند. از این مورخان آثار برجسته تاریخی به‌جامانده است.

گروه آموزشی ماز

۷۳- کدام مورد درباره گاه‌شماری‌های متداول در ایران دوره اشکانیان درست است؟

- ۱) گاه‌شماری‌های دقیقی که رومیان هم از آن بهره بردند، در این دوره رواج داشت.
- ۲) کیبسه از جمله سنت‌های گاه‌شماری این دوره بود که در تقویم‌هایشان اعمال کردند.
- ۳) در این دوره برای رفع اختلاف شبانه‌روز، هر سه سال، یک ماه به سال می‌افزودند.
- ۴) براساس گاه‌شماری مصری اصلاحاتی را در شمارش روز و شب ایجاد کردند.

در دوره اشکانیان، گاه‌شماری‌های بابلی، سلوکی و اوستایی متداول بود.

گاه‌شماری بابلی: مردمان بین‌النهرین (میان‌رودان) و مصریان باستان، در تنظیم و تدوین گاه‌شماری پیشگام بودند. در بین‌النهرین به‌خصوص در میان بابلی‌ها، گاه‌شماری «خورشیدی - قمری» رایج بود. در این گاه‌شماری، سال به ۱۲ ماه قمری ۳۰ یا ۲۹ روزه تقسیم می‌شد. از آنجا که سال قمری ۳۵۴ شبانه‌روز و سال خورشیدی ۳۶۵ و یک‌چهارم شبانه‌روز است، برای رفع این اختلاف، هر سه سال، یک ماه به سال می‌افزودند.

گاه‌شماری اوستایی: در دوره ساسانیان، گاه‌شماری اوستایی، که گاه‌شماری دینی زرتشتیان (زردشتیان) محسوب می‌شد، در ایران رایج شد. در این گاه‌شماری، سال به ۱۲ ماه خورشیدی ۳۰ روزه تقسیم می‌شد. سپس پنج روز اضافی را به نام «اندرگاه» پنجه به آخر ماه دوازدهم می‌افزودند. مبدأ گاه‌شماری اوستایی به تخت نشستن هر پادشاه بود. از آنجا که در این گاه‌شماری، سال را ۳۶۵ شبانه‌روز می‌گرفتند، در هر ۴ سال یک شبانه‌روز و در هر ۱۲۰ سال ۳۰ شبانه‌روز از سال حقیقی عقب می‌افتاد. برای رفع این مشکل، بعد از هر ۱۲۰ سال، یک ماه به دوازده ماه سال اضافه می‌کردند. در گاه‌شماری اوستایی ماه‌ها و روزهای هرماه با اسامی ایزدان و فرشتگان نام‌گذاری شده بود.

بررسی گزینه‌ها:

۱ و ۲ مربوط به گاه‌شماری مصری (خورشیدی) است.

۳ ویژگی گاه‌شماری بابلی است که در دوره اشکانیان نیز رواج داشته است.

۴ نادرست است و در واقع می‌تواند مربوط به گاه‌شماری رومی باشد.

مشاوره

درباره وضعیت گاه‌شماری در دوره اشکانیان، کتاب یک خط بیشتر توضیح نداده ولی می‌دونیم که ویژگی‌های گاه‌شماری این دوره در جای مخصوص خودش مفصل شرح داده شده است.

استراتژی

اگر بلد باشید که در دوره اشکانیان، گاه‌شماری سلوکی، بابلی و اوستایی رایج بوده، در دام سایر گزینه‌ها نمی‌افتید.

تاریخچه گاه‌شماری در ایران

به جدول زیر توجه کنید:

دوره	توضیحات
هخامنشیان	در این دوره گاه‌شماری خورشیدی - قمری بابلی رایج بوده است.
اشکانیان	در این دوره گاه‌شماری‌های بابلی، سلوکی و اوستایی متداول بود.
ساسانیان	در این دوره گاه‌شماری اوستایی که گاه‌شماری دینی زرتشتیان نیز بود، رواج داشت.

گروه آموزشی ماز

۷۴- کدام گزینه درباره مفهوم خط زمان درست است؟

- ۱) ابزاری است که سبب می‌شود تا محقق بتواند ارتباط تاریخ و جغرافیا را به‌خوبی درک کند.
- ۲) نوعی گاه‌شماری است که از طریق آن می‌توان محدوده زمانی هر حکومت تاریخی را مشخص کرد.
- ۳) وسیله‌ای است که از طریق آن می‌توان ترتیب علت - معلولی رویدادهای پیش از تاریخ را بررسی کرد.
- ۴) نموداری است که به‌وسیله آن می‌توان رویدادهای یک دوره یا دوران‌های مختلف تاریخی را به‌ترتیب زمان وقوع آن‌ها نشان داد.

در نظر داشته باشید که نظم و ترتیب رویدادها که به آن «گاه‌شماری یا کرونولوژی» می‌گویند، در مطالعه و پژوهش تاریخ، اهمیت فراوانی دارد. خط زمان، نموداری است که به وسیله آن می‌توان رویدادهای یک دوره یا دوران‌های مختلف تاریخی را به‌ترتیب زمان وقوع آن‌ها نشان داد.

مشاوره

مفاهیم تاریخی، مثل تاریخ‌شناسی، منبع‌شناسی و ... از اساسی‌ترین مباحث هستند و باید اول اونا را بلد باشید تا بتوانید یک رویداد تاریخی رو همراه با تمام حواشیش درک کنید.

استراتژی

اگر فقط بلد باشی که خط زمان، چه شکلیه و به چه صورت ارائه می‌شه، کار تمومه و به پاسخ میرسی.

گروه آموزشی ماز

۷۵- کدام یک از موارد زیر دربارهٔ مرحلهٔ دوم کار باستان‌شناسی، درست است؟

- الف - ابزارهای نوین و عکس‌های هوایی و تصاویر ماهواره‌ای در این مرحله کاربرد دارند.
 ب - گام بعدی این مرحله از تحقیقات، در کارگاه‌ها و آزمایشگاه‌های مجهز ادامه می‌یابد.
 ج - بیرون آوردن و نمایان کردن آثاری است که در دل خاک قرار گرفته‌اند.
 د - قدمت، مواد و مصالح به‌کاررفته در آثار باستانی مورد بررسی و پژوهش قرار می‌گیرد.

(۴) «ب» و «د»

(۳) «ب» و «ج»

(۲) «الف» و «د»

(۱) «الف» و «ج»

(متوسط - باستان‌شناسی - خط به خط - ۱۰۰۳)

پاسخ: گزینه ۳

حفاری: گام دوم فعالیت باستان‌شناسی، حفاری برای بیرون آوردن و نمایان کردن آثاری است که در دل خاک قرار گرفته‌اند. حفاری، یکی از مراحل حساس کار باستان‌شناسان و نیازمند دانش، تجربه و دقت فراوان است؛ چرا که ممکن است با کوچک‌ترین اشتباه، آسیب بزرگی به آثار و بناهای تاریخی در حال کاوش وارد شود. باستان‌شناسان اگر در حفاری و خاک‌برداری، به بنای تاریخی برخورد کنند، نخست نقشهٔ آن بنا را مشخص می‌کنند. آنان همچنین اگر به شیئی برخورد کنند، نخست در همان وضعیت از آن عکس‌برداری و تمامی مشخصاتش را به‌طور دقیق ثبت می‌کنند. سپس آن را از خاک بیرون آورده و مراحل بعدی تحقیقات، در کارگاه‌ها و آزمایشگاه‌های مجهز ادامه می‌یابد.

بررسی سایر موارد:

«الف»: مربوط به مرحلهٔ اول یعنی شناسایی و کشف است.

«د»: مربوط به مرحلهٔ سوم یعنی استخراج و تنظیم اطلاعات است.

باستان‌شناسی

آثار باستانی و تاریخی، به‌تمامی اشیاء، ابزارها، بناها و مکان‌هایی می‌گویند که ساخته دست بشر و محصول اندیشه او هستند و باستان‌شناس کسی است که به بررسی این‌ها می‌پردازد تا بتواند درک درستی از گذشته و دوران پیش از تاریخ (دوران قبل از اختراع خط) ارائه دهد. حالا این باستان‌شناس ما در طول کار خود، مراحل را پشت‌سر می‌گذارد که عبارت‌اند از:

شناسایی و کشف

حفاری

استخراج و تنظیم اطلاعات

در مرحله حفاری، پس از ثبت مشخصات، آثار را از خاک بیرون آورده و مراحل بعدی تحقیقات، در کارگاه‌ها و آزمایشگاه‌های مجهز ادامه می‌یابد.

گروه آموزشی ماز

۷۶- کدام یک از موارد زیر دربارهٔ ارتباط میان باستان‌شناسی و تاریخ درست است؟

- الف - منابع مکتوب تاریخی منبع مناسبی برای کشف و مطالعه آثار و مکان‌های باستانی محسوب می‌شود.
 ب - تاریخ به باستان‌شناسی کمک می‌کند تا ابعاد مختلف زندگی اجتماعی و سیاسی دوره‌های مختلف تاریخی بهتر شناخته شود.
 ج - بیشتر اطلاعات ما از زندگی انسان‌های پیش از تاریخ، حاصل تحقیقات علمی تاریخ است.
 د - مطالعه و شناخت دوران بسیار طولانی پیش از تاریخ متکی بر کاوش‌های باستان‌شناسی است.

(۴) «ب» و «د»

(۳) «ب» و «ج»

(۲) «الف» و «د»

(۱) «الف» و «ج»

(دشوار - باستان‌شناسی - خط به خط - ۱۰۰۳)

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سایر موارد:

«ب»: درواقع این کاوش‌های باستان‌شناسی و یافته‌های علمی باستان‌شناسان است که به مورخان کمک زیادی می‌کنند تا ابعاد مختلف زندگی اجتماعی، اقتصادی، علمی و فرهنگی جوامع دوره‌های تاریخی را بهتر بشناسند.

«ج»: پیش از تاریخ، متکی بر کاوش‌های باستان‌شناسی است؛ بنابراین بیشتر اطلاعاتی که تاکنون دربارهٔ زندگی انسان و جوامع دوران پیش از تاریخ به دست آمده، حاصل تحقیقات علمی باستان‌شناسان است؛ گرچه که آنان کمک شایانی به مطالعهٔ دورهٔ تاریخی نیز کرده‌اند.

تو بحث ارتباط تاریخ و باستان‌شناسی به موضوع مهمه و اون فرق دوران تاریخی و پیش از تاریخ هست. دوران تاریخی مربوط به بعد از اختراع خط هست و دوران پیش از تاریخ مربوط به قبل از اختراع خط! برای دوران پیش از تاریخ، آثار باستانی اهمیت بیشتری دارن، چرا؟ چون ما منابع مکتوب نداریم و کاوش‌هامون متکی بر همین آثار کشف‌شده است.

اگر فرق آنچه را که در مشاوره ذکر کردم، بدانید، فوری به پاسخ می‌رسید.

۷۷- سه گزاره زیر، به کدام یک از این مراحل پژوهش در تاریخ، به درستی اشاره دارد؟

الف - در این مرحله گرایش دینی یا سیاسی نویسندگان منابع ارزیابی می‌شود.

ب - این مرحله نیازمند روش‌ها و مهارت‌های خاصی است.

ج - این مرحله هدف پژوهش را مشخص می‌کند و مانع از بیراهه رفتن پژوهشگر از مسیر درست پژوهش می‌شود.

(۱) شناسایی منابع - تحلیل و تفسیر اطلاعات - تدوین پرسش‌های تحقیق

(۲) تحلیل و تفسیر اطلاعات - انتخاب موضوع - تدوین پرسش‌های تحقیق

(۳) شناسایی منابع - انتخاب موضوع - گردآوری و تنظیم اطلاعات

(۴) تدوین پرسش‌های تحقیق - شناسایی منابع - شناسایی منابع

پاسخ: گزینه ۱

(متوسط - تاریخ و تاریخ‌نگاری - خط به خط - ۱۰۰)

بررسی موارد:

بهتر است موارد را با هم بررسی کنیم.

«الف»: چه می‌گویید؟ در مورد «الف» باید حواست به واژه ارزیابی باشه! ارزیابی مربوط به مرحله شناسایی منابع است.

«ب»: در مورد «ب»، وقتی می‌گوییم روش و مهارت نیاز است؛ یعنی داریم یک کار به‌خصوص انجام می‌دهیم که آن کار همان تحلیل و تفسیر اطلاعات است.

«ج»: در مورد «ج»، باید بگوییم آن چیزی که پژوهش شما را از نظر مسیر، درست سازماندهی می‌کند، تدوین پرسش‌های تحقیق است.

پژوهش در تاریخ شش مرحله دارد

۱- انتخاب موضوع:

- موضوع تحقیق تازه و غیرتکراری باشد.

- مسئله تازه‌ای را بررسی کند و نظر جدیدی ارائه دهد.

- دارای اثر و فایده باشد.

- اطلاعات و منابع کافی درباره آن وجود داشته باشد.

۲- تدوین پرسش‌های تحقیق:

- هر پژوهش علمی نیازمند یک یا چند پرسش است.

- پرسش‌ها، هدف پژوهش را مشخص می‌کنند و مانع از بیراهه رفتن پژوهشگر از مسیر درست پژوهش می‌شوند.

۳- شناسایی منابع:

- میزان اعتبار، دقت و صحت منابع و اسناد در این مرحله ارزیابی می‌شود.

- گرایش دینی، اجتماعی یا سیاسی نویسنده و اینکه خود شاهد بوده یا نقل قول کرده است، در این مرحله سنجیده می‌شود.

- اصالت سند و جعلی نبودن در این مرحله ارزیابی می‌شود.

۴- گردآوری و تنظیم اطلاعات:

- پژوهشگر اطلاعات مربوط به موضوع تحقیق را از منابع و اسناد تاریخی استخراج و سپس تنظیم و دسته‌بندی می‌کنند.

۵- تحلیل و تفسیر اطلاعات:

- تحلیل و تفسیر رویدادهای تاریخی کار ساده‌ای نیست.

- مورخان برای تحلیل و تفسیر اطلاعات نیازمند روش‌ها و مهارت‌های خاصی هستند.

- کار مورخ در این مرحله شبیه کار کاراگان پلیس و مورخان است.

- مورخ و کارآگاه، هر دو به دنبال بازسازی هستند؛ اولی بازسازی وقایع گذشته و دومی بازسازی صحنه جرم.

۶- گزارش یافته‌های تحقیق:

- پژوهشگر نتایج و یافته‌های تحقیق را استخراج و در قالب گزارش علمی ارائه می‌کند.

آینه‌نما

از این تست و پاسخ، پرسش‌های امتحانی و تشریحی زیر استخراج می‌شود:

۱. سه مورد ابتدایی از مراحل پژوهش در تاریخ را ذکر کنید.

۲. دو مرحله نهایی در پژوهش تاریخ را به ترتیب ذکر کنید.

۳. در مرحله تفسیر اطلاعات، پژوهشگر کدام اقدامات را انجام می‌دهد؟

۴. تدوین پرسش‌های تحقیق چه نتایجی برای یک پژوهش دارد؟

۵. در مرحله انتخاب موضوع، باید چه نکاتی را مد نظر قرار دهیم؟

گروه آموزشی ماز

۷۸- کدام موارد درباره «علم تاریخ» درست است؟

الف - بررسی جنبه‌های مختلف زندگی انسان‌ها و جوامع در گذشته

ب - بررسی و تحلیل علل و نتایج افکار و اعمال پیشینیان

ج - شناخت فرهنگ و شیوه زندگی انسان‌ها و جوامع گذشته در طول زمان

د - از پیامدهای رفتار فردی و جمعی انسان‌ها

(۴) «الف» - «ب»

(۳) «الف» - «د»

(۲) «ب» - «ج»

(۱) «ج» - «د»

(متوسط - تاریخ و تاریخ‌نگاری - خط به خط - ۱۰۰)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سایر موارد:

«ج»: مربوط به تعریف علم باستان‌شناسی است.

«د»: انسان در به وجود آمدن رویدادهای تاریخی نقش محوری و اساسی دارد و نهادها، جوامع، کشورها و تمدن‌ها نیز پیامد رفتار فردی و جمعی انسان‌ها هستند.

علم تاریخ

❖ به مطالعه جنبه‌های مختلف زندگی انسان‌ها و جامعه‌ها در گذشته می‌پردازد.

❖ علل و نتایج افکار و اعمال پیشینیان را بررسی و تحلیل می‌کند.

هدف علم تاریخ

آگاهی از زندگی اجتماعی در گذشته است و شامل تمامی جنبه‌های فکری، مذهبی، سیاسی، نظامی، اقتصادی، علمی، حقوقی و هنری می‌شود.

آینه‌نما

از این تست و پاسخ، پرسش‌های امتحانی و تشریحی زیر استخراج می‌شود:

۱. علم تاریخ را تعریف کنید.

۲. هدف علم تاریخ چیست؟

گروه آموزشی ماز

۷۹- هریک از عبارات زیر به ترتیب در توصیف کدامیک از گاه‌شماری‌های جهان باستان می‌باشد؟

الف - در این نوع گاه‌شماری سال را ۳۶۵ و یک‌چهارم شبانه‌روز محاسبه می‌کردند.

ب - در این نوع گاه‌شماری سال به ۱۲ ماه قمری ۳۰ یا ۲۹ روزه تقسیم می‌شد.

ج - در این نوع گاه‌شماری ماه‌ها بر اساس فرهنگ و آیین ایرانی نام‌گذاری شده بودند.

د - در این نوع گاه‌شماری سال به ۱۲ ماه خورشیدی ۳۰ روزه تقسیم می‌شد.

(۲) مصری - خورشیدی قمری - اوستایی - رومی

(۱) بابلی - خورشیدی قمری - اوستایی - مصری

(۴) مصری - خورشیدی قمری - خورشیدی قمری - اوستایی

(۳) خورشیدی قمری - مصری - خورشیدی قمری - اوستایی

(دشوار - تاریخ؛ زمان و مکان - خط به خط - ۱۰۰۲)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی موارد:

«الف»: مصریان گاه‌شماری خورشیدی دقیق و منظمی داشتند. آنان سال را ۳۶۵ و یک‌چهارم شبانه‌روز محاسبه می‌کردند. در گاه‌شماری مصری، سال به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم می‌شد و پنج روز اضافی، به آخر ماه دوازدهم افزوده می‌شد. همچنین برای محاسبه یک‌چهارم شبانه‌روز اضافی، هر چهار سال یک روز به سال می‌افزودند.

«ب»: در بین‌النهرین به خصوص در میان بابلی‌ها، گاه‌شماری خورشیدی - قمری رایج بود. در این گاه‌شماری، سال به ۱۲ ماه ۲۹ یا ۳۰ روزه تقسیم می‌شد. از آنجا که سال قمری ۳۵۴ شبانه‌روز و سال خورشیدی ۳۶۵ و یک‌چهارم شبانه‌روز است، برای رفع این اختلاف، هر سه سال، یک ماه به سال می‌افزودند.

«ج»: محتوای سنگ‌نوشته‌های بیستون و تخت‌جمشید نشان می‌دهند که گاه‌شماری خورشیدی - قمری بابلی در قلمرو هخامنشیان رواج داشته است، اما ماه‌ها براساس فرهنگ و آیین ایرانی نام‌گذاری شده بودند.

«د»: در دوره ساسانیان، گاه‌شماری اوستایی که گاه‌شماری دینی زرتشتیان (زردشتیان) محسوب می‌شد، در ایران رایج شد. در این گاه‌شماری، سال به ۱۲ ماه خورشیدی ۳۰ روزه تقسیم می‌شد.

گروه آموزشی ماز

۸۰- سه گزاره زیر درباره مراحل پژوهش در تاریخ به ترتیب، به کدامیک از مراحل شش‌گانه پژوهش در تاریخ اشاره دارد؟

الف - هر پژوهش باید مسئله تازه‌ای را بررسی کند و نظر جدیدی ارائه دهد.

ب - مورخان و کاراگاهان پلیس هر دو به دنبال مدارکی هستند که گذشته را بازسازی کنند.

ج - در پژوهش‌های تاریخی اغلب از زمینه‌ها، علت‌ها، آثار و نتایج رویدادها پرسش می‌شود.

(۱) «الف»: انتخاب موضوع - «ب»: شناسایی منابع - «ج»: تدوین پرسش‌های تحقیق

(۲) «الف»: تدوین پرسش‌های تحقیق - «ب»: تحلیل و تفسیر اطلاعات - «ج»: شناسایی منابع

(۳) «الف»: انتخاب موضوع - «ب»: تحلیل و تفسیر اطلاعات - «ج»: تدوین پرسش‌های تحقیق

(۴) «الف»: شناسایی منابع - «ب»: تحلیل و تفسیر اطلاعات - «ج»: گزارش یافته‌های پژوهش

بررسی موارد:

«الف»: انتخاب موضوع: در انتخاب موضوع پژوهش لازم است به برخی معیارها توجه شود؛ مثلاً موضوع تحقیق باید تازه و غیرتکراری باشد. هر پژوهش باید مسئله تازه‌ای را بررسی کند و نظر جدیدی ارائه دهد.

«پ»: تحلیل و تفسیر اطلاعات: تحلیل و تفسیر رویدادهای تاریخی کار ساده‌ای نیست و مورخان برای انجام این کار، نیازمند روش‌ها و مهارت‌های خاصی هستند. در واقع کار مورخان شباهت بسیاری به کار کارآگاهان پلیس دارد. کارآگاهان و مورخان، هر دو، به دنبال شواهد و مدارکی هستند که به گونه‌ای گذشته را بازسازی و تفسیر کنند.

«ج»: تدوین پرسش‌های تحقیق: هر پژوهش علمی نیازمند یک یا چند پرسش است. پرسش‌ها علاوه بر آنکه هدف پژوهش را مشخص می‌کنند، مانع از به بیراهه رفتن پژوهشگر از مسیر درست پژوهش می‌شوند. در پژوهش‌های تاریخی، اغلب از زمینه‌ها، علت‌ها، آثار و نتایج رویدادها و یا نقش افراد و گروه‌های درگیر در آن رویدادها، پرسش می‌شود.

مراحل پژوهش در تاریخ

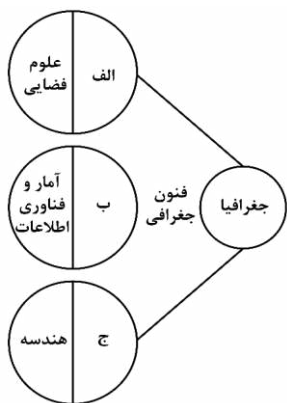
- ۱ انتخاب موضوع
- ۲ تدوین پرسش‌های تحقیق
- ۳ شناسایی منابع
- ۴ گردآوری و تنظیم اطلاعات
- ۵ تحلیل و تفسیر اطلاعات
- ۶ گزارش یافته‌های پژوهش

گروه آموزشی ماز

۸۱- در ارتباط با تصویر زیر، کدام گزینه درست است؟

- ۱) «الف» مربوط به ژئومورفولوژی و «ج» مربوط به نقشه‌کشی یا همان کارتوگرافی است.
- ۲) «الف» مربوط به روش‌های کمی در جغرافیاست و «ب» همان ژئومورفولوژی است.
- ۳) «الف» مربوط به سنجش از دور و GIS است و «ب» به روش‌های کمی در جغرافیا اشاره می‌کند.
- ۴) «الف» مربوط به کارتوگرافی یا نقشه‌کشی است و «ج» به ژئومورفولوژی اشاره دارد.

پاسخ: گزینه ۳

(دشوار - جغرافیا علمی برای زندگی بهتر - خط به خط - ۱۰۰۱)

همان‌طور که می‌بینید، در درسنامه، تصویر، گویای همه چیز است. حاصل علم جغرافیا با علوم فضایی، هندسه و ... سبب به وجود آمدن فنون جغرافیایی شده است. در همین راستا به‌ترتیب داریم:

جغرافیا و علوم فضایی ← سنجش از دور و GIS

جغرافیا و آمار و فناوری اطلاعات و ارتباطات ← روش‌های کمی در جغرافیا

جغرافیا و هندسه ← نقشه‌کشی (کارتوگرافی)

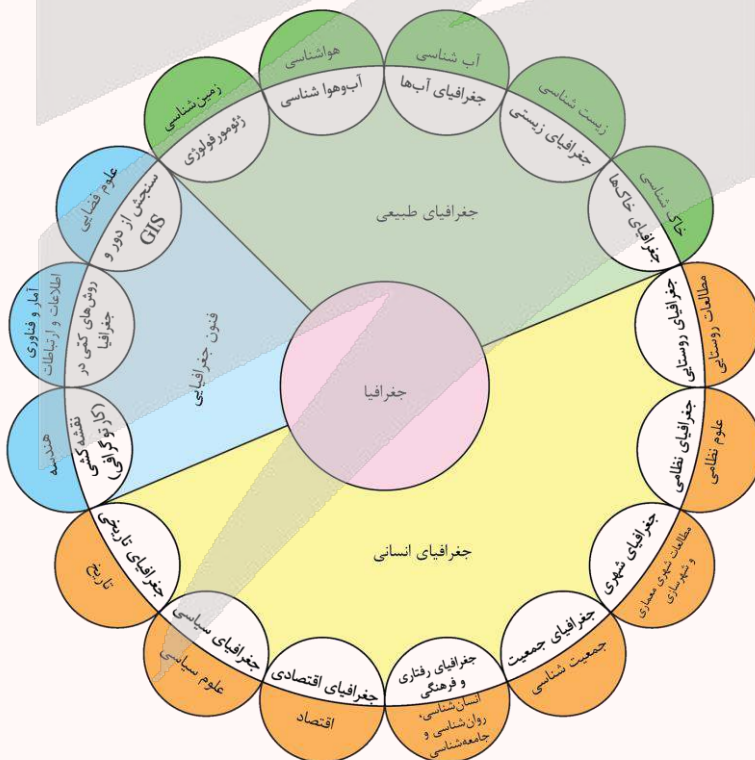

مشاوره

این سؤال هم از تصویر اومده ولی مباحثش کاملاً مطابق با آن چیزی است که شما در متن درس می‌آموزید. دقت کنید، کلاً تصویری که در متن درسنامه می‌آید، از تصاویر مهم و پرکاربرد هست!

ارتباط جغرافیا با سایر علوم

بین جغرافیا و سایر رشته‌ها ارتباط وجود دارد. جغرافیا با کمک گرفتن از سایر علوم می‌تواند به سؤالات خود پاسخ دهد. بنابراین علم جغرافیا از یافته‌های علوم دیگر استفاده می‌کند و با یک دید همه‌جانبه، بررسی‌ها و مطالعات خود را در مورد پراکندگی پدیده‌ها و روابط بین آن‌ها انجام می‌دهد. البته این رابطه میان جغرافیا با سایر علوم دو سویه بوده و در یک جریان دو طرفه از داده‌ها و یافته‌های یکدیگر استفاده می‌نمایند.

دام تستی

همه گزینه‌ها، دام هستند! به خصوص مواردی که در آن‌ها از ژئومورفولوژی (مربوط به زمین‌شناسی) یاد شده است.

گروه آموزشی ماز

۸۲- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی تکمیل می کند؟

«واژه جغرافیا، اولین بار توسط ارائه شد و او جغرافیا را تعریف می کند.»

- (۱) اراتوستن - علم بررسی روابط متقابل انسان و محیط طبیعی برای بهبود زندگی بشر
- (۲) فیثاغورث - علم مطالعه زمین به عنوان جایگاه انسان
- (۳) اراتوستن - علم مطالعه زمین به عنوان جایگاه انسان
- (۴) فیثاغورث - علم بررسی روابط متقابل انسان و محیط طبیعی برای بهبود زندگی بشر

پاسخ: گزینه ۳

(آسان - جغرافیا علمی برای زندگی بهتر - خط به خط - ۱۰۰۱)

واژه جغرافیا، که برای اولین بار توسط اراتوستن دانشمند یونانی ارائه شد، شامل کلمات زمین، ترسیم و توصیف است. او جغرافیا را «علم مطالعه زمین به عنوان جایگاه انسان» تعریف می کند.

نکاتی در رابطه با علم جغرافیا

- یکی از قدیمی ترین دانش های بشری به شمار می رود.
- واژه جغرافیا، برای اولین بار توسط اراتوستن، دانشمند یونانی ارائه شد.
- واژه جغرافیا شامل کلمات: GEO (زمین) + GRAPHY (ترسیم و توصیف) است.
- تعریف اراتوستن از جغرافیا: «علم مطالعه زمین به عنوان جایگاه انسان»
- تعریف امروزی علم جغرافیا: امروزه بسیاری از جغرافی دانان اعتقاد دارند که جغرافیا آن قسمت از دانش بشری است که به انسان کمک می کند با ویژگی های طبیعی و انسانی و روابط بین آنها در محیط آشنا شود و از آنها در جهت بهبود زندگی خویش استفاده کند.
- بین جغرافیا و سایر رشته ها ارتباط وجود دارد (رابطه دوسویه با علوم دیگر). جغرافیا با کمک گرفتن از سایر علوم به سؤالات خود پاسخ می دهد.

گروه آموزشی ماز

۸۳- کدام یک از موارد زیر با عبارت بیان شده ارتباط بیشتری دارد؟

«روند تأثیرگذاری و تأثیرپذیری به صورت جریانی پیوسته در مکان ادامه دارد و سبب تغییر شکل مکان ها می شود.»

- (۱) بسیاری از فعالیت های انسان در مکان و زمان معینی انجام می شود که تأثیر متقابل زمان و مکان را بیان می کند.
- (۲) پدیده یک واقعیت یا رویداد جغرافیایی محسوس و مشهود است که می تواند عوارض طبیعی و مصنوعی باشد.
- (۳) در هر مکان طبیعی پدیده های مختلفی هستند که بر یکدیگر تأثیر گذاشته و به نوبه خود از هم تأثیر می پذیرند.
- (۴) محیط طبیعی مجموعه ای متعادل است که با ورود انسان زمینه های تغییر در محیط فراهم می شود.

پاسخ: گزینه ۴

(دشوار - جغرافیا علمی برای زندگی بهتر - مفهومی - ۱۰۰۱)

دقت کنید. محیط طبیعی مجموعه ای متعادل است که با ورود انسان زمینه های تغییر در آن فراهم می شود. وقتی می گوئیم تأثیرگذاری و تأثیرپذیری، یعنی منظورمان همین تغییر است که به صورت جریانی پیوسته در مکان ادامه دارد و سبب تغییر شکل آن می شود.

مشاوره

این سبک سؤالی که باید کشف ارتباط کنی، هم سخت هستن و هم درعین حال باعث میشن که یه جورایی تمرکزت رو کتاب درسی رو بالا ببری و دقتت رو بیشتر کنی. پس چاره کارت کجاست؟ اینکه با دقت هر آنچه که تو متن درس اومده رو بخونی و از کنارشون راحت نگذری!

استراتژی

تأثیرگذاری و تأثیرپذیری نتیجه چی میشه؟ تغییر! کدام گزینه درباره تغییر حرف میزنه؟ گزینه «۴» ✓

محیط جغرافیایی

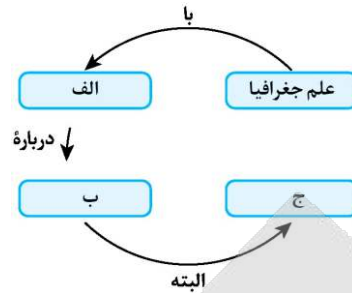
در هر مکان، پدیده های مختلفی هستند که بر یکدیگر تأثیر گذاشته و به نوبه خود از هم تأثیر می پذیرند؛ به طور مثال: یک روستا را در نظر بگیرید که خاک، آب، سرمایه و نیروی انسانی آن بر نوع اشتغال آن اثر می گذارد و بالعکس. این روند تأثیرگذاری و تأثیرپذیری به صورت جریانی پیوسته در مکان ادامه دارد و سبب تغییر شکل مکان ها می شود.

دام تستی

بین اگر حواست نباشه، ممکنه تو دام گزینه «۳» بیفتی! چرا؟ چون عبارت درسته ولی فقط واژه طبیعی اون رو نادرست کرده!

گروه آموزشی ماز

۸۴- کدام عبارت، موارد «الف»، «ب» و «ج» در تصویر زیر را به ترتیب کامل می‌کند؟

- (۱) رابطه دوسویه با سایر علوم و دانش‌ها - پدیده‌ها و روابط بین آن‌ها به مطالعه می‌پردازد - علم جغرافیا با استفاده از یافته‌های سایر علوم و تکیه بر دستاوردهای علوم تجربی و زمین‌شناسی می‌تواند محیط جغرافیایی را بشناسد.
- (۲) یک دید همه‌جانبه - پراکندگی پدیده‌ها و روابط بین آن‌ها به مطالعه می‌پردازد - رابطه جغرافیا با سایر علوم دوسویه بوده و در یک جریان دوطرفه از داده‌ها و یافته‌های یکدیگر استفاده می‌کنند.
- (۳) رابطه دوسویه با سایر علوم و دانش‌ها - محیط طبیعی و مکان‌های جغرافیایی به بررسی می‌پردازد - علم جغرافیا با تکیه بر دستاوردهای علوم تجربی و زمین‌شناسی می‌تواند محیط جغرافیایی را بشناسد.
- (۴) یک دید همه‌جانبه و استفاده از یافته‌های سایر علوم - محیط طبیعی و مکان‌های جغرافیایی به بررسی می‌پردازد - رابطه جغرافیا با سایر علوم دوسویه بوده و در یک جریان دو طرفه از داده‌ها و یافته‌های یکدیگر استفاده می‌کنند.

(متوسط - جغرافیا علمی برای زندگی بهتر - مفهومی - ۱۰۰)	پاسخ: گزینه ۲
علم جغرافیا از یافته‌های علوم دیگر استفاده می‌کند و با یک دید همه‌جانبه بررسی‌ها و مطالعات خود را در مورد پراکندگی پدیده‌ها و روابط بین آن‌ها انجام می‌دهد. البته این رابطه بین جغرافیا با سایر علوم دوسویه بوده و در یک جریان دو طرفه از داده‌ها و یافته‌های یکدیگر استفاده می‌نمایند.	
مشاوره	
وقتی داری متن درس رو می‌خونی، روی کلمات ربط مثل با و ... خوب تمرکز کن چون اینا پیوند میان مطالب رو به تو نشون می‌دن!	

گروه آموزشی ماز

۸۵- در کدام گزینه، موضوع علم جغرافیای اقتصادی به‌درستی مطرح شده است؟

- (۱) مجموعه فعالیت‌های اقتصادی اعم از کشاورزی، دامپروری و هر آنچه که با محیط طبیعی سروکار دارد و نقش انسان در آن فعال است.
- (۲) نظامی است که با تکیه بر شناخت ظرفیت و توان محیط، انسان را به سمت بهره‌وری عاقلانه از طبیعت سوق می‌دهد.
- (۳) دانشی است که تولید، توزیع و مصرف کالاها و خدمات، نظام‌های اقتصادی و عرضه و تقاضا را مطالعه می‌کند.
- (۴) علمی است که به چگونگی معیشت گروه‌های انسانی در مکان‌های مختلف در رابطه با محیط زندگی‌شان می‌پردازد.

(آسان - جغرافیا علمی برای زندگی بهتر - خط به خط - ۱۰۰)	پاسخ: گزینه ۴
به چیزی که می‌گویم خوب دقت کنید! علم اقتصاد، تولید، توزیع و مصرف کالاها و خدمات، نظام‌های اقتصادی و عرضه و تقاضا را مطالعه می‌کند و جغرافیای اقتصادی به چگونگی معیشت گروه‌های انسانی در مکان‌های مختلف در رابطه با محیط زندگی‌شان می‌پردازد.	
مشاوره	
تو درس جغرافیا تعاریف و اصطلاحات خیلی مهمه و باید حسابی حواست باشه از نکته‌ای، مبحثی و مفهومی جا نمونی!	

استراتژی

معیشت انسان ← ترکیبی از اقتصاد و جغرافیاست ← می‌شود این ترکیب را جغرافیای اقتصادی در نظر گرفت! معیشت یعنی نوع زندگی انسان (مردم) در یک جامعه و انسان خودش از مفاهیم اساسی در جغرافیاست! این همه مقدمه‌چینی کردم تا به این نکته برسم که کلیدواژه معیشت می‌تواند برای شما راهکار باشد.

ارتباط جغرافیا و سایر علوم

هواشناسی	آب و هواشناسی
مربوط به حالت آبی و زودگذر جو است مثل بالا یا پایین آمدن دما و ...	تأثیر چیزهایی که در تعریف هواشناسی گفتیم را بر زندگی انسان بررسی می‌کند.

با این وصف جغرافیای اقتصادی هم همین‌طور است! خود اقتصاد که تکلیفش مشخص است؛ حالا جغرافیای اقتصادی دقیقاً مثل مثالی که زدم به تأثیر جغرافیا بر معیشت مردم می‌پردازد.

گروه آموزشی ماز

۸۶- با توجه به عبارات زیر در خصوص مفاهیم اساسی دانش جغرافیا کدام موارد به روابط متقابل انسان با محیط اشاره دارد؟

الف - هوش و استعداد انسان به او در جهت تغییر کمک می‌کند.

ب - جغرافیا انسان را قادر به بهره‌برداری از اعماق زمین کرده است.

ج - انسان برای رفع نیازهای خود، محیط طبیعی را به محیط جغرافیایی تبدیل می‌کند.

د - پدیده یک رویداد جغرافیایی است که از عوارض طبیعی یا انسانی است.

(۴) «ج» و «د»

(۳) «ب» و «د»

(۲) «الف» و «د»

(۱) «الف» و «ج»

پاسخ: گزینه ۱

(متوسط - جغرافیا علمی برای زندگی بهتر - مفهومی - ۱۰۰۱)

هوش و استعداد انسان به او در جهت تغییر کمک می‌کند تا از محیط خود بهره‌مند شود (درستی مورد الف). در دهه‌های اخیر، فناوری به کمک انسان آمده و سبب شده است که انسان در محیط، تأثیر بسیاری بگذارد. فناوری‌های جدید، انسان را قادر به بهره‌برداری از اعماق زمین کرده و میزان دسترسی انسان را گسترش داده است (نادرستی مورد ب). انسان برای رفع نیازهای خود به تغییر محیط دست می‌زند و در نتیجه محیط طبیعی به محیط جغرافیایی تبدیل می‌شود (درستی مورد ج). مورد (د) مربوط به مکان است که یکی از مفاهیم اساسی دانش جغرافیا است و به روابط متقابل انسان با محیط ارتباطی ندارد.

مشاوره

اول باید خوب و با دقت موارد ذکر شده در صورت سؤال رو بخونی و بتونی درست رو از نادرست تشخیص بدی. اینجا هم باز چاره کارت تمرکز صرف بر کتاب درسیه!

انسان و جغرافیا

انسان موجودی فعال در جغرافیا است که با فعالیت‌های خود زمینه‌های تغییر در محیط را فراهم می‌آورد. البته دقت کنید که روند تأثیرگذاری و تأثیرپذیری به صورت جریانی پیوسته در مکان ادامه دارد و سبب تغییر شکل مکان‌ها می‌شود. نکته دیگر اینکه در نظر داشته باشید، چگونگی شکل‌گیری محیط‌های جغرافیایی که حاصل روابط متقابل انسان و محیط است، سبب می‌شود جغرافی دانان اجزاء و عوامل محیط جغرافیایی را در ارتباط با یکدیگر در نظر بگیرند.

گروه آموزشی ماز

۸۷- در پژوهشی تحت عنوان «بادگیرهای یزد؛ چاره‌ای به جای کولرهای گازی» موارد زیر مطرح شده است؛ در این میان کدام گزینه به مطالب درستی اشاره دارد؟

الف - ساکنان یزد با استفاده از فناوری‌های جدید و بومی، از محیط اطرافشان بهره‌برداری می‌کنند.

ب - این بادگیرها بیشتر در شهر یزد به چشم می‌خورند و وجود دارند.

ج - در شهر یزد به خاطر گرما و خشکی هوا، بادگیرهایی ساخته می‌شود.

د - بادگیر وسیله‌ای است که سبب تهویه و خنک کردن هوای داخل منازل می‌شود.

(۱) چه کسانی - کجا - چرا - چه چیز

(۲) چطور - چه کسانی - چطور - چرا

(۳) چه کسانی - کجا - چرا - چرا

(۴) چطور - چه کسانی - چه چیز - چه چیز

پاسخ: گزینه ۱

(متوسط - روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا - ترکیبی - ۱۰۰۲)

بررسی موارد:

برای پاسخ، بهتر است به بررسی یک به یک موارد مطرح شده بپردازیم:

«الف»: وقتی می‌گوییم ساکنان یعنی دقیقاً داریم به پرسش **چه کسانی** پاسخ می‌دهیم. شاید به ظاهر چطور هم درباره این مورد صدق کند: «چطور این بادگیرها ساخته شدند؟» ولی با توجه به سایر موارد موجود در گزینه لاجرم پاسخ همان **چه کسانی** است.

«ب»: شهر یزد پاسخی به پرسش **کجا** است ← کجا این بادگیرها بیشتر وجود دارند؟

«ج»: چرا در شهر یزد این بادگیرها ساخته شده‌اند ← به خاطر گرما!

«د»: بادگیر چیست؟ پاسخ می‌شود مورد «د»؛ پس در واقع این مورد پاسخی به پرسش **چه چیزی و چیستی** است!

مشاوره

در پاسخ به این سؤال، باید به فن ریز بیای و اون اینه که اول خوب بدونی پرسش‌ها چیا هستن و بعد دونه‌دونه با موارد ذکر شده بسنجیشون!

سؤالات کلیدی در جغرافیا

پرسش‌های کلیدی

- کجا؟ ← رکن اساسی جغرافیا
- چه چیزی؟ ← ماهیت پدیده
- چرا؟ ← علت پدیده
- چه موقع؟ ← زمان پدیده
- چه کسی یا کسانی؟ ← روابط متقابل انسان و محیط
- چطور؟ ← سیر تکوین و تحول پدیده

نکته

سؤال ترکیبی از بحث پرسش‌های کلیدی و البته روابط متقابل انسان و محیط است! فناوری‌های جدید انسان را قادر به بهره برداری از اعماق زمین کرده و میزان دسترسی انسان را گسترش داده است.

گروه آموزشی ماز

۸۸- موارد زیر نشان‌دهنده مراحل پژوهش «عوامل مؤثر در افزایش جمعیت کرج» است. با توجه به آن کدام گزینه عبارت زیر را به‌درستی تکمیل می‌کند؟
«در هر پژوهش علمی، رخ دادن موارد برای وقوع مورد ضروری است.»

الف - پژوهشگر به سالنامه آماری یک دهه مراجعه می‌کند و تغییرات جمعیتی شهر کرج را مورد مطالعه قرار می‌دهد و از عکس‌های هوایی و ماهواره‌ای کمک می‌گیرد.

ب - پژوهشگر با تعدادی از ساکنان یکی از محله‌های قدیمی شهر کرج، مصاحبه می‌کند و ضمن توجه به تغییرات جمعیتی به بررسی علت‌های پنهان تغییرات هم می‌پردازد.

ج - درصد تغییرات جمعیت و درصد شاغلان در یک دهه در شهر کرج با استفاده از روش‌های آماری مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد.

د - بین تقاضای نیروی کار در شهر کرج و جذب جمعیت در آن، رابطه‌ای مستقیم وجود دارد و با توجه به قابلیت‌های جغرافیایی شهرهای اطراف، صنایع کوچک ایجاد شود.

(۱) «الف» و «ب» - «ج» (۲) «ب» و «ج» - «د» (۳) «الف» و «ج» - «د» (۴) «الف» و «د» - «ج»

(دشوار - روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا - مفهومی - ۱۰۰۲)

پاسخ: گزینه ۳

بررسی موارد:

«الف» و «ب»: مربوط به گام سوم پژوهش یعنی جمع‌آوری اطلاعات است. مورد «الف» نشان‌دهنده روش کتابخانه‌ای و مورد «ب» نشان‌دهنده روش میدانی است.

روش کتابخانه‌ای در تمامی پژوهش‌های علمی، مورد استفاده قرار می‌گیرد. در برخی از آنها تمام تلاش پژوهشگر در کتابخانه صورت می‌گیرد و در برخی دیگر، بخشی از پژوهش در آنجا انجام می‌شود، پس این نکته را در نظر داشته باشید که روش کتابخانه‌ای در هر پژوهش عملی نیاز است در هر حالی که روش میدانی فقط در برخی از پژوهش‌های عملی استفاده می‌شود نه در همه آنها!

«ج»: بیانگر گام چهارم پژوهش‌های علمی یعنی پردازش اطلاعات است.

«د»: بیانگر گام پنجم پژوهش‌های علمی یعنی نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها است.

برای وقوع گام پنجم یعنی نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها، رخ دادن گام چهارم (پردازش اطلاعات) و انجام مطالعات کتابخانه‌ای ضروری است.

پژوهش تو علم جغرافیا ۵ تا بخش داره، بیاین به بار با مثال مطالعه شهر کرج، این ۵ تا مرحله رو بررسی کنیم:

۱- طرح سوال و بیان مسئله (بیان مسئله به صورت واضح و روشن)

- عوامل مؤثر در افزایش جمعیت شهر کرج در دهه اخیر چیست؟

۲- تدوین فرضیه (پاسخ پیشنهادی و حدس اندیشمندانه محقق به سؤال تحقیق)

- به نظر می‌رسد وجود زمینه‌های مناسب اشتغال، عامل افزایش جمعیت شهر کرج است.

- به نظر می‌رسد وجود خدمات آموزشی، درمانی و تفریحی، عامل افزایش جمعیت شهر کرج است.

نکته: حواست باشه تو بخش فرضیه، محقق سؤال طرح نمی‌کنه، بلکه به پاسخ رو پیشنهاد میده!

۳- جمع‌آوری اطلاعات (گردآوری اطلاعات از منابع مختلف به دو شکل کتابخانه‌ای و میدانی)

- روش کتابخانه‌ای: پژوهشگر به سالنامه آماری یک دهه مراجعه می‌کند و تغییرات جمعیتی شهر کرج را مورد مطالعه قرار می‌دهد.

- روش میدانی: پژوهشگر با تعدادی از ساکنان یکی از محله‌های قدیمی شهر کرج، مصاحبه می‌کند و ضمن توجه به تغییرات جمعیتی به بررسی علت‌های پنهان تغییرات هم می‌پردازد.

۴- پردازش اطلاعات (حذف اطلاعات غیرضروری و حفظ اطلاعات مرتبط، و تجزیه و تحلیل آن‌ها)

- تجزیه و تحلیل درصد تغییرات جمعیت و درصد شاغلان شهر کرج در ده سال اخیر با روش‌های آماری
- ۵- نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهاد (ارائه دلایل علمی و منطقی برای تأیید یا رد فرضیه اولیه)
- نتیجه‌گیری: بین تقاضای نیروی کار در شهر کرج و جذب جمعیت در آن، رابطه‌ای مستقیم وجود دارد.
- پیشنهاد: با توجه به قابلیت‌های جغرافیایی شهرهای اطراف، صنایع کوچک در آن‌جا ایجاد شود.

گروه آموزشی ماز

۸۹- با توجه به موارد زیر که هر مورد بیانگر مرحله‌ای از مراحل از پژوهش در جغرافیا می‌باشد، کدام مورد به‌درستی بیان شده است؟

- الف - جغرافی‌دانان تلاش می‌کنند اطلاعات لازم را از منابع و روش‌های مختلفی به دست آورند.
- ب - میزان دانش، تجربیات و سوابق پژوهشی در دسترس پژوهشگر در این گام تأثیرگذار هستند.
- ج - در این گام مطالعه سابقه، پیشینه مسئله و نتایج پژوهش دیگران موردنیاز پژوهشگر است.
- د - در این گام حذف اطلاعات غیرضروری و حفظ اطلاعات مرتبط با پژوهش به وقوع می‌پیوندد.
- (۱) از نظر ترتیب مراحل، مورد «د» بعد از مورد «الف» و قبل از مورد «ب» قرار می‌گیرد.
- (۲) برای آغاز مراحل «ب» و «د» لازم است مراحل «ج» و «الف» ابتدا به‌طور کامل انجام شوند.
- (۳) از نظر ترتیب مراحل، مورد «الف» بعد از مورد «ب» و قبل از مورد «ج» قرار می‌گیرد.
- (۴) برای آغاز مرحله «د» لازم است ابتدا مورد «ج» و سپس موارد «ب» و «الف» انجام شوند.

پاسخ: گزینه ۴

(متوسط - روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا - مفهومی - ۱۰۰۲)

بررسی موارد:

موارد زیر به ترتیب به گام‌های زیر اشاره دارند.

- «الف»: گام سوم: جمع‌آوری اطلاعات - جغرافی‌دانان در این گام تلاش می‌کنند اطلاعات لازم را از منابع و روش‌های مختلفی به دست آورند.
- «ب»: گام دوم: تدوین فرضیه‌ها - میزان دانش، تجربیات و سوابق پژوهشی در دسترس پژوهشگر در این گام تأثیرگذار هستند.
- «ج»: گام اول: بیان مسئله و طرح سؤال - در این گام مطالعه سابقه، پیشینه مسئله و نتایج پژوهش دیگران موردنیاز پژوهشگر است.
- «د»: گام چهارم: پردازش اطلاعات - در این گام حذف اطلاعات غیرضروری و حفظ اطلاعات مرتبط با پژوهش به وقوع می‌پیوندد.
- با توجه به این موارد، ترتیب مراحل به‌صورت ابتدا مورد «ج»، سپس مورد «ب»، سپس مورد «الف» و در نهایت مورد «د» خواهد بود و تنها گزینه «۴» به‌درستی بیان شده است.

مراحل پژوهش در جغرافیا

بهتره برای درسنامه این سؤال هم بری سراغ دومین سؤال جغرافیای این آزمون. چون اونجا کامل برات مراحل پژوهش در جغرافیا رو ذکر کردیم.

گروه آموزشی ماز

۹۰- با توجه به سؤالات کلیدی در جغرافیا، کدام پرسش به بررسی «سیر تکوین و تحول پدیده» می‌پردازد؟

- (۱) چرا پدیده گرد و غبار و ریزگردها بیشتر جنوب غرب ایران را متأثر می‌سازد؟
- (۲) چه عاملی موجب افزایش رطوبت آب و هوای جنوب شرق ایران می‌شود؟
- (۳) کدام فعالیت‌ها و برنامه‌های انسانی، بیابان‌زدایی در ایران را تشدید کرده است؟
- (۴) زمینه‌ها و عوامل بروز سیل در استان‌های پرباران شمالی کشور کدام‌اند؟

پاسخ: گزینه ۴

(متوسط - روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا - مفهومی - ۱۰۰۲)

پرسش مطرح شده در گزینه (۴) را به صورت دیگری می‌توان مطرح کرد: «سیل چه طور در استان‌های شمالی کشور به وقوع می‌پیوندد؟» و در پاسخ، عوامل تأثیرگذار در وقوع سیل مانند قطع درختان، از بین رفتن دریاچه‌ها و... مطرح می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ پرسش از چرایی یک پدیده، به علت وقوع آن می‌پردازد.
- ۲ پرسش از چه چیزی است؛ به عبارت دیگر ماهیت یک پدیده یا مسئله را به چالش می‌کشد.
- ۳ این پرسش هم ناظر بر چیستی (ماهیت پدیده و مسئله) است.

گروه آموزشی ماز

۹۱- درباره دانش منطق می توان گفت:

- ۱) با به کارگیری قواعد اندیشه، از همه خطاهای ذهنی جلوگیری می کند.
- ۲) دانشی است که طرز کار ذهن انسان را در عمل تفکر ابداع می کند.
- ۳) هر انسانی به صورت طبیعی از قواعد این دانش، استفاده می کند.
- ۴) به ارزیابی کردن محتوای ذهن بر اساس قواعد اندیشه می پردازد.

پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - منطق، ترازوی اندیشه - خط به خط - ۱۰۰)

هر انسانی چه بداند و چه نداند، به صورت طبیعی از قواعد دانش منطق استفاده می کند.

مثال

اگر به کوچه و خیابان یا بازار شهر مراجعه کنید، مردم زیادی را می بینید که ناخودآگاه، قواعد درست اندیشیدن را رعایت می کنند.

بررسی سایر گزینه ها:

- ۱) با به کارگیری دانش منطق، تنها می توان تعداد خطاهای ذهنی را کاهش داد؛ نه اینکه از همه آن ها جلوگیری کرد.
- ۲) دانش منطق طرز کار ذهن را در عمل تفکر، تشریح می کند؛ نه ابداع.

نکته

منطق، برنامه ای نیست که یک دانشمند بسازد و به مردم بگوید که اینگونه فکر کنند؛ به عبارت دیگر، منطق ابداع کردنی نیست.

دانش منطق با محتوای ذهن کاری ندارد و صرفاً صورت اندیشه را بررسی می کند.

برخی ویژگی های دانش منطق

- ۱- موجب ساخت بنای فکری مستحکمی برای انسان می شود.
- ۲- محتویات خود را از سایر دانش ها گرفته و به آن شکل می دهد.
- ۳- صرفاً صورت اندیشه را بررسی می کند و کاری به محتوای آن ندارد.
- ۴- از ذات انسان سرچشمه می گیرد و توسط منطق دانان، کشف شده است.
- ۵- تبحر در دانش منطق، نیازمند تمرین و ممارست است و خواندن دستورالعمل های نظری کافی نیست.
- ۶- تأکید اصلی این دانش، بر آموزش شیوه درست اندیشیدن است؛ پس جنبه ایجابی در دانش منطق غلبه دارد.
- ۷- کشف ضوابط تفکر، عوامل نارسایی و دلایل کندی آن، سبب می شود تا انسان، بهتر از قدرت تفکر استفاده کند.

گروه آموزشی ماز

۹۲- کدام تشبیه درباره دانش منطق درست است؟

- ۱) دانش منطق همچون علم پزشکی است که پس از شناسایی بیماری با آن مبارزه کرده و به درمان آن بیماری می پردازد.
- ۲) دانش منطق علمی است ابزاری؛ مانند سیستم کنترلی خودرو که سبب حرکت آن شده و در برخورد با موانع، هشدار می دهد.
- ۳) دانش منطق علمی است کاربردی؛ مانند دوچرخه سواری که باید ابزاری باشد در خدمت پیروز شدن انسان و رسیدن او به قله ها.
- ۴) دانش منطق از آن جهت مانند شاقول بنایی است که علاوه بر تأمین مصالح فکری، باعث ایجاد بنای فکری مستحکم نیز می گردد.

پاسخ: گزینه ۱

(متوسط - منطق، ترازوی اندیشه - ترکیبی - ۱۰۰)

مغالطات همچون بیماری هایی هستند که باید از آن ها بر حذر بود. همان گونه که در علم پزشکی انواع بیماری ها و روش های پیشگیری و درمان آن ها مطالعه می شوند، در علم منطق نیز همراه با بیان قواعد ذهن، روش های جلوگیری از مغالطات بیان می شود.

بررسی سایر گزینه ها:

- ۲) سیستم کنترلی خودرو که به منطق شباهت دارد، صرفاً وظیفه هشداردهندگی دارد؛ نه حرکت اتومبیل.

تعبیر

گاهی به جای «ابزاری بودن» از اصطلاح «آلی» نیز استفاده می شود.

- ۳) کاربردی بودن منطق به این معنا است که برای مهارت در آن باید تمرین و ممارست نمود.
- ۴) تأمین مصالح برای بنای فکری مستحکم، توسط سایر علوم انجام می شود، نه دانش منطق.

در کتاب درسی دانش منطق از جهات مختلف به چیزهای دیگری تشبیه شده است؛ از جمله:

۱- شبیه علم پزشکی است که در آن شناسایی بیماری‌ها (مغالطه‌ها) و درمان آن‌ها انجام می‌شود.

۲- شبیه سیستم کنترلی خودرو است که وظیفه هشدار دهنده دارد و در خدمت سایر علوم می‌باشد.

۳- شبیه دوچرخه‌سواری است که نیاز به تمرین و ممارست دارد و فقط شامل دستورالعمل‌های نظری نیست.

۴- شبیه شاقول بنایی است که باعث ایجاد بنای فکری مستحکم می‌شود.

گروه آموزشی ماز

۹۳- کدام گزینه «استدلال» محسوب می‌شود؟

- ۱) استدلال یعنی استفاده از تصدیق‌های معلوم برای روشن کردن تصدیق مجهول.
- ۲) برای اینکه در استدلال‌های پیچیده دچار مغالطه نشویم، به علم منطق نیاز داریم.
- ۳) تعریف، همان چیزی است که با استفاده از آن تصورات مجهول را روشن می‌کنیم.
- ۴) منطق، دانشی است که با تأکید بر روش درست اندیشیدن، به عمل تفکر کمک می‌کند.

پاسخ: گزینه ۲

(دشوار - منطق، ترازوی اندیشه - مفهومی - ۱۰۰۱)

عبارت مذکور در گزینه ۲، یک استدلال است که برای پاسخ به پرسش «چرا به علم منطق نیاز داریم» بیان شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ عبارت بیان شده در گزینه ۱ نوعی تعریف برای «استدلال» است.

جرقه ذهنی

کلیدواژه «یعنی» در گزینه ۱ بیانگر «تعریف» است.

۳ عبارت بیان شده در گزینه ۳ نوعی تعریف برای «تعریف» است.

جرقه ذهنی

کلیدواژه «همان چیزی است که» در گزینه ۳ بیانگر «تعریف» است.

۴ عبارت بیان شده در گزینه ۴ نوعی تعریف برای «دانش منطق» است.

تله تستی

در صورت سؤال، تعریف و توضیح برای «استدلال» خواسته نشده؛ بلکه عبارتی مورد نظر طراح است که خودش استدلال بوده و در پاسخ به چرایی آمده باشد.

مشابه سؤال اخیر در تست ۱۲۶ کنکور سراسری داخل ۱۴۰۲ (نوبت تیرماه) طرح شده بود.

کدام عبارت تعریف محسوب می‌شود؟

- ۱) دانش منطق، زمینه‌ساز دستیابی به مهارت تفکر فلسفی است.
- ۲) استفاده از تصدیق‌های معلوم برای کشف تصدیق مجهول.
- ۳) با استفاده از وسایل نقلیه عمومی باعث کاهش آلودگی هوا شوید.
- ۴) قواعد تعریف درست را می‌آموزیم تا احتمال خطا در اندیشه را کاهش دهیم.

پاسخ: گزینه ۲

گروه آموزشی ماز

۹۴- در کدام عبارت، مغالطه توسل به معنای ظاهری وجود دارد؟

- ۱) روزی راننده کامیون به پیچی رسید، خم شد و آن را برداشت.
- ۲) شاه که قسم خورده بود خون وزیر خود را نریزد، او را خفه کرد.
- ۳) این دو نفر که به روان‌شناس مراجعه کردند، ۵ سال اختلاف دارند.
- ۴) خلیفه گفته تا به دانشمند شهر لعنت بفرستیم، پس لعنت بر او باد.

در گزینه ۲ دلالت مطابقی و التزامی با یکدیگر اشتباه شده و مغالطه توسل به معنای ظاهری رخ داده است.

معنایی که از سخن شاه انتظار می‌رود آن است که کلاً وزیر را به قتل نمی‌رساند، اما مقصود او، معنای ظاهری بوده و صرفاً او را با خون‌ریزی به قتل نرسانده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ زمینه‌ساز مغالطه اشتراک لفظ است؛ زیرا «پیچ» دارای ۲ معنای «پیچ و مهره» یا «دوربرگردان در خیابان» می‌باشد.
- ۳ مغالطه اشتراک لفظ دارد؛ زیرا «اختلاف» دارای ۲ معنای «اختلاف سن» یا «مشاجره» است.
- ۴ مغالطه ابهام در مرجع ضمیر دارد؛ زیرا مشخص نیست که ضمیر «او» در انتهای عبارت، به «خلیفه» بازمی‌گردد یا «دانشمند شهر».

تفاوت مغالطه توسل به معنای ظاهری و مغالطه اشتراک لفظ

مغالطه توسل به معنای ظاهری ← یک لفظ، یک معنای مطابقی و یک معنای التزامی یا تضمنی دارد.

مغالطه اشتراک لفظ ← یک لفظ، چند معنای مطابقی و حقیقی دارد.

گروه آموزشی ماز

۹۵- کدام یک از عبارت‌های زیر درباره مغالطه شیوه نگارش کلمات درست است؟

- الف: اغلب به صورت کتبی رخ می‌دهد.
 ب: صرفاً برای ویراستاران و نویسندگان رخ می‌دهد.
 ج: فقط محدود به عدم رعایت علائم سجاوندی نمی‌باشد.
 د: ممکن است واژگان هم‌آوا که معنای متفاوتی دارند، زمینه‌ساز این مغالطه باشند.
- (۱) «الف» - «ج» (۲) «ب» - «د» (۳) «ج» - «د» (۴) «الف» - «ب»

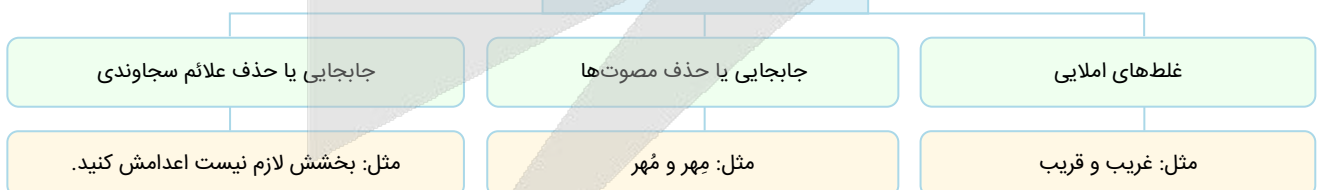
بررسی موارد:

- «الف»: مغالطه شیوه نگارش کلمات، فقط به صورت کتبی رخ می‌دهد.
 «ب»: مغالطه شیوه نگارش کلمات، اغلب برای ویراستاران و نویسندگان رخ می‌دهد.
 «ج»: درست است؛ زیرا عدم رعایت دیکته کلمات و مصوت‌ها نیز می‌تواند زمینه‌ساز مغالطه شیوه نگارش کلمات باشد.
 «د»: درست است؛ زیرا واژگان هم‌آوا با معنای متفاوت، نیز زمینه‌ساز این مغالطه هستند. مثلاً «خیش» و «خویش»، آوای یکسان و معنای متفاوتی دارند.

به قیدها دقت کنید؛ در این سؤال بررسی صدق و کذب عبارت‌های «الف»، «ب»، «ج» بر اساس قیدها تعیین می‌شود.

عوامل زمینه‌ساز مغالطه شیوه نگارش کلمات

گروه آموزشی ماز

۹۶- در همه گزینه‌ها احتمال برداشت معانی متفاوت وجود دارد؛ به جز گزینه ...

- (۱) او چند غزل این شاعر جوان را بی‌اشکال خواند.
- (۲) خانم پزشکی به خیریه بسیار کمک کرد.
- (۳) این زمین‌ها ملک پادشاه است.
- (۴) بخشش لازم نیست اعدامش کنید.

از عبارت این گزینه فقط یک معنا برداشت می‌شود و احتمال بروز هیچ‌یک از مغالطات در آن وجود ندارد.

گزینه ۳ از نگاهی دیگر

چنانچه کلمه «ملک»، بدون کسره و به صورت «ملک» نوشته می‌شد، آنگاه احتمال بروز مغالطه شیوه نگارش کلمات وجود داشت.

مُلک ← یعنی: کشور و سرزمین

ملک ← یعنی: زمین

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ این عبارت مستعد مغالطه اشتراک لفظ است و دو معنا از آن برداشت می‌شود:

- او چند غزل از این شاعر جوان را بدون اشکال قرائت کرد.
- چند غزل از این شاعر جوان را غزل‌هایی خوب و بدون اشکال ادبی دانست.

توجه: مغالطه اشتراک لفظ مربوط به کلماتی است که هم دیکته و هم تلفظ آن‌ها یکسان، اما معنایشان متفاوت است.

مانند کلمات زیر:

خیر: ۱. نه (پاسخ منفی به چیزی) ۲. خوبی
شیر: ۲. خوراکی ۲. حیوان وحشی

۲ این عبارت نیز چند معنا به شرح زیر دارد:

- خانمی که فامیلی او «پزشکی» است.
- خانمی که شغل او «پزشکی» است.
- زن یک «پزشک»

۴ این عبارت مستعد مغالطه شیوه نگارش کلمات است:

- بخشش، لازم نیست اعدامش کنید. ← ویرگول پس از «بخشش» آمده است.
- بخشش لازم نیست، اعدامش کنید. ← ویرگول پس از «لازم نیست» آمده است.

کلاس درس: آرایه‌های ادبی و دانش منطق

کنایه

مرتبط با مغالطه توسل به معنای ظاهری
مثال: اگر عبارت «خون کسی را ریختن» فقط به معنای مطابقی در نظر بگیریم و «خفه کردن» را شامل آن ندانیم.

جناس تام

مرتبط با مغالطه اشتراک لفظ
مثال: عشق شوری در نهاد ما نهاد

جناس ناقص

مرتبط با مغالطه شیوه نگارش کلمات
مثال: صبحدم ناله قمری شنو از طرف چمن / تا فراموش کنی فتنه دور قمری

جناس مرکب

مرتبط با مغالطه شیوه نگارش کلمات
مثال: گلیم: (نوعی زیرانداز) و گِل ایم (از گل هستیم)

تست مذکور مشابه کنکور سراسری نوبت اول ۱۴۰۲ است.

در کدام عبارت، احتمال برداشت معانی متفاوت وجود ندارد؟

- (۱) شیشه میز شکسته را فروختم.
(۲) خواجه در ابریشم و ما در گلیم
(۳) ببخشید ساعت‌تون چند است؟
(۴) مریم و برادرش دو سال اختلاف سن دارند.

پاسخ: گزینه ۴

گروه آموزشی ماز

۹۷- کدام گزینه درباره مفاهیم کلی درست است؟

- (۱) این دسته از مفاهیم، حتماً مصادیق متعدد ذهنی و خارجی دارند.
(۲) ممکن است مفاهیم کلی حداکثر دارای یک مصداق در جهان خارج باشند.
(۳) محال است که مفاهیم کلی، فاقد حداقل یک مصداق در جهان خارج از ذهن باشند.
(۴) مفاهیم کلی و مفاهیم جزئی، همواره به یک مصداق واحد در جهان خارج اشاره می‌کنند.

مفاهیم کلی می‌توانند حداکثر یک مصداق خارجی داشته باشند؛ اما در ذهن می‌توان مصادیق دیگری نیز برای آن‌ها تصور کرد.

مثال

مفهوم کلی تک مصداقی که ممکن است بعداً دارای مصداق دیگری شود ← مولود کعبه

نکته

ممکن است وجود بیش از یک مصداق خارجی برای مفاهیم کلی محال باشد. (به مثال زیر توجه کنید)

مثال

مفهوم کلی تک مصداقی که وجود مصداق خارجی (و نه ذهنی) دیگر برای آن محال است ← واجب‌الوجود بالذات

پاسخنامه رو جمع‌وجور کنیم

مفاهیم کلی تک مصداق دارای ۲ حالت هستند:

- ۱- وجود مصداق خارجی دیگری برای آن‌ها محال نیست؛ اما در حال حاضر دارای یک مصداق خارجی هستند.
- ۲- وجود مصداق خارجی دیگر برای آن‌ها محال است و تنها دارای یک مصداق خارجی می‌باشد؛ اما می‌توان در ذهن برای آن مصداق دیگری تصور کرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱

مفهوم کلی ممکن است هیچ مصداق خارجی نداشته باشد.

مثال

مفهوم کلی بدون مصداق خارجی ← دیو

۳

مفهوم کلی ممکن است هیچ مصداق خارجی نداشته باشد، یا تنها یک مصداق خارجی داشته باشد.

مثال

مفهوم کلی بدون مصداق خارجی ← سیمرغ، دیو

۴

مفهوم جزئی و کلی هیچ مصداق مشترکی ندارند و رابطه میان آن‌ها تباین است.

؟! از خودتان پرسید که

آیا هیچ مفهوم جزئی‌ای را می‌توان پیدا کرد که در عین حال کلی باشد؟ خیر!

به تعداد مصادیق مفاهیم جزئی و کلی توجه داشته باشید:

گروه آموزشی ماز

۹۸- مفاهیم موجود در کدام گزینه به ترتیب «جزئی، کلی، کلی» هستند؟

- (۱) تهران - خلیج فارس - انسان
- (۲) مولود کعبه - کشور - رایانه
- (۳) محمد - امیرالمؤمنین - درخت سرو
- (۴) گل رز - ساختمان آوا - شرکت سامسونگ

محمد: اسم خاص و جزئی است.

نکته

اسامی کوچک، جزئی هستند و نام‌های خانوادگی کلی هستند.

امیرالمؤمنین: لقب و کلی است.

نکته

از آنجا که اوصاف و القاب قابلیت انطباق بر افراد مختلف را دارند، کلی هستند.

مثال

جالب است بدانید که اغلب خلیفه‌ها در دوران اسلامی به خود «امیرالمؤمنین» می‌گفتند.

درخت سرو: قابلیت فرض مصادیق متعدد دارد و کلی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ «تهران» اسم خاص و جزئی است - «خلیج فارس» اسم خاص و جزئی است - «انسان» قابلیت فرض مصادیق متعدد دارد و کلی است.
- ۲ «مولود کعبه» لقب امام علی و کلی است - «کشور» و «رایانه» قابلیت فرض مصادیق متعدد دارند و کلی هستند.
- ۴ «گل رز» قابلیت فرض مصادیق متعدد دارد و کلی است - «ساختمان آوا» و «شرکت سامسونگ» اسم خاص و جزئی هستند.

گروه آموزشی ماز

۹۹- اگر نسبت میان دو مفهوم کلی «الف» و «ب» تساوی باشد، آنگاه با توجه به رابطه «غیر الف» و «ب» یا «غیر ب» در کدام مورد، هر دو رابطه کاذب است؟

ن: بعضی ب غیر الف است

م: هر ب غیر الف است

ت: بعضی غیر الف غیر ب است

پ: هیچ ب غیر الف نیست

(۴) «ن» - «م»

(۳) «ث» - «ن»

(۲) «ن» - «پ»

(۱) «م» - «پ»

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - مفهوم و مصداق - مفهومی - ۱۰۰۳)

جرقه ذهنی

ابتدا بر اساس رابطه «الف و ب» که تساوی است، رابطه بین «نقیض آن‌ها» را به دست می‌آوریم:
اگر رابطه بین دو مفهوم کلی تساوی باشد و هردو طرف آن نقیض شود، باز هم رابطه میان آن‌ها تساوی است.
اگر رابطه بین دو مفهوم کلی تساوی باشد و فقط یک طرف آن نقیض شود، رابطه میان آن‌ها تباین می‌شود.

مثال

رابطه «انسان و متفکر» تساوی است و رابطه «غیر انسان و غیرمتفکر» نیز تساوی است؛ زیرا هر دو طرف نقیض شده است.
رابطه «انسان و متفکر» تساوی است و رابطه «غیر انسان و متفکر» تباین است؛ زیرا فقط یک طرف نقیض شده است.

قلقش رو یاد بگیر!

برای «الف» و «ب» که نسبت آن‌ها طبق صورت سؤال «تساوی» است، مثال بزنید و نسبت «ب» و «غیر الف» را که در عبارت‌ها آمده است را به دست آورید.

بررسی موارد:

به جای «الف» می‌گوییم: انسان

به جای «ب» می‌گوییم: متفکر

«م»: هر «ب» «غیر الف» است ← هر «متفکر» «غیر انسان» است ← نادرست است؛ زیرا هیچ متفکری نیست که انسان نباشد.

«ن»: بعضی «ب» «غیر الف» است ← بعضی «متفکر» «غیر انسان» است ← نادرست است؛ زیرا هیچ متفکری پیدا نمی‌کند که انسان نباشد.

«پ»: هیچ «ب» «غیر الف» نیست ← هیچ «متفکر» «غیر انسان» نیست ← درست است؛ زیرا همه متفکرها انسان هستند.

«ن»: بعضی «غیر الف» «غیر ب» است ← بعضی «غیر انسان» «غیر متفکر» است ← درست است؛ زیرا وقتی همه غیر انسان‌ها، غیر متفکر هستند؛ پس برخی از غیر انسان‌ها نیز غیر متفکر هستند.

تست مذکور مشابه سؤال ۱۲۶ کنکور اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۳ است.

اگر دو مفهوم کلی الف و ب را داشته باشیم که الف عام‌تر از ب باشد، با توجه به رابطه الف با غیر ب، در کدام مورد هر دو رابطه کاذب خواهند بود؟

ن: بعضی الف غیر ب است.

م: هر الف غیر ب است.

ت: بعضی غیر ب الف نیست.

پ: هیچ الف غیر ب نیست.

(۴) پ و ت

(۳) ن و ت

(۲) م و پ

(۱) م و ن

پاسخ: گزینه ۲

گروه آموزشی ماز

۱۰۰- کدام طبقه‌بندی از نظر منطقی صحیح است؟

(۱) شکل < مثلث < مثلث متساوی‌الاضلاع < مثلث مختلف‌الاضلاع

(۲) مغالطه < مغالطه‌های لفظی < اشتراک لفظ < شیوه نگارش کلمات

(۳) تفکر < تعریف < تصور < تصدیق

(۴) حیوان < پستاندار < انسان < مرد

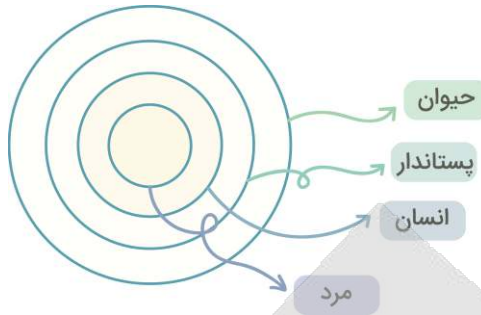
پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهوم و مصداق - مفهومی - ۱۰۰۳)

قلقش رو یاد بگیر!

مفاهیم را به صورت دایره‌های تو در تو در نظر بگیرید؛ اولین مفهوم بزرگ‌ترین دایره و آخرین مفهوم، کوچک‌ترین دایره است.

رابطه بین مفاهیم این طبقه‌بندی همگی **عموم و خصوص مطلق** است و بنابراین طبقه‌بندی کاملاً صحیح است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ در یک طبقه‌بندی درست، نسبت «تباین» بین کل و زیر مجموعه وجود ندارد؛ درحالی‌که در گزینه ۱، نسبت «مثلث متساوی‌الاضلاع» و «مثلث مختلف‌الاضلاع» تباین است.
- ۲ در یک طبقه‌بندی درست، نسبت «تباین» بین کل و زیر مجموعه وجود ندارد؛ درحالی‌که در گزینه ۲، نسبت «اشتراک لفظ» و «شیوه نگارش کلمات» تباین است.
- ۳ دو مفهوم «تصور» و «تصدیق» زیر مجموعه یکدیگر نیستند؛ درحالی‌که در این گزینه یکی را زیر مجموعه دیگری دانسته است.

پاسخنامه رو جمع‌وجور کنیم

در یک طبقه‌بندی درست نسبت «تساوی» و «عموم و خصوص من‌وجه» وجود ندارد. نسبت تباین نیز تنها بین دو هم‌طبقه وجود دارد؛ نه کل و زیرمجموعه.

تست مذکور مشابه کنکور سراسری نوبت اول ۱۴۰۳ است.

کدام طبقه‌بندی را از نظر منطقی می‌توان پذیرفت؟

- ۱) کلمه < صفت > اسم
- ۲) قضیه < موجبه جزئی > شخصیه
- ۳) متوازی‌الاضلاع < مستطیل > مربع
- ۴) اعداد طبیعی < اعداد فرد < اعداد اول

پاسخ: گزینه ۳

گروه آموزشی ماز

۱۰۱- کدام گزاره می‌تواند عبارت زیر را به شکل بهتری تکمیل کند؟

برای ورود به عرصه تفکر فلسفی، انسان باید

- ۱) مسائل سطحی و روزمره را رها کند و صرفاً به مسائل اساسی و بنیادین مشغول شود.
- ۲) از مرحله تفکر غیرفلسفی عبور کرده و با جدیت، مشغول پاسخ به پرسش‌های فلسفی شود.
- ۳) به موضوعات عقلی و فلسفی بپردازد و مسائل مربوط به عقل معاش را در زندگی خود کنار بگذارد.
- ۴) به صورت خاص دانش فلسفه را یاد بگیرد و همانند فیلسوفان با روش عقلی به موضوعات فلسفی بپردازد.

(متوسط - چپستی فلسفه - مفهومی - ۱۱۰۱)

پاسخ: گزینه ۲

انسان باید از مرحله اول تفکر (تفکر غیرفلسفی) عبور کند و با جدیت و پیوسته به سؤال‌های فلسفی بپردازد؛ در این صورت است که وارد مرحله تفکر فلسفی شده است.

متن صفحه ۵ کتاب درسی فلسفه یازدهم:

اما اگر انسانی از این مرحله تفکر عبور کرد و با جدیت و پیوسته به سؤال‌های دسته دوم پرداخت، وارد مرتبه دوم تفکر شده که می‌توان آن را تفکر فلسفی نامید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ برای ورود به عرصه تفکر فلسفی، نیازی به رها کردن مسائل روزمره نیست؛ بلکه نباید در آن‌ها متوقف شد و در کنار امور روزمره، باید به مسائل بنیادین نیز پرداخته شود.
- ۳ برای ورود به عرصه تفکر فلسفی، نباید مسائل مربوط به عقل معاش (همچون: خوردن و خوابیدن) را کنار گذاشت؛ بلکه نباید در آن‌ها متوقف شد.
- ۴ برای آغاز تفکر فلسفی، نیازی به آموختن دانش فلسفه نیست؛ بلکه یک فیزیک‌دان یا حقوق‌دان نیز می‌تواند در مسائل رشته خود، به صورت اساسی و بنیادین اندیشه کند و وارد عرصه تفکر فلسفی شود.

مثال

یک حقوق‌دان ممکن است به این موضوع فکر کند که «فلسفه مجازات چیست؟»، «مجرمین را برای انتقام مجازات می‌کنیم یا برای برقراری عدالت؟»

ویژگی‌های تفکر فلسفی برای حل این قبیل تست‌ها راهگشا خواهد بود:

- تفکر در عقل معاد، به معنای تفکر در امور اساسی و بنیادین است.
- روند تفکر فلسفی، دارای جدیت و نظم خاصی است.
- برای رسیدن به تفکر فلسفی، نیازی به ترک تفکر غیرفلسفی نیست.
- برای رسیدن به تفکر فلسفی، لزوماً نباید فیلسوف بود و هر انسانی می‌تواند به این مرتبه برسد.

تفکر فلسفی

گروه آموزشی ماز

۱۰۲- کدام گزاره می‌تواند در دومین مرحله از تفکر فلسفی مطرح شود؟

- (۱) مشابهت میان ژنوم (DNA) انسان و برخی از موجودات آبی در چه حد است؟
- (۲) اگر اصالت با ماهیت باشد، راهی برای تبیین عقلانی شباهت‌های جهان وجود ندارد.
- (۳) در میان ابزارهای شناخت، کدام‌یک به‌صورت قطعی ما را به شناخت می‌رساند؟
- (۴) برخی از موجودات جهان از برخی دیگر کامل‌تر هستند و دارای مرتبه برتر می‌باشند.

پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - چپستی فلسفه - مفهومی - ۱۱۰۱)

قلقش رو یاد بگیر!

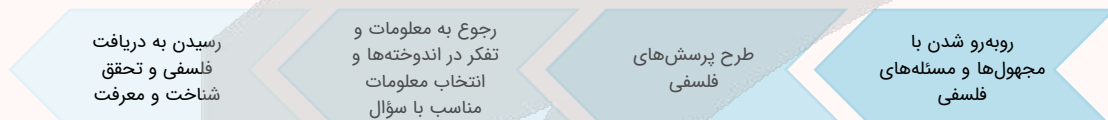
به دنبال گزینه‌ای باشید که این دو ویژگی را داشته باشد:
پرسشی باشد. (مرحله دوم از تفکر فلسفی، طرح پرسش است)
اساسی و بنیادین باشد.

عبارت بیان شده در گزینه سوم به‌صورت پرسشی بیان شده و مربوط به موضوعی اساسی و بنیادین است؛ پس می‌تواند در دومین مرحله از تفکر فلسفی مطرح شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) موضوع گزاره مذکور «تجربی» است و در علم «ژنتیک» بررسی می‌شود؛ نه فلسفه.
- (۲) و (۴) دومین مرحله از تفکر فلسفی، طرح پرسش‌های فلسفی است؛ اما عبارت بیان شده در گزینه‌های ۲ و ۴ به‌صورت «خبری» بیان شده است.

مراحل تفکر فلسفی به شرح زیر است:

گروه آموزشی ماز

۱۰۳- کدام‌یک از موارد زیر می‌تواند به‌طور خاص از کاربردهای دانش فلسفه باشد؟

- (۱) استفاده دقیق‌تر از فرآیند اندیشه‌ورزی
- (۲) تشخیص واقعیت‌مندی یا پنداری بودن جهان
- (۳) ارزیابی همه مسائل دشوار موجود در جهان هستی
- (۴) کنار گذاشتن مسائل روزمره و پرداختن به مسائل بنیادین

پاسخ: گزینه ۲

(دشوار - چپستی فلسفه - مفهومی - ۱۱۰۱)

موضوع دانش فلسفه «موجود بما هو موجود» است؛ یعنی علم به احوال موجودات، از آن جهت که وجود دارند. پس بررسی اینکه آیا اساساً وجود آن‌ها واقعی بوده یا خیالی است، می‌تواند از کاربردهای دانش فلسفه باشد.

جالب است بدانید که...

یکی از بارزترین مثال‌ها برای گزینه ۲، بحث «شک دکارتی» است. رنه دکارت، در مسیر فلسفه‌ورزی خود، حتی به وجود خودش نیز شک کرد و این پرسش را مطرح ساخت که آیا خودش یک موجود واقعی است یا صرفاً یک پندار ذهنی؟ او در نهایت به یک اصل بنیادین رسید که نمی‌توانست آن را انکار کند: «می‌اندیشم، پس هستم»

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱- این موضوع مربوط به دانش منطق است؛ نه فلسفه.

یادآوری

وظیفه دانش منطق، جلوگیری از خطای اندیشه بود که به بهره‌برداری بهتر از فرآیند تفکر مربوط است.

۳- همه مسائل دشوار جهان هستی، لزوماً فلسفی نیستند و ممکن است در دانش‌های مختلفی بررسی شوند.

رد گزینه ۳

مثلاً اگر دشوارترین مسئله جهان هستی، یک مسئله ریاضی باشد، آیا حل کردن آن به فلسفه مربوط است؟ قطعاً خیر!

۴- دانش فلسفه هیچ‌گاه در تلاش برای کنار گذاشتن مسائل روزمره نیست؛ بلکه افراد را ترغیب می‌کند تا در مسائل روزمره متوقف نشوند و به مسائل بنیادین نیز بپردازند.

یادآوری

برای ورود به فطرت ثانی (تفکر فلسفی)، نیازی به زیر پا گذاشتن فطرت اول نیست و تنها باید از آن عبور کرد.

گروه آموزشی ماز

۱۰۴- کدام گزینه از پیامدهای اعتقاد به «هرکس هرچه می‌فهمد، همان حقیقت است» نیست؟

- (۱) انسان‌ها در مسیر کسب شناخت، دچار خطا می‌شوند.
- (۲) هیچ واقعیت ثابت و یکسانی در جهان هستی وجود ندارد.
- (۳) معیاری ثابت برای تفکیک حق از باطل وجود نخواهد داشت.
- (۴) حقیقت، به تعداد انسان‌های روی کره زمین، تکثر خواهد یافت.

(دشوار - چپستی فلسفه - مفهومی - ۱۱۰۱)

پاسخ: گزینه ۱

اگر کسی بگوید: «انسان‌ها در مسیر کسب شناخت، دچار خطا می‌شوند»، یعنی قبول کرده که یک واقعیت ثابت در جهان وجود دارد که در آن لحظه، انسان نتوانسته آن را شناسایی کند و دچار خطا شده است. پس چنین شخصی، برخلاف سوفیست‌ها، اصل حقیقت و واقعیت را انکار نمی‌کند و معتقد به این نیست که «هرکس هرچه می‌فهمد، همان حقیقت است».

نکته

گزاره «هرکس هرچه می‌فهمد، همان حقیقت است» به معنای ثابت نبودن شناخت است؛ درواقع اگر به این عبارت معتقد باشیم، اصلاً خطای شناختی معنا ندارد؛ زیرا هیچ واقعیت ثابتی در جهان وجود ندارد که بخواهیم در شناخت آن، دچار خطا شویم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲- در صورت پذیرش گزاره موجود در صورت سؤال، ثابت بودن واقعیت‌های جهان هستی انکار می‌شود و هرکس، هر چیزی بفهمد، همان حقیقت تلقی می‌گردد.
- ۳- در صورت پذیرش گزاره موجود در صورت سؤال، از آنجا که هرکس هرچه بفهمد، همان حقیقت است؛ پس معیاری ثابت میان انسان‌ها وجود ندارد و هرکس برای خودش، معیاری خواهد داشت.
- ۴- در صورت پذیرش گزاره موجود در صورت سؤال، از آنجا که واقعیت ثابتی در جهان وجود نخواهد داشت و فهم هرکس، معیار واقعیت خواهد بود؛ پس به تعداد انسان‌های روی زمین، واقعیت تکثر پیدا می‌کند و زیاد می‌شود.

مشابه سؤال اخیر در کنکور سراسری خارج ۱۳۹۴ طرح شده بود.

کدام‌یک از پیامدها و نتایج این نظریه که «هرکس هر چه پنداشت، حقیقت است» شمرده نمی‌شود؟

- (۱) هرگز نمی‌توان به دانش پایدار و واحد دست یافت.
- (۲) دست‌کم به تعداد انسان‌ها حقیقت وجود دارد.
- (۳) معمولاً هر کسی تصورات خود را حقیقت می‌داند.
- (۴) یک حقیقت می‌تواند نقیض حقیقتی دیگر باشد.

پاسخ: گزینه ۳

گروه آموزشی ماز

۱۰۵- معنای ابتدایی هریک از واژگان زیر به ترتیب در کدام گزینه مشخص شده است؟

فیلسوفیا - سوفیست - فیلسوفوس

- (۱) دوست‌داری دانایی - مغالطه‌کار - دانشمند
- (۲) دوست‌داری دانایی - دانشمند - دوست‌دار دانش
- (۳) دوست‌دار دانش - دانشمند - دوست‌دار دانایی
- (۴) دوست‌دار دانش - مغالطه‌کار - دانشمند

(آسان - چپستی فلسفه - خط به خط - ۱۱۰۱)

پاسخ: گزینه ۲

فیلسوفیا: مرکب از دو کلمه «فیلو» به معنای دوست‌داری و «سوفیا» به معنای دانایی است.

فیلسوفیا، واژه‌ای یونانی است.

سوفیست: معنای اصلی و اولیه سوفیست، «دانشمند» بود که بعدها به مغالطه‌کار تنزل پیدا کرد.

صورت سؤال، معنای ابتدایی «سوفیست» را می‌خواهد؛ نه معنای واپسین آن را.

فیلسوفسوفس: سقراط خود را فیلسوفسوفس به معنای «دوست‌دار دانش» نامید.

«دوست‌دار دانش» و «دوست‌داری دانش» با یکدیگر فرق دارند؛ اولی «فیلسوف» و دومی «فلسفه» است.

گروه آموزشی ماز

۱۰۶- در کدام عبارت به صورت همزمان به بخش ریشه‌ای و بخش فرعی فلسفه پرداخته شده است؟

(۱) گرگیاس معتقد است هیچ چیز وجود ندارد. اگر هم چیزی وجود داشته باشد، ما نمی‌توانیم آن را به درستی بشناسیم.

(۲) از دیدگاه توماس هابز، همه افعال انسان‌ها، نهایتاً در جهت خیر و منفعت شخصی او هستند و نه در جهت امری والا و متعالی.

(۳) سقراط معتقد بود معرفت یقینی وجود دارد و یکی از شرایط رسیدن جامعه به سعادت حقیقی، کسب معارف حقیقی و یقینی است.

(۴) از نظر افلاطون، حاکم جامعه، خودش باید فیلسوف باشد و تنها در شرایطی که یک فیلسوف در رأس جامعه باشد، می‌توان یک حکومت سالم داشت.

پاسخ: گزینه ۳

(دشوار - ریشه و شاخه‌های فلسفه - مفهومی - ۱۱۰۲)

بخش اول گزینه ۳، مربوط به معرفت‌شناسی (بخش ریشه‌ای فلسفه) و بخش دوم عبارت مربوط به فلسفه علوم اجتماعی و سیاست (بخش فرعی فلسفه) است.

بخش اول گزینه سه:

اینکه سقراط معتقد بود «معرفت یقینی وجود دارد» مربوط به بحث معرفت‌شناسی است که در بخش ریشه‌ای فلسفه بررسی می‌شود.

بخش دوم گزینه سه:

اینکه «یکی از شرایط رسیدن جامعه به سعادت حقیقی، کسب معارف حقیقی و یقینی است» مربوط به بحث‌های فلسفه علوم اجتماعی و سیاست است که در بخش فرعی فلسفه بررسی می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱- بخش اول این عبارت، مربوط به هستی‌شناسی (بخش ریشه‌ای فلسفه) و بخش دوم عبارت مربوط به معرفت‌شناسی (بخش ریشه‌ای فلسفه) است.

بخش اول گزینه ۱:

اینکه «گرگیاس معتقد است هیچ چیز وجود ندارد» مربوط به انکار اصل واقعیت مستقل از ذهن است که از مباحث هستی‌شناسی می‌باشد.

بخش دوم گزینه ۱:

اینکه «اگر هم چیزی وجود داشته باشد، ما نمی‌توانیم آن را به درستی بشناسیم» مربوط به انکار امکان شناخت است که از مباحث معرفت‌شناسی است.

میانبر

کلیدواژه «وجود ندارد» صراحتاً به هستی‌شناسی اشاره دارد.

کلیدواژه «نمی‌توانیم آن را به درستی بشناسیم» صراحتاً به معرفت‌شناسی اشاره دارد.

عبارت موجود در این گزینه، مربوط به فلسفه اخلاق است که در فلسفه‌های مضاف (بخش فرعی فلسفه) بررسی می‌شود.

میانبر

این موضوع که «افعال انسان در چه جهتی هستند» صراحتاً به فلسفه اخلاق اشاره دارد.

عبارت موجود در این گزینه، مربوط به فلسفه سیاست است که در فلسفه‌های مضاف (بخش فرعی فلسفه) بررسی می‌شود.

میانبر

این موضوع که «ویژگی‌های حاکم چیست» صراحتاً به فلسفه سیاست اشاره دارد.

مشابه سؤال اخیر در کنکور سراسری داخل ۱۴۰۳ (نوبت اردیبهشت‌ماه) طرح شده بود.

در کدام عبارت فقط به بخش ریشه‌ای فلسفه پرداخته شده است؟

(۱) به نظر افلاطون همه ما خیر و زیبایی برین را می‌شناسیم؛ زیرا با دیده درون می‌توان حقایق الهی را مشاهده کرد و نقش تربیت شکوفا کردن همین جنبه الهی است.

(۲) سقراط می‌گفت که یک نیروی فوق بشری همواره مراقب اوست و او را از بعضی کارها یا سخنان منع می‌کند. او گاهی سخنان را به این دلیل که ندای غیبی مانع اوست، ناتمام می‌گذاشت.

(۳) پروتاگوراس می‌گفت: درباره خدایان، مطمئن نیستیم که هستند یا نیستند یا به چه چیزی شبیه‌اند؛ زیرا ابهام موضوع و کوتاهی عمر بشر، مانع معرفت یقینی است.

(۴) سقراط در پاسخ این سؤال که پس از مرگ چگونه تو را به خاک بسپاریم می‌گفت: اگر نتوانستید مرا نگه دارید و از چنگ شما نگریختم، هرگونه که می‌خواهید به خاک بسپارید.

پاسخ: گزینه ۳

۱۰۷- کدام یک از پرسش‌های زیر به بخش ریشه‌ای فلسفه تعلق ندارد؟

- ۱) آیا باور به وجود شر، انکار وجود خدا را به همراه دارد؟
- ۲) آیا مفهوم «زمان» از طریق تجربه درک می‌شود؟
- ۳) آیا وجود در موجودات مشترک است؟
- ۴) حقیقت امری ثابت است یا نسبی؟

پاسخ: گزینه ۱

(متوسط - ریشه و شاخه‌های فلسفه - مفهومی - ۱۱۰۲)

پرسش موجود در گزینه «۱» حاکی از پرسشی در «فلسفه دین» است که در شاخه‌های فلسفه بررسی می‌شود؛ درحالی‌که سایر گزینه‌ها مربوط به بخش ریشه‌ای فلسفه است.

توضیح بیشتر...

تأثیر اعتقاد به وجود شر در جهان هستی، در باور ما به وجود خداوند، از آن جهت که موضوعی مرتبط با اعتقادات دینی است، پس در فلسفه دین به آن پرداخته می‌شود؛ مثلاً استدلال می‌کنند که اگر خداوند «خوب مطلق» است؛ چرا در جهان شر و بدی وجود دارد. به همین جهت، این مسئله در شاخه‌های فلسفه (فلسفه‌های مضاف) بررسی می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

اینکه مفهوم «زمان» از طریق تجربه درک می‌شود یا از طریق عقل، مربوط به معرفت‌شناسی است؛ چرا که به توانایی شناخت آدمی مربوط است. از این جهت گزینه «۲» به بخش ریشه‌ای فلسفه اشاره دارد.

مثال

کانت اعتقاد دارد که مفهوم زمان از تصورات اولیهٔ دستگاه ادراکی انسان است و از تجربه به دست نمی‌آید.

بررسی «وجود» به معنای یک امر مشترک میان همهٔ موجودات، بحثی است که در هستی‌شناسی به آن پرداخته می‌شود. از این جهت، گزینه ۳ مربوط به ریشه فلسفه است.

نگاه به آینده و اشاره‌ای به مباحث کتاب دوازدهم

در درس ۱ از فلسفه دوازدهم به ویژگی‌های «وجود» و «ماهیت» اشاره شده است؛ در آنجا می‌خوانید که هر موجودی (اعم از خالق و مخلوق) در اصل وجود یکسان است. در درس ۱۱ فلسفه دوازدهم نیز با توجه به اصل «مراتب وجود» می‌خوانید که تفاوت موجوداتی که در اصل وجود یکسان هستند، به دلیل شدت و ضعف دامنهٔ وجودی آن‌ها است؛ به نحوی که خداوند، وجود مطلق است و سایر موجودات، درجات مختلفی از وجود.

ثابت و نسبی بودن حقیقت از موضوعات معرفت‌شناسی است. از این جهت، گزینه «۴» مربوط به ریشه فلسفه است.

گروه آموزشی ماز

۱۰۸- کدام گزینه به نحو درست به ارتباط میان «هستی‌شناسی» و «معرفت‌شناسی» اشاره کرده است؟

- ۱) فلسفه، علم دربارهٔ هستی می‌باشد؛ پس در حقیقت همان وجودشناسی است و معرفت‌شناسی در آن راه ندارد.
- ۲) معرفت و علم به عنوان یکی از اقسام هستی، در داخل همان «وجود» قرار می‌گیرد و زیرمجموعهٔ آن هستند.
- ۳) معرفت‌شناسی و هستی‌شناسی دو حیطهٔ مستقل از فلسفه بوده که ارتباط مستقیمی میان آن‌ها وجود ندارد.
- ۴) پرداختن یک فیلسوف به معرفت‌شناسی، مستلزم آن است که پیش از آن به هستی‌شناسی پرداخته باشد.

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - ریشه و شاخه‌های فلسفه - ترکیبی - ۱۱۰۲)

گام اول:

معرفت و علم، وجود داره یا وجود نداره؟

معلومه که «وجود» داره!

گام دوم:

پس قبول دارید که از این جهت، معرفت و علم، زیرمجموعهٔ وجود قرار می‌گیره؟

بله! معرفت و علم، خودشون وجود دارن و یکی از اقسام هستی محسوب می‌شن؛ پس در داخل «وجود» قرار می‌گیرند.

گام سوم:

پس چرا فلسفه رو به «هستی‌شناسی» و «معرفت‌شناسی» تقسیم می‌کنیم؟ الان که گفتید همهٔ معرفت، خودش داخل وجودشناسی قرار داره! اون تقسیم‌بندی به اعتبار مباحثی هست که در اون‌ها وجود داره؛ اگر نه که همه می‌دونیم خود معرفت وجود داره و یکی از اقسام هستی است.

توجه به پاورقی صفحه ۱۳ کتاب درسی فلسفه یازدهم

پس فلسفه که علم دربارهٔ هستی است، در حقیقت همان وجودشناسی است و معرفت و علم به عنوان یکی از اقسام هستی، در داخل همان وجودشناسی قرار می‌گیرد؛ اما به علت مباحث فراوانی که در معرفت‌شناسی هست، این بخش توسعهٔ فراوانی یافته و امروزه با عنوان مستقل «معرفت‌شناسی» مورد بحث قرار می‌گیرد.

تذکره!

حتی اگر این پاورقی را نمی‌خواندید هم می‌توانستید به تست مذکور پاسخ دهید. فراموش نکنید که فلسفه یک درس تحلیلی است؛ نه حفظی.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ معرفت‌شناسی درون بخش اصلی فلسفه قرار دارد و نمی‌توان گفت که در فلسفه راه ندارد.
- ۳ به شرح آنچه در تشریح گزینه درست بیان شد، میان معرفت‌شناسی و هستی‌شناسی ارتباط وجود دارد.

نکته

صرف نظر از موارد بیان شده در گزینه درست، از آنجا که معرفت‌شناسی، ملاک تحقیق در هستی‌شناسی را تعیین می‌کند، میان آن‌ها ارتباط وجود دارد.

۴

این عبارت، برعکس بیان شده است.

نکته

معرفت به وجود، فرع بر امکان شناخت آن است ← پس ابتدا باید به معرفت‌شناسی پرداخت و سپس به هستی‌شناسی وارد شد.

کنکورشناسی

تاکنون از مباحث خط به خط «هستی‌شناسی» و «معرفت‌شناسی» تستی در کنکور نیامده است؛ از این جهت دست طراح کنکور برای طراحی تست‌های مختلف از این بخش بسیار باز است.

گروه آموزشی ماز

۱۰۹- کدام عبارت در مورد فلسفه‌های مضاف درست است؟

- (۱) علوم مختلف، مسیر آن‌ها را مشخص می‌کنند.
- (۲) وظیفه بیان قوانین بنیادی و اساسی محدوده‌ای از وجود را دارند.
- (۳) در آن از روش حسی و تجربی استفاده می‌شود.
- (۴) مسائل فلسفه مضاف یک علم با مسائل خود آن علم، یکسان است.

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - ریشه و شاخه‌های فلسفه - خط به خط - ۱۱۰۲)

فلسفه‌های مضاف، وظیفه بیان قوانین بنیادی محدوده‌ای از وجود را دارند؛ برای مثال قوانین بنیادی علوم اجتماعی را بررسی و تبیین عقلانی می‌کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ فلسفه‌های مضاف هستند که مسیر علوم را مشخص می‌کنند؛ نه برعکس.

نکته

آنچه در فلسفه‌های مضاف پذیرفته شود، اساس و شالوده نظریات در علوم قرار می‌گیرد.

- ۳ فلسفه‌های مضاف از روش عقلی استفاده می‌کنند؛ زیرا قوانین بنیادی محدوده‌های خاص را بررسی می‌کنند که قابلیت بررسی تجربی را ندارند.

- ۴ مسائل علوم، جزئی است؛ اما فلسفه‌های مضاف به بررسی بنیادی‌ترین و اساسی‌ترین موضوعات آن علم می‌پردازند؛ پس مسائل آن‌ها یکسان نیست.

جمع‌بندی مطالب مربوط به فلسفه‌های مضاف:

شاخه‌های فلسفه محسوب می‌شوند؛ زیرا از ریشه فلسفه تغذیه می‌کنند.	فلسفه‌های مضاف
قوانین بنیادی وجودشناسی و معرفت‌شناسی را از بخش اصلی فلسفه به علوم خاص منتقل می‌کنند.	
نقش واسطه را میان بخش اصلی و علوم خاص ایفا می‌کنند.	
مبانی پذیرفته‌شده در فلسفه‌های مضاف، شالوده و اساس علوم مختلف می‌شود.	
امروزه هر علمی دارای فلسفه مضاف خاص خود است.	

گروه آموزشی ماز

۱۱۰- کدام گزاره به دیدگاه متفاوتی از فلسفه علوم اجتماعی تعلق دارد؟

- (۱) فقط افراد هستند که تأثیرگذار هستند و عمل می‌کنند.
- (۲) مقصود از تأثیر جامعه بر فرد، تأثیر دیگر افراد جامعه بر فرد خاص است.
- (۳) مقصود از حقوق و تکالیف فرد در برابر جامعه، حقوق و تکالیف فرد در برابر سایر افراد جامعه است.
- (۴) فرد از اعضای جدانشدنی از جامعه است و هویت شخص در فرهنگ جامعه بشری محو شده و در آن رشد می‌کند.

پاسخ: گزینه ۴

(دشواری - ریشه و شاخه‌های فلسفه - مفهومی - ۱۱۰۲)

عبارت موجود در گزینه ۴ مربوط به دیدگاه اصالت جامعه است؛ درحالی‌که سایر گزینه‌ها به اصالت فرد مربوط هستند. مقصود از گزینه ۴ این است که حضور افراد در جامعه انکار نمی‌شود؛ اما افراد وقتی درون جامعه قرار می‌گیرند، دیگر از خودشان هویت مستقلی ندارند و هویت آنان تحت تأثیر جامعه قرار می‌گیرد.

تذکره!

در اصالت جامعه، وجود افراد انکار نمی‌شود؛ بلکه نقش افراد در درجه پایین‌تری نسبت به جامعه و تحت تأثیر آن توصیف می‌شود.

جالب است بدانید که...

گزاره موجود در گزینه ۴ از «اقبال لاهوری» نقل شده است که به اصالت جامعه اعتقاد دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱

این گزاره به صراحت نقش جامعه را انکار کرده؛ پس مربوط به **اصالت فرد** است.

۲

این گزاره علی‌رغم اینکه درباره تأثیر جامعه بر فرد حرف می‌زند؛ اما مربوط به **اصالت فرد** است.

دام تستی

در گزینه ۲ از تأثیر جامعه به عنوان هویتی مستقل بر افراد مطلبی وجود ندارد؛ بلکه درباره تأثیر فرد به فرد جامعه، بر افراد دیگر گفته شده است.

۳

این گزاره علی‌رغم اینکه درباره تکلیف فرد در برابر جامعه حرف می‌زند؛ اما مربوط به **اصالت فرد** است.

دام تستی

در گزینه ۳ از تکلیف فرد در مقابل جامعه اصیل و مستقل مطلبی نیست؛ بلکه درباره تکلیف فرد به فرد جامعه، در قبال یکدیگر گفته شده است.

کنکورشناسی

تاکنون از مبحث اصالت فرد یا جامعه در کنکور تستی نیامده است و از این حیث، طراح قابلیت مانور گسترده‌ای بر روی این مبحث خواهد داشت.

● گروه آموزشی ماز ●

۱۱۱- موارد کدام گزینه تکمیل کننده جاهای خالی عبارات زیر است؟

الف - کارآفرینان برای شروع یک سرمایه‌گذاری جدید دارند که دیگران فاقد آن هستند.
ب - کسی که می‌خواهد کارآفرین باشد، باید دارای مهارت‌های باشد تا بتواند با جمع کردن عوامل مختلف در کنار هم، کالا یا خدمتی را تولید کند.

ج - کارآفرین کسی است که با و محصولات جدیدی را تولید و عرضه می‌کند.

(۱) الف: شجاعتی ب: سازمان‌دهندگی ج: سرمایه مالی - خوش بینی
(۲) الف: دانشی ب: سازمان‌دهندگی ج: انگیزه - تیزبینی
(۳) الف: شجاعتی ب: ابتکار عمل ج: نوآوری - خطرپذیری
(۴) الف: دانشی ب: ابتکار عمل ج: پس‌انداز - خوش‌نامی

پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - کسب‌وکار و کارآفرینی - حفظی - ۱۰۰)

بررسی موارد:

«الف»: کارآفرینان شجاعتی برای شروع یک سرمایه‌گذاری جدید دارند که دیگران فاقد آن هستند.

«ب»: کسی که می‌خواهد کارآفرین باشد، باید مهارت‌های ابتکار عمل را داشته باشد تا بتواند با جمع کردن عوامل مختلف در کنار هم، کالا یا خدمتی را تولید کند.

«ج»: کارآفرین کسی است که با نوآوری و خطرپذیری، محصولات جدیدی تولید و عرضه می‌کند یا راه‌های جدیدی برای تولید کشف می‌کند.

تعریف کارآفرین

تعریف کارآفرین: کارآفرین کسی است که با نوآوری و خطرپذیری، محصولات جدیدی را تولید و عرضه می‌کند یا راه‌های جدیدی برای تولید کشف می‌کند.

لازمه‌های کارآفرین شدن	
داشتن مهارت‌های ابتکار عمل	تا بتواند با جمع کردن عوامل مختلف در کنار هم، کالا یا خدمتی را تولید کند. به همین دلیل کارآفرینی به تلاش و کار زیادی نیاز دارد تا کسب و کار را زنده نگه دارد.
داشتن آگاهی و دانش زیاد	برای اتخاذ تصمیمات مناسب درباره موقعیت شرکت، پیشنهاد محصول، قیمت‌گذاری، تبلیغات و استخدام نیروی کار
داشتن توانایی مالی لازم	در این راستا باید بداند که در آغاز کارش ممکن است با موفقیت کمتر یا عدم موفقیت روبه‌رو شود.

گروه آموزشی ماز

۱۱۲- چند مورد از موارد زیر به ویژگی کارآفرینان اشاره دارد؟

- کارآفرینان بینشی برای دیدن فرصت‌های کسب و کار دارند که دیگران از مشاهده آن ناتوانند یا به ذهنشان خطور نمی‌کند.
- کارآفرین باید بداند که در آغاز کارش ممکن است توانایی مالی لازم برای راه‌اندازی کسب و کارش را نداشته باشد. با این حال می‌تواند کسب و کار خود را راه‌اندازی کند و سپس با تلاش و سرمایه‌گذاری‌های متعدد، نیازهای مالی خود را برطرف سازد.
- کارآفرین باید بداند که در آغاز کارش ممکن است با موفقیت کمتر یا عدم موفقیت روبه‌رو شود.
- کارآفرین باید مهارت‌های ابتکار عمل را داشته باشد تا بتواند با جمع کردن عوامل مختلف در کنار هم، کالا یا خدمتی را تولید کند.
- کارآفرین کسی است که با نوآوری و خطرپذیری، محصولات جدیدی تولید و عرضه می‌کند یا راه‌های جدیدی برای تولید کشف می‌کند.
- کارآفرین باید اتخاذ تصمیمات مناسب درباره مسائلی مانند موقعیت شرکت، پیشنهاد محصول، قیمت‌گذاری و تبلیغات را به متخصصان آن واگذار کند و در این خصوص مداخله‌ای نکند.

۴ (۶)

۳ (۵)

۲ (۴)

۱ (۳)

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - کسب‌وکار و کارآفرینی - خط به خط - ۱۰۰)

بررسی موارد نادرست:

عبارت دوم نادرست است: کارآفرین باید توانایی مالی لازم برای راه‌اندازی کسب و کارش را داشته باشد و بداند که در آغاز کارش ممکن است با موفقیت کمتر یا عدم موفقیت روبه‌رو شود.

عبارت ششم نادرست است: کارآفرین لازم است آگاهی و دانش زیادی برای اتخاذ تصمیمات مناسب درباره موقعیت شرکت، پیشنهاد محصول، قیمت‌گذاری، تبلیغات و استخدام نیروی کار داشته باشد.

کارآفرین کسی است که:

با نوآوری و خطرپذیری، محصولات جدیدی تولید و عرضه می‌کند یا راه‌های جدیدی برای تولید کشف می‌کند.
 بینشی برای دیدن فرصت‌های کسب و کار دارد که دیگران از مشاهده آن ناتوان‌اند یا به ذهنشان خطور نمی‌کند.
 شجاعتی برای شروع یک سرمایه‌گذاری جدید دارد که دیگران فاقد آن هستند.
 ایده‌های خود را امیدوارانه به کسب و کارهای سودآور تبدیل می‌کند.
 بتواند با جمع کردن عوامل مختلف در کنار هم و با داشتن مهارت‌های ابتکار عمل، کالا یا خدمتی را تولید کند.
 (کارآفرینی به تلاش و کار زیادی نیاز دارد تا بتواند کسب و کار را زنده نگه دارد؛ زیرا کسی که می‌خواهد کارآفرین باشد، باید مهارت‌های ابتکار عمل را داشته باشد تا بتواند با جمع کردن عوامل مختلف در کنار هم، کالا یا خدمتی را تولید کند).
 آگاهی و دانش زیادی برای اتخاذ تصمیمات مناسب دربارهٔ ۱. موقعیت شرکت، ۲. پیشنهاد محصول، ۳. قیمت‌گذاری، ۴. تبلیغات، ۵. استخدام نیروی کار دارد.
 توانایی مالی لازم برای راه‌اندازی کسب و کارش را دارد و می‌داند که در آغاز کارش ممکن است با موفقیت کمتر یا عدم موفقیت روبه‌رو شود.

گروه آموزشی ماز

۱۱۳- با توجه به اطلاعات زیر که مربوط به کارگاه تولیدی لباس آقای مسعودی است؛ محاسبه کنید که این کارگاه تولیدی در طول یک سال چه عملکردی داشته است؟

- خرید مواد اولیه برای تولید ماهیانه: ۲۱ میلیون تومان
 - دستمزد ماهیانه هر کارگر: ۱۰/۵ میلیون تومان (مجموعاً ۳ کارگر)
 - پول آب، برق، گاز، عوارض شهرداری و مالیات سالیانه: ۶۲ میلیون تومان
 - تولید و فروش ۹۱۰ واحد پیراهن در سال: هر یک به ارزش ۴۵۰ هزار تومان
 - تولید سالیانه ۶۸۰ واحد شلوار و فروش ۴۸۵ واحد از آن‌ها به ارزش هر یک ۶۲۰ هزار تومان
- (۱) ۱۸۲ میلیون ریال ضرر
 (۲) ۱۸۲ میلیون ریال سود
 (۳) ۲۱۹ میلیون ریال ضرر
 (۴) ۲۱۹ میلیون ریال سود

پاسخ: گزینه ۲		(دشوار - کسب‌وکار و کارآفرینی - محاسباتی - ۱۰۰۱)
تعریف	فرمول	
درآمد	با فروش محصولات می‌توان درآمد کسب کرد.	تعداد کل محصولات (به فروش رفته) × قیمت هر واحد از محصول
سود	اگر میزان درآمد بیشتر از هزینه‌ها باشد. (درآمد > هزینه‌ها)	> هزینه‌ها - درآمد
زیان	اگر میزان هزینه‌های تولید بیشتر از درآمد باشد. (درآمد < هزینه‌ها)	< هزینه‌ها - درآمد
نقطه سربه‌سر	اگر میزان هزینه‌های تولید برابر با درآمد باشد. (درآمد = هزینه‌ها)	= هزینه‌ها - درآمد

ابتدا باید مطابق فرمول، درآمد آقای مسعودی را محاسبه کنیم:

قیمت هر دست پیراهن × تعداد پیراهن فروخته شده = درآمد حاصل از تولید و فروش پیراهن

$$\text{تومان } ۹۱۰ \times ۴۵۰,۰۰۰ = ۴۰۹,۵۰۰,۰۰۰$$

قیمت هر دست شلوار × تعداد شلوار فروخته شده = درآمد حاصل از تولید و فروش شلوار

$$\text{تومان } ۴۸۵ \times ۶۲۰,۰۰۰ = ۳۰۰,۷۰۰,۰۰۰$$

$$\text{تومان } ۴۰۹,۵۰۰,۰۰۰ + ۳۰۰,۷۰۰,۰۰۰ = ۷۱۰,۲۰۰,۰۰۰ = \text{مجموع درآمد حاصل از تولید و فروش پیراهن و شلوار}$$

در مرحله بعد باید مجموع هزینه‌های تولید را به‌دست آوریم:

$$\text{تومان } ۲۱,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۲ \text{ ماه} = ۲۵۲,۰۰۰,۰۰۰ = \text{خرید مواد اولیه سالیانه}$$

$$\text{تومان } ۱۰,۵۰۰,۰۰۰ \times ۱۲ \text{ ماه} \times ۳ \text{ تعداد کارگران} = ۳۷۸,۰۰۰,۰۰۰ = \text{حقوق سالیانه کارگران}$$

$$\text{تومان } ۶۲,۰۰۰,۰۰۰ = \text{پول آب، برق، گاز، عوارض شهرداری و مالیات سالیانه}$$

$$\text{تومان } ۶۹۲,۰۰۰,۰۰۰ = ۲۵۲,۰۰۰,۰۰۰ + ۳۷۸,۰۰۰,۰۰۰ + ۶۲,۰۰۰,۰۰۰ = \text{مجموع هزینه‌های سالیانه}$$

بعد از این مرحله به محاسبه سود یا زیان می‌پردازیم که از طریق فرمول زیر محاسبه می‌شود:

$$\text{هزینه‌ها} - \text{درآمد} = \text{سود (یا زیان)}$$

$$\text{میلیون ریال } ۱۸۲ = \text{ریال } ۱۸۲,۰۰۰,۰۰۰ = \text{تومان } ۱۸,۲۰۰,۰۰۰ = ۷۱۰,۲۰۰,۰۰۰ - ۶۹۲,۰۰۰,۰۰۰$$

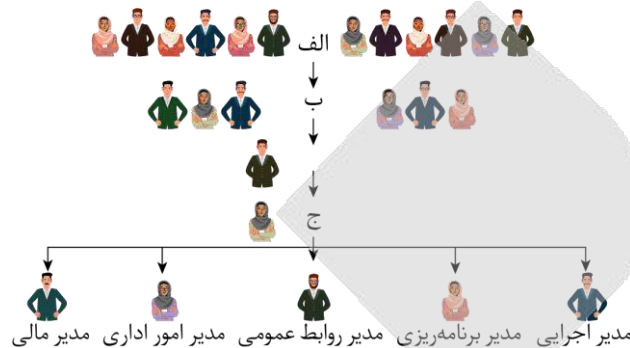
در نهایت چون حاصل تفاضل هزینه‌ها از درآمد، عددی مثبت شده است (یعنی درآمد از میزان هزینه‌های تولید بیشتر است)، پس تولیدکننده سود کرده است.

حواست به ریال یا تومان باشه، اطلاعات مسئله برحسب تومان است ولی در پاسخ گزینه‌ها برحسب ریال هستند.
برای تبدیل تومان به ریال، عدد مورد نظر را در عدد ۱۰ ضرب می‌کنیم (به بیان ساده‌تر یک صفر به عدد اضافه می‌کنیم) و برعکس برای تبدیل ریال به تومان، عدد مورد نظر را بر عدد ۱۰ تقسیم می‌کنیم (به بیان ساده‌تر یک صفر از عددمان کم می‌کنیم).

گروه آموزشی ماز

۱۱۴- با توجه به شکل زیر:

الف - هر یک از موارد «الف» و «ب» و «ج» به ترتیب، در کدام گزینه به درستی مشخص شده است؟

ب - زمانی که یک شخص سهام شرکتی را خریداری می‌کند، نحوه مالکیت او چگونه خواهد بود؟

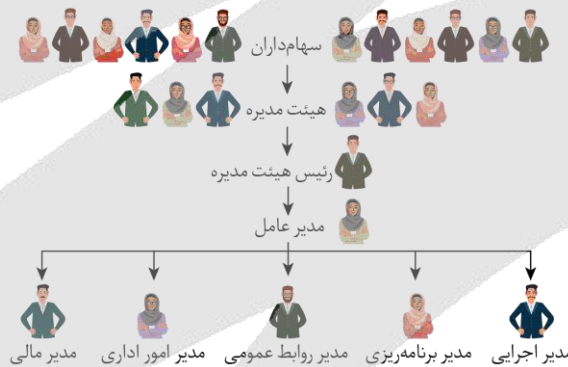
- (۱) هیئت مدیره، مدیران عامل، مدیریت اجرایی - به اندازه سهمش مالکیت قطعی آن را دارد و در تمام منافع سهام است.
- (۲) سهام‌داران، هیئت مدیره، مدیرعامل - به اندازه سهمش مالکیت نسبی آن را دارد و در منافع و مسئولیت‌ها به همان اندازه سهام است.
- (۳) سهام‌داران، رئیس هیئت مدیره، مدیرعامل - به اندازه سهمش مالکیت قطعی آن را دارد و در تمام منافع سهام است.
- (۴) هیئت مدیره، مدیران عامل، رئیس هیئت مدیره - به اندازه سهمش مالکیت نسبی آن را دارد و در منافع و مسئولیت‌ها به همان اندازه سهام است.

(متوسط - انتخاب نوع کسب‌وکار - مفهومی - ۱۰۰۲)

پاسخ: گزینه ۲

بررسی موارد:

«الف»:

«پ»: دارایی هر شرکت سهامی به تعداد معینی سهم تقسیم می‌شود و شخص با خرید سهام شرکت به سهام‌دار آن تبدیل می‌شود که به اندازه سهمش مالکیت نسبی آن را دارد و در منافع و مسئولیت‌ها به همان اندازه سهام است.

شرکت سهامی

شرکت سهامی یکی از انواع شرکت است.

«دارایی» هر شرکت سهامی به تعداد معینی «سهم» تقسیم می‌شود و شخص با خرید سهام شرکت به سهام‌دار آن تبدیل می‌شود.

هر کس به اندازه میزان سهمی که دارد از مالکیت نسبی آن شرکت برخوردار می‌شود.

فرض کنید دارایی یک شرکت ۱ میلیون تومان است و قیمت هر سهم برابر با ۱۰۰۰ تومان محسوب می‌شود. پس تعداد کل سهام شرکت برابر با ۱۰۰۰ سهم است. اگر یک نفر ۱۰۰ سهم از این شرکت را خریداری کرده باشد، مالکیت نسبی این فرد به اندازه ۱۰۰ سهم و برابر با ۱۰۰ هزار تومان خواهد بود.

هر کس به میزان سهمی که از شرکت دارد، هم در «منافع» و هم در «مسئولیت‌ها» به همان اندازه سهام است.

گروه آموزشی ماز

۱۱۵- مؤسسان یک شرکت سهامی برای تأمین منابع مالی، اقدام به انتشار تعدادی سهم کرده‌اند. با توجه به اطلاعات جدول زیر:

تعداد کل سهام منتشرشده توسط شرکت	۱۵۰ هزار سهم
ارزش هر سهم	۵,۰۰۰ تومان
سود به‌دست آمده در پایان سال مالی	۱۲ میلیارد تومان

الف - ارزش کل سرمایه شرکت چند میلیون تومان است؟

ب - اگر فردی ۳۰ هزار سهم از سهام منتشرشده را خریداری کرده باشد، آنگاه سهم این فرد از سود شرکت، چند میلیون تومان است؟

(۱) ۷۵۰ میلیون تومان - ۲,۰۰۰

(۲) ۸۵۰ میلیون تومان - ۲,۰۰۰

(۳) ۸۵۰ میلیون تومان - ۲,۴۰۰

(۴) ۷۵۰ میلیون تومان - ۲,۴۰۰

پاسخ: گزینه ۴

(دشوار - انتخاب نوع کسب‌وکار - محاسباتی - ۱۰۰۲)

بررسی موارد:

«الف»:

ارزش هر سهم $\times$ تعداد کل سهام منتشرشده توسط شرکت = کل سرمایه شرکت

۷۵۰ میلیون تومان $\times$ ۵,۰۰۰ = ۳,۷۵۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۳,۷۵۰ میلیارد تومان

«ب»:

تعداد سهام خریداری شده توسط فرد

$\times 100 = \frac{\text{تعداد کل سهام شرکت}}{\text{سهم فرد در مالکیت شرکت (به درصد)}}$

تعداد کل سهام شرکت

درصد $= \frac{30,000}{150,000} \times 100 = 20$

مبلغ سود $\times$ سهم فرد در مالکیت شرکت = سهم فرد از سود شرکت

۲,۴۰۰ میلیون تومان $= \frac{20}{100} \times 12 = 2.4$ میلیارد تومان

فرمول‌های مهم سهام در درس دو

$\times 100 = \frac{\text{ارزش سهام خریداری شده توسط فرد}}{\text{ارزش سهام شرکت}}$ میزان مالکیت فرد از دارایی شرکت (به درصد)

یا

$\times 100 = \frac{\text{تعداد سهام خریداری شده توسط فرد}}{\text{تعداد کل سهام شرکت}}$ میزان مالکیت فرد از دارایی شرکت (به درصد)

ارزش کل سهام خریداری شده توسط فرد $= \frac{\text{ارزش کل سهام شرکت}}{\text{تعداد سهام شرکت}} \times \text{ارزش هر سهم}$ یا $\text{ارزش هر سهم} = \frac{\text{ارزش کل سهام شرکت}}{\text{تعداد سهام شرکت}}$

ارزش هر سهم $\times$ تعداد کل سهام منتشرشده توسط شرکت = کل سرمایه شرکت

سود شرکت $\times$ درصد مالکیت فرد = سود تعلق گرفته به فرد

ارزش هر سهم $\times$ تعداد سهام خریداری شده توسط فرد = مبلغ هزینه شده توسط فرد

گروه آموزشی ماز

۱۱۶- عبارتهای زیر به ترتیب به کدام اشتباهات رایج در تصمیم‌گیری اشاره دارند؟

- فردی به سینما می‌رود اما در اواسط پخش فیلم متوجه می‌شود که فیلم را دوست ندارد، اما به خاطر پولی که برای خرید بلیت فیلم داده است تا آخر آن را تماشا می‌کند.

- شخصی برای خرید تلفن همراه جدید و گران‌قیمت، زیر بار سنگین پرداخت اقساط آن می‌رود.

- فروشنده لوازم خانگی که حاضر نیست پیشنهاد دوست خود برای فروش آنلاین لوازم خانگی خود از طریق شبکه‌های اجتماعی را بپذیرد.

- فردی بدون اطلاع از نحوه سرمایه‌گذاری در بازار بورس اوراق بهادار و چگونگی کسب درآمد از آن، می‌خواهد تمام سرمایه خود را وارد این بازار کند.

(۱) اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها - اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن - توجه به هزینه‌های هدررفته - بی‌صبری زیاد

(۲) توجه به هزینه‌های هدررفته - اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن - بی‌صبری زیاد - اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن

(۳) اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها - بی‌صبری زیاد - چسبیدن به وضعیت فعلی - توجه به هزینه‌های هدررفته

(۴) توجه به هزینه‌های هدررفته - بی‌صبری زیاد - چسبیدن به وضعیت فعلی - اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن

مثال	اشتباهات رایج در تصمیم‌گیری (عوامل رفتارهای غیرمنطقی)
فردی به سینما می‌رود اما در اواسط پخش فیلم متوجه می‌شود که فیلم را دوست ندارد، اما به خاطر پولی که برای خرید بلیت فیلم داده است تا آخر آن را تماشا می‌کند.	توجه به هزینه‌های هدر رفته
شخصی برای خرید تلفن همراه جدید و گران‌قیمت، زیر بار سنگین پرداخت اقساط آن می‌رود.	بی‌صبری زیاد
فروشنده لوازم خانگی که حاضر نیست پیشنهاد دوست خود برای فروش آنلاین لوازم خانگی خود از طریق شبکه‌های اجتماعی را بپذیرد.	چسبیدن به وضعیت فعلی
فردی بدون اطلاع از نحوه سرمایه‌گذاری در بازار بورس اوراق بهادار و چگونگی کسب درآمد از آن می‌خواهد تمام سرمایه خود را وارد این بازار کند.	اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن

اشتباهات رایج در تصمیم‌گیری

مثال	اشتباهات رایج در تصمیم‌گیری
- ترجیح دادن کالایی ۱۶۰ هزار تومانی که ۵۰ درصد تخفیف دارد بر کالایی با قیمت ۸۰ هزار تومان (خرید صرفاً به دلیل حراج یا فروش ویژه)	۱. اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها
- خوردن کامل غذایی که سفارش داده‌اید ولی آن را دوست ندارید، صرفاً به دلیل پول پرداخت شده بابت آن غذا رفتن به کلاس بی‌کیفیت، صرفاً به دلیل پرداخت کامل شهریه آن.	۲. توجه به هزینه‌های هدر رفته
- سراغ کارهای کم‌ارزش آنی رفتن، به جای صبر در تحصیل و یادگیری و بهره‌مندی از منافع آنی	۳. بی‌صبری زیاد
- برای تأمین هزینه‌های مصرف فعلی، زیر بار سنگین انواع بدهی رفتن	۴. اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن
- خوش‌بینی زیاد درباره درآمد آینده و پس‌انداز کمتر برای نیازهای آنی	۵. چسبیدن به وضعیت فعلی
- سرمایه‌گذاری در زمینه‌های پرخطر، بدون آمادگی	
تصمیم‌گیری با چسبیدن به وضعیت فعلی و پرهیز از بررسی گزینه‌های جدید با رویکرد منطقی هزینه - فایده	

گروه آموزشی ماز

۱۱۷- کدام گزینه، در رابطه با معنا، مفهوم و تعریف اصطلاحات اقتصادی نادرست است؟

- ۱) دو نوع گسترده از انواع تصمیمات وجود دارد. اولین دسته به یک انتخاب از میان گزینه‌های مختلف می‌پردازد و دسته دیگر به انتخاب چه مقدار از هر چیز اشاره می‌کند.
- ۲) برای اینکه تصمیم‌گیری منطقی باشد باید تمام منافع را با تمام هزینه‌ها مقایسه کنید و در نهایت به این نتیجه برسید که در گزینه‌ای که شما انتخاب کرده‌اید، منافع بیشتر از هزینه‌هاست.
- ۳) تشخیص تفاوت هزینه‌هایی که بر تصمیم شما تأثیرگذارند، بسیار مهم است؛ به همین دلیل هزینه‌های هدررفته مهم هستند.
- ۴) تنها هزینه‌ای که بر تصمیم‌گیری تأثیر است، هزینه‌هایی است که در زمان تصمیم‌گیری شما به‌وجود می‌آیند. برای اینکه یک تصمیم خوب بگیرید، تشخیص تفاوت هزینه‌هایی که بر تصمیم شما تأثیرگذارند، بسیار مهم است.

تشخیص تفاوت هزینه‌هایی که بر تصمیم شما تأثیرگذارند، بسیار مهم است؛ هزینه‌های هدررفته مهم نیستند، چون دیگر رفته‌اند و قابل برگشت نیستند.

قانون چهارم: هزینه‌های هدررفته را فراموش کنید!

- هزینه‌هایی که پرداخت شده است و شما نمی‌توانید آن را باز گردانید «هزینه هدررفته» نام دارد؛ این هزینه‌ها نباید تأثیری در انتخاب و تصمیم شما داشته باشند.
- هزینه‌های هدررفته همانند پولی است که به یک چاه عمیق افتاده و دیگر قابل دسترس نیست.
- تنها هزینه مؤثر بر تصمیم‌گیری: هزینه‌هایی که در زمان تصمیم‌گیری به‌وجود می‌آیند.
- برای اتخاذ یک تصمیم خوب، تشخیص تفاوت هزینه‌هایی که بر تصمیم شما تأثیرگذارند، بسیار مهم است و هزینه‌های هدررفته مهم نیستند. (هزینه‌های هدررفته دیگر رفته‌اند و قابل برگشت نیست).
- فهمیدن اینکه هزینه‌ها را چطور ارزیابی کنیم، تنها بخشی از گرفتن یک تصمیم خوب است. باید هزینه‌ها در مقابل منافع سنجیده شوند.

قانون پنجم: بین هزینه‌ها و منافع خود، مقایسه کنید!

- برای یک تصمیم‌گیری منطقی: باید تمام منافع با تمام هزینه‌ها مقایسه شود (در نهایت به این نتیجه برسیم که در گزینه انتخاب شده، منافع بیشتر از هزینه‌هاست).
- همیشه مقایسه هزینه‌ها و منافع براساس: اطلاعاتی که از آنها داریم، انجام می‌شود.
- به‌عنوان یک کارآفرین، مقایسه میان منافع و هزینه‌های کسب‌وکارتان، از مهم‌ترین مراحل راه‌اندازی یا استمرار آن است.
- مقایسه منافع و هزینه‌ها بخشی از تصمیم‌گیری منطقی است.
- بهترین تصمیم به نوع رویکرد فرد بستگی دارد.

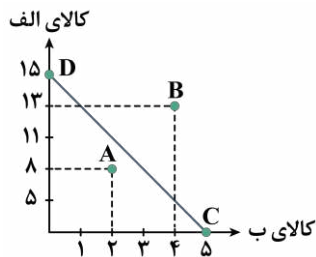
۱. انتخاب از میان گزینه‌های مختلف است (گاهی اوقات گزینه‌های تصمیم ما این است که مطالعه کنیم یا به گردش برویم)
۲. انتخاب چه مقدار از هر چیز (گاهی درباره میزان مطالعه یا مدت زمان گردش در حال تصمیم‌گیری هستیم).

دو نوع گسترده از انواع تصمیمات وجود دارد:

- در برآورد و مقایسه میان هزینه‌ها و منافع، اینکه چه چیزی را هزینه و چه چیزی را منفعت به حساب بیاوریم وابسته به موقعیت‌ها و ارزش‌های فرهنگی و اجتماعی ما است؛ مثلاً ممکن است آلودگی‌های زیست‌محیطی یک کارخانه تولید مواد شیمیایی، برای صاحب آن کارخانه به‌عنوان هزینه محسوب نشود، اما برای ساکنان آن منطقه هزینه محسوب می‌شود.

گروه آموزشی ماز

۱۱۸- شرکتی با بودجه‌ای مشخص، قصد دارد مواد اولیه «الف» و «ب» را تهیه نماید که در تولید کالای نهایی مورد استفاده قرار می‌گیرد. با توجه به قید بودجه ترسیم‌شده برای خرید این ۲ کالا، کدام گزینه پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟ (قیمت هر واحد کالای الف: ۳۳۶ ریال / قیمت هر واحد کالای ب: ۱۰۰۸ ریال)

الف - کل بودجه شرکت برای خرید این دو محصول چه مقدار است؟

ب - در کدام نقطه و به چه مقدار می‌توان بخشی از بودجه را پس‌انداز کرد؟

(۱) ۵۰۴۰ ریال - B, ۵۵۸ ریال

(۲) ۴۰۵۰ ریال - A, ۵۵۸ ریال

(۳) ۴۰۵۰ ریال - B, ۲۵۸ ریال

(۴) ۵۰۴۰ ریال - A, ۳۳۶ ریال

(دشوار - اصول انتخاب درست - محاسباتی / مفهومی - ۱۰۰۳)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی موارد:

«الف»: در نقطه ابتدایی و یا انتهایی خط بودجه، (محل برخورد خط بودجه با محورهای افقی و عمودی) می‌توان با کل بودجه، تنها یک محصول را خریداری کرد. پس کافی است تعداد کالای خریداری‌شده در این نقطه را در قیمت آن ضرب کنیم تا میزان کل بودجه مشخص شود.

تذکر!

حواستان باشد که یا نقطه ابتدایی و یا انتهایی خط بودجه را برای محاسبه کل بودجه در نظر بگیرید و اشتباهاً مقدار به‌دست آمده در هر دو نقطه را با هم جمع نکنید!

ریال $5,040 = 15 \times 336$ بودجه فرد (با توجه به محل برخورد خط بودجه با محور عمودی و حداکثر کالای «الف» خریداری‌شده)

ریال $5,040 = 5 \times 1008$ بودجه فرد (با توجه به محل برخورد خط بودجه با محور افقی و حداکثر کالای «ب» خریداری‌شده)

«ب»: در نقاطی که داخل یا درون خط بودجه قرار دارند، مقداری از بودجه را می‌توان پس‌انداز کرد. برای محاسبه مقدار پس‌انداز باید مقدار پول صرف‌شده در آن نقطه را به‌دست بیاورید و سپس از مقدار کل بودجه کسر کنید.

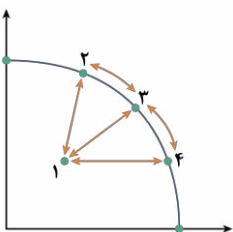
در نقطه A، ۸ واحد کالای «الف» و ۲ واحد کالای «ب» خریداری شده است؛ در نتیجه خواهیم داشت:

ریال $4,704 = (8 \times 336) + (2 \times 1008) = 2,688 + 2,016$ بودجه صرف‌شده در نقطه A

ریال $336 = 5,040 - 4,704$ = میزان پس‌انداز

نکته: نقاطی که بیرون از خط بودجه قرار دارند، غیر قابل دستیابی هستند و در شرایط فعلی، بودجه ما به خرید آن کالاها نمی‌رسد.

گروه آموزشی ماز

۱۱۹- کدام گزینه در خصوص منحنی PPF مقابل نادرست می‌باشد؟

- (۱) تغییر مکان از نقطه (۱) به (۴) موجب کارایی منابع تولید می‌شود.
- (۲) برای تغییر مکان از نقطه (۱) به (۴) برای افزایش میزان تولید یک کالا، باید از میزان تولید کالای دیگر کاست.
- (۳) با تغییر مکان از نقطه (۳) به (۲) متحمل هزینه فرصت می‌شویم.
- (۴) تغییر مکان از نقطه (۲) به (۱) موجب ناکارایی منابع تولید می‌شود.

(آسان - مرز امکانات تولید - مفهومی - ۱۰۰۴)

پاسخ: گزینه ۲

بررسی گزینه‌ها:

۱ صحیح است. تغییر مکان از نقطه «۱» به نقطه «۴» (تغییر مکان از یک نقطه ناکارا به یک نقطه کارا)

نقطه ۱ زیر منحنی مرز امکانات تولید است و تولید در این نقطه ناکاراست. (هر نقطه در زیر منحنی مرز امکانات تولید، نشان‌دهنده این است که اقتصاد از بیشترین منابعش استفاده نکرده است؛ زیرا حداقل بیشتری از یک کالا می‌توانست تولید کند، بدون اینکه تولید کالای دیگر کاهش یافته یا حذف گردد).

نقطه ۴ بر روی منحنی مرز امکانات تولید است و تولید در نقاط روی مرز امکانات، کاراست.

در نتیجه با تغییر مکان از نقطه ۱ به نقطه ۴، تولید کارا خواهد شد.

۲ نادرست است. تغییر مکان از نقطه «۱» به نقطه «۴» (تغییر مکان از یک نقطه ناکارا به یک نقطه کارا)

نقطه ۱ زیر منحنی مرز امکانات تولید است و تولید در این نقطه ناکاراست. (هر نقطه در زیر منحنی مرز امکانات تولید، نشان‌دهنده این است که اقتصاد از بیشترین منابعش استفاده نکرده است.) با انتقال از نقطه ۱ به ۴ می‌توان حداقل بیشتری از یک کالا تولید کرد، بدون اینکه تولید کالای دیگر کاهش یافته یا حذف گردد.

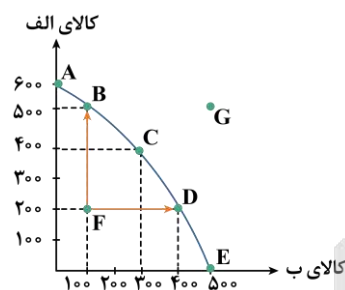
۳ صحیح است. تغییر مکان از نقطه «۳» به نقطه «۲» (تغییر مکان از یک نقطه کارا به یک نقطه کارای دیگر در طول منحنی مرز امکانات تولید) در نقطه ۳، عوامل و منابع تولیدی در حالت کارا هستند و بنگاه تولیدی با این جابه‌جایی متحمل هزینه فرصت می‌شود؛ چراکه در حالت کارایی برای تولید مقادیر بیشتری از یک کالا (رسیدن به نقطه ۲) باید از میزان تولید کالای دیگر صرف‌نظر کرد.

۴ صحیح است. تغییر مکان از نقطه «۲» به نقطه «۱» (تغییر مکان از یک نقطه کارا به یک نقطه ناکارا) نقطه ۱ زیر منحنی مرز امکانات تولید است و تولید در این نقطه ناکاراست. (هر نقطه در زیر منحنی مرز امکانات تولید، نشان‌دهنده این است که اقتصاد از بیشترین منابعش استفاده نکرده است؛ زیرا حداقل بیشتری از یک کالا می‌توانست تولید کند، بدون اینکه تولید کالای دیگر کاهش یافته یا حذف گردد.)

نقطه ۲ بر روی منحنی مرز امکانات تولید است و تولید در نقاط روی مرز امکانات، کاراست. در نتیجه با تغییر مکان از نقطه ۲ به نقطه ۱ تولید ناکارا خواهد شد.

گروه آموزشی ماز

۱۲۰- با توجه به منحنی PPF ارائه‌شده، به سؤالات زیر پاسخ دهید:

الف: در کدام نقطه، تنها می‌توان یک محصول تولید کرد، به‌طوری‌که تولیدمان «کارا» بماند؟

ب: با جابه‌جا شدن از نقطه D به نقطه C، کدام کالا و چه مقدار بیش‌تر تولید می‌شود؟

ج: برای اینکه تولید در نقطه F را کارا کنیم، باید چه مقدار کالای بیش‌تر تولید کرد؟

۱) A - کالای «الف»، ۲۰۰ واحد - باید به نقطه D برسیم و میزان تولید هر دو کالا را ۳۰۰ واحد اضافه کنیم.

۲) A - کالای «ب»، ۱۰۰ واحد - باید به نقطه D برسیم و میزان تولید هر دو کالا را ۳۰۰ واحد اضافه کنیم.

۳) E - کالای «ب»، ۲۰۰ واحد - باید به نقطه B برسیم و فقط ۳۰۰ واحد به تولید کالای «الف» اضافه کنیم.

۴) A - کالای «الف»، ۲۰۰ واحد - باید به نقطه B برسیم و فقط ۳۰۰ واحد به تولید کالای «الف» اضافه کنیم.

(متوسط - مرز امکانات تولید - مفهومی / محاسباتی - ۱۰۰۴)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی موارد:

«الف»: در نقاط ابتدایی و انتهایی نمودار، می‌توان تنها یک محصول تولید کرد و تولید در هر نقطه‌ای که بر روی نمودار باشد، کاراست. (نقاط A و E)

«ب»: با جابه‌جایی از نقطه D به C میزان تولید کالای «الف»، ۲۰۰ واحد افزایش می‌یابد.

$$\text{تولید در نقطه D} = \begin{cases} ۲۰۰ \Rightarrow \text{کالای الف} \\ ۴۰۰ \Rightarrow \text{کالای ب} \end{cases}$$

$$\text{تولید در نقطه C} = \begin{cases} ۴۰۰ \Rightarrow \text{کالای الف} \\ ۳۰۰ \Rightarrow \text{کالای ب} \end{cases}$$

«ج»: برای اینکه تولید ما در نقطه F کارا شود، باید با استفاده از منابع موجود، میزان تولید را به گونه‌ای افزایش دهیم که به یکی از نقاط بر روی منحنی مرز امکانات تولید مانند نقطه D یا B برسیم. در گزینه‌ها تنها به نقاط D و B اشاره شده است؛ بنابراین برای محاسبه این افزایش، مقدار تولید در نقطه F را به‌دست می‌آوریم و سپس از میزان تولید بر روی نقطه D و یا B کم می‌کنیم.

$$\text{میزان تولید در نقطه D} = \begin{cases} ۴۰۰ = \text{کالای ب} \\ ۲۰۰ = \text{کالای الف} \end{cases}$$

$$\text{میزان تولید در نقطه B} = \begin{cases} ۱۰۰ = \text{کالای ب} \\ ۵۰۰ = \text{کالای الف} \end{cases}$$

$$\text{میزان تولید در نقطه F} = \begin{cases} ۱۰۰ = \text{کالای ب} \\ ۲۰۰ = \text{کالای الف} \end{cases}$$

واحد ۳۰۰ $\Rightarrow$ کالای «الف»

نیازی به افزایش نیست $\Rightarrow$ کالای «ب»

نیازی به افزایش نیست $\Rightarrow$ کالای «الف»

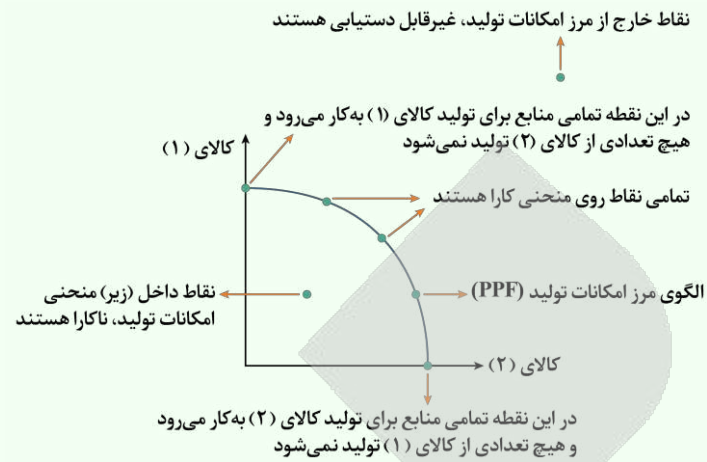
واحد ۳۰۰ $\Rightarrow$ کالای «ب»

برای انتقال از نقطه F به B باید این مقدار افزایش اتفاق بیفتد:

برای انتقال از نقطه F به D باید این مقدار افزایش اتفاق بیفتد:

بررسی نقاط منحنی مرز امکانات تولید

مرز امکانات تولید مرزی است بین آنچه یک کسب و کار با استفاده از منابع موجود و در دسترس می‌تواند تولید کند و آنچه نمی‌تواند.

گروه آموزشی ماز

دانشگاه رایگان تمام آزمون های آزمایشی

در کانال تلگرام ما :

آزمون ها آزمایشی

t.me/Azmoonha_Azmayeshi

join us ...

WWW.ArefOnline.ir

گروه آزمایشی علوم انسانی

آزمون ماز | پایه دوازدهم

پیش خوانی پایه دوازدهم

ویژه کنکوری های ۱۴۰۵

دفترچه پاسخ

پنجشنبه ۲ مردادماه ۱۴۰۴

- ✓ پاسخنامه سریع؛ برای بررسی فوری بعد از آزمون
- ✓ تحلیل تمام گزینه های هر سؤال؛ برای بررسی سؤالاتی که پاسخ نادرست داده اید
- ✓ نکات و درسنامه های آموزشی؛ برای یادگیری کامل مباحث هر سؤال
- ✓ مشاوره تستی؛ برای یادگیری انواع روش های حل تست
- ✓ استراتژی آزمون؛ برای یادگیری مدیریت زمان و مدیریت جلسه آزمون

دیس	مسئول درس	طراحان	ویراستاران
زبان و ادبیات فارسی	حسن وسکری	حسن وسکری - مهدی ضیایی - علی امیر سلیمانی افشین محی الدین - مجتبی بلاغتی ابوالفضل غلامی - مهران قندی - فاطمه حمیدی	فاطمه عباسی - اعظم نوری نیا محمد رزمی - محمد جواد بانسی
زبان عربی	هاله کریمی	هاله کریمی - کاظم غلامی - محمد علی تابانفر محمد علی کاظمی نصر آبادی - روح الله گلشن	مریم آقایی - کیارش پور مهدی سید دانیال محمدی نیا
فلسفه	امیر محمد نصیری	امیر محمد نصیری - حسن صدری - کیمیا طهماسبی الهه فاضلی - محمد قربانی - محمد کشوری	کیمیا طهماسبی - حسن صدری ساناز نامداری

تیم اجرایی و تولید آزمون

مرضیه بنیانی

یگانه پور ابراهیم

آتنا عبدالرحیم زاده

سرپرست آزمون: فائزه زارع

یک تیم با بیش از ۵۰۰ نفر در حال کار هستند تا آزمون‌های ماز با حداکثر کیفیت حاضر بشن و به شما کمک کنن و مسیر موفقیت رو براتون ساده‌تر کنن. همیشه از نظرات و کامنت‌های خوبتون انرژی می‌گیریم. مرسی که همراهمون هستین.

راستی! حتماً در نظر سنجی آزمون شرکت کنین و نظرات و پیشنهاداتتون رو برامون بنویسین.

دکتر رسول خنجری - واحد آزمون ماز

توی مقاله اول گفتیم که چرا آزمون آزمایشی می‌تونه مسیر موفقیت توی کنکور رو تضمین کنه. حالا وقتشه وارد یه مهارت خیلی مهم بشیم؛

مهارتی که باعث میشه با همون مقدار درس خوندن و همون سطح علمی، نتیجه خیلی بهتری بگیری.

اون مهارت چیه؟ مدیریت جلسه آزمون!

چرا اینقدر مهمه که جلسه آزمون رو بلد باشی مدیریت کنی؟
تصور کن: نشستی سر جلسه آزمون. صد و چند تا سؤال از چندتا درس جلوت ریخته. زمانت هم تقریباً ۲ تا ۳ ساعته. حالا سؤال مهم اینه: آیا این زمان برای پاسخ دادن به همه سؤالا کافیه؟ قطعاً نه حتی رتبه‌های تکریمی هم معمولاً نمی‌تونن به همه سؤالا جواب بدن. اینه که اگه استراتژی نداشته باشی، ممکنه بعد از آزمون با حسرت بگی: «کاش به سؤالای آسون‌تر می‌رسیدم...»

«شیمی رو خوب خونده بودم ولی وقت نشد بزنم!»

«آه این سؤال رو بلد بودم ولی آخر وقت بود، نرسیدم حلش کنم...»

راه حل اینه که از قبل بدونی:

■ توی چه بازه زمانی باید سراغ کدوم درس بری؟

■ از بین سؤالای هر درس، کدوما رو بزنی و کدوما رو رد کنی؟

★ خبر خوب اینه که توی بیست و چند آزمون آزمایشی که با برنامه ماز جلو میری، دقیقاً این فرصت رو داری که استراتژی شخصی خودت رو برای مدیریت جلسه بسازی، تمرینش کنی و بهش مسلط بشی.

چطوری رئیس جلسه آزمون بشی؟

برای اینکه بتونی آزمون رو فرماندهی کنی، باید چندتا مهارت مهم یاد بگیری:

۱ زمان‌بندی هوشمندانه

باید بدونی برای هر درس چقدر زمان بذاری.

مثلاً فارسی چند دقیقه؟ ریاضی چند دقیقه؟ عربی چقدر؟

نه اینکه وسط آزمون بفهمی برای ادبیات زیادی وقت گذاشتی و دیگه به جامعه‌شناسی نمی‌رسی!

۲ اولویت‌بندی حرفه‌ای

یعنی بلد باشی از کجا شروع کنی که بیشتر نمره بیاری.

مثلاً ممکنه تصمیم بگیری اول سؤالای آسون دینی که روش تسلط داری رو بزنی، بعد بری سراغ سؤالای چالشی‌تر عربی.

یه سری علامت اختصاصی برای خودت بساز:

○ = سؤال آسونه و باید همین الان بزمنش

✱ = سؤال خویبه ولی شک دارم، بعداً برمی گردم

✗ = خیلی سخته، بی خیالش!

با این زبان رمز، وسط آزمون لازم نیست دوباره هر سؤال رو از اول تحلیل کنی.

مدیریت بحران

۴

فرض کن وسط آزمون یهو سه تا سؤال پشت سر هم سخت در میاد و اعتماد به نفست میریزه پایین.

یا زمان کم میاری.

یا حواست پرت میشه.

اینجاست که باید بلد باشی خودتو جمع و جور کنی و از بحران رد شی.

تکنیک های تست زنی

۵

یه سری روش هستن که کمک می کنن با همون دانشت، درصد بیشتری بگیری.

چند نمونه از این تکنیک های تست زنی معروف:

- حذف گزینه: لازم نیست حتماً جواب درست رو پیدا کنی؛ گاهی فقط باید غلطها رو بشناسی و حذفشون کنی.
- حدس آگاهانه: بعضی وقتا با یه تحلیل کوچیک می تونی بین دوتا گزینه شک دار، درستشو انتخاب کنی.
- تخمین حدود جواب: مخصوص دروس محاسباتی؛ لازم نیست تا ته حل کنی، فقط محدوده درست جواب رو پیدا کن.
- عدد گذاری: به جای گیر کردن با متغیرها، یه عدد ساده جایگزین کن، سریع تر به جواب می رسی.
- شناخت فراوانی پاسخ ها: تو بعضی سؤالی چند گزینه ای، می تونی از الگوی توزیع جوابا کمک بگیری.

همه این مهارت هایی که گفتیم، در مقاله های بعدی بهت یاد می دیم.

فرق اطلاعات با مهارت چیه؟

«اطلاعات» یعنی چیزایی که می خونی.

«مهارت» یعنی چیزایی که باید با تمرین مکرر یاد بگیری.

یاد گرفتن مهارت مثل دوچرخه سواریه.

هیچ کس فقط با خوندن دفترچه راهنما یاد نمی گیره دوچرخه سواری کنه. باید سوار شی، زمین بخوری، بلند شی و تکرارش کنی.

حالا باید چیکار کنی؟

همه این مهارت هایی که توی این مقاله گفتیم (زمان بندی، اولویت بندی، مدیریت بحران، تکنیک های تست زنی و...) رو توی

آزمون های آزمایشی ماز تمرین کن.

بار اول شاید خراب کنی. اشکالی نداره.

اما هر بار که تمرین کنی، یه قدم به تسلط نزدیک تر می شی.

جمع بندی آخر...

با همون معلومات، می تونی خیلی بهتر نتیجه بگیری؛ فقط کافیه بلد باشی جلسه ی آزمون رو مدیریت کنی.

استراتژی + آزمون آزمایشی + قدرین مهارت ها = به لگلو/موفق با خیال راحت

- ۱- از دیدگاه تاریخ ادبیات، کدام یک از قسمت‌های مشخص شده نادرست است؟
 «فرخی یزدی را به سبب آزادی خواهی، به زندان انداختند. او تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه مسعود سعد و سعدی بود. آشنایی با مسعود سعد طبع فرخی را شکوفا ساخت. در دوره هفتم مجلس نماینده مردم یزد شد.»
 ۱ (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴)

(متوسط - خط به خط - تاریخ ادبیات قرن‌های دوازدهم و سیزدهم - ۱۲۰۱)

پاسخ: گزینه ۳

بررسی موارد نادرست:

آشنایی با سعدی طبع فرخی را شکوفا ساخت.

گروه آموزشی ماز

- ۲- از دیدگاه تاریخ ادبیات، کدام مورد ایراد دارد؟

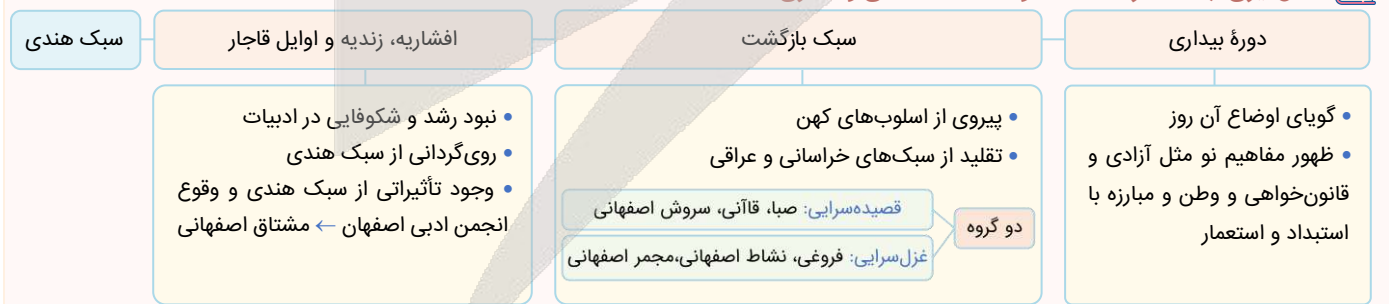
- (۱) با روی کار آمدن سلسله قاجار و تثبیت حکومت مرکزی در ایران، بازگشت به شیوه و الگوی گذشتگان در ادبیات، پرونق‌تر از گذشته بود.
 (۲) شاعران دوره بازگشت راهی جز تقلید از آثار پیشینیان در پیش نگرفتند و در سطوح زبانی، ادبی و فکری سبک هندی را مورد توجه قرار دادند.
 (۳) مشتاق اصفهانی در زمان نادرشاه و کریم خان زند، با همراهی چند تن دیگر از ادیبان، انجمن ادبی اصفهان را اداره می‌کرد.
 (۴) اگرچه شاعران دوره بازگشت باعث نوآوری و تکامل قابل توجهی در شعر فارسی نشدند؛ اما اگر این نهضت به پا نشده بود، چه بسا زبان فاخر شعر فارسی دچار سستی و ضعف بیش‌تری می‌شد.

(متوسط - خط به خط - تاریخ ادبیات قرن‌های دوازدهم و سیزدهم - ۱۲۰۱)

پاسخ: گزینه ۲

شاعران دوره بازگشت در سطوح زبانی، ادبی و فکری سبک خراسانی و عراقی را مورد توجه قرار دادند؛ به طوری که زبان، تخیل و اندیشه در این سبک، تکرار شنیده‌هاست.

شکل‌گیری نهضت بازگشت: حد واسط سبک هندی و بیداری

گروه آموزشی ماز

- ۳- سراینده کدام بیت در مقابل آن، نادرست ذکر شده است؟

- (۱) هوای خود چو نهادم، رضای او چو گزیدم
 (۲) آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی
 (۳) از خون جوانان وطن لاله دمیده
 (۴) جنگ ننگ است در شریعت من
- جهان و هرچه در او، جز به کام خویش ندیدم (میرزاده عشقی)
 دست خود ز جان شستم از برای آزادی (فرخی یزدی)
 از ماتم سرو قدشان سرو خمیده (عارف قزوینی)
 جز پی پاس دین و حفظ وطن (ادیب‌الممالک فراهانی)

بیت مذکور متعلق به نشاط اصفهانی، شاعر دوره بازگشت است.

۳. ابیات شاعران دوره بازگشت و بیداری

خردآفرین، آفرینش‌نگار (صبای کاشانی)
جهان و هرچه در او جز به کام خویش ندیدم (نشاط اصفهانی)
قفسم برده به باغی و دلم شاد کنید (محمدتقی بهار)
جز پی پاس دین و حفظ وطن (ادیب‌الممالک فراهانی)
خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم (نسیم شمال)
که کند مادر تو با من جنگ (ایرج میرزا)
از ماتم سرو قدشان سرو خمیده (عارف قزوینی)
دست خود ز جان شستم از برای آزادی (فرخی یزدی)
خاک وطن چو رفت چه خاکی به سر کنم؟ (میرزاده عشقی)

به نام خداوند بینش‌نگار
هوای خود چو نهادم رضای او چو گزیدم
من نگویم که مرا از قفس آزاد کنید
جنگ ننگ است در شریعت من
غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم
داد معشوقه به عاشق پیغام
از خون جوانان وطن لاله دمیده
آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی
گر این چنین به خاک وطن شب سحر کنم

گروه آموزشی ماز

۴- کدام گزینه درباره تاریخ ادبیات قرن‌های دوازدهم و سیزدهم نادرست است؟

- ۱) از انقراض دولت صفویه تا آغاز سلطنت فتحعلی شاه قاجار، رشد و شکوفایی قابل توجهی در تاریخ ادبیات ایران دیده نمی شود.
- ۲) با روی کار آمدن سلسله قاجار و تثبیت حکومت مرکزی در ایران، شعر دوره بازگشت با انتقاد روبه‌رو شد و شاعران از آن روی گردانند.
- ۳) در دوره بیداری، ادبیات - به ویژه شعر - برای آنکه بتواند با توده مردم ارتباط برقرار کند، زبان محاوره را برگزید تا قابل فهم‌تر باشد و مفاهیم جدید را با زبانی ساده انتقال دهد.
- ۴) در دوره بازگشت، عبدالوهاب نشاط، انجمن ادبی نشاط را تأسیس کرد؛ پس از آن انجمن ادبی خاقان نیز به ریاست فتحعلی شاه تشکیل شد.

با روی کار آمدن سلسله قاجار و تثبیت حکومت مرکزی در ایران، بازگشت به شیوه و الگوی گذشتگان در ادبیات، پررونق‌تر از گذشته بود.

۳. مهم‌ترین نکات تاریخ ادبیات قرن دوازدهم و سیزدهم

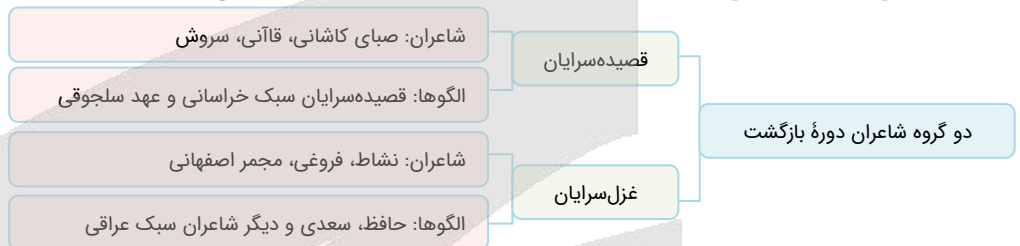

گروه آموزشی ماز

- ۵- از دیدگاه تاریخ ادبیات، کدام یک از قسمت های مشخص شده نادرست است؟
 «گروهی از شاعران دوره بازگشت به قصیده سرایی به سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی پرداختند: افرادی مانند صباي کاشانی و نشاط اصفهانی از این گروه اند.»
- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - خط به خط - تاریخ ادبیات قرن های دوازدهم و سیزدهم - ۱۲۰۱)

نشاط اصفهانی از غزل سرایانی است که سبک حافظ، سعدی و دیگر شاعران سبک عراقی را پیش گرفت.

گروه آموزشی ماز

- ۶- از دیدگاه تاریخ ادبیات و سبک شناسی کدام موارد درست است؟
- الف: از اواخر دوره قاجار، مباحثی در مورد علل شکست و عقب افتادگی ایران در جامعه مطرح شد و شعر دوره بازگشت با انتقاد روبه رو شد.
- ب: میرزاده عشقی در روزنامه اش «قرن بیستم»، به افشاگری اعمال پلید و مقاصد شوم رجال خائن زمان خود پرداخت.
- ج: اگرچه ایرج میرزا در به کارگیری تعبیرات عامیانه و آفریدن اشعاری ساده و روان مهارت داشت ولی در شعر او اندیشه های نوگرایانه وجود ندارد.
- د: در عصر بیداری به دلیل تمرکز عمده فعالیت های سیاسی و مطبوعاتی در تبریز، شعر و ادب هم در این شهر جلوه بیشتری داشت.
- ه: با روی کار آمدن سلسله قاجار و تثبیت حکومت مرکزی در ایران، بازگشت به شیوه و الگوی گذشتگان در ادبیات، پررونق تر از گذشته بود.
- (۱) «الف» - «د» - «ه» (۲) «ب» - «ج» - «د» (۳) «الف» و «ب» (۴) «ب» و «ه»

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - خط به خط - تاریخ ادبیات قرن های دوازدهم و سیزدهم - ۱۲۰۱)

بررسی موارد نادرست:

- «الف»: از اواسط دوره قاجار، مباحثی در مورد علل شکست و عقب افتادگی ایران در جامعه مطرح شد و شعر دوره بازگشت با انتقاد روبه رو شد.
- «ج»: در شعر ایرج میرزا اندیشه های نوگرایانه وجود دارد.
- «د»: پیش از انقلاب مشروطه، نویسندگان ایرانی نوشتن رمان (داستان بلند) به مفهوم امروزی را از طریق ترجمه رمان های تاریخی غربی آغاز کردند.

گروه آموزشی ماز

- ۷- هریک از موارد زیر به ترتیب، معرف کدام چهره ادبی است؟
- او هرچند قصاید بلندی دارد، به ویژه از نظر غزل سرایی در بین هم روزگاران خود تا حدی کم نظیر است.
 - شعرهای او که به زبان ساده و طنز آمیز در راه مبارزه با استبداد و عشق به وطن به چاپ می رسید، در بیداری مردم بسیار مؤثر بود.
 - او در سبک خراسانی با زبانی حماسی شعر می سرود.
 - او از شعرهای غربی ترجمه هایی منظوم پدید آورده است.
- (۱) سید اشرف الدین گیلانی - عارف قزوینی - محمدتقی بهار - ایرج میرزا
 (۲) نشاط اصفهانی - فرخی یزدی - ادیب الممالک فراهانی - میرزاده عشقی
 (۳) سید اشرف الدین گیلانی - فرخی یزدی - ادیب الممالک فراهانی - میرزاده عشقی
 (۴) نشاط اصفهانی - سید اشرف الدین گیلانی - محمدتقی بهار - ایرج میرزا

پاسخ: گزینه ۴

(دشوار - خط به خط - تاریخ ادبیات قرن‌های دوازدهم و سیزدهم - ۱۲۰۱)

نشاط اصفهانی: شاعر هرچند قصاید بلندی دارد به ویژه از نظر غزل‌سرایی در بین هم‌روزگاران خود تا حدی کم‌نظیر است.
سید اشرف‌الدین گیلانی: شعرهای او که به زبان ساده و طنزآمیز در راه مبارزه با استبداد و عشق به وطن در روزنامه «نسیم شمال» به چاپ می‌رسید، در بیداری مردم بسیار مؤثر بود.

محمد تقی بهار: او در سبک خراسانی با زبانی حماسی شعر می‌سرود.

ایرج میرزا: او از شعرهای غربی ترجمه‌هایی منظوم پدید آورده است که در نوع خود ابتکاری محسوب می‌شود؛ قطعه «قلب مادر» یکی از آن نمونه‌هاست.

گروه آموزشی ماز

۸- کدام گزینه به درستی جاهای خالی عبارت زیر را کامل می‌کند:

.....، پرچمدار دوره بازگشت ادبی است. او در مثنوی، قصیده و دست داشت و در این قالب‌های شعری، آثاری چون گلشن صبا (به تقلید از و خداوندنامه (حماسه‌ای مذهبی در بیان معجزات پیامبر (ص) و دلیری‌های حضرت)) از خود به یادگار گذاشت.

(۲) صبا - قطعه - شاهنامه - عباس

(۱) نشاط - قطعه - شاهنامه - عباس

(۴) صبا - غزل - بوستان - علی (ع)

(۳) نشاط - غزل - بوستان - علی (ع)

پاسخ: گزینه ۴

(آسان - خط به خط - تاریخ ادبیات قرن‌های دوازدهم و سیزدهم - ۱۲۰۱)

صبای کاشانی، پرچمدار دوره بازگشت ادبی است. او در مثنوی، قصیده و غزل دست داشت و در این قالب‌های شعری، آثاری چون گلشن صبا (به تقلید از بوستان سعدی) و خداوندنامه (حماسه‌ای مذهبی در بیان معجزات پیامبر (ص) و دلیری‌های حضرت علی (ع)) از خود به یادگار گذاشت.

گروه آموزشی ماز

۹- مفهوم کدام بیت با بیت «به چشم عقل در این رهگذار پر آشوب / جهان و کار جهان بی‌ثبات و بی‌محل است» تناسب دارد؟

۱) دل بگسل از جهان که جهان پایدار نیست
۲) مجو درستی عهد از جهان سست‌نهاد
۳) حافظ سخن بگوی که در صفحه جهان
۴) این جهان پیرزنی سخت فریبنده است

۱) دل بگسل از جهان که جهان پایدار نیست
۲) مجو درستی عهد از جهان سست‌نهاد
۳) حافظ سخن بگوی که در صفحه جهان
۴) این جهان پیرزنی سخت فریبنده است

پاسخ: گزینه ۱

(متوسط - مفهومی - تاریخ ادبیات قرن‌های دوازدهم و سیزدهم - ۱۲۰۱)

در بیت صورت سوال صحبت از «بی‌ثباتی و ناپایداری» دنیا شده و می‌گوید: اگر از روی عقل و خرد به دنیا بنگری متوجه می‌شوی که ناپایدار و بی‌ثبات است.
در گزینه (۱) تنها بیتی است که به این موضوع اشاره شده و شاعر می‌گوید: به دنیا دل میند چرا که ناپایدار و بی‌ثبات است و به او اعتماد نکن چون پیمان‌شکن است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) دنیا پیمان‌شکن است و عهد و پیمان او قابل اعتماد نیست همانند پیرزنی که عروس هزاران داماد شده!
- ۳) حافظ به اشعارش افتخار می‌کند و به خودش می‌گوید که تنها چیزی که از تو به یادگار می‌ماند شعر تو است. (اشاره به گذر عمر خودش)
- ۴) دنیا مانند پیرزنی فریبکار است، اما انسان خردمند فریب او را نمی‌خورد و طالب او نمی‌شود.

گروه آموزشی ماز

۱۰- مفهوم کدام گزینه متفاوت با سایر گزینه‌هاست؟

۱) همه به راه وطن داده جان خویش ز دست
۲) از پی حفظ وطن کرده به پا رایت حرب
۳) آن خدایی که به ایران ملکی قادر داد
۴) گر مملکت گلستان گردد ز مُردن من

۱) همه به راه وطن داده جان خویش ز دست
۲) از پی حفظ وطن کرده به پا رایت حرب
۳) آن خدایی که به ایران ملکی قادر داد
۴) گر مملکت گلستان گردد ز مُردن من

پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - مفهومی - تاریخ ادبیات قرن‌های دوازدهم و سیزدهم - ۱۲۰۱)

مفهوم همه ابیات به «از جان گذشتگی در راه وطن» اشاره دارد. در بیت گزینه «۳» به جانفشانی در راه وطن اشاره‌ای نشده است.
بیت گزینه «۳» در ستایش ممدوح و پادشاه وقت است: خدایی که به وطن شاهی قادر داد می‌تواند دوباره تو را به وطن برگرداند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) همه در راه آزادی وطن از جان خویش گذشتند.
- ۲) برای حفظ وطن پرچم جنگ را برافراشتند و برای حفظ شرف و آبرو، برای جنگ آماده‌شده‌اند.
- ۴) اگر با کشته‌شدن من، وطن گلستان می‌شود من حاضر در راه وطن بمیرم.

گروه آموزشی ماز

■ عَيْنِ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (١١ - ١٥)

۱۱ - «هناك أشخاص يزعمون أنَّ العالم ما أوجده خالق ذو حكمة و الإنسان ليس موجوداً مُنطوياً بل حيوان كالحيوانات الأخرى!»:

- ۱) افرادی هستند که تصور دارند جهان چیزی است که آن را آفریدگاری حکیم به وجود آورده است و آدمی موجودی درهم پیچیده نیست و جانوری مانند سایر جانوران است!
- ۲) اشخاصی وجود دارند که فکر می کنند جهان را آفریدگاری دارای حکمت به وجود نیاورده و انسان موجودی نیست که درهم پیچیده شده باشد بلکه مانند جانداران دیگر است!
- ۳) در خیال برخی افراد جهان چیزی است که آفریدگار حکیمی آن را به وجود نیاورده و انسان موجودی درهم پیچیده نیست بلکه جانوری مانند جانداران دیگر است!
- ۴) افرادی هستند که می پندارند جهان را آفریدگاری دارای حکمت به وجود نیاورده و آدمی موجود درهم پیچیده ای نیست بلکه حیوانی مانند سایر حیوانات است!

(دشوار - ترکیبی - متن درس اول - ۱۲۰۱)

پاسخ: گزینه ۴

معنای کلمات مهم:

«هناك»: وجود دارد

«يزعمون»: می پندارند، خیال می کنند

«ما أوجد»: به وجود نیاورده است.

⚠ دقت کنید که ...

در این عبارت نمی توانیم «ما» را به معنای «چیزی که» بگیریم؛ زیرا با مفهوم جمله بعد تناسب ندارد و منفی بودن فعل «لیس» نیز این برداشت را تایید نمی کند.

«ذو حكمة»: دارای حکمت

«مُنطوی»: درهم پیچیده

«الحيوانات الأخرى»: جانوران دیگر

بررسی سایر گزینه ها:

۱ چیزی است ... («ما» در اینجا از نوع نافییه است، نه موصول.)

به وجود آورده است («ما أوجد» فعل ماضی منفی است.)

و جانوری ... («و» ترجمه مناسبی برای «بل» نیست.)

۲ انسان موجودی نیست که ... («موجوداً مُنطوياً» ترکیب وصفی است و باید کنار هم و به صورت اسم ترجمه شوند، نه جمله.)

بلکه مانند ... («حيوان» ترجمه نشده است.)

۳ در خیال برخی ... «أولاً» «هناك» اصلاً در ترجمه لحاظ نشده است، ثانیاً «يزعمون» فعل مضارع است، ولی به صورت اسم ترجمه شده.)

چیزی است ... (اضافی است)

تکنیک تستی: «هناك»

«هناك» وقتی ابتدای جمله ای اسمیه به کار برود، معنای «وجود دارد، هست» می دهد؛ یعنی معادل «يُوجد» است.

مثال: «هناك أشخاص يظنون أنَّهم خلقوا من ذهب!»: افرادی وجود دارند که گمان می کنند که از «طلا» خلق شده اند.

گروه آموزشی ماز

۱۲ - «أَيُّهَا الْفَاخِر لَا تَزْعَمْ أَنَّ مَنزِلَةَ الْإِنْسَانِ بِنَسَبِهِ أَمْ بِمَا اكْتَسَبَ أَعْضَاءُ أُسْرَتِهِ لِأَنَّ قَدْرَ كُلِّ امْرِئٍ مَا كَانَ يَحْسِنُهُ!»:

- ۱) ای فخر فروش گمان مبر که منزلت آدمی به نسبش است یا اینکه به آنچه اعضای خانواده اش کسب می کند، چه ارزش انسان به چیزی خواهد بود که آن به خوبی انجام شود!
- ۲) ای بسیار فخر فروش در این گمان مباش که منزلت انسان به نسب اوست یا به آنچه که اعضای خانواده به دست آورده، چرا که ارزش هر انسانی به آنچه است که آن را به خوبی انجام داده است!
- ۳) ای فخر فروش مپندار که جایگاه انسان به نسبش یا چیزی که اعضای خانواده او کسب کرده، می باشد، گویی ارزش هر انسانی به کارهای خوبی است که آن را انجام می دهد!
- ۴) ای فخر فروش گمان مکن که جایگاه انسان به نسبش یا به چیزی است که اعضای خانواده اش کسب کرده، زیرا ارزش هر انسانی به چیزی است که آن را به خوبی انجام می دهد!

(متوسط - ترکیبی - متن درس اول - ۱۲۰۱)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی گزینه ها:

الفخر: فخر فروش ← رد گزینه ۲

لا تزعم: گمان مکن ← رد گزینه ۲

لأن: زیرا ← رد گزینه ۳

كل امرئ: هر انسانی ← رد گزینه ۱

ما كان يحسنه: به چیزی است که آن را به خوبی انجام می دهد ← رد سایر گزینه ها

اكتسب: کسب کرده ← رد گزینه ۱

گروه آموزشی ماز

۱۳- «الَّذِي يُحْسِنُ عَمَلًا لَا يَحْزَنُهُ الْفُشْلُ بَلْ يَبْحَثُ عَنْ أَسْبَابِهِ فَيَسْتَعْمِدُ كُلَّ قُوَّةٍ حَتَّى يُعْوَضَهُ!»:

- ۱) کسی که کار نیکی انجام می دهد از شکست غمگین نمی شود بلکه به دنبال دلایلش می گردد و تمام توانش را به کار می گیرد تا آن را جبران نماید!
- ۲) هرکس کاری را درست انجام بدهد شکست نباید او را ناراحت کند بلکه دلایل آن را پیدا می کند تا تمام توان خود را به کار ببرد که جبران کند!
- ۳) کسی که کاری را به درستی انجام می دهد نباید شکست ناراحتش کند بلکه در پی علل آن می گردد و همه قدرتش را به کار می گیرد تا آن را جبران نماید!
- ۴) آنکه کاری را درست انجام می دهد نباید از شکست غمگین شود بلکه باید دنبال دلایلش بگردد و تمام نیروی خود را به کار ببندد تا آن را جبران کند!

(متوسط - ترکیبی - متن درس اول - ۱۴۰۱)

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سایر گزینه ها:

- ۱ کار نیکی ... (در اینجا «عملاً» مفعول فعل «يُحْسِنُ» است پس این فعل معنای «درست انجام می دهد» دارد.)
غمگین نمی شود («لَا يَحْزَنُهُ» فعل نهی است و باید به صورت دستوری ترجمه شود.)
- ۲ هرکس (ترجمه درستی برای «الَّذِي» نیست.)
انجام بدهد (دلیلی ندارد که فعل «يُحْسِنُ» را به صورت مضارع التزامی ترجمه کنیم.)
پیدا می کند (ترجمه درستی برای «يَبْحَثُ عَنْ» نیست.)
- ۴ نباید از شکست غمگین شود (أَوَّلًا ضَمِير «ه» در «لَا يَحْزَنُهُ» ترجمه نشده است، ثانیاً «لَا يَحْزَنُهُ» فعل متعدی بوده و «ه» مفعول آن است.)
بلکه باید ... بگردد و ... به کار ببندد. («يَبْحَثُ» و «يَسْتَعْمِدُ» فعل امر نیستند و معنای دستوری ندارند.)

دام تستی: «أَحْسَنُ»

فعل «أَحْسَنُ» وقتی به صورت متعدی به کار رفته و مفعول داشته باشد، معنای «درست انجام داد» می دهد و معنای آن با «أَحْسَنَ: نیکی کرد» تفاوت دارد.
مثال: «أَحْسَنْتُ عَمَلًا...»: کاری را درست انجام دادم.
«أَحْسِنُ إِلَى النَّاسِ...»: به مردم نیکی کن.

فَلْيُحْزِنْ «لَا» رو یاد بگیر!

حرف «لَا» وقتی فعل مضارعی را مجزوم کند، فعل نهی ایجاد می شود. در ترجمه فعل نهی باید دقت کنید که:
الف: اگر فعل نهی، مخاطب باشد، آن را به صورت «امر منفی» ترجمه می کنیم. در این حالت استفاده از «ناباید» در ترجمه فعل، خطاست:
مثال: «لَا تَحْزَنْوا!» ناراحت نشوید. (ناباید ناراحت شوید.)
ب: اگر فعل نهی، مخاطب نباشد، در ترجمه آن از لفظ «ناباید» استفاده کرده و آن را به صورت مضارع التزامی ترجمه می کنیم.
مثال: «لَا يَحْزَنْكَ...»: نباید ناراحت کند تو را...

گروه آموزشی ماز

۱۴- «النَّاسُ كُلُّهُمْ مِنْ جِهَةِ الْخَلْقِ عِنْدَ اللَّهِ أَكْفَاءٌ وَلَا فَرْقَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّمَا مَا يَسْبَبُ أَنْ يَفُوقَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا هُوَ التَّقْوَى!»:

- ۱) مردمان همه هنگام آفرینش نزد خداوند همسان هستند و هیچ فرقی میان آن ها نیست و چیزی که باعث می شود که بر یکدیگر برتری یابند، خدا ترسی است!
- ۲) مردم از نظر آفرینش پیش خداوند همگی یکسان هستند و هیچ فرقی ندارند و تنها تقواست که باعث می شود بعضی از آنان بر بعضی دیگر برتری داشته باشند!
- ۳) مردم تمامی از جهت آفرینش نزد خداوند همسان هستند و هیچ فرقی بین آنان نیست و آنچه باعث می شود که بر یکدیگر برتری یابند فقط پرهیزکاری است!
- ۴) همه مردم از نظر خلقت پیش خداوند همانند هستند و هیچ فرقی با هم ندارند و چیزی که باعث برتری آنان بر دیگران می شود یقیناً پرهیزکاری است!

(متوسط - ترکیبی - متن درس اول - ۱۴۰۱)

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سایر گزینه ها:

- ۱ هنگام (ترجمه صحیحی برای «مِنْ جِهَةِ» نیست.)
خدا ترسی است (لفظ «إِنَّمَا» در ترجمه لحاظ نشده است.)
- ۲ ندارند (ترجمه درستی برای «بَيْنَهُمْ» نیست.)
برتری داشته باشند («أَنْ يَفُوقَ» باید به صورت مضارع التزامی ترجمه شود، نه ماضی التزامی.)
- ۴ هیچ فرقی باهم ندارند (أَوَّلًا «باهم» اضافی است، ثانیاً مانند گزینه ۲، «بَيْنَهُمْ» به درستی ترجمه نشده است.)
برتری («أَنْ يَفُوقَ» فعل است، نه اسم.)
دیگران (ترجمه درستی برای «بَعْضُهُمْ بَعْضًا» نیست.)
یقیناً (ترجمه درستی برای لفظ «إِنَّمَا» نیست.)

«إِنَّمَا» که بود و چه کرد؟

«إِنَّمَا» به معنی «فقط، تنها» است و وقتی در یک عبارت به کار برود، لفظ «فقط» یا «تنها» باید همراه بخش دوم عبارت به کار برود.
مثال: «إِنَّمَا الْفَخْرُ لِعَقْلِ ثَابِتٍ.» ← «افتخار تنها برای خردی استوار است.»

گروه آموزشی ماز

۱۵- عَيْنِ الْخَطَا:

- (۱) دواءُ كُلِّ مِنَّا فِي أَنْفُسِنَا وَ مَا تُبَصِّرُ كَمَا دَاوْنَا مِنَّا: داروی همه ما در خودمان است و نمی بینیم، همان طور که دردمان از ماست!
- (۲) عَلَيْكَ أَلَّا تَطْلُبَ بِالْعِلْمِ بَدَلًا لِأَنَّ أَهْلَ الْعِلْمِ أَحْيَاءُ: تو نباید جایگزینی برای علم بخوای زیرا اهل دانش زنده اند!
- (۳) وَجَدَ سَائِحَ مِنَ الْكُؤُوبِ الشَّعْبَ الْإِيرَانِيَّ مُضِيًّا: گردشگری از کویت، ملت ایران را مهمان دوست یافت!
- (۴) فِي يَوْمِ الْأَحَدِ أُرْسِلَتْ رِسَالَةٌ لِأَحَدِ الْمَوَاطِنِينَ: در روز یکشنبه، نامه ای برای یکی از هموطنان فرستادم!

(متوسط - ترکیبی - متن درس اول - ۱۴۰۱)

پاسخ: گزینه ۱

بررسی گزینه ها:

کُلِّ مِنَّا: هر یک از ما

ترجمه کلمه «كُلِّ»:

- کُلِّ + اسم مفرد بدون «ال»: «کُلِّ» به صورت «هر» ترجمه می شود: کُلِّ تَلْمِیْذٍ: هر دانش آموزی
- کُلِّ + اسم جمع: «کُلِّ» به صورت «همه» ترجمه می شود: کُلِّ التَّلَامِیْذِ: همه دانش آموزان
- کُلِّ + اسم مفرد «ال» دار: «کُلِّ» به صورت «همه، تمام» ترجمه می شود: کُلِّ الْيَوْمِ: تمام روز
- کُلِّ + مِن: مجموع «کُلِّ مِن» به صورت «هر یک» ترجمه می شود: کُلِّ مِنَ الْأَيَّامِ: هر یک از روزها

گروه آموزشی ماز

■ ■ ■ اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ بِدَقَّةٍ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (۱۶ - ۲۰) بِمَا يَنْسَبُ النَّصِّ:

كُلُّ وَاحِدٍ مِنَّا يُعْجِبُنَا الْأَشْخَاصَ النَّاجِحُونَ عِنْدَمَا نَرَاهُمْ. هَلْ سَأَلْنَا أَنْفُسَنَا حَتَّى الْآنَ مَا هُوَ سِرُّ نَجَاحِهِمْ وَ عَظَمَتِهِمْ؟ أَجِيبْ بِهَذَا السَّؤَالَ بِأَجْوَبَةٍ مُخْتَلِفَةٍ وَلَكِنْ أَهْمَهَا هُوَ النَّظْمُ. النَّجَاحُ لَيْسَ شَيْئًا إِلَّا إِنْجَازَ مَسْئُولِيَّاتٍ صَغِيرَةٍ كُلِّ يَوْمٍ بِاسْتِمْرَارٍ وَ هَذَا يَحْتَاجُ إِلَى انضِبَاطٍ دَقِيقٍ حَتَّى لَا يَفُوتَ يَوْمٌ دُونَ الْقِيَامِ بِأَعْمَالِ ذَلِكَ الْيَوْمِ. إِذَا نَرَى فِي أَنْفُسِنَا أَنَّ لِسْنَا مُنْظَمِينَ أَوْ غَابَ عَنَّا الْحَافِظُ (انگیزه) لِلْعَمَلِ، فَلْنَبْدَأْ بِالْبَحْثِ عَنْ حَلِّهِ فِينَا. لِأَنَّ الدَّاءَ وَ الدَّوَاءَ كِلَاهُمَا مَوْجُودَانِ فِينَا. الْإِنْسَانُ لَيْسَ مَوْجُودًا حَقِيرًا وَ ضَعِيفًا بَلْ انطوى فِيهِ عَالَمٌ أَكْبَرُ مِنْ هَذِهِ الدُّنْيَا الَّتِي يَعْيشُ فِيهَا. إِذَا أَرَادَ أَنْ يَفْعَلَ شَيْئًا لَا أَحَدٌ يَسْتَطِيعُ أَنْ يَمْنَعَهُ. إِنْ يَطْلُبُ الْإِنْسَانُ شَيْئًا يَصِلُ إِلَى كُلِّهِ أَوْ بَعْضُهُ وَ هَذَا لَا يَتَحَقَّقُ إِلَّا بِعَزْمٍ صَارِمٍ (جزم) وَ نَظْمٍ. فَعَلَيْنَا أَنْ نَفْكَرَ وَ نَبْحَثَ عَنْ خَيْرِ عَمَلٍ نَسْتَطِيعُ أَنْ نَفْعَلَهُ لِأَنَّ قِيَمَةَ كُلِّ امْرِئٍ مَا يَحْسَنُهُ.

ترجمه متن:

هر یک از ما هنگامی که انسان های موفق را می بینیم، شگفت زده می شویم. آیا تا کنون از خود پرسیده ایم که راز موفقیت و بزرگی آنان چیست؟ به این سؤال پاسخ های متفاوتی داده شده است ولی مهم ترین آن ها نظم می باشد. موفقیت چیزی نیست جز انجام هر روزه مسئولیت های کوچک به طور پیوسته و این انضباط دقیقی را می طلبد تا [حتی] یک روز بدون انجام کارهای آن روز از دست نرود. هرگاه در خود بینیم که منظم نیستیم یا انگیزه کار و تلاش نداریم، باید درون خود به جستجوی راه حل آن بگردیم. زیرا درد و درمان، هر دو درون ما موجودند. انسان موجودی کوچک و ضعیف نیست بلکه در او جهانی بزرگتر از این دنیایی که در آن زندگی می کند، به هم پیچیده است. اگر بخواهد کاری را انجام دهد، هیچ کس نمی تواند او را باز دارد. اگر انسان چیزی را بخواهد، به همه یا مقداری از آن دست می یابد و این به دست نمی آید مگر با عزمی جزم و انضباط. ما باید اندیشه کنیم و به دنبال بهترین کاری بگردیم که بتوانیم آن را انجام دهیم، زیرا ارزش هر انسانی به آن چیزی است که آن را به خوبی انجام می دهد.

گروه آموزشی ماز

۱۶- عَيْنِ الصَّحِيح:

- (۱) نَسْتَطِيعُ أَنْ نَجِدَ الدَّاءَ فِينَا فَقَطْ.
- (۲) كُلُّ غَايَةٍ يُمَكِّنُ اكْتِسَابَهَا لِلْإِنْسَانِ.
- (۳) قَدْرُ كُلِّ إِنْسَانٍ مَا يَتَكَلَّمُ عَنْهُ.
- (۴) أَهَمُّ أَسْرَارِ نَجَاحِ النَّاجِحِينَ هُوَ الْحَافِظُ.

(متوسط - مفهومی - متن درس اول - ۱۴۰۱)

پاسخ: گزینه ۲

بررسی گزینه ها:

- ۱ می توانیم فقط درد را درون خود بیابیم. (مطابق متن درد و دوا هر دو درون ما وجود دارند.)
- ۲ به دست آوردن هر هدفی برای انسان ممکن می باشد. (مطابق متن صحیح است؛ زیرا می گوید اگر انسان چیزی را بخواهد، همه را یا جزئی از آن را به دست می آورد.)
- ۳ ارزش هر انسانی به چیزی است که درباره آن سخن می گوید. (مطابق متن ارزش هر انسان به چیزی است که آن را به خوبی انجام می دهد.)
- ۴ مهم ترین رازهای موفقیت انسان های موفق، همان انگیزه است. (مطابق متن، مهم ترین راز انضباط و نظم می باشد.)

گروه آموزشی ماز

۱۷- عَيْنِ مَا لَيْسَ فِي النَّصِّ:

- (۱) طَرِيقَةُ عِلَاجِ الْمَشَاكِلِ التَّفْسِیَّةِ.
- (۲) أَهَمُّ أَسْرَارِ النَّاجِحِينَ.
- (۳) عَظَمَةُ الْإِنْسَانِ وَ قُدْرَاتُهُ.
- (۴) سِرُّ النَّظْمِ فِي الْعَالَمِ.

(متوسط - مفهومی - متن درس اول - ۱۴۰۱)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی گزینه ها:

- ۱ روش معالجه مشکلات روحی (در متن به نبود انگیزه و روش حل آن که همان مراجعه به درون می باشد، اشاره شده است.)
- ۲ مهم ترین رازهای موفق ها (متن به این موضوع اشاره کرده است.)

۳ بزرگی انسان و توانایی هایش (در متن به این موضوع اشاره شده است.)

۴ راز نظم در جهان (متن به این موضوع اشاره نکرده، بلکه نظم را یکی از اسرار موفقیت می داند.)

گروه آموزشی ماز

۱۸ - جواب أي سؤال لم يأت في النص؟

(۱) ما هو التّجّاح؟

(۳) كيف انطوى في الإنسان عالم أكبر؟

(۲) ما هي قيمة الإنسان؟

(۴) لم نبحت عن خير عمل نفعله؟

پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - مفهومی - متن درس اول - ۱۴۰۱)

بررسی گزینه ها:

۱ موفقیت چیست؟ (متن به این سؤال پاسخ داده است. «التّجّاح ليس شيئاً إلاّ إنجاز مسؤوليات صغيرة...»)

۲ ارزش انسان چیست؟ (به این سؤال در متن پاسخ داده شده. «قيمة كل امرئ ما يحسنه»)

۳ چگونه جهانی بزرگتر در درون انسان در هم پیچیده است؟ (متن صرفاً به وجود این جهان بزرگتر اشاره کرده و از نحوه ایجاد آن حرفی نزده است)

۴ چرا درباره بهترین کاری که انجامش می دهیم، جستجو می کنیم؟ (در متن پاسخ این سؤال آمده است. «علينا أن نبحت عن خير عمل... لأن قيمة كل...»)

گروه آموزشی ماز

■ عین الخطأ في الإعراب و التحليل الصرفي (۱۹ و ۲۰)

۱۹ - «واحد - نرى - سألنا - مختلفة»:

(۱) واحد: اسم - من الأعداد الترتيبية - مذكر - معرب - نكرة / مضاف إليه و مجرور بالكسرة

(۲) نرى: فعل مضارع - ليس له حرف زائد - للجمع المتكلم - متعدي / معلوم / فعل و مفعوله ضمير «هم»

(۳) سألنا: فعل ماضٍ - ثلاثي مجزئ - للمتكلم مع الغير - متعدي - معلوم / فعل و مع فاعله جملة فعلية

(۴) مختلفة: مفرد مؤنث - اسم فاعل - من باب له حرفان زائدان و مصدره «اختلاف» - معرب - نكرة / صفة و مجرور

پاسخ: گزینه ۱

(آسان - ترکیبی - متن درس اول - ۱۴۰۱)

«واحد» عدد اصلی می باشد.

به طور کلی اعداد ترتیبی بر وزن «فاعل» می باشند، به جز «أول، أولى: یکم».

«واحد» با اینکه این وزن را دارد، عدد اصلی است.

در زبان عربی اعداد به دو گروه «اصلی و ترتیبی» تقسیم می شوند:

اعداد اصلی: بیانگر تعداد هستند. مثال: یک - دو - سه - چهار و ...

اعداد ترتیبی: نشان دهنده رتبه و جایگاه بوده که در زبان فارسی با پسوند «...م» یا «...مین» به کار می رود.

مثال: یکم - دوم - سوم و

اعداد ترتیبی بر وزن «الفاعل، برای مذکر» و «الفاعلة، برای مؤنث» می آیند:

الدرس السادس الصفحة الثالثة الإمام الثامن

به اسمی که مورد شمارش قرار می گیرد «معدود» گفته می شود.

مثال: سيارة واحدة [سيارة: معدود]: یک ماشین

ثلاثة كتب [كتب: معدود]: سه کتاب

گروه آموزشی ماز

۲۰ - «منظمين - يطلب - أكبر - نفكر»:

(۱) منظمين: اسم مفعول - جمع سالم للمذكر - من باب له حرف زائد - معرب / خبر «ليس» و منصوب بالياء

(۲) يطلب: للمفرد الغائب - مضارع - ليس له حرف زائد - متعدي / فعل شرط

(۳) أكبر: مفرد مذكر - اسم تفضيل - نكرة - معرب / صفة لـ «عالم» و مرفوع بالتبعية

(۴) نفكر: له حرف زائد - لازم - معلوم - حروفه الأصلية «ف ك ر» - للمتکلم وحده / يترجم بالمضارع الالتزامي في الفارسية

پاسخ: گزینه ۴

(آسان - ترکیبی - متن درس اول - ۱۴۰۱)

این فعل در صیغه «متکلم مع الغير» می باشد.

شخص	جنس	تعداد	ضمير	ترجمه	فعل ماضى	فعل مضارع	نام صيغه	ضمير متصل	أمر
غائب	مذكر	مفرد	هُوَ	آن مرد	فَعَلَ (كَتَبَ)	يَفْعُلُ (يَكْتُبُ)	لِلْغَائِبِ	هُ	
		مثنى	هُمَا	آن دو مرد	فَعَلَا (كَتَبَا)	يَفْعُلَانِ (يَكْتُبَانِ)	لِلْغَائِبَيْنِ	هُمَا	
		جمع	هُمْ	آن مردان	فَعَلُوا (كَتَبُوا)	يَفْعُلُونَ (يَكْتُبُونَ)	لِلْغَائِبِينَ	هُمْ	
	مؤنث	مفرد	هِيَ	آن زن	فَعَلَتْ (كَتَبَتْ)	تَفْعُلُ (تَكْتُبُ)	لِلْغَائِبَةِ	هَا	
		مثنى	هُمَا	آن دو زن	فَعَلَتَا (كَتَبَتَا)	تَفْعُلَانِ (تَكْتُبَانِ)	لِلْغَائِبَتَيْنِ	هُمَا	
		جمع	هُنَّ	آن زنان	فَعَلْنَ (كَتَبْنَ)	يَفْعُلْنَ (يَكْتُبْنَ)	لِلْغَائِبَاتِ	هُنَّ	
مخاطب	مذكر	مفرد	أَنْتَ	تو يك مرد	فَعَلْتَ (كَتَبْتَ)	تَفْعُلُ (تَكْتُبُ)	لِلْمُخَاطَبِ	كَ	إِفْعُلْ (أَكْتُبْ)
		مثنى	أَنْتُمَا	شما دو مرد	فَعَلْتُمَا (كَتَبْتُمَا)	تَفْعُلَانِ (تَكْتُبَانِ)	لِلْمُخَاطَبَيْنِ	كُما	إِفْعِلَا (أَكْتُبَا)
		جمع	أَنْتُمْ	شما مردان	فَعَلْتُمْ (كَتَبْتُمْ)	تَفْعُلُونَ (تَكْتُبُونَ)	لِلْمُخَاطَبِينَ	كُم	إِفْعِلُوا (أَكْتُبُوا)
	مؤنث	مفرد	أَنْتِ	تو يك زن	فَعَلْتِ (كَتَبْتِ)	تَفْعُلِينَ (تَكْتُبِينَ)	لِلْمُخَاطَبَةِ	كِ	إِفْعِلِي (أَكْتُبِي)
		مثنى	أَنْتُمَا	شما دو زن	فَعَلْتُمَا (كَتَبْتُمَا)	تَفْعُلَانِ (تَكْتُبَانِ)	لِلْمُخَاطَبَتَيْنِ	كُما	إِفْعِلَا (أَكْتُبَا)
		جمع	أَنْتُنَّ	شما زنان	فَعَلْتُنَّ (كَتَبْتُنَّ)	تَفْعُلْنَ (تَكْتُبْنَ)	لِلْمُخَاطَبَاتِ	كُنَّ	إِفْعِلْنَ (أَكْتُبْنَ)
متكلم	مذكر و مؤنث	وحده	أنا	من	فَعَلْتُ (كَتَبْتُ)	أَفْعُلُ (أَكْتُبُ)	لِلْمُتَكَلِّمِ وَحْدَةً	ى	
		مع الغير	نَحْنُ	ما	فَعَلْنَا (كَتَبْنَا)	نَفْعِلُ (نَكْتُبُ)	لِلْمُتَكَلِّمِ مَعَ الْغَيْرِ	نا	

گروه آموزشی ماز

۲۱- کدام عبارت، درست است؟

- (۱) وجود و ماهیت، دو واقعیت متمایز از موجودی خارجی هستند که همواره در کنار یکدیگر به کار می‌روند.
- (۲) نخستین مبحث فلسفی، توجه به مغایرت میان دو مفهوم «وجود» و «ماهیت» و نسبت میان آن‌ها است.
- (۳) مغایرت میان وجود و ماهیت به صورت طبیعی توسط هر انسانی درک می‌شود و نیازی به استدلال ندارد.
- (۴) اذعان به یک واقعیت خارجی، به صورت مستقیم اعتراف به وجود داشتن آن چیز و خیالی نبودنش است.

پاسخ: گزینه ۴

(متوسط - هستی و چیستی - ترکیبی - ۱۲۰۱)

گزینه ۴ را به ۲ بخش تقسیم می‌کنیم:

اذعان به یک واقعیت خارجی: یعنی بگوییم فلان چیز، وجود دارد.

به صورت مستقیم اعتراف به وجود داشتن آن چیز و خیالی نبودنش است: یعنی اگر بگوییم: «فلان چیز، واقعیت دارد.» به صورت مستقیم اعتراف به وجود داشتنش کرده‌ایم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) اولاً، وجود و ماهیت، دو واقعیت متمایز از موجود خارجی نیستند؛ بلکه دو جنبه از یک واقعیت خارجی هستند. ثانیاً، این دو مفهوم، معمولاً در کنار یکدیگر به کار می‌روند؛ نه همواره.

اگر بگوییم: «وجود و ماهیت، دو واقعیت متمایز از موجودی خارجی هستند»، یعنی هریک از وجود و ماهیت، در عالم خارج از ذهن به صورت مستقل، واقعیت دارد و می‌توان مثلاً به چیزهایی اشاره کرد و گفت «این وجود است» و به چیزهایی اشاره کرد و گفت «این ماهیت است»؛ درحالی‌که آن‌ها در عالم خارج از ذهن یک چیز هستند.

- ۲) اولاً، موضوع مذکور، یکی از مباحث اولیه فلسفه است؛ نه نخستین مبحث فلسفه. ثانیاً، درک خود مفاهیم «وجود» و «ماهیت» از نخستین مباحث فلسفی است؛ نه درک مغایرت میان آن‌ها.

منظور از «یکی از نخستین مباحث فلسفی» چیست؟ آیا وجود و ماهیت از نظر «زمانی» بر سایر مباحث فلسفی اولویت دارند یا از نظر «رتبی»؟ تقدم وجود و ماهیت بر سایر مباحث فلسفی، از نظر «رتبی» است؛ یعنی این دو مفهوم بر سایر مباحث فلسفی، دارای «اولویت» هستند.

تقدم رتبی: رتبه یک کنکور به نسبت رتبه ۲۲ کنکور دارای اولویت است؛ اما شاید برگه امتحانی خود را از نظر زمانی دیرتر تحویل داده باشد. تقدم زمانی: سلسله هخامنشیان نسبت به سلسله سلوکیان، زودتر تأسیس شده است.

- ۳) مغایرت میان وجود و ماهیت به صورت طبیعی و بدیهی درک نمی‌شود و نیاز به اقامه استدلال دارد. درواقع اگر مغایرت آن‌ها بدیهی بود، نیازی به طی کردن ۴ قدم برای اثبات مغایرت وجود و ماهیت نبود.

اگر چیزی بدیهی باشد، نیازی به اقامه استدلال ندارد و به صورت طبیعی و فطری درک می‌شود.

گروه آموزشی ماز

۲۲- وقتی از واقعیت یک موجود سخن می‌گوییم،

- (۱) لزوماً از قوه عقل برای درک واقعیت استفاده کرده‌ایم.
- (۲) «چیستی داشتن» را به یک واقعیت خارجی، نسبت داده‌ایم.
- (۳) در گفتار ما، نسبتی میان «هستی» و «چیستی» برقرار نمی‌باشد.
- (۴) ناخودآگاه به قدم اول از درک مغایرت وجود و ماهیت، اعتراف کرده‌ایم.

پاسخ: گزینه ۴

(متوسط - هستی و چیستی - مفهومی - ۱۲۰۱)

وقتی درباره واقعیت یک موجود سخن می‌گوییم، یعنی به واقعی بودن و وجود داشتن چیزهایی در جهان خارج اعتراف کرده‌ایم که این موضوع، همان قدم نخست از درک مغایرت میان هستی و چیستی است.

می‌گوییم: «آزمون‌های ماز واقعی هستند»؛ این یعنی به واقعیت آزمون‌های ماز در جهان خارج پی برده‌ایم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) درک واقعیت‌های خارجی از طریق حواس نیز ممکن است.

مثال

انسان با استفاده از حواس خود می‌فهمد که تلفن همراه وجود دارد و به سمت آن حرکت می‌کند.

۲ وقتی از واقعیت یک موجود سخن می‌گوییم، «هستی» یا «وجود» داشتن را به آن نسبت می‌دهیم؛ نه «چیستی» یا «ماهیت» داشتن را.

۳ وقتی از واقعیت یک موجود سخن می‌گوییم، یعنی گفته‌ایم که «فلان چیز، وجود دارد» پس «وجود» را به «ماهیت» نسبت داده‌ایم.

مشاوره

مشابه سؤال اخیر در کنکور سراسری داخل ۱۳۹۳ طرح شده بود.

تعبیر

یعنی گفته‌ایم: «فلان چیز، هست»

یعنی وجود را به یک ماهیت نسبت داده‌ایم.

یعنی از سوفیست‌هایی که واقعیت را انکار می‌کنند، جدا شده‌ایم.

وقتی از واقعیت یک موجود سخن می‌گوییم:

گروه آموزشی ماز

۲۳ - کدام گزینه درست است؟

(۱) دلیل حمل وجود بر ماهیت، صرفاً از طریق عقل محض قابل شناسایی است.

(۲) از میان هستی و چیستی، هستی بیان‌کننده ذاتیات یک شیء است.

(۳) ماهیت، وجه مشترک میان موجودات در جهان هستی است.

(۴) حمل وجود بر هیچ‌یک از ماهیت‌ها، بی‌نیاز از دلیل نیست.

پاسخ: گزینه ۴

(متوسط - هستی و چیستی - خط به خط - ۱۲۰۱)

حمل وجود بر هر ماهیتی، نیازمند به دلیل است.

تذکره!

صرف‌نظر از اینکه خداوند دارای ماهیت است یا نه؛ حمل «وجود» بر «خدا» نیز به دلیل نیاز دارد و فیلسوفانی همچون فارابی و ابن‌سینا برای آن استدلال اقامه کرده‌اند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ در حمل نیازمند به دلیل، مقصود از «دلیل»، صرفاً دلیل عقلی محض نیست؛ بلکه دلایل حسی و تجربی نیز پذیرفته می‌شود.

۲ ماهیت بیان‌کننده ذاتیات یک شیء است؛ نه وجود و هستی.

تعبیر

نام دیگر ماهیت، ذات است.

۳ وجود، وجه مشترک میان موجودات در جهان و ماهیت، وجه اختصاصی آنان است.

مشاوره

برای امتحان نهایی باید به تک‌تک کلمات کتاب درسی مسلط باشید و از به‌کارگیری تسامحی آنان خودداری کنید.

گروه آموزشی ماز

۲۴ - کدام گزینه بهترین نتیجه‌گیری از دیدگاه‌های فارابی و ابن‌سینا درباره مغایرت میان وجود و ماهیت است؟

(۱) وجود و ماهیت از اجزای تشکیل‌دهنده یک واقعیت خارجی هستند که با یکدیگر به نحو خاصی ترکیب شده‌اند.

(۲) زیادت وجود بر ماهیت صرفاً در عالم ذهن است و در عالم خارج از ذهن، هیچ‌کدام از آن‌ها دارای مصداق واقعی نیستند.

(۳) واقعیت خارجی مصداق یک چیز است؛ یعنی هستی و چیستی در عالم خارج از ذهن دارای عینیت و یکسانی کامل هستند.

(۴) برخی امور هستند که از وجودشان اطلاع داریم، اما از هستی‌شان اطلاع نداریم که اثبات‌کننده مغایرت وجود و ماهیت است.

پاسخ: گزینه ۳

(دشوار - هستی و چیستی - ترکیبی - ۱۲۰۱)

مغایرت میان وجود و ماهیت در عالم ذهن است و این دو مفهوم در عالم خارج، مصداق یک چیز بوده و عینیت دارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ اولاً، وجود و ماهیت از جنبه‌های یک واقعیت خارجی هستند؛ نه اجزای آن. ثانیاً، وجود و ماهیت با یکدیگر ترکیب نشده‌اند و همچون دو روی یک

سکه، بیانگر واقعیتی واحد هستند.

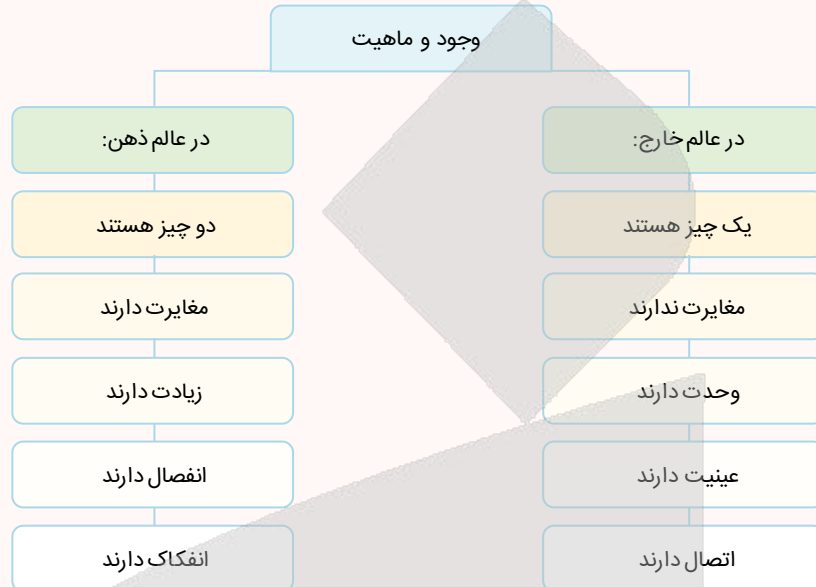
۲ وجود و ماهیت در عالم خارج، هردو مصداق یک چیز هستند؛ نه اینکه مصداق نداشته باشند.

زیادت وجود بر ماهیت = مغایرت وجود و ماهیت = انفکاک وجود و ماهیت

۴ در این عبارت به جای «چیستی» از «هستی» استفاده شده است؛ یعنی باید به صورت «برخی امور هستند که از وجودشان اطلاع داریم، اما از چیستی‌شان اطلاع نداریم» بازنویسی شود.

در کادر زیر، به نام‌های مختلف «مغایرت وجود و ماهیت در عالم ذهن» و «عینیت وجود و ماهیت در عالم خارج» اشاره می‌کنیم:

گروه آموزشی ماز

۲۵- اگر بگوییم «چیستی‌های فراوانی را می‌توانیم در ذهن خود حاضر کنیم، درحالی‌که می‌دانیم این امور، حداقل تاکنون در خارج موجود نشده‌اند»؛ به

کدام موضوع اشاره کرده‌ایم؟

(۲) عینیت وجود و ماهیت در جهان خارج از ذهن
(۴) اصالت داشتن ماهیت در مقابل فهم ذهنی از هستی

(۱) تفاوت میان حمل نیازمند به دلیل و بی‌نیاز از دلیل
(۳) تفاوت هستی و چیستی یک شیء به لحاظ مفهوم

پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - هستی و چیستی - مفهومی - ۱۲۰۱)

ماهیت‌هایی را می‌توان تصور کرد که از وجود آن‌ها اطلاعی نداریم؛ از طرفی می‌دانیم چیزهایی وجود دارند که از ماهیت آن‌ها اطلاعی نداریم و برای ما مجهول است ← پس وجود و ماهیت تفاوت ذهنی دارند؛ زیرا در ذهنمان، لزوماً به صورت همزمان حاضر نمی‌شوند و گاهی یکی بدون دیگری تصور می‌شود.

مثال برای «علم به وجود و جهل به ماهیت»:

از دور یک نور می‌بینید و می‌دانید که چیزی در آنجا وجود دارد، اما نمی‌دانید ماهیت آن چیست.

مثال برای «جهل به وجود و علم به ماهیت»:

می‌دانید که سیم‌خ چيست و چه ویژگی‌هایی دارد؛ اما از وجود آن اطلاعی ندارید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ حمل نیازمند به دلیل و بی‌نیاز از دلیل با یکدیگر تفاوت دارند؛ اما صورت سؤال به دنبال بیان این مطلب نیست و درباره مغایرت هستی و چیستی است.
۲ وجود و ماهیت در جهان خارج عینیت دارند؛ اما این مورد ارتباطی با صورت سؤال ندارد. درواقع در صورت سؤال، به مغایرت ذهنی آن‌ها اشاره شده است؛ نه عینیت آن‌ها در جهان خارج.

۴ صورت سؤال ارتباطی با این موضوع ندارد که از بین وجود و ماهیت، کدام یک اصیل و منشأ اثر هستند. (با این مطلب در درس ۱۱ آشنا خواهید شد)

راز طراح

طراح کنکور، اطلاعات موجود در صورت سؤال را آگاهانه به کار برده است؛ عدم توجه شما به صورت سؤال و غرق شدن در گزینه‌ها، سبب می‌شود تا گزینه نادرستی را انتخاب کنید.

گروه آموزشی ماز

۲۶- کدام گزینه درباره ویژگی‌های «حمل نیازمند به دلیل» و «حمل بی‌نیاز از دلیل» نادرست است؟

- (۱) در یک تعریف درست، اجزای تعریفی موضوع، چیهستی آن را تشکیل داده و بیان‌کننده حقیقت و ذات آن موضوع هستند.
- (۲) اگر تفاوت دو مفهوم مختلف، صرفاً در اجمال و گستردگی‌شان باشد، حمل آن‌ها به یکدیگر به دلیل نیاز ندارد.
- (۳) اگر ویژگی ذاتی و درونی یک ماهیت به آن نسبت داده شود، آن حمل نیازمند به دلیل نیست.
- (۴) دلیل‌هایی که برای حمل وجود بر یک چیز ارائه می‌شود، صرفاً به صورت بدیهی قابل درک هستند.

پاسخ: گزینه ۴

(متوسط - هستی و چیستی - مفهومی - ۱۴۰۱)

دلایل حمل وجود بر یک چیز را می‌توان به صورت **عقلی، تجربی یا بدیهی** درک کرد و اینگونه نیست که همواره بدیهی باشد؛ مثلاً اینکه می‌دانیم وجود داریم، احتیاجی به استدلال عقلانی ندارد و به طور بدیهی درک می‌شود یا اینکه می‌دانیم خلیج فارس وجود دارد از طریق حس و تجربه قابل اثبات است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ در یک تعریف درست، مانند «انسان: حیوان ناطق»، دو مفهوم «حیوان» و «ناطق» که از اجزای تعریف هستند، ذات انسان را بیان می‌کنند.

به نمودار زیر دقت کنید تا مطالب این تست را بهتر یاد بگیرید:

۲ دو مفهوم اگر معنای یکسانی داشته باشند و صرفاً یکی به صورت اجمالی بیان شده باشد، حمل یکی بر دیگری، بی‌نیاز از دلیل است. مثلاً «انسان» و «حیوان ناطق»، هر دو به یک معنا هستند و صرفاً «حیوان ناطق» تعریفی گسترده از «انسان» است.

۳ نسبت دادن ویژگی‌های ذاتی و درونی یک ماهیت به آن، نیازمند به دلیل نیست. مثلاً «سه ضلعی بودن» از ویژگی‌های ذاتی مثلث است و حمل آن به مثلث، نیازمند به دلیل نیست.

مشاوره

برای فهم عبارتهای دشوار، سریعاً مانند تحلیل گزینه‌های این تست، مثال بزنید.

گروه آموزشی ماز

۲۷- در کدام یک از موارد زیر، نمی‌توان با اطمینان پذیرفت که حمل موجود، از نوع بی‌نیاز از دلیل خواهد بود؟

- (۱) محمول، در تکرار موضوع آمده باشد.
- (۲) محمول، تمام ذات موضوع باشد.
- (۳) محمول، جزئی از ذات موضوع باشد.
- (۴) محمول، یکی از ویژگی‌های موضوع باشد.

پاسخ: گزینه ۴

(دشوار - هستی و چیستی - مفهومی - ۱۴۰۱)

هنگامی که یکی از ویژگی‌های موضوع بر محمول، حمل می‌شود؛ اگر آن ویژگی از اوصاف ذاتی موضوع نباشد، حمل نیازمند به دلیل است؛ نه بی‌نیاز از دلیل.

به زبان ساده‌تر...

اگر محمول، از ویژگی‌های ذاتی موضوع باشد ← حمل بی‌نیاز از دلیل ← مثل: انسان، متفکر است.
اگر محمول، از ویژگی‌های ذاتی موضوع نباشد ← حمل نیازمند به دلیل ← مثل: انسان، کارمند است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ هنگامی که محمول تکرار موضوع باشد، حمل بی‌نیاز از دلیل است.

مثال

مثلث، مثلث است.
انسان، انسان است.

نکته

به این نوع از حمل، «این‌همانی» می‌گویند؛ زیرا موضوع، همان محمول است و برعکس.

۲ هنگامی که محمول، تمام ذاتِ موضوع باشد حمل بی‌نیاز از دلیل است.

مثال

مثلث، شکل سه‌ضلعی است.

انسان، حیوان ناطق است.

اسب، حیوان شیهه‌کشنده است.

نکته

شکلی سه‌ضلعی بودن، تمام ذاتِ مثلث است.

حیوان ناطق بودن، تمام ذاتِ انسان است.

۳ هنگامی که محمول، جزئی از ذاتِ موضوع باشد (جزء اختصاصی یا جزء غیراختصاصی)، حمل بی‌نیاز از دلیل است.

مثال

مثلث، شکل است.

انسان، حیوان است.

دایره، کمیت متصل است.

زمان، کمیت منفصل است.

نکته ترکیبی با درس ۳ منطق دهم

نتیجه می‌گیریم که در حمل بی‌نیاز از دلیل، ممکن است نسبت میان موضوع و محمول، «تساوی» یا «عموم و خصوص مطلق» باشد.

گروه آموزشی ماز

۲۸- نوع کدام یک از حمل‌های زیر با دیگر حمل‌ها متفاوت است؟

(۱) خط استوا گرم است.

(۲) ماشین دارای چهار چرخ است.

(۳) چاقو بُرنده است.

(۴) پرندگان از مهره‌داران هستند.

پاسخ: گزینه ۴

(متوسط - هستی و چیستی - مفهومی - ۱۲۰۱)

حمل موجود در گزینه چهار بی‌نیاز از دلیل است؛ در حالی که سایر گزینه‌ها به حمل نیازمند به دلیل اشاره دارند.

فلقش رو یاد بگیر!

چرا پرندگان، مهره‌دار هستند؟ ← زیرا ذات و جنس آن‌ها مهره‌دار است و پاسخ دیگری برای آن وجود ندارد.

نکته خارج از کتاب؛ اما پرکاربرد

حمل جنس بر نوع، ضروری و بی‌نیاز از دلیل است.

بررسی گزینه‌ها:

۱ «گرم بودن» در ذاتِ خط استوا نیست؛ پس حمل مذکور نیازمند به دلیل است.

فلقش رو یاد بگیر!

چرا خط استوا گرم است؟ ← زیرا پرتوی خورشید به صورت عمودی بر آن می‌تابد.

۲ «چهار چرخ داشتن» در ذاتِ ماشین نیست، همانطور که کامیون و اتوبوس بیشتر از چهار چرخ دارند؛ پس حمل مذکور نیازمند به دلیل است.

فلقش رو یاد بگیر!

چرا ماشین دارای چهار چرخ است؟ ← تا بتواند نیرو را به صورت مساوی تقسیم کرده و راحت‌تر حرکت کند.

۳ «بُرنده بودن» در ذاتِ چاقو نیست، همانطور که برخی چاقوها کُند هستند؛ پس حمل مذکور نیازمند به دلیل است.

فلقش رو یاد بگیر!

چرا چاقو بُرنده است؟ ← زیرا لبه آن نازک و تیز است.

آزمون

کارنامه رتبه‌های برتر

رتبه‌های ۱ تا ۳۰۰۰

جزوه

فیلم

مشاوره

[www.
arefonline.ir](http://www.arefonline.ir)

مرکز مشاوره عارف

۱- حمل بی‌نیاز از دلیل: بیان کردن ذاتیات یک چیز و نسبت دادن آن به موضوع

۲- حمل نیازمند به دلیل: نسبت دادن مواردی خارج از ذات یک چیز برای آن موضوع

گروه آموزشی ماز

۲۹- به ترتیب هریک از موارد «از بین رفتن کثرت در جهان» و «عدم برداشت دو جنبه از واقعیت‌های هستی» مربوط به چه چیزی است؟

- ۱) عینیت وجود و ماهیت در ذهن - عینیت وجود و ماهیت در ذهن
- ۲) عینیت وجود و ماهیت در ذهن - جزء وجود بودن ماهیت در ذهن
- ۳) جزء ماهیت بودن وجود در ذهن - عینیت وجود و ماهیت در ذهن
- ۴) جزء ماهیت بودن وجود در ذهن - جزء وجود بودن ماهیت در ذهن

(دشوار- هستی و چیستی - ترکیبی - ۱۲۰۱)

پاسخ: گزینه ۱

جرقه ذهنی

وجود و ماهیت، قاعده‌تاً باید مغایر یکدیگر باشند؛ حالا شرایطی را در نظر بگیرید که این دو مفهوم، مغایرت نداشته باشند.

اگر وجود و ماهیت در ذهن عین یکدیگر باشند: کثرت در جهان از بین می‌رفت و از یک واقعیت خارجی، دو جنبه مختلف برداشت نمی‌شد.

توضیح بیشتر:

کثرت در جهان از بین می‌رفت: زیرا وجود، عامل وحدت و ماهیت، عامل کثرت موجودات است؛ حال اگر وجود و ماهیت مانند یکدیگر باشند، یعنی همه چیز وجود است و بنابراین همه چیز شبیه یکدیگر می‌شود و کثرت از بین می‌رود.

از یک واقعیت خارجی، دو جنبه مختلف برداشت نمی‌شد: زیرا وجود و ماهیت یک چیز بودند و دیگر دو مفهوم مختلف نبودند که جداگانه به ذهن بیایند.

دام تستی

اگر وجود جزء ماهیت باشد، بازهم از یک شیء خارجی دو مفهوم وجود و ماهیت، برداشت می‌شود؛ زیرا آن‌ها کاملاً مثل یکدیگر نیستند و وجود، مصادیق اختصاصی خود را خواهد داشت.

مشاوره

این تیپ سؤال، در کنکور سراسری ۱۴۰۲ طرح شده بود.

گروه آموزشی ماز

۳۰- کدام عبارت، درست است؟

- ۱) توماس آکوئیناس اصل مغایرت وجود و ماهیت را از کتب فلسفی اسلامی ترجمه کرد و همچون فارابی این موضوع را پایه برهان خود در خداشناسی قرار داد.
- ۲) گسترش برهان‌های خداشناسی در اروپا به جهت تأثیرپذیری توماس آکوئیناس از ابن‌رشد و تا حدودی ابن‌سینا و پایه‌گذاری مکتب تومیسیم در آنجا می‌باشد.
- ۳) تأسیس مکتب تومیسیم در اروپا سبب گسترش فلسفه ابن‌سینا و ابن‌رشد در آنجا و در نتیجه آشنایی مجدد فیلسوفان اروپایی با اندیشه‌های عقلی ارسطو بود.
- ۴) برهان وجوب و امکان به عنوان بنیان و پایه اصلی مغایرت میان و ماهیت در جهان اسلام معرفی شد و مورد توجه برخی فیلسوفان اروپایی نیز قرار گرفته است.

(متوسط - هستی و چیستی - خط به خط - ۱۲۰۱)

پاسخ: گزینه ۳

تأسیس مکتب تومیسیم، فرصتی را فراهم کرد تا فلاسفه غرب با اندیشه‌های فلسفی و عقلی ابن‌سینا و ابن‌رشد آشنا شوند و از این طریق، مجدداً با فلسفه ارسطویی ارتباط برقرار کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) اولاً، در کتاب درسی حرفی از ترجمه کردن کتب فیلسوفان مسلمان توسط توماس آکوئیناس نیست. ثانیاً، توماس آکوئیناس، همچون ابن‌سینا این نظر را پایه برهان خود در خداشناسی قرار داد؛ نه همچون فارابی.
- ۲) اولاً، اصل مغایرت وجود و ماهیت در اروپا گسترش پیدا کرد؛ نه برهان‌های خداشناسی. ثانیاً، توماس آکوئیناس، بیشتر تحت تأثیر ابن‌سینا و تا حدودی ابن‌رشد بود که در گزینه ۲ برعکس بیان شده است.
- ۴) این عبارت برعکس بیان شده است؛ درواقع مغایرت وجود و ماهیت، پایه برهان وجوب و امکان است.

گروه آموزشی ماز